

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA: v. 1929.

.....

.....

.....

22/11/44

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaa:n raportti no 25.

Tallinna

4/i.29

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

No 5.

Tallinna, tammikuun 4 p:nä 1929.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 1/330 h. D. 10 29		
8/1-29	No	Liit.
RYHMÄ ✓	OSASTO	ASIA
5	C ₁₂	

Herra Ministeri ,

Minulla on kunnia täten ohellisenä lähettää raporttini No 25 - 1929, joka sisältää

Neuvosto-Venäjän uusin ehdotus .

Vastaanottakaa, Herra Ministeri ,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Aame Procopé

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa

Ministeri Wuorimaan
raportti No 25 - 1929.

Neuvosto-Venäjän uusin
ehdotus.

Ministeriön lähettämä, näin kuuluva puhelinsanoma: "E 64. Onko Soviet tehnyt Viron hallitukselle esitystä Kellogg-paktin voimaantulusta Neuvostoliiton ja rajanaapureiden välillä ennen yleistä voimaantuloa?" saapui 31.XII.-28 juuri kun olin apulaisulkoministeri Schmidt'in luona postisopimusta vaihtamassa, jolloin hän samalla kertoi Seljamaan tiedotuksesta. Täten saatoin heti vastata tiedusteluun seuraavasti: "68. Schmidt ilmoitti Seljamaa tiedottanut Litvinow esittänyt Puolalle Liettualle Venäjän kanssa saattaa voimaan Kellogg-sopimus. Suomelle, Virolle, Latvialle ei ehdotusta koska ne vielä eivät liittyneet sopimukseen. Schmidt toivoo asian vaatiessa Baltian valtiot noudattavat kysymyksessä yhdenmukaista menettelyä. E 64." Tammikuun 3 p:n Tallinnan lehdet myös jo sisältävät tietoja Venäjän Puolalle ja Liettualle tekemistä ehdotuksista. Tiedotus on Tass'in Moskovasta lähettämä ja

arvattavasti myös ollut Suomen lehdissä.

Tässä on taas kysymys venäläisestä poliittisesta manööverista. Mielenkiintoisinta asiassa on se seikka, että Venäjä vanhan laskelmansa mukaan jälleen tekee ehdotukset kullekin erikseen saadakseen kunkin naapurinsa yksin sidotuksi ja voidakseen rauhassa olosuhteiden salliessa taistella toisen kanssa varmana, siitä, ettei naapuri asiaan sekaannu ja nujertaakseen tällä tavalla kunkin naapurinsa erikseen vuoron jälkeen. Venäläiset ovat tähän saakka epäonnistuneet kaikissa tällaisissa yrityksissään, niin käynee nytkin. - Kellogg-sopimus, niin vähäinen kuin sen todellinen arvo onkin, merkitsee jotain vain universaalisuutensa kautta. Ellei sitä sellaisessa muodossa saada toteutetuksi, katoaa sekin moraalinen arvotekijä, jonka se loisi. Venäläiset tahtovat epäilemättä käyttää tilaisuutta hyväkseen saadakseen naapuriensa kanssa hyökkäämättömyyssopimuksen i l m a n t a k e i t a, käyttäen valttina sitä, että kun Amerikan vastaava ehdotus kerta on hyväksytty, miksei Venäjänkin samanlaatuista ehdotusta voida hyväksyä. Mutta erohan on juuri siinä, että Amerikan sopimus on universaalinen kun sen sijaan Venäjän ehdotus on bilateraallinen ja siis Venäjän yritys jo tällä perusteella kumottavissa. Sitäpaitsi on täysin aiheutonta tehdä samaa bilateraalista sopimusta, josta kaiken todennäköisyyden mukaan tulee universaalinen. Sopimuksethan jäisivät kokoneen merkityksettömiksi ja venäläisten ehdotusten hyväksyminen antaisi Moskovalle vain tuulta purjeisiin sen naapurien yhteisrintaman

hajoittamispyrkimyksissä. Jollen väärin muista, huomauttivat venäläiset aikaisemmissa neuvotteluis-
sa non-agressiosopimuksesta sovintotuomiomenettelyä
käsiteltäessä, etteivät he voi hyväksyä sovinto-
tuomiomenettelyn käytännöllistä järjestelyä ehdo-
tuksemme mukaisesti, koska heidän valtiojärjestyk-
sensä on kokonaan toisilla perusteilla kuin mei-
dän. Tätä samaa argumenttia on tarpeen vaatiessa
sopiva käyttää myös venäläisiä itseään vastaan.
Ja lopuksi on Venäjän yleinen tilanne nykyään
niin huono, että naapureilla yhdenmukaista menet-
telyä käyttäen luulisi olevan mahdollisuuksia ki-
ristää siltä, siinä tapauksessa, että asiat kehit-
tyisivät sellaiselle asteelle, erinäisiä myönnytyk-
siä tai ellei niihin suostuta, antaa Moskovan ul-
kopoliittisen demarchen kärsiä tappion, joka ei
suinkaan olisi Moskovalle mieluisia asioita muuten-
kin ollessa sekavina.

Mikäli täällä nyt oletetaan tehtyihin
ehdotuksiin nähden, tulee Puola huomauttamaan,
että kun esitystä ei ole kaikille naapureille
tehty, ei se katso yksin voitavansa sopimusta hy-
väksyä tai jotain tämän suuntaista. Liettuan me-
nettelyn suhteen tunnuttiin ulkoministeriössä ol-
tavan epätietoisia.

Kun olisi erittäin tärkeää, että kysy-
myksessä, mikäli se todella tulee esille, noudatet-
taisiin Venäjän naapurien kesken yhdenmukaista me-
nettelyä, pyydän saada yksityiskohtaisia tiedoituk-
sia hallituksen kannasta mahdollisimman nopeasti.

Talinnassa, tammikuun 4 päivänä 1929.

Aamek...

54

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 26.

Tallinna

13/2 1929

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, tammikuun 13 p:nä 1929.

No 21

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 2 330 hae D. 13 29		
19/1. 29	12	LIIK.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C12	

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia täten ohellisena lähettää raporttini No 26 - 1929, joka sisältää seuraavaa :

1. Reichstagspräsident Loeben käynti siv. 1,
Tallinnassa
2. Viron-Suomen kauppasuhteista " 6.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Uuno Niemi

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki .

Suomen Lähetystö

Tallinnassa

Ministeri Wudrimean
raportti No 26 - 1929.

LÄHETYSKIRJE-ERIO		
2302. D. 1929		
4/1.29	No	EM
RYHMÄ	OSAETO	ASIA
5	C12	

Reichstagspräsident Loeben
käynti Tallinnassa.

Suurella mielenkiinnolla odotettiin presidentti Loeben saapumista Tallinnaan t.k. 7 päivän aamulla. Ja vaikka hra Loebe oli-kin ilmoittanut tekevänsä täysin yksityisluontoisen tutustusmatkan Baltian maihin olisi häntä tuskin voitu virallisemmin ja juhlallisemmin vastaanottaa virallisellakaan käynnillä. Jo asemarakennus oli ollut köynnöksillä, Viron ja Saksan lipuin koristettu. Vastaanottamaan oli saapunut riigikogun esimies, puhemiesneuvosto ja lukuisasti edustajia, useimmat hallituksen jäsenät ja runsas yleisöjoukko. Koko kolmipäiväisen oleskelunsa ajan asui hra Loebe riigikogun esimies Einbundin luona, juhlaaterioita järjestivät riigikogu, riigivanem, ulkoasiainministeri Saksan lähettiläs, Viron saksalaiset. Sydämellisiä puheita pidettiin kaikissa tilaisuuksissa. Viimeisenä oleskelupäivänään hra Loebe teki kiertomatkan maaseudulle tutustuakseen maareformin vaikutukseen ja talonpoikain oloihin.

Oleskelunsa aikana piti hra Loeb kaks julkista esitelmää. Toinen pidettiin riigikogun istuntosalissa 7 päivänä tammikuuta ja käsitteli kysymystä eurooppalaisen solidariteetin puutteesta. Yleisöä oli kokoontunut tungokseen saakka. Herra Loeb asetti Amerikan ja Euroopan vastakkain pitäten eurooppalaisen tulliliitonin luomista ajan tärkeimpänä kysymyksenä. Europan on pyrittävä ennen kaikkea taloudellisella alalla astumaan sovittellevalle kannalle ja niiden kansojen ja valtioiden, joiden taloudellinen asema samoin kuin maantieteellinenkin, sen sallivat ojennettava kättä toinen toiselle. Miksi eivät voisi lähentyä ja luoda taloudellista kokonaisuutta Ranska ja Belgia, Saksa ja Itävalta, Skandinaavian maat, Baltian maat? Se syrjäyttäisi asiattoman kilpailun ja lisääisi näiden valtioiden voimaa. Puhuja toivoo, että on tuleva aika, jolloin Europa esiintyy yhtenä talousalueena tullipoliittisessa suhteessa, että kukin maa kehittyy niin pitkälle että se specialisoituu ainoastaan sellaiseen tuotantoon, joka parhaiten vastaa sen erikoisuutta. Yksipuolisen protektionismin on hävitävä, että Europa jälleen voisi kehittyä kilpailukykyiseksi. Mutta toinenkin paha painaa sodan jälkeistä Europaa: sinä ovat suunnattomat sotavarustelut. Sota on maailmasta saatava hävitetyksi. Että tämä olisi mahdollista on jokaisen osotettava kunnioitusta toista kohtaan. Tämä ~~tuks~~ on tärkeätä varsinkin silloin kun on kysymys suhteutumisesta pieniin

valtioihin. Europan sisäinen läheneminen on niin tärkeä, että sen rinnalla päiväpolitiikan kysymykset jäävät varjoon. Puhuja on henkilökohtaisesti jyrkkä kommunistisen diktatuurin vastustaja, mutta siitä huolimatta kannatti hän venäläis-saksalaisen kauppasopimuksen tekoa. Samoin on hän henkilökohtaisen diktatuurin vastustaja, mutta oli kuitenkin kannattanut kauppasopimuksen luomista Saksan ja Italian välillä. Kansojen rauhallinen läheneminen on Europan jälleen-rakentamisen alku-edellytys. Viro on tässä suhteessa antanut esimerkin vahvistamalla vähemmistökansallisuuksilleen kulttuuriautonomialain. Jokaisen kansan kaunis velvollisuus on työskennellä kansallisten pyrkimystensä hyväksi kadehtimatta naapuriaan. Jokaisen virallisen on ylpeänä täytettävä kansalliset velvollisuutensa, samoin jokaisen saksalaisen. Mutta sen yläpuolella alkäämme unohtako europalaisuutta.

Seuraavana päivänä piti hra Loebe toisen puheensa Viron sosialistisen puolueen ja ammattiyhdistysten järjestämässä tilaisuudessa, jossa hän puhui sosialistien tehtävästä Euroopassa. Puheessaan kosketteli hän sosialismin voimakasta kehitystä, kommunististen metoodien vahingollisuutta yleiselle kehitykselle ja sosialistien yhteistyön merkitystä vapaamielisten porvatiillisten kanssa. Kommunistinen diktatuuri voi päästä valtaan aigoastaan sellaisissa oloissa, joissa kansa on alhaisella sivistysasteella. Kommunistinen vallanhimo tuottaa hyötyä ainoastaan vanhoillisuudelle ja siitä syystä pitää

linjan sosialistien ja kommunistien välillä olla täysin selvä.

Matkustaessaan pois antoi Presidentti Loebe sanomalehdistölle haastattelun, jossa hän ilmoitti kiitollisuutensa sydämellisestä vastaanotosta, ihmettelynsä Eestin korkeasta kehitystasosta, tunnustuksensa maareformin hyödyllisyydestä ja lupasi heinäkuulla Suomessa käydessään uudelleen palata Viroon tutustukseen vielä laajemmin maan oloihin.

Herra Loeben käynnin merkitystä on Viron kannalta pidettävä varsin huomettavana. Hänen sydämellinen vastaanottamisensa tekee luonnollisesti hyvän vaikutuksen Saksassa ja voi merkitä varsin paljon virolais-saksalaisen kauppasopimuksen hyväksymiseen, jonka Loebe haastattelussaan uskoi Reichstag'issa toteutuvan. Myöskin oli virolaisilla taten tällaisuus selvittää maareformikysymystä ja sen yhteydessä olevaa saksalaisten korvauskysymystä. Mutta Herra Loeben käynnillä ei ollut hyvä vaikutus ainoastaan ulospäin vaan myös sisäänpäin. Viron saksalaiset saivat huomata Loeben osottamaa arvontoa ja kunnioitusta virolaisia kohtaan. Herra Loebe käytti säännöllisesti puheissaan ja keskusteluissaan viroonkielisiä paikannimiä, huomautti esitelmässään maareformin merkityksestä ja siitä että sekä pienet että suuret tilanomistajat nyt olivat tasa-arvoisia, ettei orjuutta muistuttavia suhteita enää ollut. Osalle saksalaisia lienee, mikäli olen kuullut, Herra Loeben esiintyminen ollut vaikeasti sulatettavissa,

mutta uskon varmasti, että hänen käyntinsä tässä suhteessa tulee vaikuttamaan hyvää virolaisten ja saksalaisten välien parantumiseksi. Ja Viron sosialisteille on hra Loeben esiintyminen suurvallan sosialistisen puolueen jäsenenä vaikuttanut rohkaisevasti varsinkin mikäli on kysymyksessä suhtautuminen kommunisteihin.

Tallinna, tammikuun 11 päivänä 1929.

Aam. Kuortmaa

Suomen lähetystöTalinnassa.

Ministeri Wuorimaan

Raportti No 26 - 1929

Viron - Suomen kauppasuhteista .

Viime vuoden keväällä saapuivat Tallinnaan yhtäaikaan ministeri Hellat, Viron pääkonsuli Suomessa Huuri ja Viron konsuli Tampereella Salmelin, keskustellekseen täällä Suomen pääkonsuli Puhkin ja allekirjoittaneen kanssa Viron-Suomen kauppasuhteista, erikoisesti ottaen huomioon Suomen vähäisen tuonnin Viroon verrattuna Viron vientiin Suomeen. Pääkonsuli Puhkin luona järjestettiin tällöin neuvottelutilaisuus, johon, paitsi yllämainittuja ottivat osaa lähetystösihteeri Snellman ja Viron kauppa- ja teollisuuskamarin asiamies Hurt. Kun keskustelun kuluessa ainoastaan voitiin todeta Suomen epäedullinen vienti Viroon, muttei voitu selittää niitä syitä, josta tämä asiain tila aiheutuu, päättivät läsnäolevat kolme konsulia muutaman kuukauden ajaksi palkata pätevän miehen kysymystä tutkimaan. Tämän miehen piti suorittaa tehtävänsä Viron kauppa- ja teollisuuskamarin

ja Suomen Keskuskauppakamarin suojeluksen alaisena, johon yllämainitut järjestöt antoivatkin suostumuksensa. Pääkonsuli Puhkin tehtäväksi jäi tarkoitusta varten valita sopiva virolainen henkilö, joksi sittemmin tuli liikeasioihin perehtynyt hra Jürgens. Hra Jürgens on nyt useiden kuukausien aikana ja oleskellen paljon Suomessa, valmistanut laajoja selvittäviä tilastotietoja sekä kaksi lausuntoa niistä vaikutelmistaan, jotka hän tutkimustensa tuloksena on saanut. Nämä lausunnot seuraavat raporttia liitteinä 1 ja 2.

Lausunnoissaan esittää hra Jürgens varsin mielenkiintoisia havaintoja niistä syistä, jotka ovat estäneet Suomen kaupan kehittymistä Viroon päin. En niitä tässä rupea laajemmin selostamaan, pyydän vain saada viitata pääkohtiin. Hra Jürgens huomauttaa kahdesta pääasteesta kysymyksenalaisessa kaupassa.

1) Kotimaiset kauppamarkkinat Suomessa ovat viime vuosina olleet niin edulliset, että kotimaiset hinnat suojelustullien turvissa ovat olleet korkeammat kuin ulkomalaiset, joten teollisuustuotteiden vienti ei niin suuressa määrin ole suomalaisia tuottajia kiinnostanut.

2) Suomalaiset tuottajat eivät Virossa ole tehneet tuotteilleen juuri minkäänlaista propagandaa eikä sinne lähettäneet agenttejaan tarjouksiin, joten tavarat ovat olleet virolaisille ostajille tuntemattomia.

Vientimahdollisuuksien lisääminen Viroon edellyttää näin ollen suomalaisten liikepiirien

Viron markkinoilla. Ruotsalaiset ja saksalaiset ovat tämän seikan erinomaisen hyvin käsittäneet ja kiinnittävät tšekäläisiin markkinoihin suurta huomiota myöntäen useiden vuosien luottoa, onpa kerrottu viidestäkin vuodesta. Äskettäin yhdistettiin Tallinnassa kolme pienempää pankkilaistosta yhdeksi suureksi liikkeeksi ja sijoitti Ruotsin tulitikkustrusti kapitaaleja huomattavassa määrin uuden pankin osakkeihin. Mikäli Ruotsin konsuli minulle kertoi on Ruotsin - Viron välille aiottu höytylautta jo pantu rakenteille tai pannaan lähimpinä aikoina. Suomen ja Viron välisen liikenneyhteyden järjestämisestä ei ole kuulunut mitään.

Sitä erheellistä käsitystä, joka Suomessa sekä liikemies- että muissa piireissä olleista Virossa vallitsee, olisi kaikin keinoin ryhdyttävä korjaamaan. Tätä korjaamista ei käsittäakseni muulla tavoin ole sikaansestavissa kuin siten, että Suomesta eri alueilta päteviä henkilöitä lähetetään tai saapuu Viroon oman alansa oloja tutkimaan ja niistä julkisuudessa antaa mahdollisimman tarkkoja ja oikeita tietoja.

Tallinnassa tammikuun 13 päivänä 1929.

Aame Wirtmaa

taholta agenttien lähettämistä tai agentuurian perustamista Viroon, joka seikka epäilemättä parhaiten korjaa viimeisten vuosien epäsuhteisuuden. Kauppasopimuksen revisiوني voi ehkä myöskin osaksi, kuten hra Jürgens huomauttaa, korjata tilannetta joissakin suhteissa.

Mitä sitten tulee hra Jürgensin ehdotukseen jonkunlaisen keskusjärjestön perustamisesta, en luulisi sellaisen tuottavan toivottuja tuloksia siitä syystä, ettei kaupamme Viroon voi tulla niin suureksi, että se vastaisi niitä kustannuksia joita tuolleisen järjestön ylläpitäminen edellyttää. Puhumattakaan siitä että tuolleisen järjestön toiminta siihen kuuluvien tuottajien keskuudessa saattaisi herättää arvostelua toisen suosimisesta enemmän kuin toisen. Minusta näyttää uskottavimmalta, että parhaat tulokset kaupan kehittämisen alalla saavutetaan ainakin toistaiseksi riittävän ^{kautta} agentti- ja agentuurijärjestelmän, jolloin tähän tehtävään on valittava tarmokkaita liikkuvia miehiä, jotka pystyvät kilpailemaan lukuisien saksalaisten ja ruotsalaisten agenttien kanssa. Jos tämän jälkeen kauppa todellakin kehittyisi niin suureksi, että jonkunlainen keskusjärjestö katsottaisiin tarpeelliseksi, olisi silloin ja vasta silloin sellaista ajateltava. Muistettava on myöskin että Viron ostokyky vuosi vuodelta yhä kasvaa, ja varsinkin nopeasti, niin että liikepiireillä todella on syytä kaikella tarmolla valvoa, ~~että~~ ettei se menetä asemaansa toisten maiden kilpailun rinnalla,

Meine Herren !

Wie Sie aus dem Ihnen zu Händen liegenden von mir verfasstem Memorandum zu ersehen belieben, stelle ich mich,, nachdem ich die Lage des Exportes Finlnads nach Eesti einer leider etwas sehr flüchtigen Untersuchung unterzogen hatte, auf den nicht sehr optimistischen Standpunkt, dass dieser Export um ein mehrfaches höher hätte sein ^{müssen.} können.

Eine Conditio sine qua non für die Entwicklung eines Exportes ist eine genaue Kenntnis der Bedürfnisse, Handelsusancen und anderer Verhältnisse des Landes wohin man exportieren will.

Für den einzelnen Produzenten ist es einerseits schwer sich diese Kenntnisse anzueignen, weil man es meistens nicht mit einem, sondern mit vielen Ländern, welche sich sehr von einander unterscheiden zu tun hat, andererseits ist die Exportfähigkeit eines jeden Produzenten im einzelnen nicht gross genug, um das Studium zwecks Kennenlernens sämtlicher Märkte bezahlt zu machen.

Aus diesem Grunde ist es praktischer, dass sich die Produzenten eines Landes zusammen oder in Gruppen je nach der Grösse der einzelnen Industriezweige durch Niederlassungen und Agenturen in den für einen Handelsverkehr in Frage kommenden Ländern vertreten lassen.

Bei dieser Gelegenheit betone ich nochmals, dass falls Finland in Eesti besser vertreten gewesen wäre, so wäre der Export nicht allein nicht zurückgegangen, sondern im Gegenteil er hätte zunehmen müssen. Eine Ausnahmen hätten natürlich die Waren gemacht, für welche z.B. wie für Holzstoff und Cellulose, kein Bedarf in letzter Zeit in Eesti vorhanden war,

Diese letztere Behauptung stelle ich ausgehend von der Praemisse auf, dass Finland exportieren kann, d.h., dass Finland über eine Ueberproduktion verfügt. Dass eine Ueberproduktion in allen Industriezweigen vorhanden ist, ist nicht anzunehmen, weil einige Firmen Bestellungen nur sehr langsam effectuieren, beispielsweise in 6 Monaten. Weiter deutet die Gleichgültigkeit vieler Industriellen für die Bearbeitung des estnischen Marktes darauf hin.

Ein weitere Grund dieser Gleichgültigkeit soll, wie man mir von vielen Seiten versichert hat, die äussert günstige Verkaufskonjunktur der letzten drei Jahre auf dem Innenmarkte gewesen sein. Unter dem

Schutze der Zölle und gestützt durch Verkaufsorganisationen erzielten die Produzenten im Inlande so hohe Preise, dass sie sich sehr schwer mit dem Gedanken vertraut machen konnten zu stark reduzierten Preisen zu exportieren. Mir wurden z.B. Preise für deutsche Fayenceteller von Hamburg mit 12 gegen für finnische mit 28 genannt. Infolge meiner Besprechungen mit dem Exporteur (A.B.E. Abelström & Co.) stieg sein Interesse für den Export so, dass er beschloss sofort seinen Reisenden mit neuen Preisen nach Besti zu schicken, für Teller nannte er einen Preis von 15. Aus obigen ersehen wir, dass die Spannung zwischen Einstands- und Verkaufspreisen eine sehr grosse war, und zwar einerseits zu grosse um Möglichkeiten für einen Export zu geben. Nach ein anderes Beispiel kann ich aufführen: in Finland kosten die billigsten Tapeten ca. Fmk. 5 - 6 die Rolle, während ich in Reval finnische Tapeten mit RMk. 20.- die Rolle gekauft habe. Bei so günstiger Inlandkonjunktur fällt jedes Interesse für Export fort, selbst dann, wenn der Inlandmarkt nicht im stande sein sollte die ganze Produktion aufzunehmen.

Ueber die schädliche Wirkung der zu hohen Inlandpreise will ich weiter nicht viele Worte verlieren, ich möchte nur darauf hinweisen, dass die Arbeitslöhne in Finland sehr hoch sind, es soll ein prima Maurer bis MK. 12.000.- im Monat verdienen, was ungefähr den doppelten eines Ministergehaltes bei uns gleichkommt. Ungelernte Fabrikarbeiter erhalten natürlich viel weniger, doch wurden mir für Frauen Löhne wie 5 Fmk. pro Stunde genannt, für Männer ca. 7 Fmk., dieses sind Sätze, welche bei uns kaum hochqualifizierte Spezialarbeiter erreichen. Ferner untergraben zu hohe Verkaufspreise jede Initiative, die auf Rationalisierung der Produktion und auf eine ins Aeusserste gehende Mechanisierung der Fabrikation gerichtet sein sollte, weil nur unter solchen Voraussetzungen hohe Löhne wirtschaftlich berechtigt sind. Ausserdem rufen die hohen Verdienstmöglichkeiten Neugründungen ins Leben, welche auch ihrerseits der Wirtschaft enorme Verluste zufügen können, weil sie nicht genügend fundiert und nicht von wirklichen Fachleuten geleitet werden.

All diese Fragen habe ich nur kurz streifen müssen, um festzustellen ob Finland für eine Steigerung des Exportes noch hier Interesse hat oder auch haben kann.

Von der Holz- und Papierindustrie, welche auf dem Weltmarkt eine dominierende Rolle spielen, kommt erstere für uns garnicht, letztere nur für einen Fall in Frage. Anders ist es mit der Schwerindustrie und anderen kleineren Industrien, wie Glas, Porzellan, Fayence, Textil, Leder etc. Einige dieser Industrien sind bei uns garnicht vertreten und sind wir mit vollen 100 % auf Import angewiesen, andere dagegen sind wieder sehr einseitig entwickelt, wie z.B. die Schwerindustrie, wo bei verschiedenen Waren der Import bis auf 100% des Consums steigt. Hier gerade muss die Bearbeitung des Marktes einsetzen und komme ich daher wieder auf die Frage der Vertretungen zu sprechen.

Mit den Vertretungen ist es eigentlich recht schlecht bestellt ausgenommen vielleicht einige Branchen, wie Papier, Seife, Glas (Karkola) etc. Wir sehen beispielsweise, dass die Motorenfabrik der Brüder Wikström, Wasa, durch die E.T.K. vertreten ist, dieselben E.T.K. vertritt zur selben Zeit aber noch verschiedene andere Firmen derselben Branche. Das Resultat dieser Art von Vertretungen ist schon daraus ersichtlich, dass der Absatz Wikströmscher Motoren immer mehr und mehr zurückgegangen sein soll. Die E.T.K. hat ja auch faktisch gar kein Interesse irgend eine Firma zu bevorzugen, ihr einziges Interesse ist möglichst viel Motoren überhaupt zu verkaufen. Die Käufer kaufen eben die Motoren, die Ihnen von den Angestellten oder anderen Personen empfohlen werden. Dasselbe Bild sehen wir bei den Separatoren, auch hier handeln die führenden Firmen mit Separatoren verschiedenster Provenienz. Alle diese sogenannten Vertreter machen für keine Marke besondere Reklame, sondern nur für ihre Verkaufsstelle.

Andere Firmen haben einfach mit ihren Vertretern Unglück gehabt, einige erwiesen sich als total unfähig, andere sind gestorben oder verzogen u.s.w. Zum Beispiel wollte die Finska Remfabrikerna, Tammerfors, in Reval ein Consignationslager ihrer Produkte einrichten, zu welchem Zweck der Manager im November Reval besuchte und hiermit einem Herr Puls alles ausmachte. Im Dezember beschloss die Firma Stefens & Co., welcher Herr Puls vorstand, zu liquidieren, und Herr Puls zog nach Pernau. Ob sich das Projekt eines Consignationslagers noch verwirklichen lässt, ist eben unbestimmt.

Die Firma Karhola ist hier durch einen Herrn A.B. vertreten und verkauft hierher mehr Waren wie Riihimäki, somit scheint alles in Ordnung zu sein und doch treten Fälle ein, welche eigentlich nicht vorkommen dürften. Vor einiger Zeit erzählte mir ein hiesiger Kaufmann, der unter anderem auch etwas Kristall führt, dass er seinen ganzen Bedarf zum Feste in Böhmen und Deutschland gedeckt hätte, von einer finnländischen Vertretung wusste er nichts, ebenso unbekannt waren ihm natürlich auch die Adressen der finnländischen Fabriken.

Eine Erscheinung andere Art sehen wir bei der Schwerindustrie; dieselbe hat sich im Jahre 1928 etwas mehr geregt und sofort sah man auch die Resultate. Nach Angaben des Herrn Ing. G. Ström hat sich nämlich der Export von Landwirtschaftlichen Maschinen im Jahre 1928 gegen 1927 etwa verdrei- oder vervierfacht,

Bei dieser Gelegenheit muss ich auf einen Vorwurf zu sprechen kommen, der einigen estnischen Kaufleute gemacht wurde und zwar, dass beim Bezug von Waren auch politische Momente in Frage kämen. Ich habe nachweisen können, dass dieses nicht zutrifft, denn ich besuchte hier eine Firma von der gesagt wurde, dass sie prinzipiell keine finnländischen, sondern nur deutsche Warenführte (der Vorwurf bezog sich innerster Linie auf Fayence) und fand, dass sie zwar keine finnländischen Fayencen dagegen aber Glas und Kristall von Karhola auf Lager hatte und zwar in recht bedeutenden Massen, denn auf allen Regalen konnte ich mit eigenen Augen deutlich die Karholaschen Fabrikmarken sehen. In diesem Falle spielten nur die Preise, aber keinen Politik eine Rolle.

Aus dem oben angeführten Beispiel mit der Schwerindustrie, könnten wir den Schluss ziehen, dass bei einer gutorganisierten Vertretung wohl Möglichkeiten, wie bereits Eingangs erwähnt, für eine starke Steigerung des Importes aus Finland nach hier vorliegen und müsste daher unverzüglich zur Organisation einer solchen Vertretung geschritten werden.

Wir kämen also jetzt zu der Frage, wie eine solche Vertretung zu organisieren sei. In meinem Memorandum habe ich meine Gedankengänge kurz ausgeführt, gewissermassen als Schema, denn faktisch kommt es nicht darauf an, ob man eine solche oder eine andere juristische Person ins Leben ruft (ebenso wenig ob 1, 2 oder 3 Direktoren an der Spitze stehen)

sondern, dass man überhaupt eine solche Organisation schafft. Mängel und Fehler werden sich später immer herausstellen, die man dann von Fall zu Fall abstellt. Nur ein Grundgedanke muss von Hause aus festgemacht werden und zwar, dass der Zweck der Gründung (gemeint natürlich für Rechnung der Gründung) nicht Geld zu verdienen sein soll, sondern den Produzenten möglichst grosse Umsätze zu ermöglichen.

Sollten die Industriellen oder wen es sonst noch angeht sich nicht aus irgend welchen Gründen sofort schlüssig werden können, wie und wann diese Organisation zu schaffensei, so möchte von Staates wegen auf die Herren ein Druck ausgeübt werden, damit sie sich schnell entscheiden, denn jeder aufgeschobene Tag kann Unsummen, die nicht mehr einzubringen sind, kosten.

Wenn von einer Entwicklung des Exportes die Rede ist, dann muss man auch die Kreditfrage berühren. Die Industrie wird vielleicht allein nicht im Stande sein die nötigen Credite ohne Hilfe der Staats- u. anderen Banken zu gewähren deswegen müssten die Finanzinstitute sich von ihrer bisherigen Politik lossagen und wieder Auslandswechsel für jeden Betrag discontieren, während der Staat durch Garantien einen gewissen Teil des Risikos deckt, was ja eigentlich bereits geschehen ist durch die Bereitstellung des Exportgarantiefonds. Nur ein Zielbewusstes Zusammenarbeiten der Finanzinstitute mit der Industrie unter Beihilfe des Staates kann eine erspriessliche Entwicklung des Exportes gewährleisten.

Zur Unterstützung des Exportes käme vielleicht auch noch eine Erweiterung des bestehenden Handelsvertrages auf einige weitere Waren in Frage und zwar :

§ 47, § 69 II & III, § 76, § 77 IV & V, § 88 III & § 112 Id, dann noch § 52 Stearin und Stearinlichte falls Fettspalteinrichtung vorhanden § & § 57 für Lappenstiefel.

Dagegen könnte Finland auf § 107 und 135 gern verzichten.

Zum Schluss möchte ich noch eine Ansicht verlaublich, welche vielleicht wohl wert wäre in Erwägung gezogen zu werden. Ich bin der Ansicht, dass es ~~nach~~, wenn auch nicht direkt, so doch indirekt im Inter-

resse der Handelsbeziehungen Finlands zu Eesti wäre, wenn finnisches Kapital in hiesiger Industrie und im Handel investiert werden würde. Finlands Industrie als die ältere hat gute Beziehungen zum Auslande und könnte mit Hilfe ausländischen Kapitals leicht einfluss auf verschiedene Industrien Estis gewinnen. Dieser Einfluss würde nicht nur Eesti sondern auch Finland zu gute kommen, weil ein Zusammenarbeiten beider gewissermassen ein Rationalisieren der Produktion in die Wege leiten könnte. Möglichkeiten für solche Beteiligungen sind verschiedene gegeben. Einige estnische Industrien, welche heute am Kapitalmangel kranken, könnten aufleben, brauchten aber nicht mit der finnländischen zu konkurrieren, sondern könnten sich spezialisieren und sowohl den estnischen, wie auch dem finnischen Markt bedienen und damit auch Finland vom anderen Auslande unabhängig machen. Später oder früher werden sowie so Capitalien nach Eesti ~~ffkknäsäsi~~ fließen und liegt dann die Gefahr vor, dass die Entwicklung der estnischen Industrien einen den Interessen Finlands entgegengesetzten Weg einschlagen könnte.

Ein Zusammenarbeiten beider Industrien wäre wohl denkbar, wo man sich ständig mit Leichtigkeit telefonisch erreichen und selbst im Notfalle persönlich in 35 Minuten per Luftschiff treffen kann.

Betreffend des Handels könnte man ungefähr dasselbe sagen. Im Moment habe ich die Schwerindustrie im Auge, diese könnte im Augenblick leicht durch Beteiligung an einem hiesigen Handelsgeschäft ihrer Branche leicht auf den Vertrieb ihrer Produkte in Eesti ausschlaggebenden Einfluss gewinnen.

Natürlich müssten solche Absichten nicht durch die Presse breit getreten werden, wie es bei uns oft leider der Fall ist, damit nicht die Angelegenheit unerwünscht kommentiert und dagegen von konkurrierender Seite agitiert werden kann. Nach aussen hin muss alles möglichst beim alten bleiben, nur in der inneren Organisation würden notwendige Veränderungen und bei den leitenden Personen eventuelle Verschiebungen oder Neubesetzungen vorgenommen werden.

Wenn man die Frage, welches die Gründe des so starken Zurückgehens des finnischen Exportes nach Estland sind, aufwirft, so müsste man etwa Nachstehendes erwidern:

- I. Der Uebergang zu normalen Zeiten und dadurch der Fortfall zufälliger Verkäufe.
- II. Die Entwicklung der estnischen Industrie durch Anpassung an die veränderten Verhältnisse, resp. Umstellung der Betriebe, Ausbau der alten und Gründung neuer Industriezweige.
- III. a) Unkenntnis finnischerseits des estnischen Marktes mit seinen Gewohnheiten und Bedürfnissen.
b) Unkenntnis estnischerseits der finnischen Quellen und Warenqualitäten.
- IV. Das intensivere Bearbeiten des Marktes durch die Konkurrenz (Reisende, Agenten, Vertreter, sowie weitgehende Kreditgewährungen, Reklame usw.), weil Estland heute für jeden ein interessantes Objekt, ein solventer Käufer ist.

Auf die weitere Frage, wie der Rückgang aufzuhalten, resp. welche Mittel in Anwendung zu bringen und welche Wege einzuschlagen wären um Finnland den ihm gebührenden Platz auf dem estnischen Markt zu sichern, kann nur geantwortet werden:

- A. Punkte I & II sind Facta, die nicht mehr aus der Welt zu schaffen sind und mit denen man auf jeden Fall zu rechnen hat.
- B. Die in III gerügten Umstände sind abzustellen.
- C. Ein noch energischeres Bearbeiten des Marktes mit Mitteln, welche den von der Konkurrenz in Anwendung gebrachten überlegen sein müssen.

Um den Modus, wie dieses durchzuführen sei, festzustellen, haben Untersuchungen der Lage, sowie Besprechungen mit Vertretern verschiedener Organisationen und Industriezweige stattgefunden, und hat es sich dabei erwiesen, dass Finnland im Auslande bis jetzt garnicht oder nur sehr ungenügend vertreten ist. Eine gute Vertretung ist aber eine *Conditio sine qua non* für einen regen Handelsverkehr. Um diesen Misstand abzuhefen sind die verschiedenartigsten Vorschläge gemacht

und Ansichten vertreten worden. Alle diese Vorschläge und Ansichten führen aber letzten Endes dazu, dass der Export unter einer einheitlichen Leitung stehen, die Vertretungen im Auslande von einer Zentralorganisation ins Leben gerufen und geleistet werden müssten; denn nur auf die Weise könnten alle Industriezweige ihrer Leistungsfähigkeit nach an dem Export beteiligt und gleichzeitig für alle Produkte die günstigsten Absatzgebiete gefunden werden.

Es würde sich also im ^{ge}gebenen Falle nicht nur um den Export nach Eesti allein, sondern um eine Organisierung des Exportes überhaupt handeln.

Um diesen Grundgedanken in die Praxis umzusetzen, müsste man also in erster Linie die Zentralorganisation schaffen, welche dann von sich aus Niederlassungen im Auslande an Plätzen, welche Aussichten für einen erspriesslichen Handel gewährleisten, auf Grund natürlich eingehender, von der Organisation vorgenommener Studien, einrichten würde. Eine solche gemeinsame Organisation müsste sich billiger stellen und produktiver arbeiten können, als wenn jeder Industriezweig oder sogar jedes Unternehmen allein sich Vertretungen anlegen würden.

Genannte Organisation könnte man sich ungefähr als Genossenschaft denken, welcher alle Produzenten, die exportieren wollen, angehören, indem sie sich ihrer Produktionsfähigkeit entsprechend Anteile erwerben. Um die Beanspruchung durch Bareinlagen nicht zu hoch werden zu lassen übernehmen die Genossenschaftler gleichzeitig für die Organisation eine Garantie in 10-facher Höhe ihrer Einlage.

Die Organisation könnte auch eine Aktiengesellschaft sein und würden in diesem Falle die Garantien fortfallen, Die Einlagen dagegen müssten entsprechend höher sein.

Die Organisation kauft die Waren vom Produzenten für feste Rechnung, unter Ausschaltung des Produzenten vom Verlustrisiko und verkauft dieselben mit einem kleinen Aufschlag, der so bemessen sein muss, das er die Unkosten nebst event. Verlusten deckt, aber keinen Gewinn lässt. Damit diese Organisation erspriesslich arbeiten kann, müssten ihr die estnischen Exportkreditfonds und weitgehende Diskontkredite zur Verfügung stehen.

Andererseits könnte die Organisation den ganzen Export commissionsweise betreiben gegen eine feste Vermittlungsprovision mit oder ohne Delcredere.

Gegen obige Ansichten wird von anderer Seite sehr energisch opponiert und vielleicht nicht ganz ohne Grund. Es wird darauf hingewiesen, dass diese Organisation leicht einen schwerfälligen und bürokratischen Charakter annehmen und dadurch untauglich für schaffen ^{werden könnte. Die ganze Arbeit} der positive Arbeit/würde in einer zweck- und resultatlosen Korrespondenz bestehen. Des Weiteren würde die Organisation vielleicht nicht über genügend für jede Branche vorgebildete Spezialisten verfügen und daher nicht einen erfolgreichen Kampf mit der von wirklichen Fachleuten geleiteten Konkurrenz aufzunehmen im Stande sein. Aus diesem Grunde würden dann auch kleinere und überhaupt schwerere zu bearbeitende Branchen links liegen bleiben.

Ferner soll unter einzelnen konkurrierenden Produzenten eine gewisse Animosität in Fragen des Exportes bestehen, so dass zu befürchten sei, dass sich, falls es sich um mehrere Firmen einer Branche handelt, nur eine oder vielleicht sogar keine der Organisation anschließen würde.

Dieses könnte natürlich der Fall sein, würde aber zur Voraussetzung haben, dass sich die Produzenten noch nicht zur Kenntnis der Wichtigkeit der Frage durchgerungen habe.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaan kauppali no 27

Tallinna

17/2 1929

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, tammikuun 17 p:nä 1929.

No 64

ULKOASIAINMINISTERI		
3 830 lae D. 1929		
19/1-29	5	LII
RUUSMA	OLASTO	ASIA
5	Er	

Herra Ministeri ,

Minulla on kunnia täten ohellisena
lähettää raporttini No 27 - 1929, joka sisältää
Moskovan protokolla.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Jaane Kuorime

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti No 27 - 1929.

U. KOASIA-MINISTERIÖ		
3/230 h. D. 1929		
19/2-29	73	LML
RYHMÄ	LUKUTO	ASIA
5	C12	

Moskovan protokolla.

Viitaten raporttiini No 25 ja kirjeisiini No 13, 8.I.-29 ja No 24 10.I.-29 on minulla kunnia jälleen palata otskeeseen.

Tänään, 17 p:nä tammikuuta ilmoitti minulle puhelimitse ministeri Yrjö-Koskinen, että Puolan Helsingissä oleva lähettiläs ministeri Zaleskin pyynnöstä oli käynyt ilmoittamassa, ettei Puola enään kauan voi lykätä suostumuksensa antamista Moskovan ehdotukseen, josta mahdollisesti jo huomenna Moskovalle ilmoitetaan. Samalla tiedusteltiin Suomen suhtautumista nsinitunlaiseen protokollaan. Ministeri Yrjö-Koskinen tiedusteli onko Virolle tehty samanlaista ilmoitusta.

Heti puhelinkeskustelun jälkeen lähdin apulaisulkoministeri Schmidt'ia tapamaan ja oli minun ministeriöön saapussa Puolan asianhoitaja juuri hänen luonaan ilmoitusta tekemässä.

Ministerin Schmidt sanoi ihmetelleensä Puolan asianhoitajalle sitä kiirettä, jota Varso-

vassa yhtäkkiä osoitetaan Moskovan ehdotuksen suhteen. Mitä itse ehdotukseen tulee lausui ministeri Schmidt ettei hallitus sitä luonnollisesti vielä olekaan ennättänyt tutkia, mutta ettei hänen käsityksensä mukaan Viro missään tapauksessa voi hyväksyä protokollaa muuta kuin kaikkien Venäjän naapurien yhteisesti tekemänä, jolloin adhesion Puolan-Venäjän väliseen bilateraaliseseen sopimukseen ei voi tulla kysymykseen. Samoin on tällainen sopimus tehtävä yhteydessä Kellogg-sopimuksen kanssa, samaan aikaan voimaantuvana kuin viimeainittukin, niin ettei synny kahta täysin erillistä ja kuitenkin samaa sopimusta. Lopuksi on Moskovan protokollan merkitys tarkoin määriteltävä ennenkuin se voidaan hyväksyä. Siinä mielessä kuin Moskova Kellogg-sopimukseen on yhtynyt ei Viro Moskovan protokollaa voine hyväksyä. Ja jos Viro lopulta suostuukin Moskovan protokollaan, jota se Kellogg-paktin ratifioimisen ja voimaantulon kautta pitää jokseenkin arvottomana, niin tapahtuu se ainoastaan sillä edellytyksellä, että poliittiselta kannalta katsotaan paremmaksi sellaisen protokollan laatiminen, ettei Moskova seisi liian suurta valttia naapurien kieltäytymisestä omille pyyteilleen.

Lisäksi huomautti ministeri Schmidt saamiensa tietojen ja vaikutteiden perusteella, että Puolan kiirehtiminen lähinnä johtuisi Ranskan ja osittain myös Yhdysvaltain vaikutuksesta. Yhdys-

vallat olivat hänen tietämänsä mukaan olleet Moskovan protokollaa vastaan niin kauan kuin Kellogg-pakti Washingtonissa oli ratifioitu, mutta eivät tämän ratifiointin jälkeen katsoneet estettä olevan protokollan allekirjoittamiseen Puolen taholta, Ranska sen sijaan olisi, edellen herra Schmidt'in mukaan, kehoittanut Puolaa allekirjoittamaan Moskovan ehdotuksen.

Hra Schmidt oletti, että Puola suostuessaan panee ainakin yhdeksi ehdoksi, että sopimus tehdään kaikkien naapurien kanssa yhteisesti. Jos näin tapahtuu tulee Moskova ilmeisesti ensi tilassa tekemään ehdotuksen asiassa kaikille valtioille, jotka ovat sen naapureita.

Että Viron porvarillinen lehdistö kokonaisuudessaan hyvin kylmästi on vastaanottanut Litvinowin ehdotuksen, siitä olen jo yllämainituissa kirjeissäni No 13 tiedottanut. Lisään tähän, että sosialistien pää-äänenkannattaja ei koko aikana ole ottanut kantaa asiassa, vaan yksinomaan julkaisut kysymyksestä saapuneita sähkösanomatietoja rubriikilla: Porvaristo Litvinowin ehdotusta vastaan t.m.s.

Ylläolevat hra Schmidt'in lausunnot esitän sillä reservationilla, ettei Viron hallitus kysymystä toistaiseksi ole käsitellyt, mutta mikäli oletan, ei näissä näkökohdissa suurikaan muutoksia voi tulla. Koetan mahdollisimman tarkkaan tilanteen kehityksestä Virossa Hallitukselleni tiedottaa.

Talinnassa, tammikuun 17 päivänä 1929.

Raimo Nurmela

297

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaaan raportti no 31.

Tallinna

13/2 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnassa helmikuun 13 p:nä 1929.

No 195

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
6/351 Pa. D. 13 29		
14/2-29	452	LII.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	C12.	

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia taten ohellise-
sene lähettää raporttini No 31 - 1929, joka si-
sältää

1. Viron sisäisestä tilanteesta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Ante Wroosma

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa.

Ministeri Wuorimeen
raportti No 31 - 1929.

6/331 No. 1329		
14/2-29	2	LVI
RYHMÄ		
5	C12	

Viron sisäisestä
tilanteesta.

Niinkuin Suomen lehdistössäkin olleista lyhyistä tiedoista on voinut huomata, on poliittinen tilanne Virossa viime aikoina huomattavasti pingoitunut. Tahaan seikkaan on lähinnä vaikuttamassa uudet vaalit riigikoguun, jotka toimitetaan toukokuun 11 - 13 päivinä tänä vuonna. Tämä seikka vaikuttaa jo nyt yleiseen poliittiseen ilmapiiriin, joka aikaa olla varsin sähköinen. Pienistäkin asioista pidetään suurta melua ja koalitsionin ryhmätkin joutuvat lehdiessään tukkanuottasille. Nykyisessä riigikogussa kaikki ryhmät yrittävät tehdä omaa valitsijakuntansa miellyttäviä lakiehdotuksia äänien säilyttämiseksi ja lisäämiseksi. Tarkastaksamme seuraavassa muutamia tärkeimpiä kysymyksiä, jotka ovat erimielisyyksien aiheena.

Valtakunnan vaikeutunut taloudellinen asema ilmenee vuoden 1928 kauppabilanssista, joka osotti 4,2 milj. kruunun tuontienemmyyttä usean

vientivoittoisen vuoden jälkeen. Kun yleinen varallisuus viime vuosien kuluessa on kasvanut, on myös kulutushelu lisääntynyt ja osaltaan johtanut tuohon yllämainittuun tuontienemyyteen, joka tulevaisuuteenkin nähdessä näyttää sisältävän jatkuvaisuuden vaaran, tuonti kun on osottanut suhteellisesti suurempaa nousua kuin vienti. Tästä syystä on myöskin nykyisen sosialiministeriä, sosialisti Johanssonin työnantajain ja työntekijäin keskinäisissä neuvotteluissa ehdottama 15 prosentin palkankorotus teollisuudessa saanut työnantajat vastaan, jotka huomauttivat, että tällainen palkankorotus nykyoloissa johtaisi tuotannon vähenemiseen ja sen kautta kauppabilanssin muodostumiseen entistä huonommaksi.

Eräänlaista levottomuutta on myöskin aiheuttanut kysymys vieraiden kielten opetuksesta Viron kouluissa. Edellinen, Tõnissonin hallitus oli ratkaissut kysymyksen niin, että Englannin kieli oli jo oleva ensimmäisenä pakollisena vieraana kielenä kouluissa. Nykyinen hallitus on tämän edeltäjänsä päätöksen kumonnut ja määrännyt valiaikaisesti asian niin järjestettäväksi, että pohjakouluissa saksankieltä on opetettava ensimmäisenä vieraana kielenä, kun sen sijaan keskikouluissa vieraana kielenä on oleva vaihtoehtoisesti saksa, englanti tai ranska. Melkein koko Viron lehdistö on asettunut tätä viimeistä järjestelyä vastustamaan viitaten siihen, että Viron koko talouselämän perusta tulee saamaan Englantiin suuntautuvan orientationin, sekä ettei

saksenkielen suosiminen kouluissa vastaa sen enemmän taloudellisia kuin poliittisia ja sivistyksellisiä näkökohtia. Ei ole epäilystäkään, että tämän kysymyksen lopullinen ratkaisu tulee synnyttämään kovia taisteluja, sillä Viron valtion kannaltahan se on varsin tärkeä kysymys sekä taloudellisessa että poliittisessa suhteessa. Edellisen hallituksen opetusministeri Mõttus, työpuoluelainen ja siis nykyiseenkin hallituskoalitsiooniin kuuluva, onkin hallituksen päätöksen johdosta varsin kiivasti esiintynyt riigikogussa ja huomenna 14.II. tulee kuulemani mukaan kysymys käsiteltäväksi riigikogussa. Eräissä piireissä ollaan sitä mieltä että huomiossa käsittelyssä hallitus tässä asiassa tulee saamaan epäluottamuslauseen. Pitääkö tämä paikkansa on tietysti epätietoista katsoin kuitenkin syytä olevan asiasta ilmoittaa Hallitukselle puhelinsanomallani No 22, joka oli näin kuulova:

"Ulkosasiat, Helsinki - Eräissa piireissa pidetään mahdollisena hallitus 14.II vieras-kielten opetusta kouluissa käsiteltäessä saa epäluottamuslauseen. Hallituksen suhtautuminen epäluottamuslauseen sattuessa toistaiseksi epäselvä."

Kertojani mainitsi että hallituksen kanta epäluottamuslauseen sattuessa on toistaiseksi epäselvä koska erikoisesti olisi epämielelyttävää saada hallituskriisi juuri itsenäisyysjuhlien ajaksi. Lisäksi olisi varmasti vaikeasti selvitettävä ja

pitkäaikainen kriisi niin vähän ennen vaaleja kaikkea muuta kuin suotava.

Kato, joka viime kesänä kohtasi maanviljelijöitä, on myöskin saanut jälkikäikua riigikogussa. Peltomiehet syyttävät ettei maatalousministeri ole asianmukaisesti huolehtinut kaipa erivoimista. Ministeri Soonberg huomautti, että hallitus kyllä ajoissa on ryhtynyt avustustoimintaan, mutta myönsi samalla että sen täytäntöönpanossa on ollut eraita puutteellisuuksia. Nyt syyttävät peltomiesten lehdet hallitusta siitä, ettei se ole vielääkään ryhtynyt siemenviljan hankintaan kevaaksi, kuten Suomessa on tehty. Tämä kysymys tulee varmasti kevään kuluessa aiheuttamaan monta tulista yhteenottoa riigikogussa.

Siitä kireästä mielialasta, joka oppositionin ja hallituspuolueiden ja erittäinkin peltomiesten ja sosialistien välillä vallitsee on kuvaavaa jo sanomalehdistä tunnettu kasikämmä riigikogun eteisissä opetusministeri Johanssonin ja edustaja Tupitsin (peltomiesten pää-äänenkannattajan Kajan päätoimittaja) välillä, jolloin Tupits ministeri Johanssonille antoi korvapuustin. Riita alkoi siitä väittelystä, joka asienomaisten kesken budjettikeskustelussa riigikogussa oli syntynyt matkahoista. Kun ministeri Johansson on samalla kertaa sekä opetus- että sosialiministeri ja kumma-kin ministeriön menoarvioon oli ministerin matkakustannuksia varten otettu 1.200 kruunua oli herra Tupits väittänyt että ministeri Johansson aikoo

Käyttää molemmat summat saaden niin ollen puolta enemmän kuin toiset. Korvapuusti saanee jälkiselvityksensä oikeudessa, mutta sen seurauksena on ollut niin jyrkkien suhteiden muodostuminen peltomiesten ja sosialistien välillä etteivät ne enää toisiaan tervehti. Erikoinen komissioni on riigikogussa asetettu valejä selvittämään. Tämän tapahtuman olen kertonut kuvaavana näytteenä siitä poliittisesta kireydestä, joka Virossa tällä hetkellä ilmenee.

Etteivät koalitsionin ryhmätkään erikoisen hyvin toimi yhdessä osottaa se seikka, että työpuolueen pää-äänenkannattaja "Vaba Maa" silloin tällöin julkaisee verrattain kirpeitä arvosteluja hallituksen toimista erinäisissä kysymyksissä. Tätä seikkaa voidaan kyllä osaksi selittää sillä, että vaaliagitacioni on täydessä käynnissä, kuten jo ylempänä mainitsinkin ja että eri puolueet valmistavat itselleen ponnahduslautaa äänten keraamiseksi. Kuitenkaan ei ole kiellettävissä että menettely syrjästä katsojalle usein näyttää liike räikeälle.

Joka tapauksessa näyttää tilanne sellaiselta ettei hallituksen vakavuudesta juuri voida puhua vaan että se saattaa kaatua melkein mihin kysymykseen tahansa, ennen vaalejakin.

Tallinnassa helmikuun 13 päivänä 1929.

Aarne W. Suortina

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaaan raportti no 32.

Tallinna

26/2 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

No 236

Tallinna, helmikuun 26 p:nä 1929.

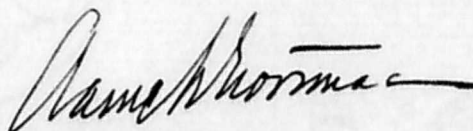
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8 / 381 su. p. n. 29		
28 / 2-29	No	LEL
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 12	

Herra Ministeri ,

Minulla on kunnia täten o-
hellisena lähettää raporttini No 32 - 1929 ,
joka sisältää seuraavaa :

1. Virolais-venäläinen kauppasopimus siv.1,
2. Viron - Latvian tulliuioni " 3,
3. Vieläkin Litvinowin pöytäkirjan johdosta " 5.

Vastaanottaa, Herrä Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé ,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa

Ministeri Wuorimean

raportti No 32 - 1929.

ULKOASIA MINISTEERIÖ		
No 8 / 331 heid. 19 29		
28/2-29	2	LII
RYHMÄ	OLACTO	ASIA
5	Cor	

Virolais-venäläinen kauppasopimus.

Viime lauantaina t.k. 23 p:nä käydes-
säni ulkoministeri Lattikin luona tiedustelin hä-
neltä kuinka kysymys virolais-venäläisestä kauppasopimuksesta oli kehittynyt. Tähän vastasi ministeri Lattik, että hän asiasta on neuvotellut täkalaisen Venäjän lähettilään Petrovskin kanssa ehdottaen hänelle neuvottelujen alkamista. Kysyessäni oliko virolaisten taholta mitään sopimusluonnosta esitetty vastasi hän kieltävästi lisäten, että kysymyksen alaisena on tällä hetkellä virolaisen neuvottelukunnan kokoonpano, josta tois taiseksi ei ole selvyyttä sekä että neuvottelujen alkamista voidaan odottaa lähiaikoina.

Samana päivänä iltana tapasin Venäjän lähettilään Petrovskin ja huomautin hänelle että olin kuullut kauppaneuvottelujen alkavan lähipäivinä. Tähän vastasi hän, että Viron hallitus on hänelle tehnyt asiaa koskevan ilmoituksen, mutta että hänen ennen neuvottelujen alkua on matkustettava Moskovaan saamaan lähempiä ohjeita. Näin ollen ar-

veli hän neuvottelujen voiven alkaa kaikkein par-
heimmassa tapauksessa kuukauden kuluttua. Kun ky-
syin häneltä, oliko Viro jättänyt sopimusehdotusta,
vastasi hän myönteisesti, mutta lisäsi heti ettei
se ole tapahtunut virallisesti vaan että viralli-
sesti on keskusteltu ainoastaan neuvottelujen al-
kamisesta. Hänen käsityksensä mukaan on neuvottelu-
jen pohja sellainen että sillä voidaan päästä tu-
loksiin.

Viitteen tässä asiassa raporttiini No 28
tammikuun 24 p:ltä 1929., johon liittyy virolaisen
kauppasopimusta valmistavan alakomissionin luonnos
sopimuksen tekstiksi.

Tallinnassa helmikuun 26 päivänä 1929.

Arne Stormer

Suomen Lähetystö

Talinnassa

Ministeri Wuorimean
raportti No 32 - 1929.

Viron - Latvian tullionioni.

Raportissani No 29 selostin niitä tu-
loksia, joihin virolais-latvialainen tulli-
unionineuvottelukunta tammikuun puolivälissä Rii-
gassa pitämässään kokouksessa oli pääseyt. Näi-
tä neuvotteluja on Viron hallitus ehdottanut
jatkettavaksi Talinnassa maaliskuun 1 päivänä
alkavassa kokouksessa ja tässä tarkoituksessa
kutsunut latvialaisen valtuuskunnan mainitaksi
päiväksi Tallinnaan. Tähän kutsuun ei Latvia
vielä ole antanut vastausta.

Mikäli eräillä virolaisilla tahoilla
minulle on väitetty, alkaa Latvia pelkäämään
tullionionin toteuttamista. Tämä lähinnä siitä
syystä, että kun tullionionin yhteydessä tulli-
raja Latvian ja Viron välillä poistettaisiin, joh-
taisi se siihen, että Viron teollisuus siinä
määrin valtaisi Latvian markkinat, että Latvian
teollisuus tästä tulisi suuresti kärsimään. Jos
näin todella on asienteita, näyttää siltä, että
tullionionineuvottelut tulevat venymään versin pit-
källe epämääräiseen tulevaisuuteen, ehkäpä vähi-

tellen ajan mukana psinukseen unohtuiksiinkin.

Omitaiselta tuntuu kun ajattelee mieli-
sää noin vuosi sitten. Silloin ilmeni Virossa
vastahakoisuutta neuvotteluihin, kun sen sijaan
nyt mielisää tuntuu suotuisammelta. Mutta nyt
näyttää taas Latvian kanta vastustelevalta.

Tallinnassa helmikuun 26 päivänä 1929.

Arne Worsma

Suomen Lähetystö

Tallinnessa

Ministeri Wuorimesen
raportti No 32 - 1929.

Vielskin Litvinowin pöytäkirjan
johdosta.

Palasin vielä otsakeasiana mainitakseni muutamia sitä koskevia seikkoja.

Viron itsenäisyyspäiville seapui Tallinnan m.m. Yhdysvaltain lähettiläs Coleman. Hänen käydessään luonani kysyin mitä hän ajatteli Litvinowin pöytäkirjasta. Tähän vastasi hän seuraavaan teppaan: Jos kysytte minulta Yhdysvaltain virallista kantaa en voi muuta vastata kuin että Yhdysvallat ovat kokonsen kysymyksen ulkopuolella. Jos sen sijaan kysytte henkilökohtaista käsitystäni en voi nähdä miksi pöytäkirjaa ei allekirjoitettaisi. Mitään vahinkoa se ei voi tuottaa, painavestoin määrättyssä muodossa sitoo Venäjää, jonka rahentarve on niin suuri ettei se uskalla antamaan sitoumuksia rikkoa, vaan on pakotettu niitä tarkoin noudattamaan, koska siltä muuten kaikki rahanseantimehdollisuudet sulkeutuisivat.

Litvinowin pöytäkirjan allekirjoittamisen

jälkeen haastatteli "Postimees" tšekäläistä Puolan ja Latvian lähettilästä. Latvian lähettilään haastattelusta mainitsen seuraavan kohdan:

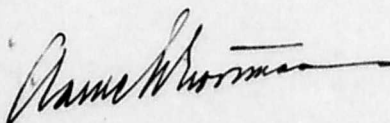
"Mitä tulee Latviaan niin on sen ainainen toivo ollut koota rauhan lujittamiseksi kaikkia Baltian valtioita - merenrannasta merenrantaan. Tässäkin tapauksessa kääntyi Latvia vielä viime hetkellä Suomen ja Liettuan puoleen ehdottaen yhteistä allekirjoittamista. Liettualla on syytäänjäämiseksi erikoiset syynsä, mutta Suomi on ollut desinteressoitu niin että Latvian pyrkimykset jäivät tuloksettomiksi. Mutta kun kysymyksenalaisena on rauhanpakti ei Latvia voinut siihen kielteisesti suhtautua, vaan katsoi sopivaksi mennä mukaan, varsinkin kun Viro tuli yhdessä. On aiheetonta puhua Puolan vaikutuksesta. Niinkuin jo aikaisemmin on ilmoitettu, ei Latvia antanut Puolalle minkäänlaisia valtuuksia sen puolesta esiintymiseksi Moskovassa. Jonkun paperin allekirjoittamisessa ei toki saa nähdä Puolan vaikutuksen alaiseksi joutumista."

Litvinowin pöytäkirjan allekirjoittaminen on "Päevalehdelle" antanut aihetta tarkastelemaan mitä seurauksia siitä voisi olla. Tälläin tulee lehti siihen tulokseen, että kun nyt on luovuttu sodankäymisestä, olisi siitä luonnoksellisena seurauksena, että ryhdytään harkitsemaan niitä keinoja millä vastaisuudessa syntyvät riitaisuudet saataisiin selvitettyiksi. Pitkän kirjoituksensa lopettaa lehti seuraaviin päätelmiin:

"Kelloggin paktin ja Litvinowin pöytäkirjan pitäisi luoda Itä-Euroopan sellaisen luottamuksellisen ilmapiirin, jossa voi vakavan herkitsemisen alaiseksi ottaa ne sopimuskaavat, jotka on valmistettu Kansainliiton sovinto-oikeuskomissiossa. Oikeustekniseltä kannalta ovat siellä tehdyt sopimuskaavat moitteettomat ja tämä tekee mahdolliseksi Litvinowin pöytäkirjan allekirjoittaneille valtioille yksinkertaistuttaa neuvotteluja rajoittamalla ainoastaan perisatteellisiin kysymyksiin ja niiden ratkaisemiseen. Yleisesti on jo tiedossa, ettei Venäjä puolla sovinto-oikeutta ja välttää sellaista ratkaisutapa, jossa lopullisena ja käytännöllisenä ratkaisijana on puolueeton kolmas yksilö tai organi. Kelloggin paktin voimaantumisen pitäisi suureksi osaksi muuttaa Venäjän tähänastista suhtautumista sovinto-oikeuteen. Voi olla, että Baltian valtiot tekivät suuremman teknillisen virheen allekirjoittaessaan pöytäkirjan ilman että olisivat esikysymyksenä tai allekirjoituksen edellytykseksi päiväjärjestykseen esittänyt tämän kysymyksen. Eikä kiirehtiminen koskaan ole hyödyksi diplomaattisessa toiminnassa. Olkoon tämä asia kuinka tahansa, mutta Litvinowin pöytäkirja ei saisi jäädä riippumaan ilmeisen puhtaana perisatteena. Baltian valtioiden ja Venäjän diplomaattiselle luokse uusia toiminta-aloja, saatessa päiväjärjestykseen sarjan uusia kysymyksiä, jotka tinkimättä on saatava ratkaistuksi lähimmässä

tulevaisuudessa. Venäjä kiirehti koko ajan pöytäkirjansa allekirjoittamista. Kysymyksenalaista on, onko sillä yhtä kiire tunnustamaan ja toimeenpanemaan sovinto-oikeutta. Joka tapauksessa on selvää, että ainoastaan myöntävän suhtautumisen kautta välitys- ja sovinto-oikeuteen voi se kaikkein selvemmin todistaa omaa rauhenrakkauttaan, jota se niin pyhästi Moskovassa julisti Litvinowin suun kautta pöytäkirjan allekirjoittamistilaisuudessa."

Talinnassa helmikuun 26 päivänä 1929.

592

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 33.

Tallinna

28/2 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, helmikuun 28 p:nä 1929.

No 254

MINISTERIÖ		
9/331/10.13.29		
4/3-29	3	101
RYHMÄ	101	101
5	C12	

Herra Ministeri ,

Minulla on kunnia täten ohellisena lähettää raporttini No 33 - 1929, joka sisältää

1. Suomen - Viron kauppasopimus.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Aarne Kuitmaa

Herra Ministeri L. Ingman,
Suomen v.t. ulkoasiainministeri,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa

Ministeri Wuorimaan
raportti No 33 - 1929.

Suomen Lähetystö		
9/331	Ka.	13 29
4/4-29	?	EE
5	C12	

Suomen - Viron kauppasopimus.

Useampaan kertaan olen tiedustellut ulkoministeriöstä Viron hallituksen suostumusta neuvottelujen alkamiseen kauppasopimuksemme tarkistamiseksi. Tämän johdosta antoi minulle ministeri Lattik 23.II. vastauksen, josta tiedoitin Ulkoasiainministeriölle puhelinsanomalla No 24 ja joka oli näin kuuluva :

"Ulkoasiat, Helsinki - Ministeri Lattik ilmoitti tänään ehdotuksemme kauppasopimuksen tarkistuksesta Kauppa- ja Rahaministereille sekä kauppakamarilla lausunnon antamista varten. Lausuntojen saavuttua hän voi ilmoittaa hallituksen kannan. Kiirehdin asiaa.

Wuorimaa"

Kävin tänään 28.II. ulkoasiainministeriössä apulaisulkoministeri Schmidt'in luona eräissä juoksevissa asioissa. Kysyin häneltä tällöin oliko hän perehtynyt niihin ehdotuksiin, jotka Suomen hallituksen puolesta olin jättänyt kauppasopimuksen revisionikysymyksessä. Hän lausui tuntevansa

ne ja valitti sitä, että Suomen pyrkimykset käyvät kauppasopimuksen merkitystä ja arvo[supista-vaan suuntaan sen sijaan, että ne kävisivät suositu[m]muutta laajentavaan suuntaan ja merkeissä, jotka entistä enemmän laajentaisivat ja helpottaisivat kauppasuhteitten kehittymistä. Että nyt omaksuttu pyrkimys kauppasopimuksen supistamiseen poliittisestikin vaikuttaa haitallisesti oli hänen mielestään mahdollista. Kun Suomi tärkeimmissä Viron vientitavaroissa vaatii myönnettyjen etujen poistamista, on luonnollista, että Viron samassa suhteessa on vaadittava Suomen tärkeimpien tuotteiden poistamista kauppasopimuksesta.

Näin pitkälle hra Schmidt keskustelussamme, joka oli yksityisluontoinen. Huomautin hänelle yksityisenä käsityksenäni, että vaikka pyydämmekin muutosta eräisiin Viron tärkeihin tuotteihin nähden niinkuin elävät nautaeläimet ja sianliha, niin oli tuskin luultavaa että itse vientimäärä Virosta tullietujen poistamisen kautta sanottavastikaan vähenisi. Huomautin lisäksi että kauppasopimustamme Suomessa useissa piireissä oli arvosteltu ja siihen vaadittu korjauksia. Tähän huomautti hra Schmidt, että sopimusta kyllä siltä kannalta on syytä tarkistaa että se jo niin kauan aikaa sitten on tehty ja venhentunut, mutta että, kuten jo ylempänä lausuin, olisi ollut toivottavaa sen tarkistuksen tapahtuvan etujen laajentamisen merkeissä. Mitä sitten tyytymättömyyteen tulee on sitä Vironkin liikemiestaholla esiintynyt

m.m. margariinituottajain piireissä ja tehtiinpä yleensä sopimukset minkäläisiksi tahansa, on aina tyytymättömiä ryhmiä.

Tekemistämme muutosehdotuksista ovat Viron kannalta tärkeimmät ne tuotteet, joihin kohdistuvat myönnetyt erikoiset ehdotamme poistettaviksi nim. elävät eläimet, sianliha ja sementti. Olen tässä suhteessa tehnyt seuraavia laskelmia. Vuonna 1927 tuotiin Suomeen 3.293 kpl. nautaeläimiä, joiden tulliarvo, jos elävä paino eläintä kohti arvioidaan 400 kiloksi, nousee Suomen markkaan 658.600. Vastavaat luvut v:ltä 1928 samoin edellytyksin ovat 5.725 kpl. ja 1.145.000 Suomen markkaa. Sianlihaa suolattua tai savustettua tuotiin Suomeen v. 1927 39.440 kg. josta Virolle myönnetyn tullialennuksen ero perustullista tekee Smk. -163 kilolta koko vuodelta yhteensä 24.847:20. Vastavaat numerot v:ltä 1928 ovat 442.692 kg. ja Smk. 278.895:96. Sementtiä jonka tulliero on 60 p. sadalta kilolta tuotiin v. 1927 13.314.860 kg. tehden tulliero yhteensä Smk. 79.889:16. Vastavaat luvut v. 1928 ovat 12.480.384 kg. ja Smk. 74.882:30. Mitä sitten tulee siihen ehdotukseemme että sopimuksen liite F mahdollisesti poistettaisiin merkitsevät siihen kuuluvat lanca- ja kangastuotteet tullieron huomioonottaen varsin vähäisiä summia kun näiden tuotteiden tuonti ei ole ollut erikoisen suuri lukuunottamatta tullitariffin nimikettä 238, värjäämätöntä puuvillakangasta, jota v. 1927 tuotiin Suomeen 71.249 kg. ja v. 1928 95.341 kg. tullialennuksen ollessa Smk. 1;13 kg:lta.

Ylläolevista tuotteista ovat luonnollisesti lihatuotteet Viron kannalta tärkeimmät, koska Suomi lähimpänä naapurimaana on yksi suurimmista ostopuolista ja tuoreen lihan vienti pitkiä matkoja ei ole mahdollista ainakaan tšekäläisissä oloissa. Käsitelmäni mukaan on tämän kysymyksen ratkaisu vaikeain ja virolaiselta kannalta suurinta kompensationsvaativa. Keskusteluja asiasta on tähän saakka käyty ja on edelleenkin käytävä täysin salaisesti niin ettei yleistä mielipidettä tarpeettoman aikaisin ja aiheettomasti tehdä levottomaksi. Että kysymys sen julkisuuteen tullessa Virossa tulee herättämään tyytymättömyyttä ja mielipahaa on pidettävä selvänä. Osittain tullaan se varmaankin käsittämään epäystävällisenä tekona poliittisessa mielessä. Tämä ei kuitenkaan ole autettavissa, jos kerta puheenalaisia muutoksia sopimukseen halutaan. Saavutetaanko ehdottamillamme muutoksilla tuonnin vähennystä yllämainittuihin tuotteisiin nähden on kysymys, jota rohkeuden epäillä. Kotimaisia hintoja se sen sijaan voi jonkun verran korottaa.

Mitä sitten siihen suureen eroon tulee, jota Viron vienti Suomeen ja Suomen vienti Viroon osottea, ei meillä näin epäedulliseksi muodostuneesta tilanteesta syylliseksi voi tehdä kaupposopimusta sinänsä. Suurin syy lienee meidän omisissa kauppa- ja teollisuuspiireissä, jotka eivät edullista sopimusta

x) Viron vienti Suomeen 1927 oli 86.265.008 kg. arvoltaan 5.051.061 Ekr ja 1928 97.229.871 kg. arvoltaan 7.909.978 Ekr. Suomen vienti Viroon 1927 oli 4.830.217 kg. arvoltaan 2.077.297 Ekr. ja 1928 5.862.615 kg. arvoltaan 2.291.325 Ekr.

ole käyttäneet hyväkseen. Mistä syistä näin on tapahtunut, on toinen asia. Osittain lienevät siihen vaikuttaneet luottokysymykset. osittain puhdas välinpitämättömyys ja ylimielisyys Viroa kohtaan, osittain hyvät kotimaiset konjunktuurit j.n.e. Joka tapauksessa on selviönä pidettävä, että jos kauppasopimuksen myöntämiä etuja puoleltamme olisi riittävässä määrin käytetty hyväksi, olisi vientimme Viroon voinut olla toisenlainen kuin miksi se nyt on jäänyt. Tässä suhteessa on lähetystö Ministeriölle yksityiskohtaisia tiedotuksia lähettänyt sekä taloudellisina raporteina (lähetystösihteeri Snellmanin raportti No 6 - 1928 ja taloudelliset tiedotukset No 23 - 1928 ja No 4 - 1929) että kirjeessä (No 101, joka sisältää hra Jürgens'in tutkimusten mielenkiintoiset tulokset kysymyksestä: miksi Suomen vienti Viroon on niin vähäinen?). Kiinnitän tässä yhteydessä jälleen huomiota näihin tiedotuksiin.

Lopuksi eräs seikka josta jo ministeri Procopé'lle yksityiskirjeessäni olen maininnut. Viron hallituksen haluuttomuus antaa periasatteellista suostumusta neuvottelujen alkamisesta johtuneen pääasiasta siitä, että täällä vaalit riigikoguan toimitetaan huhtikuussa ja etteivät hallitsevat puolueet tahdo vastusta jilleen antaa valtteja vaaliagitationissa käytettäväksi, jos asia tulisi julkiseksi.

Tallinnessa helmikuun 28 päivänä 1929.

Arne Ruusmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaan kassetti no 34.

Tallinna

4/3 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, maaliskuun 4 p:nä 1929§

No 272

10 1331 la. D. 1929		
7/3-29	3	L.T.
RYHMÄ	---	ASIA
5	e 13	

Herra Ministeri ,

Minulle on kunnia täten ohellisena lähettää raporttini No 34 - 1929, joka sisältää seuraavaa :

1. Venäläis-saksalainen yhteistoiminta siv. 1, ja Baltian maat
2. Viron - Latvian tulliuioni " 5.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri ,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Aame Wirtama

Herra Ministeri L. I n g m a n
Suomen v.t. ulkoasiainministeri,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Tallinnassa

Ministeri Wuorimaan
Raportti No 34 - 1929

MINISTERIÖ		
101331/ae. 1929		
7/3-29	2	ELI
RYHMÄ		ALIA
5	CO2	

Venäläis-seksalainen yhteis-
toiminta ja Baltian maat.

Siitä kiinteästä ja luottamuksellisesta yhteistyöstä mikä Rapallon sopimuksen jälkeen Berlinin ja Moskovan välillä on suoritettu, on paljon ja usein kirjoitettu. Että Saksa tätä yhteistyötä käyttää uhkana ja painostuksena suuria läntisiä neapureitteen vasteen on luonnollista. Yhtä luonnollista on, että se tästä yhteistyöstä hakee itselleen muitakin sekä poliittisia että taloudellisia etuja varsinkin sellaisilla suunnilla, joilla se uskoo saavuttavansa taloudellisen hegemonian. Tähän työpiiriin kuuluvat m.m. Itämeren ympärillä olevat maat.

Ellen aivan väärin muista oli Saksan aikaisempi Riian lähettiläs suuresti huvitettu latvialais-venäläisestä kauppasopimuksesta. Mikäli olen kuullut saatiin latvialaiset oikeistopiiritkin asiasta sen kautta innostumaan, että näiden piirien johtomiehille tarjottiin ja annet-

nettiin huomattavia asemia ja taloudellisia etuja niissä järjestöissä, jotka latviolais-venäläistä kauppaa hoitavat. Niinpä lienee Latvian entinen rahaministeri ja finanssireformin toimeenpanija Kalning Venäjän sokerituonnin edustajana Riigassa.

Saamieni tietojen mukaan yritetään paraita Virossa pyrkiä samantapaisiin tuloksiin, joissa kuitenkin saksalais-venäläinen yhteistyö näyttää selvemmin ilmenevän. Kerrotaan nimittäin että joku saksalainen suuryhtymä suunnittelee suurten teollisuuslaitosten perustamista Viroon ja että yhteistyö venäläisten kanssa on suunniteltu sellaiseksi, että Venäjä sitoutuu ostamaan mainittujen teollisuuslaitosten tuotannon. Samalla on tarkoitus järjestää yhtiö sellaiseksi, että sen johtoon houkuteltaisiin Virossa eri puolueiden johtomiehet, niin että se ulkonaisesti saisi virolaisen leimen, mutta todellisuudessa olisi seuraavanlaatuinen: saksalainen kapiteali, virolainen johtokunta, venäläinen ostajakunta. Tarkoitukseen lienee suunniteltu käytettäväksi Narvan kosket, joiden konsessioniesiasta parhaillaan riigikogussa keskustellaan. Narvan kosken konsessionimahdollisuudet ovat olleet viime päivinä erään juridisen komissionin tutkittavina, joka nyt on päättänyt työnsä. Tärkein kysymys, mikä komissionissa on selvinnyt, on se, ettei hallitus voi päätöksellään kysymyksenlaista konsessionia luovuttaa, koska 1917 annettu Venäjän laki lausuu että konsessionin perusteet on vahvistettava lakiasäätävän kokouksen puolelta. Jos tehdotaan ryhtyä kosken

vesivoimaa käyttämään, on komissionin käsityksen mukaan, hallituksen valmistettava yksityiskohtainen konsessionisopimus ja esitettävä se riigikoguh hyväksyttäväksi niinkuin tapahtui tulitikkumonopolissakin. Sopimuksen valmistamisen yhteydessä on hallituksen myöskin valmistettava ja riigikogulle esitettävä lakiehdotus, joka on yhteydessä konsessionisopimuksen ja sen täyttämisen kanssa ja joka koskee pakkoluovutettujen maiden korvausta, tehtaille suoritettua korvausta sen vesimäärän edestä mitä ne nykyään käyttävät, mahan tuotavien koneitten tullikysymyksestä j.n.e. Edelleen kiinnittää komissioni huomiota Viron ja Venäjän rauhansopimukseen, joka edellyttää etuoikeutta Venäjälle käyttää Narvan koskesta saatua sähkövoimaa. Tässä suhteessa pitäisi Venäjän kanssa saada aikaan täydentävä sopimus. Jos sellaista vielä ei ole tehty ja konsessionäärin kanssa solmittaisiin sopimus on viimeainittuun sisällytettävä kohta, että konsessionääri myöskin täyttää velvollisuudet, jotka olisi täytettävä Venäjän kanssa tehtävän täydentävän sopimuksen pohjalla.

Olen koettanut tiedustella ketä konsessionääriä tässä juristien lausunnossa tarkoitetaan, saamatta siihen toistaiseksi selvitystä. Onhan mahdollista ja luultavaakin, että ylempänä mainittu saksalainen yhtymä juuri tätä konsessionia tavoittelee.

Edelleen olen saanut kuulla, että Saksan tšekäläinen lähettiläs olisi saanut ohjeita avustaa saksalaisen yhtymän edustajia heidän pyrkimyksissään

kuitenkaan millään tavalla esiintymättä virallisesti tai silmiinpistävästi. Samoin on minulle kerrottu Venäjän tšekäläisen lähettilään saaneen Moskovasta ohjeita toimia asian hyväksi sekä esiintyä erikoisen ystävällisesti virolaisia kohtaan.

Mitä tällaisilla pyrkimyksillä tavoitellaan on ilmeisen selvää. Eihän tarvitse kuvitella muuta kuin että tehtaan tai tehtaiden, jonkun aikaa toimittuaan ja hyvin menestyttyään, työ yht'äkkiä on pysäytettävä sen tähden että Venäjä lopettaa ostonsa painostaaksen Viroa myönnytyksiin. Tällöin syntyy luonnollisesti painostus Viroon myöskin saksalaisten kapitealinomistajien taholta, puhuttakoon siitä, että virolaiset työmiehet jäävät työttömiksi. Konsessionin saantimahdollisuudet ja etujen valvonta pyritään turvaamaan sillä, että taloudellisilla eduilla houkutellaan mukaan poliittisten ryhmien johtomiehiä Virosta.

Suunnitelma on varsin taitavasti ja kieroisti laadittu. Nähtäväksi jää huomaavatko virolaiset tarkoituksen ja jaksavatko vastustaa houkutusta. Venäläis-saksalaista silmukke Baltian maissa yritetään jälleen kiristää taloudellisen ja sen kautta poliittisen hegemonian ja kontrollin saavuttamiseksi.

Talinnassa maaliskuun 4 päivänä 1929.

Raimo Korte

Suomen LähetystöTallinnassa

Ministeri Wuorimaan
raportti No 34 - 1929.

Viron - Latvian tullianioni.

Täydennykseksi raporttiini No 32 päivätty helmikuun 26 p:lle 1929 saan kunnioittaen esittää seuraavaa :

Helmikuun 28 päivänä lähetin Ministeriölle näin kuuluvan puhelinsenoman :

"25 Ulkoasiat, Helsinki - Latvia ilmoittanut voivansa lähettää tullionineuvottelijat Tallinnan vasta huhtikuun 7 päiväksi. Raporttiini No 32. - Wuorimaa."

Virolaisissa piireissä on tämä kokonsien kuukauden lykkäys Latvian puolelta herättänyt jonkun verran huomiota ja ihmettelyä. Sitäpaitsi on sanomalehdistössä huomautettu siitä, että aika virolaisten kannalta on varsin sopimaton koska riigikogu, jonka jäseniä k.o. komiteassa on, silloin jo on hajonnut ja koko huhtikuu kuluu kovassa vaalitaistelussa, jolloin komissionin virolaisten jäsenten on matkustettava ympäri maata vaalikokouksissa. Jää näinollen nähtäväksi tuleeko neuvotteluista huhtikuussakaan mitään.

"Postimiehen" kirjeenvaihtaja kertoo maaliskuun 3 p:n numerossa, että Latvian teollisuuspiirit ovat hyvin tyytyväisiä siitä, että neuvotteluihin ryhdytään vasta huhtikuun 7 p:nä. Vasta siihen mennessä saavat teollisuuspiirit sovinnon aikeen hallituksen kanssa vaatimuksiinsa ja toivomuksiinsa nähden. Kirjeenvaihtaja on haastatellut Latvian teollisuuspiirien edustajaa Kurau'ta, joka lausui seuraavaa:

"Käsitykseni mukaan ovat Latviolle tullionista johtuvat taloudelliset tulot hyvin probleemattiset. Koska olemme solmineet ystävälliset suhteet niin voi unionin solmia ystävyden perusteella, mutta aineellista tuloa me emme saa, seikka jota osottaa myöskin Latvian - Viron kauppabilanssi. Virolaisten kilpailus me emme pelkää ja minä oletan ettei virolaisillakaan kauppamiehillä ole tällaista pelkoa. Teollisuutemme ei ole niin tukeva, että voisimme etsiä markkinoita omille tuotteillemme Virossa. Mutta me tiedämme että Viron kapiteali pyrkii tunkeutumaan Latviaan ja siitä syystä on tarpeellista että meidän kauppaamme suojeltaisiin. Yleensä on teollisuuspiireissämme vähän tullionin vastustajia. Toisin on asia poliittisissä piireissä, joissa arvioidaan toisenlaisten motiivien perusteella."

Kirjeenvaihtaja lopettaa seuraavasti:

"Tietojen johdosta joita Viron sanomalehdissä on julaistu, että Latvian delegationi aikoo kokonsaan lopettaa neuvottelut tai niitä

edelleen lykätä, vaietaan."

Niinkuin edelläolevasta näkyy, vahvistavat ylläolevat tiedot niitä käsityksiä, joita raportissani No 32 tullunionineuvottelujen vastaisesta kehityksestä lausuin.

Talinnassa maaliskuun 4 päivänä 1929.

Arne Worsmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C^o12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 35.

Tallinna.

9/3. 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, maaliskuun 8 p:mä 1929.

No 290

ULKOPOLITIIKKA-MINISTERIÖ		
No 11381 Le D. 13 29		
11/3-29	?	LEL
RYHMÄ		LOJA
5	C12	

Herra Ministeri ,

Minulla on kunnia täten ohellisena lähettää raporttini No 35 - 1929, joka sisältää seuraavaa :

1. Eräs keskustelu . . . . . siv. 1,
2. Viron hallituksen asema . . . . . " 5.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Aarne Miettinen

Herra Ministeri L. I n g m a n,
Suomen v.t. ulkoasisinministeri,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Tallinnessa

Ministeri Wuorimaan
raportti No 35 - 1929.

L. WUORIMAA		
R.	11 331	P. D. 14 29
11/3-29	?	111
RYHMÄ		
5	1012	

Eräs keskustelu.

Muutsemia päiviä sitten oli luonani entinen riigivanem J. Tõnisson. Kun keskustelumme koski luonnollisesti pääasiassa poliittikka ja Suomen - Viron suhteita, sisältäen herre Tõnissonin käsityksiä asiasta, pidän tarpeellisena sitä lyhyesti selostaa.

- Mitä arvelette yleisestä poliittisesta tilanteesta ?

- Meitä kaikkia neapureita kiinnostaa ensi sijassa Venäjän kysymys. Tämä kysymys voi selvitä kahdella tavalla: 1:o Venäjän hajoamisen kautta tai 2:o Venäjän koossepysymysen kautta lujen hallitusvallen keskittämiselä.

Mitä ensimmäiseen mahdollisuuteen tulee, on se neapurien kannalta suotuisin ratkeisu. Silloin olisi veara meihinkin nähden tuntuvesti pienentynyt. Mutta vaikke Ukrainassa kansallinen liike onkin kehittymässä, näyttää sen täydellinen eroami-

nen Venäjältä versin pitkää sikas kysyvältä, ennenkuin kansen tajunta on kehitetty riittävän korkealle itsenäisen valtion olemassaoloa ja merkitystä käsittämään semoinkuin riittävän suuren ukrainalaisen sivistyneistön muodostumiseen, joka voisi meän asioita ja hallinnollisesti sivistyksellisesti hoitaa. Ja Ukrainan eroaminen on Venäjän hajoamisen päätekijä. Mutta Ukrainan eroaminen on toistaiseksi niin epävarma tekijä, ettei siihen uskalla kovin paljon laskea, varsinkin kun vielä sekin mahdollisuus on huomioonotettava, ettei tuo maa kokonsaan eroaisikaan, vaan muodostaisi unionin Suur-Venäjän kanssa.

Sen sijaan on realistisesti asioita arvioitaessa suurempana todennäköisyytenä pidettävä sitä, että Venäjä nousee nykyisessä koossaan (Siperiassa se ehkä tulee menettämään alueita Jaapanille) ja muodostuu lujaksi valtioksi. Tällöin lisääntyy meän voimien kasvun rinnalla myös sen laajentumishalu. Ja ensimmäisenä iskeytyy silmä. Viroon ja Latvian. Siitä syystä on näiden maiden huolehdittava siitä, että Venäjällä ei ole niiden keutte on vapaa taverein kauttakuljetus, ettei Venäjä siinä suhteessa tunne itseään ehdistävän. Tällöin tapahtuu sen väkivaltaisen tunkeutuminen näihin maihin puhtaasti valloitushalusta ja sen menettely joutuu yleisen tuomion alaiseksi. Mutta samalla kuin Venäjän expansionipyrkimys ensi asteellaan kohdistuu Viroon ja Latvian, on selvää, että sen pohjana ovat laajemmat suunnitelmat ja nimenomaan

vanha imperialistinen pyrkimys päästä Atlantin rennalle, ettei se jäisi Itämerelle suljetuksi. Siksi kohdistuu Venäjän toinen toiminta-askel ehdottomasti Suomeen ja sen keutta pidemmälle.

- Mitä poliittisissä piireissä ajatellaan Suomen poisjäämisestä Litvinovin pöytäkirjasta?

- Käsitakseni mukaan ei Suomen poisjäämistä voida pitää tekijänä, joka aiheuttaisi suhteiden huononemista. Saattsehan aina ilmetä kysymyksiä, joissa suhtautuminen eri valtioiden välillä on erilainen, eikä tällaisille tilapäisille tapahtumille saa antaa laajempaa ja tärkeämpää merkitystä. Pääasia on, että yleinen toimintasuunta käy yhteistoiminnan ja yhteisymmärryksen merkeissä.

- Kuinka arvioitte toukokuussa tapahtuvia riigikogun vaaleja?

- Käsitakseni mukaan ei tuloksissa ole odotettavissa sellaisia muutoksia, että ne vaikuttaisivat sanottavastakaan nykyiseen ryhmitykseen. Jos joku puolue menettääkin ja toinen voittaa pari paikkaa, ei sillä ole suurempaa merkitystä. Näihin vaaleihin perustettu uusi puolue, joka edustaa teollisuutta, kauppamiehiä ja talonmista, saanee hyvin vähäisen menestyksen.

Viimeiseen herre Tõnissonin huomutukseen liisään omasta puolestani seuraavaa. Kysymyksenalaisten uusi puolue, jonka johtajien joukossa on m.m. pääkonsulimme J. Puhk, on ympäri maata järjestäytynt esiintyäkseen omilla listoillaan. Se tulee kokoamaan äänestäjiä peltomiehistä, työpuolueesta ja Tõnissonin

kansanpuolueesta ja arvioi voitensa saada riigikoguun noin 5-miehisen ryhmän. Että Tõnisson tämän puolueen muodostumisen johdosta pelkää oman puolueensa menettävän kohtia osottaa se, että hän suurimmassa salaisuudessa oli pyytänyt mainittua puoluetta järjestämään yhteiset listat kansanpuolueen kanssa, mitä kuitenkin ei voitu tehdä. Muuten näyttävät käsitykset vaalien tuloksista eri puolueissa olevan jokseenkin samat kuin hra Tõnissonin. Vielä tein hra Tõnissonille seuraavan kysymyksen.

- Onko uudessa riigikogussa odotettavissa joitakin huomattavampia slotteita?

- Valtion päämiehen asema tulee jokseenkin varmasti esille. Nykyinen tilanne, jolloin valtion päämies vaihtuu jokaisen hallituksen mukana, ei ole onnellinen. Siitä syystä tehtänee aloite siitä, että riigivanem määrääjeksi valittaisiin kansanäänestyksellä säilyttämällä riigivaneman nimen, mutta saaden nykyistä laajemmat valtuudet. Kuinka laajat nämä valtuudet tulisivat olemaan, on vielä avoin kysymys samoin kuin sekin missä määrin tällainen uudistus saa kannatusta. Peltomiehet ja kansanpuolue tulevat selleista kyllä kannattamaan.

Tallinnesse meeliskuun 8 päivänä 1929.

Aame Kuorimees

Suomen LähetystöTallinnassa

Ministeri Wuorimeen
raportti No 35-1929.

Viron hallituksen asema.

Viime tiistaina t.k. 5 p:nä käytiin riigikogussa kymmenen tuntia kestävä keskustelu peltomiesten välikysymyksen johdosta, että riigivanem Rei valtion päämiehenä ollessaan säilytti huoltajan tehtävän Beckerin tehteissa. Kun Suomenkin sanomalehdissä jo on selostanut asian pääkohdat en niitä tässä uudista, teen ainoastaan eräitä huomautuksia.

Että peltomiesten tekemän välikysymyksen tarkoituksena oli hallituksen kaataminen, eikä niin paljon asian periaatteellinen puoli, on selvä. Niinpä lausui minulle ennen välikysymyskeskustelua ent. riigivanem K. Päts, että sosialistien hallitukseen jääminen on vahingollista ennen vaaleja koska he silloin voivat toimintansa omaksi hyväkseen käyttää niitä etuja, joita hallituskoneiston johtaminen suo. Samoin voivat he täyttää virkemiespaikkoja omilla miehillään sekä käyttää valtion veroja suuressa määrin heidän erikoisintressiä edustaviin tarkoituksiin, jot-

ka meän yleisen edun kannalta eivät ole suotavia. Tämä herre Pätsin lausunto osottaa selvästi peltomiesten pyrkimystä.

Keskustelun aikana esitti työpuolue ultimativisen vaatimuksen 1:0 että Becgerin tehdasteen huolto kiireellisessä järjestyksessä on lakautettava, koska se nyt määrääjän umpeenkuluttua omistusvaatimusten esittämiseksi on joutunut valtion omeksi ja 2:0 että riigivanem Rein heti on esitettävä eronpyyntönsä huoltajan toimesta.

Ensimmäisen näistä vaatimuksista hyväksyivät sosialistit, mutta toiseen kieltäytyi riigivanem Rein, huolimatta puoluetoveriensä painostuksesta, suostumasta, selittäen että kun hän jo on pyytänyt ja saanut asianomaisesta paikasta vapautuksen huoltajan toimesta siksi aikaa kun hän on hallituksen päämiehenä, on se riittävä, eikä hän katso voivansa juridiselta kannalta eroanomusta jättää. Riigivanem Rein kante sai riigikogussa enemmistön puolelleen, jonka jälkeen työpuolueen johtaja pidätti puolueelleen toimintavapauden, kuitenkin ilmoittamatta että puolueen edustajat hallituksessa jättävät paikkansa.

Välikysymys keskustelun jälkeen jäi tilanne näinollen varsin sekavaksi ja työpuolue itse kiusalliseen asemaan. Hallituksessa olevat työpuolueen edustajat, puolustus- ja oikeusministerit, kuuluvat puolueen vasemman siipeen eivätkä tietojeni mukaan olleet halukkaat rikkomaan koalitsionia. Välikysymys keskustelun jälkeisenä päivänä piti työ-

puolueen hallinto ja eduskuntaryhmä kokouksen neuvotellakseen syntyneestä tilanteesta. Kokouksessa vallitsi aikaisemmasta ultimativisesta kenne-
peräytyvä henki. Päätettiin tehdä ehdotus että jos sosialistit suostuvat kiireellisessä järjestyksessä lainsäädäntötietä peruuttamaan huoltojärjestelmän entisiin venäläisiin omaisuuksiin nähden, jää puolue edelleen koalitsioniin. Mikäli olen kuulut, ovat sosialistit tähän suostuneet ja tulee lakiehdotus asiasta jätettäväksi riigikogulle viikon kuluessa. Näin on tällä kertaa kriisi vältetty.

Kuten jo aikaisemmassa raportissani sisäistä tilannetta selostaessani olen huomauttanut, ei tämän kysymyksen selvittäminen vielä merkitse sitä että nykyinen hallitus saisi rauhassa istua uuden riigikogun kokoontumiseen saakka. Peltomiehet tulevat kyllä etsimään uusia mahdollisuuksia hallituksen kestemiseksi niinä kolmena viikkona, jotka riigikogu vielä on koossa. Toinen kysymys on tietysti löytävätkö he sellaisen siheen, joka koalitsionin hajottaa.

Tallinnassa maaliskuun 8 päivänä 1929.

Jaane Westman

2902

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C12

ASIA:

Ministeri Uuorimaan raportti no 36.

Tallinna

12/3 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, maaliskuun 12 p:nä 1929.

No 306.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13 1332 ke. D. 13 29		
14/3 29	Vo	LIT
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	C12	

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia taten ohellisenä lähettää raporttini No 36 - 1929, joka sisältää

1. Kenraali Laidonerin ero politiikasta.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Runeberg

Herra Ministeri L. I n g m e n,
Suomen v.t. Ulkoasisainministeri.

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti No 36-1929.

POSTI		
13 832 he. 13 29		
14/3.29	50	12
RETTA	CONTO	NOJA
5	C12.	

Kenraali Laidoner'in ero.

Niinkuin Suomenkin lehdet jo ovat kertoneet on kenraali Laidoner'inakin toistaiseksi luopunut poliittisesta toiminnasta, kieltäytymällä asettumasta ehdokkaaksi tämänkeväässä vaelissa. Tämä kenraali Laidonerin askel on luonnollisesti saanut osakseen suurta huomiota Virossa, jossa kenraali Laidoner nauttii ehkä suurempaa kunnioitusta ja arvontoa kuin kukaan muu.

Pelto miesten ryhmän lehti "Kaja", johon ryhmään kenraali Laidoner tähän saakka on lukeutunut, on kenraali Laidonera haastatellut tiedustellekseen syitä tähän kenraalin tekoon, joka peltomiespuolueelle epäilemättä on suurimerkityksellinen. Tässä haastattelussaan, joka kokonaisuudessaan suomennettuna liittyy tähän reporttiin, kenr. Laidoner huomauttaa ettei nykyinen perustuslaki tarjoa sellaista pohjaa hyödylliselle työlle, että kannattaisi olla mukana riigikogussa. Perustuslaki on huono, huonompi kuin missään muualla. Riigikogun oma kokoonpano ei ole huono,

mutta huono on se, että itse olemme perustus-
laissamme tehneet riigikogun kaikkivaltiaaksi val-
tion hallitsijaksi. Hallitus on puolueyhmiän
leikkipallo, joka ei voi mitään keudemaksi kanta-
vaa suunnitelmaa saada menestymään. Valtion pää,
jonka pitäisi olla vastapainona riigikogun val-
lalle, puuttuu kokonaan. Valtiomme hallitusjärjes-
telmää emme voi parantaa, ellemmä paranna perustus-
lakia. Tämä on kaikki tehtävä laillisessa järjes-
tyksessä riigikogun ja kansanäänestyksen kautta.
Kun tällainen muutos tapahtuu on kenraali Laidoner
jälleen valmis ottamaan osaa lainsäädäntötyöhön.

Ei ole ihmeellistä, jos tällaisilla
perusteilla luopuminen herättää huomiota. "Vaba Maa"
on sitä mieltä, etteivät kenraali Laidonerin perus-
tuslakia vastaan esittämät syyt ole riittävästi
perusteltuja, mutta myöntää että puoluepoliisissa
on korjaamisen vasa lopettaen arvostelunsa: "ehkä-
pä J. Laidonerin askel auttaa ainakin siinä mieles-
sä, että ryhmäetuja ajavat piirit kerrenkin vaka-
vammin elkevat ajattelemaan ja uudessa riigikogussa
koko valtion edun ymmärtäminen pääsee ensisijalle."
Kun eräs suomalainen lehti on verrannut Laidoneria
ja Pilsudskiin huomauttaa "Vaba Maa": "Suomen suurim-
man lehden ennustus, joka antaa ymmärtää että
J. Laidoner Puolen mallin mukaan aikoo järjestää
valtiokaappauksen, on enemmän kuin perusteeton. Ar-
vostellessaan valtiokaappauksia toisissa maissa on
J. Laidoner haastatteluissaan aina ymmärtänyt sen,
että pieni Eesti oman ulkopoliittisen olotilansa joh-
dosta tällaisessa tapauksessa joutuisi täydellisen

hajoamiseksi ja häviämisen alaiseksi eikä sellaista kestäisi."

Sosialistien äänenkannattaja lausuu seuraavassa, painatettuaan ensin kenraali Laidonerin "Kajalle" annetun haastattelun: "Eestin poliittisissa piireissä puhutaan hyvin avoimesti, että kenraali Laidonerin poliittisesta toiminnasta luopumisen todellisena pohjana oli täten paremmin auttaa valmisteuksia valtiojärjestyksen muuttamiseksi ja ehkäpä herre Kenraali ei tyydy ainoastaan Pilsudskin osaan tässä muuttamisprosessissa vaan himoitsee vieläpä Mussolinin laakereita. Joka tapauksessa on kenraali optimisti ja uskoo että se aika pian on tuleva, jolloin hän jälleen on valmis ottamaan osaa valtion johtamisen työhön -- ehkäpä Pilsudskin tai Mussolinin tavoin. Tämä avomielinen selitys on kunnian arvoiselle kenraalille yksinomaan kunniaksi."

Mitä tulee syytöksiin kenr. Laidonerin diktaturipyrkimyksistä, osottaa ne vääriksi jo kenr. Laidonerin oma haastattelu, jossa hän yksinomaan lain edellyttämää tietä pyrkii esittämiinsä muutoksiin. Tapasin kenraali Laidonerin eilen illalla, jolloin hän vahvisti haastattelunsa ja huomautti perustuslain muutosten mahdollisuudesta vielä seuraavaksi: Prosessi perustuslain muutosejatukselle, jonka täytyy tapahtua kensanäänestyksen kautta, käy hitaasti. Ensimmäisenä ovat muutoksen tarpeellisuuden huomanneet peltomiehet, nyt on sen myöskin tajonnut kensanpuolue (vrt. rap. No 35, Eräs keskustelu). Ja työpuolueenkin piireissä on jo siellä täällä huomatta-

visse mielipiteitä samaan suuntaan vaikka ne tois-
taiseksi ovatkin katsottavat yksityisinä kannan-
ilmaisuina puolueen virallisen kannan edelleen py-
syessä nykyistä perustuslakia tukevana. Kun tule-
vissa vaaleissa ei ole odotettavissa sellaisia
muutoksia, että ne esiallisesti vaikuttaisivat po-
liittisen tilanteen muuttumiseen toisenluontoiseksi
kuin nykyään, ei tässä kysymyksessä tulevana
kolmevuotiskautena näytä mahdolliselta päästä eteen-
päin. Seuraaviin vaaleihin oletti kenr. Laidoner
perustuslain muuttamista haluevien lukumäärän jo suu-
renevan, mutta piti mahdollisena että vasta kolmes
valittava riigikogu voisi saada enemmistön, joka
muutokset hyväksyisi.

Niinkuin jo aikaisemmin huomautin, on
kenraali Laidoner, vapaussodan johtaja ja voittaja,
kaikkien kansalaispiirien kunnioittama mies ja
saattaa hänen esiintymisellään olla määrätty auk-
teritatiivinen merkityksensä vaikka hän itse huo-
mauttikin, että puoluerühmitykset Virossa jo niin
ovat vakiintuneet ettei senottavia muutoksia voida
odottaa.

Tallinnessa maaliskuun 12 päivänä 1929.

Kenraali Laidonerin eroaminen riigikogusta.

Puutteellisen perustuslakimme takia muuttuu riigikogun työ yhä epäproduktiivisemmaksi.

Huono valtiojärjestyksemme kaipaa parannusta.

Niinkuin jo olemme tiedoittaneet, ei kenraali Laidoner enää ole edustajaehdokkaana uusissa riigikogun vaaleissa, vaan hän eroaa riigikogusta, mutta jää kuitenkin edelleenkin peltomiespuolueen jäseneksi.

Toimituksemme edustaja kääntyi tämän johdosta arvossapidetyn kenraalin puoleen kysyen häneltä, minkävuoksi hän ei enää halua ottaa osaa kansanedustuksen työhön. Kenraali Laidoner kertoi hyvántahtoisesti seuraavaa:

Olen pettynyt riigikogun suhteen. Minulla on ollut kunnia ottaa osaa kolmen riigikogun työhön. Näistä oli mielestäni ensimmäinen valtiollisessa mielessä painavin. Asioita harkittiin ennen kaikkea valtion kannalta katsoen; puolueiden edut jäivät syrjemmälle. Toimihenkilöitä määrätessä vastuunalaisiin paikkoihin koetettiin ottaa huomioon etupäässä heidän kykynsä ja kokemuksensa; pyrkimys oli joka tapauksessa sellainen, joskin tässä joskus tapahtui erehdyksiä.

Toisessa riigikogussa oli enemmän puolueita, siellä riideltiin enemmän ja positiivinen valtiollinen työ joutui siiltä kärsimään. Kolmas riigikogu muodostui puolueiden voiman kukoistuskaudeksi.

Oikeastaan ei tästä vielä voi syyttää ketään. Meidän puolueemme eivät ole huonompia kuin muidenkaan maiden ja valtioiden. Poliittiset toimihenkilömme eivät myöskään ole lainkaan huonompia tai kyvyttömämpiä kuin muualla. Pienistä valtiollisista kokemuksistamme huolimatta olemme

valtiotamme luodessamme osanneet ottaa paljon hyvin viisaita askeleita. Myöskin on suurin osa toimihenkilöitämme vaikeina aikoina ja vastuunalaisina hetkinä aina ollut valmis valtion hyväksi uhraamaan kaiken vääntäkin mahdollisen, usein enemmänkin, kuin mitä voitiin odottaa.

Kymmenenä viime vuotena olemme monilla aloilla tehneet suuria edistysaskeleita; yksinpä vaikeassa talouselämän kehitystyössä voimme todeta edistystä yhdessä tai toisessa muodossa. M u t t a v a l t i o n h a l l i t s e m i s e s s a e i o l e m u c m a t t a v i s s a e d i s t y s t ä, päättäen riigikogun - tuon valtiollisen voiman keskuksen toiminnasta. O l e m m e m e l k e i n m e n o s s a t a a k s e p ä i n. Mistä se johtuu? Mikä on siihen syynä? Näyttää siltä, etteivät henkilöt ole huonoja, eivätkä puolueet, mutta valtiojärjestyksemme on huono. Ymmärtääkseni on meidän suoraan tunnustettava että olemme vallankumouksen hengessä ja käytännöllisten valtiollisten kokemusten puuttessa luoneet itsellemme huonon perustuslain, huonomman kuin missään on. Riigikogu kokoomukseltaan ei ole meillä huono, mutta paha on se, että itse olemme perustuslaissamme tehneet riigikogun täysvaltaiseksi valtion hallitsijaksi. Satapäinen kaikkivoipa kollegio ei osaa eikä voikaan koskaan hyvin hallita valtiota. Mutta me emme ole ymmärtäneet emmekä tahtoneet asettaa riigikogulle vastapainoksi mitään muuta mahtia. Toimeenpaneva voima, s.o. tasavallan hallitus, olkoonpa se sitten oikeistolainen tai vasemmistolainen, on riigikogun puolue-ryhmien leikkikaluna ja sillä ei ole tilaisuutta panna toimeen yhtäkään laajakantoisempaa suunnitelmaa; se kaadetaan jo siinä ennen.

Valtion päämies, sellainen, jolla demokraatti-

sessä valtiojärjestyksessä pitäisi olla oikeus voimien tasapainoon saattamiseksi lausua auktoritteettinen painava sanansa, puuttuu meiltä täydellisesti. Niinpä ei ole ihme, että meillä demokraattisen järjestyksen varjossa on syntynyt puoluediktatuuri. Sen vuoksi riigikogussa useinkaan ei hallitse järki, joka olisi ennen kaikkea suunnattu valtion etujen suojelemiseksi, vaan kaikenlaiset monimutkaiset laskelmat, joita johtaa joidenkin puolueiden, usein vieläpä joidenkin henkilöiden edut.

Mitä minuun henkilökohtaisesti tulee, niin on minun sanottava, etten halua tehdä työtä, ^{ei anna/} joka tuloksia, tai jonka tulokset ovat vieläpä kielteiset. Se onkin syytä luopumiseeni riigikogun työstä.

Te kysytte kuinka valtiojärjestyksemme olisi parannettavissa? Olen monta monituista kertaa kertaa selittänyt julkisesti ja niin sanon nytkin: emme voi ennen parantaa valtiomme hallitusjärjestystä, ennenkuin olemme uudistaneet perustuslakimme. Se meidän on tehtävä täysin laillisesti riigikogun ja kansanäänestyksen avulla. Sen voimme panna toimeen vasta sitten, kun riigikogu ja puolueyhmiö enemmistö ovat omaksuneet vakaumuksen, että nykyinen järjestelmä on huono ja että perustuslakia on muutettava. Mutta toistaiseksi ~~xxx~~ riigikogun enemmistö sitä vielä ei ymmärrä. Olen kaikesta huolimatta optimisti ja uskon, että tuo aika tulee ja ehkä jo pian, sillä tämän tarpeellisuus alkaa olla yhä enemmän ja enemmän selvillä laajoissa kansankerroksissa ja sen vaikutus tuntuu myös tulevissa riigikoguissa. Jos tämän tapahtuessa vielä olen elossa ja terve, olen taas valmis ottamaan osaa lainlaadintatyöhön. Mutta toistaiseksi en näe mitään edellytyksiä siksi, että työni riigikogussa voisi olla avuksi nykyisen huonon lainlaadintatyömme parantamiseksi.

98

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C12

ASIA:

Ministeri Wuorimaa:n raportti no 87.

Sallima

19/3 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinna, maaliskuun 19 p:nä 1929.

No 329

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 14 / 332 suu. 19 29		
21/3.29	No	LEL
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C12.	

Herra Ministeri ,

Minulla on kunnia täten ohellisen lähettää raporttini No 37 - 1929, joka sisältää seuraavaa :

1. Suomen ja Viron suhteista siv. 1 ,
2. Virolais-venäläinen kauppasopimus. " 7 .

Vastanottaa, Herra Ministeri ,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Aune K. Nieminen

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé ,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimeen
reportti No 37 - 1929.

14/382 ae. 11 29		
21/3.29	3	11
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C12	

Suomen ja Viron suhteista.

Nimimerkki E.E:n "Helsingin Sanomissa" äskettäin julkaisemat kirjoitukset Suomen ja Viron suhteista samoin kuin Viron huomatuimpien valtiomiesten Tõnissonin ja Pätsin kirjoitusten johdosta antamat lausunnot antavat minulle aihetta omasta puolestani hiukan kosketella samaa asiaa. Aluksi viittaan tätä asiaa käsitteleviin raporteihini No 6, 11.IV.28, jossa selostin erästä keskustelua silloisen ulkoministerin, herra Rebasen kanssa ja No 12, 20.VII.28, johon olen koonnut eräitä mietteitä Suomen suhteutumisesta Viroon ja muihin Baltian valtioihin.

Kuten yllämainituissa raporteissani olen maininnut on virolaisissa piireissä huomattavissa eräänlaisista katkeruutta sen johdosta, etteivät suomalais-virolaiset suhteet kuluneina vuosina ole kehittyneet niin suotuisasti eikä niin kiinteiksi, kuin virolaisella taholla sitä oli toivottu. Tuo sama katkeruus ilmenee myöskin niistä

lausunnoista, jotka herrat Tõnisson ja Päts muutama päivä sitten antoivat ja jotka kokonaisuudessaan suomennettuina seuraavat tätä raporttia liitteinä 1 ja 2. Samaa katkeruutta voi myöskin rivien välistä läkeä siitä puheesta, jonka ministeri Hellat Viron itsenäisyysjuhlassa Kansallisteatterissa viime helmikuun 24 päivänä piti. Ja liikkeensa tšekäläisissä piireissä kuulee usein luottamuksellisissa keskusteluissa samanlaisia mielipiteitä julki tuotavan.

Muutamia viikkoja sitten keskustelin pitkälti hra Pätsin kanssa suomalais-virolaisista suhteista ja kertoi hän silloin minulle erään episodin vuodelta 1918, joka näytti syvälle painaneen hänen mieleensä. Herra Päts oli silloin Viron itsenäisyyttä johtavan kolmimiehisen n.s. Pelastuskomitean johtajana. Tässä ominaisuudessaan oli hän antanut kenraali Laidonerin tehtäväksi esittää Suomen silloiselle ministerivaltiosihteerille Pieterissa ehdotuksen valtiounionin muodostamisesta Suomen ja Viron välillä, johon ministerivaltiosihtööri oli antanut vastauksen, ettei kysymys Suomea kiinnosta. Tuon tapahtuman jälkeen sai Viro vielä suorittaa taistelunsa vapautumisen puolesta, jonka se suoritti menestyksellisesti suomalaisten vappajoukkojen avulla ja on nyt kymmenen vuoden aikana lujittanut ja vakiinnuttanut asemansa sekä ulkoneisesti että sisällisesti. Meän nopeasta taloudellisesta noususta ja olojen vakiintumisesta on minulla ollut tilaisuus jo useamman kerran kirjottaa, joten tässä yhteydessä en katso tarpeelliseksi siihen

uudelleen puuttus. Kuluneiden vuosien tapahtumat kiinteämmän poliittisen ^{luomiseksi} yhteyden Suomen kanssa ovat myöskin virolaisille osottaneet, ettei minkäänlainen liittosjatus sen enemmän laajimmassa kuin suppeammassakaan mielessä ole antanut tuloksia, josta syystä virolaiset johtavat piirit, mikäli he minulle ovat mielipiteitään ilmaisseet, ovat jättäneet tuollaiset laskelmat syrjään. Tästä syystä ei Suomen poisjääminen yhteisesiintymisestä Libri-nowin paktissakaan ole täällä herättänyt erikoisempaa hämmästyksiä, koska se on, niin kuin eräs virolainen lausui "loogillinen jatko Suomen aikaisemmin noudattamalle politiikalle pysyä erillään yhteisestä poliittisesta toiminnasta".

Palautukseni viime päivien julkisiin lausuntoihin Suomen ja Viron suhteista en katso niitä millään tavalla vahingolliseksi, vaan päinvastoin yleisiä käsityksiä selventäviksi. Suomen julkinen mielipide on herrojen Tõnissonin ja Pätsin lausuntojen johdosta runsaasti esittänyt mielipiteitä, jotka osoittavat että kysymys laajassa määrässä kiinnittää suomalaista huomiota. Virolaisista lehdistä on toistaiseksi ainoastaan "Päevaleht" ennättänyt selostamaan niitä lukuisia kirjoituksia, joita Suomessa on julkaistu, tekemättä niistä toistaiseksi laajempia kommentaareja ja julkaisemalla ne seuraavilla rubriikeilla: "Viron - Suomen suhteet seuloittavina. - Kaipako Suomi läheistä kosketusta Viron kanssa? - Suomen ruotsalaiset näkevät siinä vaarallista seikkailua. - Edistysmieliset pitävät ny-

kyistä passiivisuutta turmiollisena. - Kokoomuspuolue on tyytyväinen nykyiseen olotilaan. - Suomen ulkopoliittikka eivät tee suomalaiset." Mikäli laajempia komenteareja virolaiselta taholta myöhemmin julaistaan, tulen niitä tarpeen mukaan selostamaan.

Tehdäkseni yhteenvedon, näyttää minusta tilanne tällä hetkellä virolaisten keskuudessa seuraavalta. Kokemukset ovat virolaisille osottaneet, että heidän ensimmäinen ajatuksensa unionista Suomen kanssa oli utopia. Toinen ajatus laajemmasta poliittisesta n.s. balttilaisesta liitosta ei myöskään ole saanut Suomen kannatusta. Jää näin ollen jällelle tehdä yhteistyötä satunnaisesti, jättämällä Suomi pois kaikista laskelmista ja merkittävällä tyydytyksellä sellainen tilapäinen iämiö, että Suomikin ilmoittaa tulevansa mukaan. Kun toiveet ovat olleet suuret ja tulokset supistuneet vastimattomaan, niin on syntynyt katkeruuskin käsitettävissä.

Kenraali Laidonerin kanssa oli minulla muutamia päiviä sitten keskustelu näistä samoista asioista ja oli hän sitä mieltä, ettei ole syytä ajakaan liitto-ajatusta, joka toteutuneena ehkä muodostuisi vain paperille kirjoitetuksi asiakirjaksi. Ilman tuollaisia sopimuksia tulevat Viron ja Suomen suhteet kehittymään sellaisiksi, että hädän hetkellä ja todellisen tarpeen vastiessa apua ja yhteistyötä ei kielletä kummallekään puolella. Ymmärtämys ja herrestus Viroa kohteen on Suomen suomaleisissa piireissä viime aikoina voimakkaasti kasvanut ja kehittyä taseisesti edelleen, eikä ole syytä hermostua ja levottomundella katsella tulevai-

suutta.

Ollessaan tämän kuun 14 p:nä luonni kutsuissa otti ministeri Lettik puheeksi virolais-suomalaiset suhteet niiden kirjoitusten ja lausuntojen johdosta, joita asiassa julkisuudessa oli esitetty. Hän huomautti, etteivät virolais-suomalaiset suhteet hänen käsityksensä mukaan millään tavalla ole muuttuneet saatikka sitten huonontuneet vaan ovat välit edelleen ystävälliset ja luottamukselliset. Tämän hän ilmeisesti tehti saada sanotuksi sanomalehdistössä esiintyneiden hyökkäysten vastapainoksi.

Tosiasiahan on, että poliittiset suhteet Viron ja Suomen välillä jo useampia vuosia ovat pysyneet jokseenkin samanlaisina ja on niitä aina karakterisoitu hyviksi. Suhteiden huononemisesta ei käsittäkseni missään tapauksessa voida puhua. Ette suhteet ovat hyvät, ei kuitenkaan merkitse sitä, ettei niitä voitsisi edelleen kehittää. Tätä kehittämistä edistäisi varmaankin laajempi kosketus virolaisten ja suomalaisten poliittisten piirien välillä. Tulen jälleen ehdotukseen, jonka jo pari kertaa aikaisemminkin olen tehnyt, nimittäin Suomen ja Viron eduskuntain vierassakäyntiin toistensa luona. Tällaiset käynnit varmaankin osaltaan poistaisivat mahdollisia väärinkäsityksiä ja johtaisivat oikeiden asiain ja olojen arviointiin kummallakin puolella, kun ne vain saadaan järjestetyiksi tarkoituksenmukaiselle tavalla.

Ilahduttavana seikkana pidän sitä, että

Suomen sanomalehdistö ja yleisö varsinkin viime aikoina on osottanut suurta herrastusta Viroa ja virolaista kohtaan. Kehitys tässä suhteessa näyttää kulkevan yhä edullisempaan suuntaan. Näistä seikoista olen täällä maininnut aina kysymyksen ollessa virolais-suomalaisista suhteista ja on se täällä tyydytyksellä pantukin merkille.

Seikke, johon parhaillaan suoritettava keskustelu suomalais-virolaisista virallisista suhteista tulee arvattavastikin vaikuttamaan vahingollisesti, on kauppasopimuksemme tarkistus. Kun ehdotuksemme tarkistuksen suhteen käy kauppasopimusta supistavassa hengessä (vrt. raporttiani No 33, helmik. 28 p:ltä 1929) poistamalla Virolta muutamia sille myönnettyjä kaikkein tärkeimpiä etuja, tulee, tietojen tästä päästessä julkisuuteen asia selitettäväksi täällä epäystävälliseksi teoksi Suomen puolelta ja saamaan paljon huomiota osakseen. Tästä syystä on asian suhteen käsitääkseni noudatettava varovaista menettelyä sitä liiaksi kiirehtimättä ja painostamatta.

Kieltämätön tosiasian on, että valtiollinen asemamme on asettanut meidät saman yhteisen vaaran alaiseksi, jota vastaan molempien on taisteltava ja tässä suhteessa yhteistä kiinteää politiikkaa noudatettava, ja joka on otettava huomioon toisiakin asioita meidän välillä käsiteltäessä.

Tallinnsa maaliskuun 19 päivänä 1929.

Raimo Kinnunen

Suomen LähetystöTalinnassa.

Ministeri Wuorimean
reportti No 37 - 1929.

Virolais-venäläinen kauppasopimus.

Noin viikko sitten jätti ulkoministeri Lettik virellisesti kauppasopimusehdotuksen takäläiselle Venäjän lähettiläälle. Sopimusehdotusta ei ulkoasiainministeriö tahto entaa, vaan mainitsi ministeri Schmidt siitä, että se on puhdas suosituimmusehdotus. Kaikesta päättäen on ehdotus jokseenkin tarkalleen sama, jonka jo Ministeriölle olen lähettänyt liitteenä raporttiin No 28 tammik. 24 p:ltä 1929. Riigivanem Rein ollessa luonani t.k. 14 p:nä keskustelimme myöskin tästä asiasta. Tällöin huomautti hän että alkukeskusteluissa lähettiläs Petrovskin kanssa on syntynyt vaikeuksia sen johdosta, että virolaiset ovat ehdotukseensa sisällyttäneet kohdan, jossa suosituimmuutta yksityisten yhtiöitten ja kaupallisten järjestöjen toimintaan sovelletaan kummissakin maassa yhtäläisesti. Se tahtoo sanoa että kun Venäjällä on voimassa valtion kauppemonopoli, eivätkä yksityiset eikä yhtiöt sitä saa harjoittaa, ei Viro-

keen voi sallia venäläisten järjestöjen harjoittavan kauppaa omassa maassa. Tämä kysymys tarkoittaa ilmeisesti Ministeriölle lähettämäni sopimusluonnoksen 9 artiklaa, joka on näin kuuluva :

On sovittu, ettei kumpikaan Sopimuspuoli vetoa tässä luvussa sanottuun suosituimmusklausuliin, vastiäkseen kansalaisillensa, yhtiöillensä ja osuusjärjestöillensä toisia taikka laajempia oikeuksia, kuin mitä se itse on luvannut toisen Sopimuspuolen kansalaisille, yhtiöille ja osuusjärjestöille.

Venäläisillä on Virossa kaksi kauppajärjestöä rekisteröitynä, joita täältä ei saa pois, mutta oli heidän pyrkimyksensä järjestää kauppa suurestaan vähittäiskaupaksi ympäri maata, josse dumpingia käyttämällä olisi pyritty vahingoittamaan sekä Viron kauppaa että teollisuutta. Pääkonsuli Puhk mainitsi tästä asiasta, etteivät virolaiset siinä suhteessa voi tehdä myönnytyksiä mikä onkin hyvin luonnollista. Että venäläisillä tässä kysymyksessä on omat pyrkimyksensä ja että kysymys heille poliittisestikin on hyvin tärkeä, on ilmeistä. Lähettiläs Petrovski lienee jo matkustanut Moskovaan ohjeiden saamista varten ja hänen sieltä palattuaan jatketaan neuvotteluja, joiden kulusta täten myöhemmin tiedotetaan.

Tallinnessa maaliskuun 19 päivänä 1929.

Arne Kivimäki

Ulkopoliittiset laskelmat Suomea lukuunottamatta.

"Vapaussodan aikana ei tarvittu ulkopoliitikkaa -"

E. Erkon tietyssä määrässä nälyyttävän ja harvinaisen avomielisen artikkelin johdosta käännyimme muutamain kysymyksiin Eestin-Suomen-Unkarin Liiton puheenjohtajan K. P ä t s i n puoleen.

"On sanottava", alkoi hra P ä t ä, " että sunteemme Suomeen on rajiteltava kanteen osaan : puhtaasti viralliseen ja toiselta puolen kansojen keskinäiseen kanssakäymiseen. Mitä edelliseen tulee, niin emme olekaan panneet painoa viralliseen kanssakäymiseen, koska jo edeltäpäin tiesimme sen toivottomuuden. Tiedämmehän aivan hyvin, että Suomen ruotsalaiset ajavat politiikkaa Suomessa. Muuttavat harvat suomalaiset, vaikkakin vaikutusvaltaiset eivät sittenkään kykene tunkeutumaan tämän muurin läpi. Suomessa on ruotsalaisten vaikutus sekä sivistys- että myöskin perhe-elämässä huomattavasti suurempi, kuin meillä saksalaisten. Niinpä voi sivistysneessä suomalaisessa perheessä sattua, että suomenkielinen keskustelu yhä äkkiä muuttuu ruotsinkieliseksi.

Täytyy myöntää, että tässä sunteessa on viime aikoina huomattavissa ~~xxx~~ jo tiettyä muutosta parempaan, mutta se ottaa vielä paljon aikaa. On mahdollista, että Suomessa vähemmistökansallisuuksien asia kehittyy niin hitaasti sen vuoksi, etteivät sunteet siellä ole olleet niin terävät kuin meillä. Siellä ei myöskään vallankumouksella ole ollut niin suurta vaikutusta vähemmistö- ja enemmistökansallisuuksien suhteisiin.

Mitä siihen tulee, että me muka teemme ulkopoliittiset laskelmamme Suomea lukuunottamatta tulevaisuutta varten, niin täytyy myöntää, että tämä suomalaisen lehden oletus on täysin oikea.

Olemme tienneet Suomen eristäytymisen jo aikoja sitten. Emmenän me voi san vuoksi jäädä seisomaan ja ruveta odottamaan, koska tässä voi tapahtua muutos.

Erikoisen sikiinpistävä on eristymäinen viime aikoina, jolloin Suomen ulkopolitiikan johtamiset ovat pysyneet loitolla myöskin ulkoministerien välisistä neuvotteluista, joiden ennen ainakin muodollisesti piti todistaa tiettyä mielenkiintoa, joskin niiden käytännöllinen merkitys todellisuudessa oli hyvin pieni.

Mutta kansojen läheneminen jatkuu edelleen entiseen tapaan. Eihän vapaussodankaan aikana ulkopolitiikka ollut määräävä, - silloin tuli kansa itse avukseen. Ja sellaisiatapantunaa, sellaisia vapaaehtoisia kannatuksia ja rakkauden osoituksia, auttavan kaden ojentamista oikealla hetkellä -niitä ei unohdeta. Ne sitovat ja yhdistävät virallisesta ulkopolitiikasta huolimatta.

Suomessakin on tunnussanana : ei minkäänlaista tunnepolitiikkaa. Suomi ei tahdo kuulua Baltian valtioiden joukkoon; se tahtoo "orientoitua Skandinaavian puoleen", se suuntaa katseensa vain siinä päin ja pitää itseäänkin Skandinaavian valtiona. Tämä tahto ja ajatus tapa tukahduttaa kaikki pyrkimykset etelänpuolisten suhteiden syventämiseksi.

"Mutta sittenkin", lopetti hra Päts hymyillen, "tässä asiassa olen ja pysyn optimistina ....."

"Postimees" n:o 72 14/3 -29.

Eestin ja Suomen yhteistyön mahdollisuudet tulevaisuuden
kannalta katsoen.

"Helsingin Sanomien" kirjoituksen johdosta.

Kantamme Eestin-Suomen yhteistyötä ja keskinäisiä suhteita koskevassa kysymyksessä on ollut selvä jo aikaisemmin. Mutta tämän vuoksi emme tee itsellemme minkäänlaisia suunnitelmia emmekä markkuvitelmiä.

Ei saa luulotella, että tämän yhteistyön pitäisi jo lähiaikoina muodostua todelliseksi, vielä vähemmän, että se jo pian alkaisi kantaa näkyvää viljaa.

Eniten odotuksia voi kiinnittää suomalaisen heimokansan kulttuurisuhteiden tihenemiseen. Olkoon tämän apuna vaikuttamassa verisukulaisuus ja rodun yhteistunne. Mutta sittenkin voimme todellisen harrastuksen nousua odottaa vasta sitten, kun Suomenlaisten pohjoispuolelta meitä ei enää katsella kuin nöyrää nuorempaa veljeä, joka aina aivankuin odottaisi jotain saavansa. Vasta sitten kun huomataan, että meilläkin on jotain tarjottavana kykyämme aarretaloista ja että meilläkin voidaan vertaiseen osansaamiseen astua keskinäisellä pohjalla.

Kun Suomessa herää vakava harrastus meitä kohtaan, vasta sitten voi olla puhetta Eestin ja Suomen yhteistyöstä svistykseen alalla.

Jos me tahdomme, että Suomessa edes sivistyksen alalla Eestiiin suhtauduttaisiin vakavasti, niin on meidän itseämme huolehdittava siitä, että meillä kulttuurillisesti jotain olisi ja meillä olisi jotain tarjottavana Suomen heimolle.

Vielä enemmän vaikuttaisi tämä periaate Eestin ja Suomen poliittiseen yhteistyöhön.

Mutta jos Suomessa ollaan sitä mieltä, että tendään uhraus, jos ydytään meihin yksinpä vapaan Itämeren ja sen kansojen turvallisuutta koskevassa asiassa, niin ei

Täällä kaihin poistaa kyllä pian Skandinaavian oma nouseva mielenkiinto Baltian valtioilta ja erikoisesti Eestiä kohtaan.

Suomen rietsalaiset laartelevat itseään välittäjinä Skandinaavian ja Eston välillä. Mutta todellisudessa voisi heille itselleen sattua, että ne löytävät tien Suomenlahden etelärannikolle - Skandinaavian kautta.

Koska tämä kaikki juuri tapantou, ei voi kukaan täsmällisesti ennustaa. Mutta että yleinen mielipide kehittyy siihen suuntaan, on selvää jokaiselle näkeville.

Yleinen poliittinen ja taloudellinen asema tai tilanne varmentaa Eston ja Suomen yhteistyötä tulevaisuudessa.

Mutta onko sitten niin kovin määräävää ajoittainen konjunkturipolitiikka, jonka kiapussa pohjois- tai eteläpuolella Suomenlahtea salaperäisesti itsesään vaivataan?

Tietysti olisi hyvin tärkeätä, että kummankin naapurivaltion ulkopoliittinen suunta kehittyisi mahdollisimman pian tietyssä kontaktissa.

Kummankin kansan ulkonaisen turvallisuuden etuja katsoen pitäisi jokaisen todellisen isänaanya^ostävän voimainsa mukaan vaikuttaa tässä suhteessa.

Toiselta puolen ei kannata vielä liian pessimistisesti katsella tulevaisuuteen, joskin toistaiseksi vielä on vähän toivoa kummankin veljeskansan valtiollisen ulkopoliittikan sopuolintun saattamisesta.

Sillä - aika neuvon keksii.

Joka tapauksessa toimivat osiinen suuntaan suuret voimat ja kummankin kansan elämää koskevat edut, jotka nirtavat itselleen tien inhaisten päivästäisistä pyrkimyksistä huolimatta.

Tämän kaikin poistaa kyllä pian Skandinaavian oma nouseva mielenkiinto Baltian valtioita ja erikoisesti Eestiä kohtaan.

Suomen ruotsalaiset laartelivat itsensä välittäjinä Skandinaavian ja Eston välillä. Mutta todellisudessa voisi heille itselleen sattua, että ne löytävät tien Suomenlahden etelärannikolle - Skandinaavian kautta.

Koska tämä kaikki juuri tapahtuu, ei voi kukaan täsmällisesti ennustaa. Mutta että yleinen mielipide kehittyy siihen suuntaan, on selvää jokaiselle näkeväälle.

Yleinen poliittinen ja taloudellinen asema tai tilanne varmentaa Eston ja Suomen yhteistyötä tulevaisuudessa.

Mutta onko sitten niin kovin määräävä ajoittainen konjunkturipolitiikka, jonka kiapussa penjois-tai eteläpuolella Suomenlahtea salaperäisesti itsedän vaivataan?

Tietysti olisi hyvin tärkeää, että kumpaankin naapurivaltion ulkopoliittinen suunta kehittyisi mahdollisimman pian tietyssä kontaktissa.

Kumpaankin kansan alkunaisen turvallisuuden etuja katsoen pitäisi jokaisen todellisen isänmaanystäväin voimainsa mukaan vaikuttaa tässä suhteessa.

Toiselta puolen ei kannata vielä liian pessimistisesti katsella tulevaisuuteen, joskin toistaiseksi vielä on vähän toivoa kumpaankin veljeskansan valtiollisen ulkopoliittikan sopusointuun saattamisesta.

Sillä - aika neuvon keksii.

Joka tapauksessa toimivat siihen suuntaan suuret voimat ja kumpaankin kansan elämää koskevat edut, jotka murtavat itselleen tien ihmisten painvasteisista pyrkimyksistä huolimatta.

13.3.29.

-n.

meidän paljota kannata toivoa kansojemme välistä todellista yhteistyötä. Yksinpä verisukulaisuuden siteet ja heimokansojen sisäinen sympatia eivät voisi kestää painostusta.

Ja kuitenkin voisi juuri poliittisella alalla Eestin ja Suomen välillä muodostua todellinen yhteistyö kuin enkä luullaan. Olkoon aika pitkä tai lyhyt.

Mutta Suomessa rivetaan kyllä pian pitämään arvossa endotonta tosiasiaa, että että Suomenlaiden kuopikin ranta jää vapaaksi vain niin kauaksi, kuin itsenäisenä pysyy toisen rannan veljesiansa.

Kyllä siellä sitten aletaan ymmärtää, että Suurvenäjän historiallinen pyrkimys ei ulotu ainoastaan Itämerelle, vaan myöskin ja suoraan Atlantin valtamerelle. Ja tämä viimeksiä ainistuu tie jontaa juuri Suomen ja Pohjois-Skandinaavian kautta. Sitten kun tätä historiallista tarvetta oikein aletaan käsittää, niin sitten kyllä seki Suomessa että Skandinaaviassa syntyy tarve lähempään yhteistyöhön Baltian kansojen, erikoisesti Eestin kanssa.

Sitä enemmän rivetaan sitten Suomessa panemaan arvoa vapaan Eestin osaan kansallisen turvallisuuden yhteisessä varmentamisessa, mitä enemmän itsenäinen Eesti on sisäisesti lujittunut ja kansainvälisesti vakaantunut.

Kuusankin heimokansan keskinäiset sympatiat ovat myös apuna nostamassa taloudellista marrastusta, mitä tuonnonvaatimuksesta Suomen nouseva teollisuus tuntee itsenäisen Eestin markkinoilta kohtaan.

Kaikki nämä todelliset tekijät pitävät jo hublita siitä, että Suomen kansallisessa politiikassa loistavan eristäytyneen - splendid isolation - tunnussana voi jäädä pysyväiseksi yhä vähän kuin Suomen ruotsalaisten lynytynköinen skandinaavian-orientoitunut.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaan raportti no 38.

Tallinna

16/4 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

N:o 444

Tallinnassa huhtik. 18 p. 1929.

151832 ka. 11 29

20/4-29	10	LEH.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	112	

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia täten ohel-
lisena lähettää raporttini n:o 38 - 1929, joka
sisältää seuraavaa :

- (100. Viro) 1. Kolmannen riigikogun työstä ja
tilanteesta Virossa siv. 1.
(73.F.) 2. Viron - Latvian tulliuioni " 9.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Antoni Wirtanen

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

Suomen lähetystö

Tallinnassa.

Ministeri Vuorimaan
raportti n:o 38 - 1929.

15/332 h.e. 11 29		
20/4-29	2	LEE
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C12	

Kolmannen riigikogun työstä
ja tilanteesta Virossa.

Kahdeksan istuntokauden jälkeen kolmivuotisen valtuutensa aikana lopetti kolmas riigikogu työnsä viime kuluneen maaliskuun 26 p:nä, jättäen paikkansa ensi toukokuussa toimitettavien vaalien kautta syntyvälle uudelle riigikogulle.

Kuinka on viimeinen työnsä lopettanut riigikogu tehtäviään täyttänyt ja miten tätä "kuollutta majesteettia" arvostellaan? Siitä muutama sana.

Riigikogu alotti ensimmäisen istuntokautensa 22 p:nä kesäkuuta 1926, jolloin hallituksen muodostaminen oli sen ensimmäinen tehtävä. Jo alussa pisti silmään puoluepyyteiden nouseva suunta ja kuukauden kestäneiden neuvottelujen jälkeen syntyi ensimmäinen Teemant'in hallitus. Helmikuun alussa 1927 muodostui mieliala sellaiseksi, ettei hallituspulaa voida välttää, vaan syntyy uusi Teemant'in hallitus, joka kokoomukseltaan ei sanottavastikaan eroa edellisestä. Kriisin tekijätkään eivät jälkeinpäin voi vastata kysymykseen, mitä varten sen aiheuttami-

nen oli tarpeellinen. Marraskuun lopulla 1927 kaatuu tämäkin hallitus ja joulukuun 9 p:nä astuu toimeen Jaan Tönissonin muodostama hallitus, joka vuorostaan noin vuotta myöhemmin kaatuu, antaen sijaa sosialistijohtaja August Rei'n muodostamalle hallitukselle joulukuun 4 p:nä 1927. Tämä vasemmiston ja keskustan muodostama hallitus istuu vielä uuden riigikogun kokoontumiseen saakka, ellei jostain odottamattomasta syystä riigikogun ylimääräistä istuntoa kutsuta koolle ja se hallitusta kaada, seikka joka näyttää hyvin vähän todennäköiseltä.

Mitä sitten riigikogun lainsäädännölliseen työhön tulee, voidaan mainita sen kolmivuotiskaudellaan säätäneen noin 300 lakia tai lain täydennystä ja muutosta, joista kuitenkin suurin osa vähämerkityksellisempiä. Tärkeimmät lainsäädännölliset uudistukset tällä lainsäädäntökaudella ovat rahareformia koskevat lait, maanteiden ottaminen valtion huollettaviksi, ministeriöiden lukumäärän supistamislaki kymmenestä seitsemään, laivalinjojen valtionavustus, uusien rautateiden rakentaminen, rikoslain osittainen uusiminen ja täydentäminen y.m. Satunnaisella enemmistöllä sisällytettiin rikoslakiin m.m. sellainen uudistus, että sikiönlähdettäminen kolmen ensimmäisen kuun aikana laillistutettiin, seikka, josta jälkeempäin on syntynyt suurta melua ja jota lääkärikunta pitää varsin vahingollisena valtiollekin. Samoin ollaan suuresti eri mieltä 7-ministeriön tarkoituksenukaisuudesta. Suurempi osa riigikogun työ-ajasta kului välikysymyksiin ja niiden käsittelyihin, joissa

hyvin usein puoluehuvit ja yksityiset edut näyttelivät tärkeää osaa.

Kun toiminta tapahtui näissä olosuhteissa ja tällaisissa merkeissä, ei kolmannen riigikogun jälkikaikukaan julkisuudessa ole ollut edullinen. Kenraali Laidoner'in luopuminen poliittisesta toiminnasta, josta jo olen aikaisemmin kirjoittanut, ja hänen esittämänsä arvostelu ovat tunnusmerkillisiä. Ja hänen kannallaan olevia on paljon ja näyttävät kaikesta päättäen nopeasti lisääntyvän. Yhä enemmän aletaan vaatia valtion päämiehen toimen luomista riigikogun vallan vastapainoksi ja riigikogun esimiehelle toiminnassaan laajempia valtuuksia. Nämä kysymykset tulevat jokseenkin varmasti uudessa riigikogussa esille, mutta epäiltävää on, saavatko uudistusten kannattajat vielä enemmistöä niiden toteuttamiseksi, vaikka heidän lukumääränsä kaiken todennäköisyyden mukaan kasvaakin.

Muutamia otteita sanomalehtilausunnoista kolmannen riigikogun suhteen :

Ijästään huolimatta täynnä temperamenttia oleva Jaan Tõnisson kirjoittaa "Postimiehessä": "Juuri tietoisuus siitä, että nykyinen tilanne riigikogussa on ainoastaan tilapäinen ja että nykyisestä kurjuudesta on pois päästävä, antaa vielä rohkeutta ja voimaa kestää loppuun saakka. Kun aika täyttyy ja kansassamme alkaa poliittisen tervehtymisen prosessi, joka lopettaa kurjan ryhmävallan surkean harvainhallinnon, avautuu tie todelliselle poliittiselle uudistustyölle. - - - Että sinä puhtaasta sydäimestä kiität Jumalaa kun tuollaisesta ilmapiiristä kerran olet

onnellisesti päässyt pois, ei todellakaan ole etsitty sanontatapa."

"Päivälehti" kirjoittaa: "Kansalta puuttuu usko puolueiden ja parlamentin hyvään tahtoon ja tämän uskon katoamiseen on kaikkein enimmän vaikuttanut kolmannen riigikogun viimeinen istuntokausi. Edustajien ainoa huoli viimeisen kuukauden aikana oli, miten voisi molemmiin puolin toinen toisensa niemeä tallata likaan, hallituksen jäseniä tehdä naurunalaiseksi j.n.e. - - - Kansan yleinen käsitys tällaisten ilmiöiden johdosta on se, että he kaikki ovat samanlaisia, kukaan ei ole toistaan parempi. - - Yhteenvetona voi sanoa, ettei kolmas riigikogu, vaikka se antoiakin meille yli kolmesataa lakia, ole kyennyt parlamenttina syventämään kunnioitusta itseään kohtaan, jossa pitäisi ilmestää kansan etujen ja korkeimpien toivomusten täyttämisyrittäminen."

Samaan henkeen kirjoittaa peltomiesten lehti "Kaja", huomauttaen että viimeinen riigikogun työpäivä kruunasi koko sen ryhmäkuntatoiminnan, mikä riigikogulle viime aikoina oli ominaista.

Työpuolueen lehti "Waba Maassa" kirjoittaa puolueen johtaja Anderkop m.m. seuraavaa: "Hajaanut riigikogu on epäilemättä ratkaissut useitakin laajakantoisia kysymyksiä. - - - Työtä on tämä riigikogu epäilemättä tehnyt, mutta on kysyttävä kuinka hyvä ja tarkoitustaan vastaava se työ on ollut. Tätä työtä arvosteltaessa ei voi salata, että viimeinen riigikogu on ollut yksi meidän heikoimmista lainsäädäntöelimistämme. Se on epäilemättä ollut parlamentti, joka on siirtänyt valtiollisen ajattelemisen puolueajatte-

lun tasapinnalle. Yleiset pyrkimykset ovat jääneet takapinnalle, niiden sijalle on usein asetettu andas ryhmäetu, joka ei ole ajatellut kauemmaksi, joka ei ole kyennyt eikä tahtonutkaan nähdä metsää puiden takia."

Sosialistien äänenkannattajassa en ole huomannut riigikogun kohdistuvaa arvostelua.

Kuitenkin on sosialistijohtaja Ast Sevodnjan julkaiseman haastattelun mukaan lausunut, että hyökkäys perustuslakia vastaan on täysin aiheeton. Viat poliittisessa koneistossa johtuvat puolueiden kehittymättömyydestä poliittiseen toimintaan. Puolue-elämässä näyttelevät usein pienet, vastuuttomat ryhmät liian suurta, vieläpä vahingollista osaa, sotkien riigikogun työtä. Niin kauan kuin puolueet eivät tajua vastuunalaisuuttaan, ei mikään perustuslain muuttaminen paranna asiaintilaa. Vaikka Ast myöntääkin, että perustuslaissakin saattaa olla kohtia, jotka kaipaavat korjaamista, niinkuin esim. oikeuden varaa-minen Riigivanemalle hajottaa riigikogu, ei hän pidä tällaisten muutosten toimeenpanoa mitenkään kiireellisinä.

Täkaläinen sosialistilehti "Rahva Sõna", epäilee, ettei Sevodnja ole oikein esittänyt Astin haastattelua, mutta niiden keskustelujen perusteella, joita minulla hra Astin kanssa on ollut, vastannevat Sevodnjan esitykset pääpiirtein hänen kantaansa.

Tallinnassa 4 ja 5 p:nä kuluva kuuta kool-la ollut Viron lakimiesten kokous käsitteli myös laajasti "parlamenttaarista kriisiä" Virossa. Kysymyksen alusti kansanpuolueen edustaja ja ent. ministeri

Kornel, huomauttaen ettei kansanedustus nykyisessä muodossaan kykene sen enemmän hallituksenmuodostuksessa kuin lakiasäättävässä työssään pysymään jokapäiväisen elämän vaatimusten tasalla. Alustajan mielestä on nykyinen suhteellinen vaalitapa vahingollinen ja pitäisi se korvata englantilaisella enemmistövaali-järjestelmällä.

Professori Piip kiinnitti laajan keskustelun aikana huomiota samoihin puutteisiin, joista hra Kornel mainitsi, mutta oli sitä mieltä, ettei englantilainen vaalisysteemi ole ollenkaan parempi, vaan että Viron parlamentin työtapaa voidaan muutenkin parantaa sopivilla uudistuksilla.

Vaikkei näillä "juristipäivillä" olekaan minkäänlaista virallista luonnetta, olen ylläolevan tässä yhteydessä tahtonut mainita osotteeksi siitä, kuinka suurella mielenkiinnolla tätä asiaa nykyään, erittäinkin kolmannen riigikogun antamiin kokemuksiin perustuen, pohditaan.

Ylläolevat lyhyet otteet osottavat, että riigikogun työtavassa yleisesti tunnustetaan olevan suuria puutteellisuuksia. On hyvin vähän luultavaa, että nämä terävät arvostelut paljoakaan tulevat vaikuttamaan uuden riigikogun työhön. Väärään suuntaan tapahtunut kehitys tarvitsee aikaa korjautuakseen.

Toukokuussa tapahtuvia vaaleja koskeva taistelu on täydessä käynnissä. Puoluelehdet koettavat kilpaa mustata toisten puolueiden ehdokkaita ja lienee tässä yhteydessä suoranaista korrupcioniakin ilmennyt. Niinpä on minulle luotettavalta taholta kerrottu, että erääseen oppositiopuolueeseen kuuluvat liikemiehet olisivat yhden hallituspuolueen puoluekassaan luvanneet

suuremman rahasumman, jos puolueen edustajat hallituksessa estävät erään heitä vahingoittavan päätöksen. Onko tällainen ilmiö satunnainen, vai tapahtuuko sitä laajemmassa määrässä, ei ole tiedossani.

Viron valtiojärjestyksen heikko kohta on epäilemättä siinä, ettei ole olemassa mitään vastapainoa parlamenttivallalle. Kenraali Laidoner on tunnetulla haastattelullaan ja eroamisellaan politiikasta kiinnittänyt huomiota tähän kysymykseen, josta viime aikoina lehdissä runsaasti on kirjoitettu. "Kaja" huomauttaakin, ettei Virossa ole parlamenttaarista hallitussysteemiä, vaan parlamenttiherruus täydellisellä ja rajattomalla vallalla, jossa hallitus odottaa parlamentin ohjeita ja käskyjä. Ajankysymys on, milloin kehitys joutuu sellaiselle asteelle, että tässä suhteessa muutoksia saadaan aikaan. Mikäli usealta taholta olen kuullut, ei ainakaan nyt valittavassa riigikogussa vielä ole odotettavissa riittävän suurta mielialan muutosta tässä kosketeltuun kysymykseen nähden.

Täkäläinen saksalainen lehti "Revaler Bote", harkitessaan uuden, neljännen riigikogun tehtäviä ja viitaten eräissä toisissa lehdissä esitettyihin lausuntoihin tulee siihen tulokseen, "dass die 4. Staatsversammlung durch die Lage der Dinge vor Entscheidungen der allerwichtigsten und grundlegendsten Art gestellt sein wird, vor die Notwendigkeit, die unhaltbar gewordenen innerpolitischen Zustände durch tiefgreifende Reformen der Verfassung und Verwaltung des Wahlrechts, der herrschenden politischen Ideologie, des wild überwuchernden Parteiwesens zu sanieren,

und dass deshalb jeder Bürger, dem sein Staat, seine Heimat, sein Volkstum ja auch nur ~~den~~ Frieden seines eigenen Daseins von Wert ist, diesmal die Pflicht empfinden sollte, sein höchstes Bürgerrecht, das Wahlrecht mit besonderem Ernst und mit grösster Umsicht und Besonnenheit auszuüben."

Kolmannen riigikogun aikana ja varsinkin sen viimeisellä istuntokaudella **syntynyt** puolueiden ja johtohenkilöiden välinen kireys on vaalitaistelunkin vienyt pois oikealta suunnalta. Sanomalehdistön kirjoitukset, niinkuin edellä jo on huomautettu, ja vaalikokousten keskustelut ovat saaneet epämiellyttävän sävyn varsinkin sen kautta, että asiat tuntuvat jäävän taka-alalle ja vastustajain henkilökohtainen mustaaminen, vieläpä rikolliseksi syyttäminenkin, muodostaa päätekijän. Kun uuteen riigikoguun tulee suuri joukko henkilöitä, jotka tällaisen menettelyn kautta vaalitaistelussa ovat ei ainoastaan aatteellisia vastustajia, vaan vielä enemmän henkilökohtaisia vihamiehiä, ei vastainen yhteistyön mahdollisuus näytä kovinkaan lupaavalta. Jää näin ollen mielenkiintoiseksi seurata mihin suuntaan kehitys vaalien jälkeen riigikogun omassa piirissä tulee käymään.

Tallinnassa huhtik. 18 p:nä 1929.

Aame Ruotima

Suomen Lähetystö

Tallinnassa

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 38 - 1929.

Viron-Latvian tulliuioni.

Raportissani n:o 29 helmik. 7 p:ltä t.v. selostin niiden tulliuionineuvottelujen tuloksia, jotka saavutettiin neuvotteluissa Rigassa viime tammikuulla. Nyt ovat neuvottelijat jälleen olleet koossa Tallinnassa 9 - 13 p:ään kuluva huhtikuuta jatkaen edellisissä neuvotteluissa alettua tullitariffien yhdenmukaistuttamistyötä. Mikäli minulle on kerrottu, käytiin tullitariffin tarkastamatta jäänyt osa läpi ja saatiin yhdenmukaistetuksi kaikki ne kohdat, joissa suurempia eroavaisuuksia ei ollut, tärkeimpien kysymysten edelleenkin jäädessä avoimiksi. Näistä vielä ratkaisemattomiksi jääneistä tuotteista ovat tärkeimmät viljat ja jauhot, metalli-, tekstiili-, kemialliset ja sementtituotteet. Näiden tuotantoalojen tullitariffin yhdenmukaistuttaminen näyttää tuottavan suurempia vaikeuksia ja on virolaisissa piireissä huomattavissa epäilystä saadaanko niiden suhteen ollenkaan sovintoa aikaan. Latvialaisellakin taholla näytään tunnustavan vaikeudet tässä suhteessa. Niinpä on latvialaisen valtuuskunnan jäsen Bihlmann rigalaisessa Sosialdemo-

krats'issa esittänyt haastattelun, jossa hän arvelee, että virolaiset omissa ehdotuksissaan tahtovat entisestään korottaa tulleva metalliteollisuudessa siitä huolimatta, että tämä teollisuusala Virossa on enemmän kehittynyt kuin Latviassa. On itsestään selvää, ettei Latvia voi tarjota tätä teollisuusalaa uhriksi ja siksi ei olekaan siinä sovintoa saatu aikaan. Mitä tulee tekstiiliteollisuuden ovat tullit tällä alalla Virossa korkeammat kuin Latviassa ja sen lisäksi Viron tekstiiliteollisuus paremmassa kunnossa kuin Latvian. Viro olisi tässä suhteessa luvannut tehdä myönnytyksiä, hiukan alentamalla omia tulleviaan, muttei kuitenkaan suostu niitä laskemaan latvialaisiin määriin. Kemiallisessa teollisuudessa sitä vastoin toivoo Bihlmann neuvotteluissa saavutettavan yksimielisyyden. Sementtiteollisuuden asema sitä vastoin näyttää hänestä vaikealta ratkaista, koska Viro kuuluu kansainväliseen sementtisyndikaattiin ja on siitä riippuvainen.

Ylläoleva jo osottaa sitä, että vielä todellisuudessa ollaan kaukana sovinnosta ja sen saavuttaminen epämääräistä. Yhdenmukaistuttaminen on toistaiseksi tapahtunut vain niillä aloilla, joissa tariffit jo ennestään ovat olleet jokseenkin samat tai jotka koskevat tuotantoaloja, jotka kummallekin maalle ovat vähämerkityksellisiä. Kaikki tärkeät kysymykset ovat jääneet avoimiksi eikä niihin kuulemma viime neuvotteluissakaan ollenkaan puututtu.

Virolaiselta taholta on minulle huomautettu

että jos tullitariffeissa onnistuttaisiinkin lopulta saavuttamaan yhdenmukaisuus, ei se suinkaan merkitse vielä sitä, että tullioni saavutettaisiin, sillä sen toteuttamiseksi on sosiaalinen lainsäädäntö yhdenmukaistuttava, samoin satamamaksut, tulomaksut, liikennemaksut, leimamaksut y.m. Lainsäädännön näissä suhteissa ollessa hyvin paljon toisistaan eroavaⁿ näyttää tullioni toteuttaminen lykkäytyvän hämärään tulevaisuuteen.

Tullioni toteuttamista odotettaessa teki virolainen valtuuskunta ehdotuksen kotimaisten tuotteiden tullivapaaksi laskemisesta molempien maiden välillä. Tämä ehdotus sisältää seuraavat kohdat:

1. Kotimaisten tuotteiden tullivapaa vaihto on tehtävä mahdolliseksi ennen kaikkien esitöiden lopullista päättämistä tullioni toteuttamiskysymyksessä.

2. On tehtävä luettelo niistä kotimaaisista tuotteista, joiden tullivapaa vaihto aluksi ei ole mahdollinen sopimuspuolten kesken.

3. Tämän luettelon laatimisessa on lähdettävä periaatteesta, että tullivapaasta kauppavaihdosta kummallekin valtiolle johtuneen tullitulojen vajauksen pitää olla tasapainossa. Sen johdosta on luetteloa aika ajoin muutettava niiden tulosten perusteella, joita tullivapaa vaihto antaa.

4. Ylempänä ehdotettuja etuja molemminpuolisessa kauppavaihdossa on laajennettava tullirajan täydelliseen poistamiseen saakka. Jos tullionia ei saada aikaan lakkautetaan nämä edut sovitun

määräajan kuluessa.

Näihin virolaisiin ehdotuksiin, jotka jo Rigassa viime tammikuulla suullisesti oli esitetty ja jotka nyt annettiin kirjallisesti, ei Latvian valtuuskunta antanut vastausta, vaan ilmoitti neuvottelevansa asiasta hallituksensa ja latvialaisten teollisuuspiirien kanssa, luvaten vastata seuraavassa valtuuskuntien kokouksessa Rigassa.

Virolaisten tietojen mukaan tarkoitetaan ehdotuksessa kotimaisilla tuotteilla sellaisia teoksia, joiden kotimainen valmistusarvo on yli 50 %. Virolaisella taholla oletetaan, että latvialaiset tulevat periaatteessa näihin ehdotuksiin suostumaan, mutta että niiden käytännöllinen toteuttaminen tulee tuottamaan suuria vaikeuksia varsinkin sen johdosta, että virolainen teollisuus on ylivoimainen Latvian teollisuuteen nähden. Sitä paitsi tulee tämä järjestelmä erittäin rasaskaaksi ja monimutkaiseksi sen kautta, että on tarkoitus pitää molemminpuolista tuontia tullimäärien mukaan tasapainossa ja ylittäjän toiselle puolelle myönnettävä joko ylitystä vastaavia uusia etuja tai suorastaan korvattava ylitys rahassa. Jos taas latvialaiset periaatteessa kieltäytyisivät tähän kysymyksessäolevaan virolaiseen ehdotukseen suostumasta, on virolaisissa teollisuuspiireissä se käsitys olemassa, että silloin koko tullionia koskevat neuvottelut on lopetettava mahdottomina.

Tässä yhteydessä tahdon vielä mainita pari mielenkiintoista seikkaa.

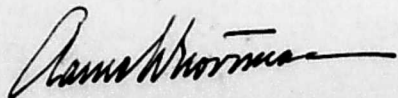
Maaliskuun puolivälissä jätti 115 Tallinnan,

Tarton ja Pärnun liikemiestä, joukossa muutamia teollisuuslaitoksiakin Viron kauppaja- ja teollisuus-kamarille pro memorian, jossa koetetaan osoittaa, että tekeillä oleva Viron-Latvian tulliuioni on Viron talouselämälle vahingollinen. Pro memoriassa huomautetaan, ettei tulliuioniajatus ole syntynyt taloudellisilla vaan poliittisilla perusteilla. Mutta poliittisestikaan ei tulliuionista voi odottaa mitään hyötyä, koska se osallisten etujen täydellisen erilaisuuden tähden voisi ainoastaan aiheuttaa suhteiden kylmenemistä ja kiristymistä. Tämän pro memorian johdosta huomautti kauppakamarin johtaja, että sitä ei ole pidettävä erikoisen tärkeänä koska allekirjoittajat edustavat pienempiä liik^kkeitä ja teollisuuksia. Sen symptomaattista luonnetta ei kuitenkaan voitane kieltää.

Toinen huomiota ansaitseva seikka on entisen ulkoministeri Rebasen tulliuionia puoltava kirjoitus "Kajassa" huhtik. 10 p:nä. Suomennettakoon siitä seuraavat kohdat: "Kokonaisuutena pitäisi niin Viron kuin Latvian talouselämän (tulliuionista) ainoastaan voittaa, vaikkakin ensimmäiset muutokset kysyvät aikaa. Jos kerran niin on, on talouspiirien löydettävä sovinnon tie. Olisi vahinko jos päivän edut ja kaukonäköisyyden puute tässä muodostuisivat esteeksi. Sillä yksi asia on selvä, Viron ja Latvian liitto, niin poliittinen kuin taloudellinen, on tulevaisuutemme tärkein elämänkysymys. Jollemme kykene sitä asianmukaisesti toteuttamaan, niin olemme ehkä pakoitetut siihen tulevaisuudessa."

Tallinnassa huhtik. 18 p:nä 1929.

SA

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 39.

Tallinna

25/4 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnassa huhtikuun 25 p. 1929.

N:o 470.

MINISTERIÖ		
16/882/ao D: 1929		
28/4-29	50	11
...	...	...
5	012	...

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia täten ohel-
lisena lähettää raporttini n:o 39 - 1929, joka
sisältää seuraavaa :

1. Narvan kosken konsessionni siv. 1
2. Viron-Venäjän kauppasopimus " 6.
3. Eräitä tietoja ja mielipiteitä
Venäjän oloista " 16.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Aarne Siortina

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

Suomen Lähetystö

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 39 - 1929.

MINISTERIÖ		
16/332 h. D. 19 29		
27/4 29	n:o	Liit.
ASIA	LUOKA	ASIA
5	C12	

Narvan kosken konsessionioni.

Raportissani n:o 34 viime kuluneen maaliskuun 4 p:ltä koskettelin otsakeasiaa nimellä "Venäläis-saksalainen yhteistoiminta ja Baltian maat". Kun tämän asian sunteen tietooni on tullut eräitä uusia mielenkiintoisia seikkoja, pyydän siihen jälleen saada palata.

Mitä itse niihin perusteihin tulee, joilla Narvan kosken konsessionit luovutettaisiin, lienee kauppaministeriöllä joitakin ehdotuksia valmisteltavana mutta ei asiaa vielä ainakaan virallisesti hallituksessa ole käsitelty. Epäselvä on myöskin kysymys siitä voiko hallitus itsenäisesti vahvistaa konsessioniehdot, vai onko ne alistettava riigikogun hyväksyttäväksi, niinkuin asiaa käsitellyt juridinen komissioni on pitänyt välttämättömänä.

Kysymyksestä on jo sanomalehdistössäkin esiintynyt lausuntoja. Niinpä kirjoittaa t.k. 18 p:n "Rahva Söna" (sosialistinen), että Narvan kosken kysymys on yhteydessä venäläis-virolaisen kauppasopimuksen kanssa lausuen m.m. : "Kysymyksessä olevan kauppa-

sopimuksen solmimisen kautta avautusivat mainitun voiman käyttämiseksi varsin hyvät mahdollisuudet. Venäjä on nim. valmis sitoutumaan vuosittain antamaan 30 tuh. kuutiosyltä selluloosapuuta Narvaan perustettaville tehtaille. Tämän puumassamäärän valmistaminen vaatisi arviolta noin 40 - 50 % koko Narvan koskesta saatavasta sähkövoimasta. Tämän kautta avautuisi pääomalle verrattain hyvät näköalat ja tästä syystä pitäisi kauppasopimuksen tekemistä kiirehtiä. Kansallisen Voimakomitean piireissä on tietoja että, paitsi Amerikan kapitaalia, nyt myöskin Saksan kapitaali, viimeisellä ajalla aivan kilpaa tai käsikädessä ranskalaisen kapitaalin kanssa on asiasta tullut huvitetuksi. Puhutaan suuresta pääomarikkaasta Saksan yhtiöstä, joka tahtoisii rakentaa voima-aseman ja sen rinnalla käyttää hyväkseen niitä etuja, joita Viron - Venäjän välinen rauhansopimus tässä suhteessa Virolle myöntää. Tämä yhtiö olisi m.m. valmis vastaamaan korvausmaksusta niille saksalaisille kartanonomistajille, joiden maat maareformin kautta joutuivat valtiolle".

Tämän "Rahva Sönan" kirjoituksen johdosta huomauttaa "Vaba Maa" 19/4-29 m.m. seuraavaa: "Niinkuin olemme kuulleet on todellakin joku saksalainen parhailaan Tallinnassa tällaisissa pyrkimyksissä. Edellämainittu yhtiö kuuluu toivovan saavansa Narvan konsessionin ehdolla, että Viro vaatisi rauhansopimuksen mukaan Venäjältä saatavaksi kuuluvan 1 milj. heht. metsän konsessionin sijasta oikeuden pitempiaikaisiin metsähankintoihin. Osakeyhtiö rakentaisi Narvaan suuret puumassatehtaat puun jalostamiseksi j.n.e."

Mitä konsessionääriin tulee, on minulle luo-

tettavalta taholta kerrottu, että ainoan anomuksen konsessionin saamiseksi on Viron hallitukselle jättänyt takäläinen advokaatti Kromel Siemens-Schukert firman puolesta. Ranskan lähettilään mukaan kävi täällä noin viikko sitten eräs suuremman ranskalaisen yhtymän agentti tutustumassa asiaan; seikka, joka osottaa, että myöskin Ranskassa kiinnitetään kysymykseen huomiota.

Kaikkein huvittavin on kuitenkin Venäjän suhtautuminen asiaan. Pari viikkoa sitten Moskovasta palannut ja kauppasopimusasiassa ohjeita saanut takäläinen Venäjän lähettiläs Petrowski oli eräälle virkatoverilleni kertonut seuraavaa : Konsessionikysymys ei suoranaisesti ole yhteydessä kauppasopimuksen kanssa, mutta viimeksimainitun järjestäminen helpottaisi kyllä konsessioniasian selvittelyä. Venäjä on valmis Viron hallitukselle (huom. ei konsessionäärille) sitoutumaan vuosittain Narvan tehtaita varten myöntämään 20 - 30 miljoonaa tuhatta kuutiosyitä puuta 20 vuoden aikana, mutta se tahtoo samalla kontrollia konsessionääriin nähden. Nimenomaan ei Venäjä hyväksy konsessionääriksi englantilaisia, sen sijaan mielellään saksalaisen tai amerikalaisen. Ranskalaisia Venäjä kyllä voi hyväksyä, joskaan ei mielellään, koska Venäjän ja Ranskan suhteet nykyään eivät ole erikoisen hyvät. Myöskin haluaa Venäjä käytettäväkseen Narvan koskivoimaa sähköän muodossa, ei niin paljon Pietaria, kuin Narvan eteläpuolella olevia alueita, m.m. Dvinskin seutuja varten. Sivumennen mainitsen tässä yhteydessä, että hra Petrovski vältti vastaamasta kun häneltä Narvan koskiasiaa tiedustelin, lausuen jotain aivan ylimalkaista.

Yllä oleva hra Petrovskin lausunto osottaa selvästi sitä suurta harrastusta, mikä Venäjällä on Narvan kysymykseen nähden. Joitakin viikkoja sitten oli hra Petrovski Ranskan ministerille kysymyksestä lausunut : "Cette question me passionne". Että Venäjä tässä yhteydessä tekee poliittisia laskelmia ja nimenomaan siinä suunnassa kuin raportissani n:o 34 esitin, sitä ei liene syytä epäillä. Useissa virolaisissa piireissä näyttää myöskin oltavan selvillä asian tärkeydestä ja on oletettavaa, että kysymystä ratkaistaessa kaikki eri tekijät otetaan huomioon eikä "sikkaa oste-ta säkissä".

Asian joutuessa uuteen vaiheeseen tulen sitä jälleen koskettelemaan.

Saksalaisen kapitalin pyrkimisestä Balttian maihin ja Saksan-Venäjän yhteistyöstä keskustelin äskettäin kenraali Laidoner'in kanssa. Kenraali oli asian merkityksestä täysin selvillä. Hän käsitti asiaa seuraavaan tapaan. Että tuon pyrkimyksen takana on saattaa Balttian maat saksalaisen taloudellisen ja venäläisen poliittisen vaikutuksen alaisiksi, on selvää. Suomessa toimii Waldhof, Virossa ja Latviassa Siemens ja Hugenberg. Liettua on jo Saksan vaikutuksen alainen. Eräs saksalainen oli tunnustanut suoraan kenraalille asiain näin olevan ja huomauttanut, että Saksan kapitalin on edullisempi työskennellä pienissä puolueettomissa maissa, joiden olemassaolo Saksalle ei ole niin tärkeä, mutta joiden taloudellinen johto

tuottaa saksalaiselle kapitalille suuria tuloja. Tällä menettelyllä ei myöskään vahingoiteta niin paljon saksalaisia etuja, kuin jos venäläisillä raaka-aineilla toimivat ja venäläistä ostajakuntaa palvelevat teollisuudet sijaitsisivat Saksan maan rajojen sisällä. Ensin Balttian maiden, sitten Venäjän taloudellinen valtaus, jolloin Balttian maiden vapauden säilyttäminen on vähämerkityksellinen, jos Venäjä tuon, hävittämisen katsoo itselleen edulliseksi. Siinä saksalaisten tulevaisuuden suunnitelmat.

Tallinnassa huhtikuun 25 p:nä 1929.

Raimo Wirtanen

Suomen Lähetystö

Tallinnassa.

Ministeri Vuorimaan
raportti n:o 39 - 1929.

Viron-Venäjän kauppasopimus.

Sen jälkeen kuin viime maaliskuun 19 p:nä raportissani n:o 37 koskettelin virolais-venäläistä kauppasopimusasiaa, ei kysymys asiallisesti paljontaan ole edistynyt. Ministeri Petrovski kävi Moskovassa saaden ohjeita ja on ulkoasiainministerille esittänyt pari kysymystä, joihin hän haluaa saada vastauksen ennen varsinaisiin neuvotteluihin ryhtymistä. Toinen näistä kysymyksistä on se, josta yllämainitussa raportissani mainitsen, toisen suhteen ole onnistunut selvyyttä saamaan. Kuitenkin on Viron hallitus t.k. 19 p:nä nimittänyt neuvottelijansa, jotka ovat : puheenjohtaja entinen riigivanem K. Päts ja jäsenenä professori Piip ja hrat K. Wirma ja M. Hurt. Ministeri Petrovskin mukaan tulee hän itse venäläisten puolelta neuvotteluja käymään apunaan tšekäläinen kauppaasiamies sekä pari asiantuntijaa Moskovasta. Hänen mukaansa ei kuitenkaan neuvotteluja voida alkaa ennenkuin Viron hallitus on vastannut niihin kahteen kysymykseen, jotka ministeri Petrovski on esittänyt. Professori Piipin

nimittäminen neuvottelukuntaan on ministeri Petrovskille epämiellyttävä yllätys, sillä professori Piip'in suhtautuminen Venäjään on aina ollut jyrkkä. Milloin neuvottelut pääsevät alkamaan, ei vielä ole selvillä, mutta oletetaan sen olevan mahdollista noin parin viikon kuluttua.

Mitä virolais-venäläiseen kauppavaihtoon viime vuonna tulee, antavat sanomalehdet siitä seuraavia tietoja.

Tuonti Venäjältä.

Herneitä	1937 tonnia	605.000 Kr.
Takasinvientti	406 "	103.000 "
Hieno sokeri	2629 "	71.160.000 "
Petroleumia	6698 "	731.000 "
Bensiiniä		287.000 "
Heinää	1856 "	293.000 "
Muita tuotteita		200.000 "

Viimemainittujen joukossa on 6649 tonnia suolaa ja 1591 tonnia naftaa. Ruista tuotiin 783 tonnia ja vehnää 369 tonnia, siis viljatuotteita varsin vähän.

Vienti Venäjälle.

Rotationipaperia	12.100 tonnia	2.959.000 Kr.
Painopaperia	7.554 "	2.159.000 "
Puumassaa	552 "	52.000 "
Koneita		12.000 "
Koneosia		27.000 "
Sähkökraanoja		54.000 "

Tähän tulee lisäksi joitakin vähäisiä vientitavaroita.

Tässä mainitut luvut ovat pyöristettyjä määriä, täsmällistä tilastoa ei vielä ole saatavissa. Kuitenkin voitane sanoa, että Venäjän viennin osuus Viron viennissä on ainoastaan noin 4 %, siis hyvin vähäpätöinen.

Tulevat neuvottelut Venäjän kansaa ovat luonnollisesti kiinnittäneet julkisen sanan huomiota ja tarkoitukseni on tässä selostaa niitä mielipiteitä, joita sanomalehtien palstoilla viimeaikoina asiassa on esiintynyt. Jo joitakin aikoja sitten kirjoitti "Vaba Maa" otsakkeella "Viron-Venäjän kauppasuhteiden edellytykset . Tähänastinen yksipuolisuus. Liialliset luoton vaatimukset." Kun tämä kirjoitus sisältää niitä käsityskantoja, jotka tietojeni mukaan ovat lähellä hallituksen kantaa ja vastaavat myöskin Viron kauppa- ja teollisuuspiirien mielipiteitä, otan kirjoituksen tähän kokonaisuudessaan ja kuuluu se seuraavasti :

"Eestin-Venäjän kauppasopimuksen probleemi näyttää nykyisin saavan konkreettisemmän muodon. On selvää, että nykyinen tilanne, jolloin taloudelliset suhteemme suuren naapurimme kanssa ovat järjestämättä, on epäluonnollinen. On paras aika harkita, mitä me voimme odottaa ja toivoa taloudellisista suhteista Venäjään ja mitä meille tuleva kauppasopimus voi antaa.

Ei tarvitse odottaa, että tämä kauppasopimus saisi suhteissamme aikaan jyrkän käänteen. Mutta missään tapauksessa ei nykyisen tilanteen vakiinnuttaminen saa olla sopimuksen päämääränä, sillä tämä ti-

lanne, sellaisena miksi se todellisuudessa on muodostunut, on monessa suhteessa meille epäsuotuisa : taloudellisten suhteittemme nykyinen suunta vastaa enemmän Venäjän kuin Viron toivomuksia.

Totta kyllä on, että Viron-Venäjän kauppabilanssi on tähän saakka ollut enimmäkseen aktiivinen. Mutta nykyään on huomattavissa, että Venäjä säännöllisesti suurentaa tuontiaan, mutta ei tarjoa meidän viennillemme Venäjälle suotuisampia mahdollisuuksia; aivan päinvastoin, - me näemme, esim. paperiteollisuutemme, jolla näytti Venäjällä olevan kiinteät markkinat, nyt ne menettävän.

Juuri tämän asiantilan korjaamiseksi tarvitaan kauppasopimus, vaan siinä tapauksessa se yleensä kannattaa solmia.

Emme tahdo tällä sanoa, että välttämättä tahdomme parantaa kauppabilanssiamme Venäjän kustannuksella; muttemme voi hyväksyä vastakkaistakaan asiantilaa. Kauppasopimuksen solmimisen, s.o. tietyn kestävän ja normaalin olotilan aikaansaamisen edellytyksenä pitää olla varmuus siitä, että se olotila vastaa kylliksi myös meidän etujamme.

On käsitettävissä, että nykyisin, jolloin Venäjän kauppabilanssin asema viljan viennin vähene-
misen takia on hyvin vaikea, Venäjä tekee ponnistuksia sitä parantaakseen; selvää on myös, että balttilaiset markkinat tarjoavat venäläisten teollisuus- ja maanviljelystuotteiden viennin kehitykseen nähden hyvin suotuisia mahdollisuuksia, joita Venäjä jo nyt käyttää hyväkseen ja tulevaisuudessa tulee

tekemään vieläkin enemmän. Venäjän harrastus balttilaisia markkinoita kohtaan on tosiasia; mutta tämä edellyttää Balttian maiden etujen vakavaa huomioinnottamista.

Ulkomaankaupan monopolin takia on Venäjän kaupallisen edustuksen asema liikeasioissa kaikkialla etuoikeutettu; mutta meidän oloissamme se erikoisesti tuntuu. Sillä meidän pienillä markkinoillamme on tuolla jättiläismäisellä yksiköllä, *torgpredstvon* edustamalla Venäjän taloudella paljon suurempi vaikutusvalta ja paljon vapaammat kädet, kuin missään suuremmassa valtiossa. Mutta tästä seuraa, että jos Venäjä vakavasti haluaa saattaa taloudelliset suhteensa kanssamme kauppasopimuksen avulla vakavammalle pohjalle, niin on sen ennen kaikkea varovaisesti käytettävä hyväkseen sen erikoista asemaa markkinoillamme. Suoraan sisäisten markkinain valloittaminen, syrjään jättäen kauppiaskuntamme, ei olisi läheskään tarkoituksenmukaista politiikkaa. Se pakottaisi virolaiset arvostelemaan Venäjän tuonnin kehittymistä epäsuotavana ilmiönä; joka luonnollisesti saisi aikaan lännen valtioiden aseman häviämisen Viron markkinoilta. On selvää, että se kaupallinen hyöty, jota Venäjälle tällainen toimintatapa voi tuottaa, on joka tapauksessa vähemmän arvoinen, kuin siitä aiheutuva talouspoliittinen vahinko.

On varmasti odotettavissa, että kauppasopimusta solmittaessa Venäjä vaatii, niinkuin se aina kaikkialla muuallakin tekee, *torgpredstvon*sa suhteen *status quo*'n tunnustamista. Mutta sen on ennen kaikkea

pidettävä huolta siitä, että tämä status quo muodostuisi sellaiseksi, ettei se saa osakseen vastustusta elämänetujemme kannalta katsoen ja ettei se sen vuoksi saa aikaan esteitä kauppasopimusta sovitettaessa. Toivomme, että torgpredstvon julistama hyvä suhteutumisen etuihimme täysin määrin toteutuu.

Mutta jotta taloudelliset suhteemme Venäjään kehittyisivät luonnollisesti, ei tämä kehitys mitenkään saa olla yksipuolinen. Venäjä ei saa pitää meitä yksinkertaisesti tuotteittensa kuluttajina, me emme ole niin rikkaita, että sellaisella pohjalla olisi ajateltavissa vähänkin laajempi kauppasuhteiden kehittyminen. Ja jos Venäjälle tosiaan on tullut tarve vientinsä suurentamiseksi Viroon, niin on sen siitä tehtävä myös kaikki johtopäätökset. Me rohkenemme viimein toivoa Venäjältä jonkinlaista selvää suhteutumista teollisuusvientikysymykseen. Mutta tähän saakka on tällä alalla vallinnut suurempi epävarmuus. Venäjän on kerran päästävä selvyyteen, onko sen tarpeellista ja missä määrin, solmia kestäviä siteitä Viron teollisuuden kanssa. Parillaan, jolloin tulevan Venäjän taloudellisen kehityksen ääriviivat ovat selvenemässä, olisi meille paras aika saada lopullinen vastaus kysymykseen: minkälaisia mahdollisuuksia Venäjän markkinat voivat tarjota teollisuudellemme?

Niinkuin tunnettua, on Venäjällä täydessä käynnissä industrialiseerauspolitiikka, sama politiikka, josta johtuikin Venäjän kauppabilanssin kireys ja joka on yksi Venäjätuonnin suurenemisen syitä. Siellä rakennetaan suurella vaivalla teollisuuslaitoksia jatehtaita samaan aikaan, jolloin me olemme pakotetut määräämään suuren teollisuusyrityk-

semme pakkohuutokauppaan (vaikkakin venäläiset itse tunnustavat, että juuri metalliteollisuuden alalla heidän on ryhdyttävä jättiläismäisiin rakennustöihin ennen kuin he jossakin määrin voivat tyydyttää sisäisten markkinaansa tarpeet). Pitäisi olla selvää, että suurehkot tilaukset teollisuudellemme olisivat hyödyttäneet Venäjää itseään. Ja toiselta puolen, kun Venäjä löytää markkinoillamme tuotteilleen hyvät menekkimahdollisuudet, niin on sen luotava laajemmat mahdollisuudet viennillemme. Se on *conditio sine qua non*.

Me emme vaadi paljoakaan. Teollisuutemme on löytänyt markkinoita muualtakin ja meidän ei tarvitse lainkaan sitoa itseämme liian vahvasti Venäjän markkinoihin; ulkomaankauppamonopolista johtuvan erikoisen ostajasta riippuvaisuuden takia me suhtaudumme pidättyvästi esim. sellaisiin kokeiluihin, kuin Latvian-Venäjän kauppasopimus. Kuitenkin on olemassa mahdollisuuksia teollisuustuotteittemme vientiin, joiden käyttämättä jättäminen ei olisi tarkoituksenmukaista kummankaan puolen etujen kannalta.

Mutta siihen tarvitaan kaksi edellytystä. Ensinnäkin Venäjän talouspolitiikka ei meidän suhteemme saa olla niin tilapäisluonteista kuin tähän asti. Tämä epävarmuus, joka varmaan aiheutuu siitä, ettei Venäjä tähän saakka ole ehtinyt selvittää itselleen suhtautumistaan Balttian talouselämään, estää suuressa määrin normaalia kehitystä. Toinen edellytys koskee luottokysymystä.

Me käsitämme täysin ne vaikeudet, jotka Venäjälle tuottaa industrialiseerauspolitiikka. Kun Venäjä vaatii meikäläisiltä yrityksiltä kaksi-vuotista luottoa, ei tämän vaatimuksen toteuttaminen meidän oloissamme ole mahdollinen. Venäjän on otettava huomioon taloutemme kantoisuus. Kun latvialaisille 9-kuukauden luottovaatimus tuntuu raskaalta, niin ei meidän asemamme tässä suhteessa ole lainkaan toisenlainen. On myöskin otettava huomioon, että Venäjän luotto on yleensä vähenemässä ja venäläisten vekselien diskontoiminen muuttuu yhä vaikeammaksi. Tämä johtuu juuri tuosta industrialiseerauspolitiikasta ja kauppabilanssin tiukkuudesta. Taloudellinen tilanne Venäjällä kiristyy kuukausi kuukaudelta, emmekä voi olla varmoja, ettei Neuvostohallitus jonakin päivänä ole pakoitettu käyttämään moratoriota. Mutta se kävisi yli voimaimme. Kaikkea tätä on pidettävä silmällä Eestin-Venäjäⁿ-kauppasopimusehtoja laadittaessa. Venäjän hallitus ei saa unohtaa, että Viron kansalla on tarjottavana sille ei pääomaa, vaan ennekaikkea luovaa voimaansa, sekä ettei tämä kansa ole mikään rikas "burschui", jolta pitää saada kaikki mahdollinen ja mahdoton."

Sosialistien äänenkannattaja "Rahva Söna" pitää kauppasopimuksen solmimista Venäjän kanssa erittäin kiireellisenä koska se sen kautta toivoo, että ne Viron teollisuushaarat (erikoisesti rauta-teollisuus), jotka eivät ole voineet hankkia markkinoita muualla, saisivat tilauksia Venäjältä ja työ niissä voisi alkaa laajemmassa mittakaavassa. Lehti ei kuitenkaan kiellä niitä lukuisia vaikeuksia, joi-

ta tämän sopimuksen solmimisen yhteydessä esiintyy, mutta uskoo niistä hyvällä tahdolla selviydyttävän. Lehti lausuu m.m. "Nyt on kauppasopimuskysymys vihdoin jälleen pantu liikkeelle. Mutta niinkuin kuulemme, on sopimusehdotukseen sisällytetty muutamia kohtia, jotka toisen sopimuspuolen on mahdoton hyväksyä, niin että sopimuksen aikaansaaminen jälleenkin voi venyä pitkälle. Kuitenkin olisi tällä hetkellä sopimuksen kiireellinen aikaansaaminen hyvin toivottavaa, sillä sen kanssa kiinteässä yhteydessä on Narvan kosken voima-aseman rakentamiskysymys".

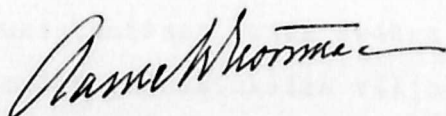
Viimemainitun kysymyksen, jota edellisessä osassa olen selostanut, on siis sosialistinen lehti sitonut yhteen kauppasopimuksen kanssa.

Entinen ulkoministeri Rebane pohtii tätä kysymystä "Kajassa" m.m. seuraavasti : "Tasapaino on Viron ja Venäjän välisessä kaupassa luotava ja se onkin alkavien neuvottelujen tärkein puoli. Viron ja Venäjän tähänastinen taloudellinen suhde vaatii ennenkaikkea reguleerausta, säännöstelyä kiinteämmälle ja selvemmälle pohjalle, johon virolais-venäläisen rauhansopimuksen vastaava osa ei enää ulotu. Tällaisiin objektiivisiin puitteisiin asetettuna voivat neuvottelut tuottaa joitain tuloksia ja tässä mielessä onkin virolais-venäläisellä kauppasopimuksella huomattava poliittinenkin merkitys - olemassa olevien tähän saakka muodostuneiden suhteiden säännösteleminen ja perustan luominen vastaiselle kehitykselle."

"Päevaleht" polemisoi "Rahva Sõnaa" ja sen suurta kiirettä vastaan ja sanoo sen aiheutuneen "saksalaisten kauppamatkustajien piippujutuisuutta", joille on annettu aivan fantastinen merkitys ja vakavuus (Narvan kosken konsessionista). "Sellaisille vaikutuksille on Viron kansantaloudellisessa intressissä jyrkästi pantava vastaan. - - - Voimme varmasti lausua etteivät meidän talouspiirimme ole niin huvitetut kauppasopimuksen uudistamisesta Neuvosto-Venäjän kanssa, niinkuin sitä pyrkivät väittämään Moskovan ja Leningradin lehdet tai niinkuin siitä puhuvat silloin tällöin meilläkin muuttamat vasemmistolaiset kokouspuhujat. Sillä niin kauan kuin Tarton rauhansopimuksen määräyksiä ei ole täytetty, ei voida luottaa, että Neuvosto-Venäjä täyttäisi vastaanväittämättä kaikkia niitä vaatimuksia ja sopimuksia, joita saattaa edellyttää uusi kauppasopimus."

Ylläolevassa olen koettanut esittää niitä eri mielipiteitä, joita Viron sanomalehdistö viime aikoina on esittänyt kysymyksessä taloussuhteiden kehittamisestä Venäjän kanssa, antaakseni yleiskuvan mielialoista tässä Virolle niin tärkeässä asiassa.

Tallinnassa huhtikuun 25 p:nä 1929.

Suomen Lähetystö

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 39 - 1929.

Eräitä tietoja ja mieli-
piteitä Venäjän oloista.

Olen saanut tutustua eräisiin Venäjää koskeviin, pätevän asiantuntijan kirjoituksiin oloista Venäjällä; samoin olen saanut tilaisuutta keskustella eräitten tšekäläisten henkilöiden kanssa ja kuulla heidän mielipiteitään. Koetan seuraavassa selostaa ja kommentoida näitä lausuntoja, huolimatta siitä, että ne ehkä eivät sisälläkään niin paljoa sellaista, mikä olisi erikoisen uutta, vaan enemmän täydentävät ja vahvistavat jo tunnettuja seikkoja.

Kommunismiin vallankumousvoima maailmassa kasvaa tai heikkenee sen mukaan kuin Venäjän talonpoika luovuttaa enemmän tai vähemmän viljaa valtion ostajille. Kun maanviljelijät yhä supistavat viljelys-alueitaan ja täten jonkunlainen maanviljelijäin lakko muodostuu, voi sen jatkuminen johtaa koko bolschevistisen systeemin kukistumiseen, mikä seikka pakottaa hallituksen suurimpiin ponnistuksiin viljellyn pinta-alan laajentamiseksi. Tästä syystä on yritetty järjestää paljon mainittuja osuusmaanviljelystiloja. Mutta samalla jatketaan talonpoikien ahdistamista ja vaadi-

taan viljan luovutuksia, julaistaan määräyksiä. Nämä määräykset sisältävät m.m. kahdenlaisia uhkauksia. Toiselta puolen erotetaan viljan luovutuksesta kieltäytyvät talonpojat osuuskunnista, eikä heille anneta teollisuustuotteita kuten nahkateoksia, kankaita y.m. Toiselta puolen rangaistaan niitä osuuskuntien toimihenkilöitä, elleivät viljanhankinnat onnistu ohjelman mukaisesti.

Jos ottaa huomioon, että yksityiskauppa on syrjäytetty melkein kaikkialla ja että osuusjärjestöt ovat yleensä ainoat teollisuustuotteiden myyjät maaseudulla, on myönnettävä, ettei "Keskusosuuskunnan" toimeenpanema, yllämainittu boikotti ole vaikuttamatta edellyttäen, että todella on olemassa viljaa luovutettavaksi.

Mutta on olemassa myös osuusjärjestöjä, jotka eivät ole osakkaita suurissa virallisissa unioneissa, samoinkuin on olemassa osuusjärjestöjä, joita, vaikkakin ne muodollisesti esiintyvät täysin sääntöjenmukaisina, epäillään kauppa- tai muiksi yksityisjärjestöiksi. Hallitus on ryhtynyt tiivistämään tuollaisia aukkoja, joita systeemissä ehkä ilmenee. Eräs ukaasi käskee taistelemaan tuollaisia "pseudo-osuusjärjestöjä" vastaan. Tuossa ukaasissa lausutaan, että yhdistys on katsottava "pseudo-osuuskunnaksi", ei ainoastaan silloin, kun "kapitalistiset ainekset" sitä käyttävät "luokkatarkoituksiinsa", vaan myös, jos "sen toiminta kääntyy suuntaan, joka on vastainen sosialistisen rakenteen eduille". Nämä sanontatavat ovat varsin venyvät ja on olemassa tuskin yhtään osuustoiminnallista järjestöä, joka ei voisi joutua tuon uuden

ukaasin alaiseksi, jos jokin kommunistinen solu niin haluaa tai tarkastuskomissariatien agentti sellaista vaatii. Nämä toimenpiteet voivat johtaa tuollaisen "pseudo-osuuskunnan" sulkemiseen puhumattakaan järjestäjien ja hoitajien rankaisemisesta, joka on tapahtuva ankarammin kuin ennen.

Yllämainittu ukaasi on myöskin toisessa suhteessa mielenkiintoinen. Se todistaa lopullisesti, etteivät Venäjän osuusjärjestöt ole ollenkaan sitä, mitä vastaavat järjestöt muissa maissa ovat. Sen sijaan, että ne muodostaisivat valtiosta riippumattomia järjestöjä, ovat ne tiukasti alistetut hallitusvallan alaisuuteen, joka niille määrää menetelmätavat, joka pakottaa ne vaihtamaan johtajaa ja erottamaan epäsuotavat jäsenet ja joka rangaistuksen uhalla velvoittaa ne alistumaan asioiden hoidossa alituisen ja yksityiskohtaiseen valtion sekaantumiseen. Tämä ei ole ihmeteltävää, koska osuusjärjestöjen olemassaoloa siedetään vain sikäli, kuin näiden toiminta vastaa "sosialistisen järjestelmän etuja". Mutta kun neuvosto-osuuskunnat avaavat haaraosastoja muissa maissa tai esim. ottavat osaa kansainvälisen osuuskuntaliiton kongresseihin, ei ole unohdettava, että silloin ollaan tekemisissä Neuvostovaltion kauppajärjestön tiukasti valvoman alaosaston kanssa, eikä suinkaan yksityisten järjestöjen, niinkuin nimestä helposti voisi luulla.

Vaikein hetki jollekin regimille ei usein ole se, jolloin sen on taisteltava vastustajiaan vastaan, vaan se, jolloin sen on tyydytettävä ystäviään. Tämä jokapäiväinen totuus soveltuu nykyään bolschevi-

keihin. Nyt he taistelevat juuri sen luokan vaatimuk-
sista, johon he nojaavat : työläisköyhälistön.

Varmasta lähteestä oleva tieto ilmoittaa,
että Moskovassa on vangittu ja karkoitettu Siperiaan
työläisiä, jotka vaativat palkankorotusta. Toinen
tieto kertoo, että eräät Pietarin tehtaat vaativat
työläisiltään aina 11 tunnin työpäivää. Nämä esimer-
kit eivät tosin riitä kuvaamaan tilannetta, ne sallii-
vat ainoastaan arvata, minkälainen se on.

Vaikeuksia ovat tuottaneet vuotuisten kollek-
tiivisten työsopimusten solmimiset. Joitain vuosia
sitten uudistettiin nämä sopimukset aina taloudellisen
vuoden alussa, s.o. 1 p:nä lokakuuta. Tällä kertaa
ovat neuvottelut olleet niin vaikeat, että 12 p:nä
tammikuuta t.v. tuskin viides osa sopimuksista oli uua-
distettu. Mikäli on mahdollista arvioida, ovat kommu-
nistijohtajat tällöin päättäneet harjoittaa työläisiin
voimakasta painostusta syndikaattien kautta.

Donetzin prosessi ei tuossa piirissä tuot-
tanut niitä tuloksia, joita siitä sanottiin odotetta-
van. Ilmoitettiin, että oletettujen "saboteeraajain"
kuolemantuomiot ja vankeudet toimeenpantuina palautti-
vat järjestyksen ja luottamuksen työväen piirissä.
Tästä olisi pitänyt johtua öljytuotannon loistava nou-
seminen. Nämä toiveet eivät ole toteutuneet. Donetzin
tuotanto kehittyy hitaasti - mikäli se yleensä kehit-
tyy- juuri samalla hetkellä, kun neuvostohallitus
ryhtyy harjoittamaan kivihiilen vientiä suuressa skaa-
lassa hankkiakseen rahavaroja ulkomailta. - - -

Kommunistien vaaliohjeissa sanotaan m.m. :

"Neuvostohallitus tekee kaiken voitavansa välttääkseen uuden verisen sodan syttymistä. Maamme työläisten ja työntekijäin on päättävästi tuettava Neuvostohallituksen rauhanpolitiikkaa. Neuvostovaltakunnan kaikkien työläisten ja työntekijäin on tarkoin seurattava, mitä tapahtuu maan rajojen ulkopuolella sekä kaikin keinoin vahvistet^{tava} puna-armeijaa, joka pitää vahtia pitkin maan rajoja."

Nämä lauseet tekevät ymmärrettäväksi, millä tavalla kommunistit sisäpolitiikassaan käyttävät niitä mielenosoituksia rauhan puolesta, joihin neuvostodiplomatia aika ajoittain ryhtyy (aseistariisumisehdotukset, Litvinovin pöytäkirja). Samalla kuin kommunistinen maailmanpropaganda käyttää näitä mielenosoituksia kiinnittääkseen kaikkien maiden työväestön huomiota Neuvosto-Venäjän kohtaloon, joka muka on niin kovasti sodanuhan alainen, huolimatta suuresta rauhanrakkautesta, samalla käyttää kotimainen propaganda niitä innostaakseen kansanjoukkoja tukemaan neuvostojärjestelmää ja lisätäkseen puna-armeijan voimaa.

Toisella kohtaa vaaliohjeissa lausutaan m.m.:

"Me näemme vihamielisen toiminnan vahvistumista, jota neuvostovaalien suhteen osottavat kulakit ja pienet järjestyneet vastavallankumoukselliset ryhmät, niiden joukossa oikeauskoinen kirkko ja eri uskontokunnat. Heitä tukevat asiallisesti laittomat trotskistien ryhmät, jotka todellisuudessa ovat muodostuneet menshevikityyppisiksi vastavallankumouksellisiksi järjestöiksi."

Neuvostojärjestelmä ei voi pitää puoliaan muuta kuin ylläpitämällä vaikutusta, että se alati

hyökkää, että se omaa pysyväisesti suurimman voiman ja että se toiminnassaan on täysin vapaa. Mutta todellisuudessa kommunistipuolue ei tänään alotteissaan ole sen enemmän vapaa kuin sitä on mies, joka, aiheutettuaan räjähdysten, näkee seinien luhistuvan ympärilleen.

Joku aika sitten/satuin eräissä kutsuissa pitemmäksi aikaa kenraali Laidoner'in kanssa kahden kesken, jolloin rauhassa saimme keskustella useista kysymyksistä. Keskustelu siirtyi luonnollisesti Venäjäänkin ja puhui kenraali seuraavaan mielenkiintoiseen tapaan.

Bolshevikivallan kukistuminen on epämääräisessä tulevaisuudessa. Mikä sen kukistaisi? Se, että Venäjällä on vaikeat olot, ei suinkaan edellytä vallan kukistumista, sillä missä on se raja, jonka yli ei voi mennä? Kiinassa kuolee epäilemättä nälkään enemmän ihmisiä kuin nykyään Venäjällä. Monet Afrikan kansat elävät vieläkin huonommissa oloissa. Kun ei ole ketään eikä mitään, joka voisi astua bolshevikien sijalle, niin kuinka viimeainitut voivat kukistua. Toisin ajattelevilla venäläisillä ei aikoinaan ollut rakentavaa, vaan yksinomaan repivä ohjelma. Leninillä yksin oli myöskin rakentava ohjelma, kommunistinen yhteiskunta, olkoon tuo ohjelma sitten hyvä tai huono, se ei kuulu tähän, mutta tämä seikkä johti Leninin valtaan pääsyyn. Sotilasdiktatuuri ei voi tulla kysymykseen, koska ei ole miestä, joka sellaiseen pystyisi ja ainoa, Trotski, joka sen olisi voinut tehdä, ei käyttänyt oikeaa hetkeä hyväkseen, luultavasti arkuudesta kos-

ka hän on juutalainen. Ja yleensä diktatuuri vaatii poliittisesti kehittynyttä kansaa, voidakseen jonkun-kaan verran kestää, samoinkuin lujaa tukijajoukkoa, mitä kommunistivastaisten elementtien on mahdoton nyky-Venäjäällä saada. Näistä syistä, huolimatta kaikista vaikeuksista, on bolschevismin nopea kukistaminen kenraali Laidonerin mielestä varsin epämääräistä, johon ei paljoakaan voida laskea.

Naapureille suotuisimpana tuloksena piti kenraali Laidoner demokraattista Venäjää, koska sellainen aina puolueiden välisten taistelujen ja maan laajuuden tähden pitäisi maata ainaisessa heikkouden ja rikkinäisyyden tilassa ja luultavasti johtaisi eri kansallisuuksien täydelliseen eroamiseen kansallisiksi valtioiksi. Tällaisen olotilan sattuessa pitäisi Suomenkin hoitaa Karjalan kysymys edukseen. Nykyinen systeemikin Venäjällä on vaarallisempi demokraattista. Bolsheevikit saattavat ryhtyä sotaan ulospäin viimeisenä keinona sisäisen tilanteen kiristyessä liiaksi ja tämän mahdollisuuden varalta on naapurien oltava aina valmiit puolustautumaan.

Seuraavassa muutamia kuvaavia tšekäläisen Venäjän lähettilään lausuntoja siitä, kuinka kommunistit ulkomailla selittävät tilannetta Venäjällä. Toinen kysymys on kuinka moni niitä uskoo.

Kysymykseeni, minkä vaikutuksen Trotskin karkoitus Venäjällä on tehnyt, lausui hra Petrovski työläisten olevan vihamielisiä Trotskille ja pitäneen häntä vastaan protestikokouksia koska hän oli kirjoittanut

porvarillisiin lehtiin karkoituksensa jälkeen, ~~sekä~~ mikä ei ole "oikeille" kommunisteille sallittua ja heidän periaatteilleen vastaista.

Riigivanem Rein kysymykseen kuinka on mahdollista, että niin rikkaan viljamaan, kuin Venäjän, on otettava käytäntöön leipäkortit, huomautti hra Petrovski, että Venäjän kansa on niin merkillistä, että se tahtoo syödä ainoastaan mustaa leipää, vaikka valkeata olisikin saatavissa. Täkäläisen Venäjän lähetystön sihteerin rouva oli samasta asiasta eräälle ulkoministeriön virkamiehelle kertonut ajurien syöttävän niin paljon leipää hevosilleen, että siitä ihmisille tulee puute.

Ei voi muuta kuin ihmetellä, että kommunistit luulevat tällaisten helppohintaisten selitysten pystyvän ihmisiin ja kaikkein vähimmin hallitusmiehiin, joilla on muitakin tietolähteitä käytettävinaan kuin Venäjän lähetystöt.

Lopuksi kuvaava esimerkki bolschevikihallituksen kauppatavoista. Virolaisten käsiin on sattumalta joutunut eräs helmikuun 1 p:nä 1920^{päiväty} takäläisen kauppaedustajan kirje Gostorgille Moskovassa. Olen saanut käytettäväkseni valokuvajäljennöksen mainitusta kirjeestä. Kirjeen lähettäjä on Gostorgin edustaja Tallinnassa Karasik ja koskee se nahkakauppaa Gostorgin ja tallinnalaisen liikkeen Eestimaan välillä. Kirjeen alussa selostetaan kauppasopimusta ja Eestimaan toimintaa, mutta loppu kuuluu suomennettuna seu-

raavasti : "Ottaessani vastaan nahkoja "Eestimaalta",
en noudattanut niitä normeja, jotka sisältyvät sopi-
mukseen, vaan yksinomaan omaa harkintaani ja niitä oh-
jeita, jotka olin saanut kauppaedustukselta (Torgpred)
- asettaa firma "Eestimaa" sellaiseen asemaan, joka
pakottaisi sen enomaan tammikuun maksumäärä-ajan lyk-
käystä ja täten venyttää sopimuksenmukaista maksupäi-
vää yhdellä kuukaudella."

Ylläolevan olen esittänyt yhtenä näytteenä
siitä, kuinka virallinen venäläinen laitos tekemiään
sopimuksia noudattaa ja asianhaarojen vaatiessa antaa
niille palttua.

Tallinnassa huhtikuun 25 p:nä 1929.

Raimo Ruusmaa

CP

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *5.*

OSASTO: *C12.*

ASIA: _____

Ministeri Uuorimaan raportti no 40.

Tallinn

26/5 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnassa, toukok. 16 p:nä 1929.

No. 552.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 17/333 h. 13 29		
16/5 29	52	1929
HERRA	OLASTO	ASIA
5	C12	

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia täten ohellisena lähettää raporttini n:o 40 - 1929, joka sisältää seuraavaa:

1. Viron vaalit siv. 1-3.
2. Virolais-venäläiset kauppasopimusneuvottelut " 4-6.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

Suomen Lähetystö

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 40 - 1929.

LÄHETYSKASSA		
17/333		
18/5-29	2	12
RYHMÄ	C	12
5	C12	

Viron vaalit.

Raportissani n:o 38 oli minulla kunnia esittää lyhyt yleiskatsaus kolmannen Riigikogun työhön sekä tehdä eräitä huomioita poliittisesta tilanteesta Virossa Riigikogun hajaantumisen jälkeen. Kuluvan kuun 11-12 ja 13 päivinä toimitettiin vaalit neljättä Riigikogua varten ja ovat niiden tulokset nyt niin selvillä että voidaan tarkalleen tietää minkälainen uusi tilanne on.

Yleisenä huomautuksena vaalien tuloksista voidaan mainita, ettei kolmanteen Riigikogoon verraten mitään asiallisia voimanmuutoksia ole tapahtunut, vaan jää tilanne joksenkin samaksi kuin edellisessä Riigikogussa. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet keskuksipuolueissa mutta eivät nekaan vaikuta asiallista muutosta. Mitä äänestyksen tuloksiin tulee otan tähän äänestystaulukon verrattuna edellisen Riigikogun vaaleihin, josta ilmenee puolueitten voitot ja tappiot.

	<u>4:s Riigikogu.</u>	<u>3:s Riigikogu.</u>	<u>Ero.</u>
socialistit	121.418	119.914	+1.504
peltomiehet	116.806	111.960	+4.846
pikkutilalliset	69.501	70.702	-1.201
työpuolue	51.408	64.648	-13.240
kan sanpuolue	45.100	38.824	+6.276
kaaverlaiset (kommunist.)	30.974	30.339	+ 635
kristilliset	20.808	28.133	-7.325
saksalaiset	16.042	13.278	+2.764
talonomistajat	14.627	12.355	+2.272
venäläiset	12.869	17.474	-4.605
n. s. abramsotsit	5.976	-	-

Yhteensä on näissä vaaleissa annettu 505.529 ääntä kun edellisissä vaaleissa sensijaan annettiin 523.480.

Niinkuin tästä taulukosta näkyy on vaaleissa kaikkein enimmän voittanut Jaan Tönnisonin kansanpuolue, saaden lisää 6.276 ääntä mutta vain yhden edustajan. Enemmän on hävinnyt työpuolue, jonka äänestäjistä suuri osa lienee siirtynyt Tönnisonin puoluetta kannattamaan, osa talonmistajiin ja ehkä joku määrä peltomiehiinkin. Suhteellisesti enimmän on kuitenkin menettänyt kristillisten puolue - 25,9/10 %.

Mitä uuden Riigikogun kokoonpanoon tulee, muodostunee se seuraavasti:

socialistit	25	ennen	24
peltomiehet	24	"	23
pikkutilalliset	14	"	14
työpuolue	10	"	13
kansanpuolue	9	"	8
kaaverlaiset	6	"	6
kristilliset	4	"	5
saksalaiset	3	"	2
talonmistajat	3	"	2
venäläiset	2	"	3
abramsotsit	ei mitään		

Virallisia vaalituloksia ei vielä ole julaistu, vaan ovat ylläolevat tiedot sanomalehtien julkaisemia. Mitään asiallisia muutoksia ryhmittymiseen ei kuitenkaan äänestyksen tarkistuksen tapahduttua ole odotettavissa. Huomattava Riigikogun tuleva uusi voima on työpuolueen edustaja Strandman, nykyään lähettiläänä Warsovassa. Ministeri Virgo, joka oli Tönnisonin puolueen ehdokkaana, ei sitä vastoin tullut valituksi. Samoin jäi valitsematta ent. ulkoministeri Rebane. Professori Piip, joka välillä oli syrjässä poliittisesta elämästä, oli jälleen asettunut ehdokkaaksi, mutta ei myöskään tullut valituksi. Edellisessä Riigikogussa olleet puolueiden johtomiehet ovat kaikki tulleet jälleen valituiksi, niin kuin

Päts, Einbund, Hühneron, Tönnison, Lattik, Anderkopp, Rei, Martna ja Ast.

Uuden Riigikogun kokoontuessa noin kolmen viikon kuluttua tulee nykyinen hallitus jättämään erohakemuksensa. Minkälainen uuden hallituksen kokoonpano tulee olemaan, riippuu tietysti puolueiden välisistä neuvotteluista, huomautan vain tässä, että nykyiselläkin koalitionilla on uudessa Riigikogussa 52 ääntä, siis enemmistö, ja voisi siis teoreettisesti pysyä.

Mitä sitten uuden Riigikogun työhön tulee, mainitsi minulle täällä käynyt ministeri Virgo eilen, että Tönnisonin puolue heti alkaa valmistamaan kansanäänestyksen aikaansaamista perustuslain muuttamiseksi nimenomaan presidentininstituutin luomis-tarkoituksessa. Käsitakseni mukaan on tämän kysymyksen saattaminen kansanäänestykseen suhteellisesti helppo asia, tai pitäisi sitä ainakin olla, sillä jo vaalitaistelun aikana ilmoittivat paitsi Tönnisonin puolue myöskin peltomiehet, kristilliset ja talonmistajat tätä kysymystä kannattavansa. Työpuolueessa lienevät mielipiteet tässä suhteessa hajalla. Kun asialla kumminkin on kannatusta noin monessa puolueessa ja kansanäänestyksen aikaansaamiseksi tarvitaan 25.000 allekirjoitusta, näyttävät mahdollisuudet suurilta. Mikä kansanäänestyksen tulos tulee olemaan, on tietysti toinen kysymys.

Mielialoista uudessa Riigikogussa tulen raportteeraamaan sen kokoonnuttua, niinpian kuin niistä jonkunlaista yleiskuvaa voi luoda.

Tallinnassa, toukokuun 16 päivänä 1929.

Aamelehtorin

Suomen Lähetystö

Talinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 40 - 1929.

Virolais-venäläiset kauppasopimusneuvottelut.

Sen jälkeen kuin edellisessä raportissani otsakeasiaa käsittelin ovat virolais-venäläiset neuvottelut jo alkaneet ja lienevät tänään aivan loppumaisillaan. Muutamia päiviä viime raporttini kirjoittamisen jälkeen saapui Moskovasta neuvottelijoiksi kaksi juutalaista, Rosenblom ja Kaufmann. Kun ministeri Petrovski myöskin on juutalainen jäse Venäjän neuvottelukunnan ai-noaksi venäläiseksi jäseneksi tšekäläinen kauppa-asiamies Smirnov.

Virolaiset arvelivat, että neuvottelut sujuisivat verrattain nopeasti, ja nämä arvelut näyttävätkin toteutuvan. Tosin ministeri Schmidt asiaa viimeviikolla kysyessäni lausui, että erinäisiä erimielisyyksiä on ilmennyt, jotka saattavat viivyttää neuvottelujen kulkua, mutta mikäli eräästä yksityislähteestä eilen kuulin, olisi sopimus eilen parafoitu, ja piti hallituksella tänään olla ylimääräinen istunto sen hyväksymiseksi, niin että allekirjoitus voisi tapahtua joko tänään tai huomenna. Näitä yksityistietoja en kuitenkaan ole voinut kontrolloida, sillä ulkoasiainministeriö on kysymykseen nähden harvinaisen vaitelias. Kuitenkin myönsi ministeri Lattik

eilen, että sopimus oli joksenkin valmis, ja että hallituksen tänä päivänä asiasta piti keskustella. Näyttää näin ollen todennäköiseltä, että allekirjoituskin tapahtuu lähipäivinä.

Sopimuksen nopea solmiminen näyttää herättäneen jonkinlaista levottomuutta täkäläisissä teollisuus- ja kauppapiireissä, joissa pelätään neuvottelijain ja hallituksen menevän liian pitkälle myönnytyksissä. Osoitteena tästä on Viron kauppaja teollisuuskamarin puheenjohtajan kaikissa porvarillisissa lehdissä julkaisema mielenkiintoinen lausunto, joka koskee kaupan käyntiä ja sen edellytyksiä Venäjän kanssa. Tämä lausunto on ollut kokonaisuudessaan myöskin täkäläisessä saksalaisessa lehdessä "Revaler Bote", ja myötäliitän sen liitteeksi tähän raporttiini, kiinnittäen siihen erikoista huomiota, koska se sisältää näkökohtia, joita mahdollisesti on hyvä ottaa huomioon jos Suomikin joutuisi neuvotteluihin kauppasopimuksesta Venäjän kanssa.

Tämän päivän (16.5) illalla ilmestyneet lehdet kertovat Moskovan "Tass'in" antaneen virallisen tiedonannon, jonka mukaan sopimus on jo parafoitu ja tulee lähipäivinä allekirjoitettavaksi. Omasta puolestaan lisäävät lehdet, että hallitus tänään päivällä on kuuleman mukaan sopimuksen hyväksynyt ja ovat erittäin närkästyneitä siitä, ettei Viron ulkoministeriö ole asian kulusta kotimaan lehdistölle mitään informationia antanut, vaan on tieto saapunut Moskovan kautta. "Revaler Bote" tietää jo sopimuksen sisällöstäkin seuraavaa:

"Wie wir erfahren, ist in diesen Tagen die grundsätzliche Einigung über die strittigen Fragen des russisch-estländischen Handelsver-

trages erfolgt. Die Paraphierung des Vertrages ist auch bereits vollzogen. Der Vertrag ist auf dem Princip der einfachen Meistbegünstigung aufgebaut, seine Dauer ist auf 3 Jahre festgelegt. U.a. ist es interessant festzustellen, dass das Recht der diplomatischen Exterritorialität nur dem Leiter der Ssowjet-russischen Handelsvertretung und dessen Gehilfen zugebilligt worden ist. Was die sonstigen Bedingungen des Vertrages betrifft, so wäre noch hervorzuheben, dass die Ssowjet-Handelsorganisationen in Estland den Steuern und sonstigen Abgaben auf allgemeiner Grundlage unterliegen. Falls die Handelsvertretung es wünscht, Geschäftsunternehmungen wirtschaftlichen Charakters zu begründen, müssen dieselben in die in Estland gültigen gesetzmässig festgelegten allgemeinen Formen gekleidet sein. (Aktiengesellschaften etc.) Auf der heutigen Regierungssitzung hat der Vertrag die Billigung der Regierung gefunden, so dass mit der Unterzeichnung in der nächsten Zeit gerechnet werden kann."

Kuten ylempänä jo mainitsin, ei sopimuksesta Ulkoministeriöstä ole voitu mitään yksityiskohtaisempia tietoja saada, joten palaan myöhemmin asiaan, kun sopimusteksti on saatavissa ja julkinen sana siitä kantansa ilmaissut.

Tallinnassa, toukok. 16 päivänä 1929.

Arne Kivimäki

Interview mit dem Vorsitzenden der Industrie- und Handels-Kammer J. Puht.

Gestern machte der Vorsitzende des Vorstandes der Industrie- und Handels-Kammer J. Puht den Berge-tern der Presse folgende interessanter Mitteilungen über die Stellungnahme der estländischen Wirtschaftskreise zu den Handelsvertragsverhandlungen mit Rußland.

In den nächsten Tagen soll der Abschluß der Verhandlungen über den estländisch-russischen Handelsvertrag zu erwarten sein. In diesem Anlaß sind von mancher Seite Vorwürfe verlauffert worden, als zeigten unsere Wirtschaftskreise diesen Verhandlungen gegenüber nicht das hinreichende Interesse und Wohlwollen. Um diese Frage zu beleuchten und jegliche Mißverständnisse zu beseitigen, möchte ich namens der estländischen Geschäftskreise unserer Öffentlichkeit, die in letzter Zeit leider (vielleicht infolge des überwiegenden Interesses für die gegenwärtig stattfindenden Staatsversammlungsarbeiten) den Gang dieser Angelegenheit nicht mit der notwendigen Aufmerksamkeit verfolgt hat, folgendes erklären.

Im Artikel 16 des Dorpater Friedensvertrages (1. Beilage, Punkt 2.) heißt es: „Die vertragsschließenden Teile sind bereit, möglichst bald nach der Ratifizierung dieses Friedensvertrages Verhandlungen über den Abschluß eines Handelsvertrages einzuleiten“. Ferner ist im selben Punkt gesagt, daß der Abschluß des Vertrages auf Grund des Prinzips der Meistbegünstigung erfolgen soll. Eine besondere Wichtigkeit besitzt endlich folgender Passus: „Bis zum Abschluß des Handelsvertrages werden die Handelsbeziehungen zwischen Estland und Rußland auf Grund desselben Prinzips geordnet“. Das bedeutet, daß Rußland schon von Anfang an in Estland seine Handelsstätigkeit unter den für die meistbegünstigten Staaten geltenden Bedingungen entwickeln konnte.

Was ist nun im Lauf dieser 10 Jahre geschehen? Es sei vermerkt, daß sogleich nach dem Inkrafttreten des Dorpater Friedensvertrages eine räterussische Handelsdelegation in Reval eintraf und hier ihre Handelsoperationen zu betreiben begann. Dementsprechend erhielt auch unsere Unternehmerschaft auf Grund des Begriffs der Gegenseitigkeit und der Meistbegünstigung von Räterußland die Genehmigung, ihre Handelsoperationen auf dem russischen Territorium zu eröffnen. Es entstanden solche seinerzeit allgemein bekannte Firmen, wie „Ekal“, „Rosmos“ und „Babaria“.

Die letzteren sind aber, wie allgemein bekannt, von den räterussischen Behörden längst geschlossen und zur Liquidierung gezwungen worden. Gleichzeitig aber sind alle Rechte des russischen Konzerns ebenso wie auch der anderen räterussischen Institutionen und Aktiengesellschaften, die diese auf Grund eines zufälligen Präzedenzfalls erhalten hatten, bestehen geblieben, und sie können heute ungehindert den Binnenhandel auf dem estländischen Markt fortsetzen.

Wenn auch unser wirtschaftlicher Verkehr mit Räterußland von Jahr zu Jahr abgenommen hat und z. B. im vorigen Jahr von unserem gesamten Außen-

handelsumsatz nur noch 4% auf Rechnung Räterußlands entfielen, so sind dennoch auch bei diesen geringen Beziehungen Erscheinungen genug zutage getreten, die die estländischen Wirtschaftskreise zu ernstlichem Nachsinnen veranlassen und sie zur Vorsicht mahnen. Unseres Erachtens hätte man überhaupt nicht eher zum Abschluß des Handelsvertrages schreiten dürfen, bevor man gründlich erwogen und im einzelnen geklärt hätte, ob die zutage getretenen Abstände sich überhaupt beseitigen lassen oder nicht. Andernfalls können wir leicht aus dem Regen unter die Traufe geraten.

Es kann doch jedenfalls niemand behaupten wollen, der Verkauf räterussischer Waren an die estländische Bevölkerung sei eine Wohltat. Es sei öffentlich betont, daß Räterußland seine Waren auf dem estländischen Markt teurer verkauft, als auf den westeuropäischen Märkten, obgleich die geographische Lage Estlands das Gegenteil ermöglichen würde. Infolge der geringeren Transportkosten könnten die russischen Waren auf dem estländischen Markt sehr wohl auch ausnehmend billiger sein. Der räterussische Handel und die Erzielung eines Maximalertrages durch ihn wird durch den Umstand begünstigt, daß man Räterußland das Recht gelassen hat, auf estländischem Territorium nicht nur in Reval, sondern auch anderweit seine eigenen Speicher und Niederlagen zu unterhalten, und zwar nicht nur für den Transithandel, wie das seinerzeit gedacht war, sondern auch für den Binnenhandel auf dem ganzen estländischen Territorium. Das kann man aber weder für gerecht noch für erwünscht halten. Denn hier befindet sich die Hauptbedingung des Außenhandels, nämlich die Gegenseitigkeit.

Man behauptet zwar, daß wir die räterussischen staatlichen Unternehmungen und Aktiengesellschaften nicht in eine schwerere Lage versetzen dürfen, als diejenigen der anderen auswärtigen Staaten oder die ausländischen Kaufleute, die in Estland handeln. z. B. bestehe doch auch in Polen ein staatliches Naphthamonopol, und dieses verkaufe seine Produkte nach Estland auf denselben Grundlagen, wie auch Räterußland. Bei oberflächlicher Betrachtung kann dieser Einwand berechtigt erscheinen. In Wirklichkeit ist er es aber nicht. Was alle übrigen Auslandstaaten außer Räterußland betrifft, so gilt zwischen ihnen und Estland das Prinzip der Gleichberechtigung, d. h. alles, was dem einen erlaubt ist, gilt selbstverständlich auch für den anderen Teil. So z. B. verbietet kein Staat, auch Polen nicht, unseren Kaufleuten und vielleicht auch unseren staatlichen Betrieben, wenn diese letzteren das wünschen sollten, auf seinem Territorium kaufmännisch tätig zu sein. Denn, wie bereits gesagt, werden überall, mit einziger Ausnahme Räterußlands, die Grundfäße der Gegenseitigkeit und Gleichberechtigung anerkannt. Räterußland jedoch kann für sich keinerlei Folgerungen daraus ziehen, daß es in Estland auch ausländischen Staatsan-

gehörigen gestattet ist, Handel zu treiben. Dem überall außer in Rußland, gilt der freie Handel, und auch unser Kaufmann kann im übrigen Ausland Handel treiben. Es ist dies eben immer dasselbe Prinzip der Gleichberechtigung.

Wenn wir die Standpunkte, die Rußland gegen die Durchführung des Prinzips der Gleichberechtigung vorbringt, bewerten wollen, nämlich daß in Rußland völlig andere wirtschaftliche und politische Zustände gelten, wie sonst in der Welt, so denken wir nicht daran, das zu leugnen: In Rußland gilt tatsächlich eine der ganzen Welt bisher unbekannte Ordnung. Aber daß diese Ordnung den Versuch macht, sich auch Estland aufzudrängen, sei es auch nur im Handelsverkehr, damit können wir uns in keiner Weise einverstanden erklären.

Wünscht aber Rußland mit uns dennoch einen Handelsvertrag auf Grund besonderer Vergünstigungen abzuschließen, ohne hierbei die Gegenseitigkeit und Gleichberechtigung einzubehalten, so kann hierbei nichts herauskommen, weil es sich hier um eine völlig einseitige Vergünstigung eines der beiden vertragsschließenden Teile handeln würde. Der Begriff der Meistbegünstigung besitzt eine internationale Auslegung und eine lange Geschichte. Wir können diesen Begriff für uns in keiner anderen Form als gültig anerkennen, als in der, in welcher er international gebräuchlich und anerkannt ist.

Falls tatsächlich der Wunsch vorliegt, durch einen Handelsvertrag die entstandenen Mißverständnisse zu beseitigen und gutnachbarliche Beziehungen herzustellen, unter Beschwichtigung jener feindlichen Stimmung, die nach der Ansicht Moskaus in Estland gegen Rußland herrscht, so ist es besonders wichtig, daß der abzuschließende Handelsvertrag in jeder Hinsicht gerecht ist und nicht den einen Vertragspartner zu Gunsten des anderen in Nachteil versetzt. Andernfalls würde der Vertrag die Beziehungen nicht verbessern, sondern sogar noch verschlechtern.

Unsere Wirtschaftskreise meinen, daß nicht so sehr die Frage wichtig erscheint, wieviel Waren Estland und Rußland einander verkaufen oder von einander kaufen könnten, sondern daß es vor allem wichtig wäre, klarzustellen, ob die beiden Vertragspartner den Wunsch haben, ihre Außen- und Binnenhandelsoperationen auf der Grundlage der Gegenseitigkeit vorzunehmen. Sollte es sich hierbei ergeben, daß eine auf gleicher Grundlage beruhende Gestaltung der Binnenhandelsoperationen nicht für beide Teile annehmbar ist, so müßte man sich mit dem reinen Außenhandelsverkehr begnügen.

Völlig unerlaubt wäre es, den einen Teil zum Schaden des anderen in eine bevorzugte Stellung zu versetzen. Man kann doch jedenfalls nicht die russischen Binnenhandelsoperationen in Estland durch den Handelsvertrag legalisieren, wenn uns nur

SAR

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Neuvoston raportti no 41.

Tallinna

31/5 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Talinnassa, toukokuun 31 p:nä 1929.

No. 622.

18 383 he 1929		
3/6-29	9	L. E.
HEA	Quarto	NOVA
5	012	

Herra Ministeri,

Minulla on kunnia taten ohellisena lähettää
raporttini n:o 41 - 1929, joka sisältää seuraavaa:

58. F. 1. Viron-Venäjän kauppasopimus.....siv. 1-7.
100. Ven. 2. Mielipiteitä Venäjän oloista.... " 8-12.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen
kunnioitukseni vakuutus.

Aarne Koskinen

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

Suomen Lähetystö

Talinnassa.

LIIKESÄÄNTÖ		
8/333 Re 1929		
3/6-29	2	LT
5	Cl.	

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 41 - 1929.

Viron-Venäjän kaup-
pasopimus.

Raportissani n:o 40 kuluvaan kuun 16 päivästä mainitsin virolais-venäläisen kauppasopimuksen olevan valmiin ja allekirjoitusta vaille. Allekirjoittaminen tapahtuikin sitten toukokuun 17 päivänä 1929. Kun samana päivänä matkustin Suomeen sain tilaisuuden asiasta täällä keskustella vasta matkalta palattuani, ja käydessäni t.k. 28 päivänä ulkoasiainministerin apulaisen herra Schmidtin luona, jätti hän minulle jäljennöksen sopimuksesta, joka seuraa tätä raporttia liitteenä n:o 1. Tarkastakaamme hiukan tätä sopimusta.

Kuten jo ylempänä mainitsemassani raportissa olen kertonut, tapahtuivat neuvottelut suurimmassa salaisuudessa, eikä niiden kulusta ollut minkäänlaisia tietoja annettu. Sanomalehdistökin sai ensimmäiset tietonsa sopimuksen valmistumisesta Moskovan kautta, seikka, joka herätti niissä suurta kiukkua. Vasta toukokuun 23 p:nä antoi ulkoasiainministeri sanomalehdistölle tietoja sopimuksesta, mutta olivat hänen ilmoituksensa niin ylimalkaisia, etteivät nekaan sopimuksen sisältöä millään tavalla paljastaneet. Kun sanomalehdistössä oli huomautettu, että kauppasopimusneuvottelujen yhteydessä olisi selvitettävä

muutkin Tarton rauhansopimuksessa vielä avoinna olevat taloudelliset kysymykset, huomautti ministeri Lattik seuraavaa: "voin vakuuttaa, että näiden kysymysten^{suhteen/} jatkuvat keskustelut ja että käsitykseni mukaan olisi ollut sopimattonta sitoa kahta aivan erilaista kysymystä toistensa kanssa. Se olisi tuskin tuottanut toivottavia tuloksia. On päinvastoin uskottavaa, että kauppasopimuksen solmiminen auttaa suotuisan ilmapiirin luomista, joka noiden kysymysten ratkaisemiseksi on erikoisen tärkeä."

Ulkoministerin selitykset eivät näytä eräitä tärkeitä sanomalehtiä tyydyttäneen, niinpä kirjoittaa "Päevaleht" 25.5.29 verrattain kirpeän arvostelun koko sopimuksen solmimisesta, joka osittain on tähdätty ulkoministeriäkin vastaan. Kirjoitus on siksi mielenkiintoinen, että myötäilitän sen suomennoksena, liitteenä n:o 2, puuttumatta siihen tässä sen lähemmin.

"Revaler Bote" ilmaisee myöskin tyytymättömyyttään noudatetun salaperäisyyden johdosta lausuen m.m. seuraavaa: "wir sind keineswegs der Ansicht, dass der Vertrag Wunderdinge enthält, oder dass wir durch ihn besonders benachteiligt worden seien, - immerhin müssen wir bemerken, dass unsere im Kern sozialistische Regierung sich in Widerspruch mit ihren Prinzipien gestellt hat, wenn sie der Öffentlichkeit Daten vorenthält, die von grösstem Interesse^{für/} unser politisches und wirtschaftliches Dasein sein können."

"Vaba Maa", joka periaatteessa näyttää olevan sopimuksen puolella, tekee sopimusta vastaan esiintyneen oppositionin suhteen seuraavia huomautuksia: "Mitä tulee oppositioniin sopimuksen suhteen, on tehtävä ero yhdeltä puolen poliittisten vastustajain välillä, jotka yleensä ovat kauppasopimuksen tekemistä vastaan Neuvosto-liiton kanssa, ja toiselta puolen kaupalliselta kannalta vastustajien välillä, jotka kyllä puoltavat sopimusta, mutta eivät ole tyytyväisiä sen saamaan muotoon. Viimemainittujen joukkoon on luettava

kauppiaskunnan edustajat, jotka vakuuttavat, ettei Neuvosto-Venäjän kauppaedustuksen nykyinen toiminta vastaa heidän etujaan ja tuottaa vahinkoa Viron kansantaloudelle kokonaisuutena. Nämä väitteet on otettava huomioon. Eikä myöskään ole vaikea löytää teitä näiden kysymysten ratkaisemiseksi. Siihen tarvitaan, että Neuvosto-liiton ja Viron markkinain välisten suhteiden lujittamisen ja kehittämisen merkeissä kauppaedustuksen toiminnan johtolankana olisi kauppapolitiikan järjestelmällinen noudattaminen pitämällä silmässä molemminpuolisen edun periaatteita. On välttämätöntä, että molemmat puolet alati pyrkivät käyttämään hyväkseen olemassa olevia mahdollisuuksia."

Edellisen raporttini liitteenä lähetin sen varsin huomattavan lausunnon, jonka Viron Kauppa- ja Teollisuuskamarin puheenjohtaja sanomalehdistölle oli antanut, ja joka koski niitä periaatteita, joita kauppasopimuksen teossa kauppapiirien kannalta olisi noudatettava. Siinä mainittiin m.m. ettei suositimmuus vastaa kaupankäynnissä Venäjän kanssa virolaisten kauppapiirien etuja, vaan että tässä suhteessa vastavuoroisuudesta ehdottomasti on pidettävä kiinni. Tämän johdosta huomauttaa sosialistinen "Rahva Sõna", joka koko ajan intohimoisesti on kannattanut kauppasopimuksen tekemistä m.m. seuraavaa: "kun kysymme, mitä vastaisivat Neuvosto-Venäjän valtuuskunnan jäsenet valtuutetuillemme jos kategorisesti vaatisimme vastavuoroisuutta, niin arvelemme että vastaus olisi hyvin kohtelias ja pidättyväinen, ja muodostuisi seuraavan kysymyksen muotoon: eiköhan Viron-Venäjän kauppasopimusta ole pidettävä liika pienenä pohjana Neuvosto-Venäjän sisäisen järjestelmän täydelliseksi muuttamiseksi varsinkin kauppa-monopoolin alalla? Olemme kuulleet ettei riitakysymys suinkaan ole siinä, että Narvassa ja Irboskassa myydään sokeria Tallinnan hinnoilla, vaan meidän

suurkauppiamiehet, jotka Venäjän edustustolta sokeria ostavat, tahtovat kuljetuskulujen säästön (3 centiä pundalta) saada omaksi hyödykseen. Yhdellä sanalla - nahan jakaminen yleensä on riitakapulana." Kauppasopimuksen solmimisen jälkeen kirjoittaa sama "Rahva Söna" 29.5. m.m. seuraavaa: "Kauppasopimus voi sisältää inhimillisen heikkouden tunnusmerkkejä, sillä sen sopimuksenhan ihmiset ovat solmineet ja vielä lisäksi ihmiset, jotka edustavat kahta sisäisen struktuurin puolelta äärimmäisen erilaista valtiojärjestelmää, mutta siitä huolimatta voimme jo nyt, vaikkei kauppasopimuksen sisältö yksityiskohdiltaan olekaan tunnettu, tyydytyksellä todeta, että kielteinen ja pelkäävä politiikka on murrettu. Se on ensimmäinen ja tärkeämerkityksellinen tulos Viron-Venäjän kauppasopimuksesta. Olemme suurelle naapurillemme hyvántahtoisesti ojentaneet käden, ja tahdomme uskoa tämän vakuutusta, että se tuon käden yhtä hyvántahtoisesti on vastaanottanut, olkoonkin, että meillä menneisyydestä on olemassa useitakin kokemuksia, jotka pakottavat pitämään mielessä lausetta: usko, mutta katso tarkoin ketä uskot. Me käsitämme, että ihmiset ja valtiot eivät elä menneisyydessä vaan nykyisyydessä ja tulevaisuudessa: suhteita valtioiden välillä on kehitettävä niin paljon kuin se suinkin on mahdollista. Me uskomme vastavuoroiseen hyvántahtoisuuteen ja luotamme, ettei se usko meitä petä."

Siirryn sitten tarkastamaan itse sopimusta. Totean aluksi, että tehty sopimus joksenkin tarkoin vastaa sitä sopimusehdotusta, jonka saatoin Hallituksen tietoon raportin n:o 28 liitteenä 24 p. tammikuuta 1929. Mutta tuohon ehdotukseen sisältyvää kahta Virolle kaikkein tärkeintä kohtaa ei lopulliseen sopimukseen ole saatu. Seikka, joka Viron kannalta tuntuvasti heikontaa tehdyn sopimuksen merkitystä.

Näistä koskee ensimmäinen lähettämäni sopimusluonnoksen 9 artiklaa, joka oli näin kuuluva:

On sovittu, ettei kumpikaan Sopimuspuoli vetoa tässä luvussa sanottuun suosituimmusklausuliin, vaatiakseen kansalaisillensa, yhtiöillensä ja osuusjärjestöillensä toisia taikka laajempia oikeuksia, kuin mitä se itse on luvannut toisen Sopimuspuolen kansalaisille yhtiöille ja osuusjärjestöille.

Koko tämä kysymys on sopimuksesta jäänyt pois, ja niin-
ollen virolaiset luopuneet vaatimuksestaan. Tiedustellessa-
ni asiaa apulais-ulkoministeri Schmidtiltä, sanoi hän, että
suullisesti oli sovittu ja venäläiset luvanneet, etteivät
he laajenna kaupankäyntiään Virossa perustamalla haaraosas-
toja, vaan tulevat mahdollisimman laajassa määrin käyttä-
mään virolaisia tuonti- ja vientiliikkeitä. Niinpä mainit-
si herra Schmidt venäläisten jo antaneen sokerinmyyntinsä
eräälle virolaiselle kauppahuoneelle, ja suolanmyynnin kaup-
paliikkeelle Puhk ja Pojat. Missä määrin venäläiset, jotka
vaikeasti pitävät kiinni kirjallisistakaan sopimuksistaan,
tulevat pysymään joidenkin neuvottelijain suullisesti anta-
missa vakuutuksissa, on toinen kysymys, jonka tulevaisuus
on osittava. Joka tapauksessa on tässä todettava viro-
laisten lupuneen ehkä tärkeimmästä vaatimuksesta.

Toinen kohta, joka varsinaisesta kauppasopimukses-
ta on jäänyt pois, on lähettämäni sopimusluonnoksen 21
artikla, joka kuuluu näin:

Kauppavedustus on velvollinen Eestissä tehtyistä
liikeoperationeista suorittamaan Eestin valtion hyväk-
si verä 0,215 % kokomyynnin yleissummasta, lukuunot-
tamatta transiittioperationeja.

Kauppavedustus ei ole velvollinen antamaan koko-
myynnistään muita ilmoituksia ja todistuksia Eestin
vastaaville viranomaisille, kuin niitä, jotka ovat tar-
peelliset edellisessä momentissa mainitun kokomyynnin
yleissummasta vahvistamiseksi.

Tämän kohdan suhteen on asiantila parempi kuin edellisen.
Kauppasopimukseen liittyy nimittäin salainen pöytäkirja
(jota ei ole saatavissa) johon ministeri Schmidtin mukaan

kysymyksenalainen kohta sisältyy. Missä määrin kysymyksen alainen ehdotus salaisessa pöytäkirjassa on muuttanut muotoaan, ei ole tiedossani. Niin paljon olen kuitenkin voinut todeta, että verotusprosentti on jäänyt samaksi ja kannetaan samalla tavalla. Kun herra Schmidtiltä tiedustelin, millä tavalla virolaiset aikovat kontrolloida venäläisten ilmoitukset kauppavaihdosta, lausui hän, ettei sitä ehdottoman tarkasti voidakaan tehdä, mutta että kohtuuttoman eroavaisuuden voi sentään likipitään tarkistaa tullin merkintöjen kautta tuoduista ja viedyistä tavaroista. Mitä muita kohtia salainen pöytäkirja sisältää en ole onnistunut saada tietooni, mutta koetan asiasta mahdollisuuksien mukaan ottaa selvää ja tiedottaa.

Vielä on sopimuksessa kohta, jossa virolaiset ovat taipuneet. Virolaisessa sopimusluonnoksessa, artikla 17, oli ehdotettu, ettei Venäjän kauppaedustuksen jäsenten lukumäärä saa olla suurempi kuin 20 henkilöä. Lopullisessa sopimuksessa on tämä määrä korotettu 30:een.

Suomen kannalta on huomattavaa, että kauppasopimuksen 23 artikla kohta 3 sisältää Suomen klausulin, joten Suomen ja Viron välillä jo olevat ja vasta myönnettävät edut eivät lankea Venäjän hyväksi.

Yhteenvedona on todettava, että virolaiset ovat tuntuvasti sopimuksen aikaansaamiseksi saaneet luopua vaatimuksistaan. Tätä voitaneen pitää lähinnä tuloksena vasemmistohallituksen olemassaolosta, oikeistohallitus tuskin olisi kaikkiiin tehtyihin myönnytyksiin suostunut. Mutta on olemassa toinenkin seikka, josta jo aikaisemmin olen raportoinut ja joka epäilemättä on tärkeä kauppasopimuksen tekemisessä Venäjän kanssa huonommillakin ehdoilla. Tämä seikka on se, että Viro rauhansopimuksessa Venäjälle on myön-

tänyt suosituimmuuden ilman rajoituksia siihen saakka, kunnes kauppasopimus molempien maiden välillä on solmittu. Kun rauhansopimusta on mahdoton sanoa irti on tilanne tehdyn kauppasopimuksen kautta sikäli parantunut, että jos tehty sopimus osottautuu vahingolliseksi, voidaan se sanoa irti ilman että sen jälkeen palattaisiin rauhansopimuksen määräyksiin tässä suhteessa, seikka joka irtisanomisen tapahtuessa saattaa aiheuttaa erimielisyyksiä Viron ja Venäjän välillä. Ministeri Schmidt painosti tehdyn sopimuksen merkitystä erikoisesti tässä suhteessa. Virolaiset pitävät omasta mielestään suurena saavutuksena sitä, että saivat sopimuksen voimassaoloajan alennetuksi kolmeen vuoteen, venäläisten vaatiessa viittä. Millä tavoin tehty sopimus tulee vaikuttamaan virolais-venäläisessä kaupankäynnissä, on luonnollisesti mahdoton arvioida ja ilmenee vasta myöhemmin. Liitteenä seuraava "Päevaleht"en kirjoitus ei katsele asiaa erikoisen valoisasti.

Talinnassa, toukokuun 31 p:nä 1929.

Aune Ruusmaa

Talinnassa.

Ministeri Wuorimaan

raportti n:o 41 - 1929.

Mielipiteitä Venäjän

oloista.

Raportissani n:o 39 viimekuluneen huhtikuun 25 päivästä oli minulla kunnia selostaa eräitä lukemia- ni ja kuulemiani mielipiteitä Venäjän oloista. Kun jäl- leen olen saanut käytettäväkseni saman asiantuntijan lau- suntoja tästä kysymyksestä, pyydän niitä saada seuraavas- sa selostaa pääkohdittain.

Kommunistisen puolueen pyrkimyksenä on radika- lisesti muuttaa maailman yhteiskunnallista rakennetta. Sen toiminta keskittyy siis hävitystyöhön rakentaakseen toi- sella tavalla. Mutta näiden kahden toisiaan seuraavan operationin tulokset eivät voi olla edullisia - mikäli ne sitä voivat koskaan olla - kuin vasta siitä het- kestä lähtien, jolloin uudelleen rakentaminen olisi laa- jentunut koskemaan sellaisiakin maita, jotka omistavat hyvin runsaan ja erinomaisen täydellisen teollisen varus- tuksen. Siihen saakka tällainen operationi on välttämättä " endotermiittinen" kuten kemiassa sanotaan. Se kuluttaa energiaa eli kuluttaa enemmän kuin mitä se tuottaa. Tästä johtuu, että voimassa oleva kommunistinen puolue on pa- koitettu alituisesti etsimään ulkopuolisia apulähteitä täy- täkseen toimintansa aiheuttamat vajaukset. Tämä ei johdu

tämän tai tuon kommunistijohtajan ilkeydestä, joka niin tai näin tahtois; vaan tämä kuuluu järjestelmään yhteiskunnallisen mekaniikan lakien voimasta.

Näin on venäläinen kommunismi järjestelmällisesti niellyt sarjan toisilta otettuja varoja. Se on anastanut aikaisempien hallitusten jättämät varat kieltämällä niiden velat. Se on syönyt rikkaudet, jotka anastettiin entiseltä ylimmystöltä ja entiseltä porvaristolta. Se on tehnyt omakseen tehtaast, jotka on rakennettu ulkomaisilla pääomilla. Se on niellyt ulkomaalaisten konessio-
näärien pääomat. Se on tehnyt entisen venäläisen rahan arvottomaksi saminkuin sen paperirahan, jonka se itse on laskenut markkinoille. Vuoden 1924 "rahareformi"n jälkeen se elää laskien liikkeeseen toista paperirahaa ja valtion lainoja; mutta se tyhjentää niidenkin arvon, koska ruplan ostovoima vähenee lakkaamatta. Nyt se koettaa pakkoluovuttaa talonpojilta heidän satonsa ja maansa, pakkoluovuttaen myöskin kaupunkiväestöltä kaikki ne säästöt, mitä tämä väestö voisi itselleen hankkia.

Kuinka toteutetaan tätä viimeistä pakkoluovutusmenetelmää? Menettelytapa on hyvin yksinkertainen, eivätkä hallintolaitokset koetakaan sitä salata. Se tapahtuu pääasiallisesti seuraavasti: valtioteollisuus, joka yksin hallitsee markkinoita ulkomaankaupan monopolin kautta, myös tuotteensa hinnoista, jotka ovat paljon korkeammat tuotantokustannuksia, niin että se muodostaa itselleen pääoman kuluttajien kustannuksella. Täten saavutetaan seuraavat kolme tulosta:

- 1) Koko kaupunkiväestön isäntänä, jonka kaupunkiväestön muodostaa ainoastaan työlläiset ja julkisten laitojen virkailijat (asunnoistaan karkoitetaan kaikki henkilöt, jotka eivät kuulu työtätekevien luokkaan) valtio mak-

saa tälle väestölle kaikkein alhaisimmiksi arvioidut minimipalkat.

2) Valtiomaanviljelyksen ja kollektiivisten viljelysten kautta tultuaan koko maaseutuväestön isännäksi maksaa valtio talonpojille heidän työstään ja heidän sadostaan kaikkein alhaisimmiksi arvioidut minimihinnat.

3) Ainoana sekä kaupunki- että maalaisväestön hankkijana myö teollisuusvaltio tuotteensa sellaisilla mahdollisimman korkeilla hinnoilla kuin maa- ja kaupunkikuluttajat suinkin voivat kestää.

Täten tulee yksityisten rikkauksien kokoaminen mahdottomaksi. Tämä seikka tekee myöskin ymmärrettäväksi mistä syystä hallinnon on välttämätöntä toteuttaa maanviljelyksen kollektivisointi. Se on keino talonpojan nylkemiseksi. Se on keino hankkia kommunistivaltiolle, jonka hallinto välttämättömästi on vaillinkiin perustuva, varojen lisäystä, joka sitä auttaisi kestämaan siksi kunnes suuria ulkomaisia lainoja saadaan, lainoja, jotka ovat maailmanvallankumouksen uneksittuja välikappaleita.

x x x

Käsittellessään 15 yleis-venäläisen kommunistipuolueen kongressin päätöslauselmia ja tuossa kongressissa käsiteltyä viisivuotiskauden talousohjelmaa, lausuu edellä selostamani asiantuntija seuraavaan tapaan.

Päätös viisivuotiskauden talousohjelmasta sisältää sarjan numeroita. Rautasulattimoiden tuotannon Venäjällä, joka nykyään arvioidaan 3,5 miljoonaksi tonniksi vuodessa, pitäisi talousvuonna 1932-33 nousta kymmeneen miljoonaan tonniin. Öljytuotannon, joka 1927-28 oli 35 miljoonaa tonnia, pitäisi kasvaa 100 miljoonaan tonniin.

naa tonnia, pitäisi 1932-33 saavuttaa 75 milj. tonnia. Koneiteollisuuden pitäisi samassa ajassa lisätä tuotantonsa 3 1/2 kertaiseksi, maatalouskoneiden 4 kertaiseksi. 1927-28 tuotettujen 175,000 tonnin kemiallisten tuotteiden määrän pitäisi nousta yli 8 miljoonaan vuosina 1932-1933. Maataloudessa pitäisi vuonna 1933 viljellyn pinta-alan valtio ja kollektiiviviljelysten kautta saavuttaa 26 milj. ha., jonka tuotannon pitäisi edustaa 15% koko maan bruttosadosta ja 43% markkinoilla olevasta viljasta. Koko maalaisväestön tulojen pitäisi 5 vuoden aikana nousta 67%:lla. Valtion budjetin pitäisi lisääntyä niin, että tulot viidessä vuodessa nousevat 51 miljoonin ruplaan, seikka joka sallisi vahvistaa kansallista puolustusta (ainoa kohta, jossa asiantuntijan käsityksen mukaan konferenssin päätöksissä viitataan "aseistuksen supistamiseen"), nelinkertaistuttaa taloudellisen toiminnan finansioiminen ja kolminkertaistuttaa yhteiskunnalliset ja sivistykselliset käyttövarat.

Täytyy tunnustaa, että näiden huimaavien arvioiden kokoaminen asiakirjaan, jota pintapuolisesti puoluekokous on käsitellyt, vaikuttaa enemmän poliittiselta reklaamilta kuin käytännölliseltä ohjelmalta. Tuntuu siltä, että herra Stahlin käyttämä taloudellisia ohjelmia, rahareformeja ja koko Sovjet-valtion toimintaa toteuttaakseen ahtaasti poliittisia tarkoitusperiä.

Ulkomaisten tarkastelijain, joilta Neuvostohallitus tulee hakemaan tukea helpottaakseen näiden suunnattomien taloudellisten suunnitelmien toteuttamista, on syytä tarkoin harkita sen aivan erikoislaatuisen yrityksen luonnetta, johon heidän tukeaan pyydetään. He eivät ole tekemisissä toiminnan kanssa, jota jonkin maan toisiaan seuraavat hallitukset ovat velvolliset jatkamaan

jokainen pitää itseänsä sidottuna edeltäjähallituksen sitoumuksista, eikä heillä edes ole tekemistä yhden puolueen yksimielisen tahdon kanssa, jossa kaikki toisiaan seuraavat päälliköt olisivat sidotut samaan ohjelmaan. He ovat tekemisissä suunnitelman kanssa, jonka yksi mies on pannut voimaan poliittisten keinojen avulla ja poliittisia tarkoituksia silmälläpitäen, mutta jonka toiset selittävät kohtuuttomaksi vieläpä erheelliseksikin.

Tšellinnassa 31 p:nä toukokuuta 1929.

Raimo Wuorimaa

TRAITE DE COMMERCE
entre la République d'Estonie et l'Union des
République Soviétistes Socialistes.

La République d'Estonie et l'Union des République So-
viétistes Socialistes, désireux d'exécuter et de développer les
dispositions du paragraphe 2 de l'annexe I à l'article 16
du Traité de Paix signé à Tartu de 2 février 1920 et de
consolider les relations économique entre leurs deux Pays,
ont décidé de conclure un Traité de Commerce et ont nommé
comme leurs plénipotentiaires:

Le Chef de la République d'Estonie:

Monsieur K. PÄTS, Président de la Délégation de la
République d'Estonie,

Monsieur A. PIIP, Membre de la Délégation de la Ré-
publique d'Estonie,

Monsieur K. WIRMA, Membre de la Délégation de la
République d'Estonie,

Monsieur M. HURT, Membre de la Délégation de la Ré-
publique d'Estonie,

Le Comité exécutif de l'Union des Républiques Soviétistes
Socialistes:

Monsieur A. PETROVSKI, Président de la Délégation de
l'Union des Républiques Sovié-
tistes Socialistes,

Monsieur I. SMIRNOFF, Membre de la Délégation de
l'Union des Républiques Sovié-
tistes Socialistes,

Monsieur M. KAUFMANN, Membre de la Délégation de
l'Union des Républiques Soviétistes
Socialistes,

Monsieur B. ROSENBLUM, Membre de la Délégation de L'Uni-
on des Républiques Soviétistes
Socialistes,

lesquels, après d'être communiqué leurs pleins pouvoir trouvés
en bonne et due forme, sont convenus des disposition sui-

vantes:

CHAPITRE I.

E t a b l i s s e m e n t.

Article premier.

En vue d'encourager les relations commerciales entre les deux pays, chacune des Parties Contractantes s'engage à accorder aux ressortissants de l'autre Partie la permission d'entrer dans son territoire sous réserve des règlements généraux concernant l'entrée des étrangers.

Les ressortissants de l'une des Parties Contractantes qui ont obtenu la permission d'entrer dans le territoire de l'autre pourront, sur le même pied que les ressortissants de la nation la plus favorisée, y séjourner et en sortir librement sous réserve toutefois de l'observation des lois et règlements en vigueur dans ce pays.

Il est entendu que les disposition ci-dessus ne dérogent en rien au droit de l'une des Parties Contractantes de refuser aux nationaux de l'autre, dans certains cas, l'autorisation soit d'entrer soit séjourner dans le pays.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes pourront à leur entrée sur le territoire de l'autre ou à leur sortie de ce territoire, conformément aux dispositions de l'article premier, importer resp. exporter leurs biens, destinés exclusivement à leur usage personnel ou domestique, y compris les instruments, outils, ustensiles etc., nécessaires à l'exercice de leur profession ou métier - sous condition toutefois d'observer les règlements en

vigueur à ce sujet dans le pays d'importation ou d'exportation. Ils ne seront pas sous ce rapport placés dans une situation moins favorable que celle accordée aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

Il est bien entendu que tout objet importé en vertu des dispositions de l'alinéa précédent peut être exporté librement et en franchise des droits par la même personne qui l'a importé sous condition que l'identité de l'objet ne soit pas contestable.

Article 3.

Les biens de toute espèce, appartenant aux ressortissants de l'un des pays et légalement importés ou acquis dans l'autre pays, n'y seront soumis, de la part du gouvernement ou d'une autorité locale quelconque, si ce n'est dans les cas et suivant les modalités prévus par les lois nationales, à aucune réquisition - sauf contre juste indemnité - ni à aucune confiscation ou retrait, sous quelque forme que ce soit.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes ne seront pas tenus, en tant qu'étrangers, d'acquitter pour l'exportation de leurs biens des taxes, impôts, ou droits, autres ou plus élevés qui incomberaient dans les mêmes circonstances aux nationaux ou aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

Article 4.

En ce qui concerne leur personne et leurs biens, les ressortissants de chacune des Parties Contractantes jouiront, sur le territoire de l'autre Partie, conformément au droit des gens, de la protection des tribunaux et des autorités dans la même mesure que les nationaux ou les ressortissant de la nation la plus favorisée.

Ils auront, sur le territoire de l'autre Partie, pour

faire valoir et pour défendre leurs droits, libre accès auprès des tribunaux et autres organismes chargés d'assurer la protection légale et jouiront, à cet égard, de tous les droits et immunités reconnus aux nationaux. Ils seront libres, comme ces derniers, de choisir leurs avocats et autres conseils parmi les personnes admises à l'exercice de ces professions en vertu des lois du pays.

Article 5.

Les ressortissants de l'une des Parties Contractantes comparissant devant les tribunaux de l'autre Partie, en qualité de plaignants ou d'intervenants, ne seront astreints à aucun cautionnement ou dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, à raison de leur qualité d'étrangers ou du fait qu'ils aient leur domicile sur le territoire de l'une ou de l'autre des Parties.

La même règle sera applicable au cautionnement des frais judiciaires.

Article 6.

Lorsque, sur le territoire de l'une des Parties Contractantes, une condamnation aux frais et dépens du procès aura été prononcée contre un plaignant ou un intervenant qui, en vertu de l'article 5 ou des lois en vigueur dans le pays où est intentée l'action, a été exonéré de cautionnement, de dépôt ou de provision, ce jugement devra recevoir gratuitement l'exequatur de l'autorité compétente de l'autre Partie, sur requête transmise par voie diplomatique.

La même règle sera applicable aux décisions judiciaire fixant ultérieurement le montant des frais et dépens.

Article 7.

Les condamnations aux frais et dépens du procès visées à l'article 6 seront déclarées exécutoires - sans audition des parties - conformément à la législation du pays dans lequel l'exécution doit avoir lieu, mais sans préjudice d'un recours ultérieur des parties condamnées.

Les autorités compétentes, pour statuer sur la requête demandant l'exequatur du jugement, devront se borner à vérifier:

1° Si, suivant la législation du pays où a été prononcée la condamnation, l'expédition du jugement remplit les conditions requises pour avoir force probante;

2° Si, suivant la même législation, le jugement a acquis force de chose jugée;

3° Si le dispositif du jugement est accompagné d'une traduction rédigée, sauf arrangement contraire, dans la langue desdites autorités et certifiée conforme par le représentant diplomatique ou par un consul de la partie requérante, ou par un traducteur juré de la partie requise.

Les conditions stipulées au deuxième alinéa, Nos 1 et 2, seront considérées comme remplies si l'autorité compétente de la ~~Exx~~ partie requérante établit, par une déclaration, que le jugement a acquis force de chose jugée. La compétence de cette autorité devra être attestée par l'institution autorisée à cet effet par l'Etat requérant. La déclaration et l'attestation devront être traduites conformément aux prescriptions du deuxième alinéa no. 3. Jusqu'à convention contraire entre les deux gouvernements, les requêtes seront toujours accompagnées de la déclaration mentionnée dans la première phrase du présent alinéa.

Article 8.

En matière d'assistance judiciaire aux indigents, les ressortissants de l'une des Parties Contractantes sur le

territoire de l'autre seront assimilés aux nationaux.

Article 9.

Chacune des Parties Contractantes s'engage, sous condition de réciprocité, à accorder aux consuls de l'autre Partie Contractante, sera réglé par un accord spécial des deux Parties.

Les consuls doivent être fonctionnaires de carrière du ressort des Affaires étrangères du pays qu'ils représentent, et recevoir leur traitement de l'Etat qui les a nommés; ils n'auront pas le droit de s'occuper de commerce ou d'industrie dans le territoire du pays où ils remplissent leurs fonctions.

Avant de procéder à la nomination d'un consul, l'Etat qui le nomme doit obtenir le consentement de l'Etat sur le territoire duquel le consul devra exercer ses fonctions.

Article 10.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes ne seront pas assujettis sur le territoire de l'autre à des taxes, contributions, impôts ou charges, de quelque nature que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui sont perçus des nationaux ou des ressortissants de la nation la plus favorisée.

Article 11.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes seront exonérés sur le territoire de l'autre de tout service militaire et de tout travail public obligatoire, de même que de toute contribution, en espèces ou en nature, destinée à remplacer le service personnel. De même ils seront exonérés de tous emprunts forcés.

En temps de paix comme en temps de guerre, ils ne seront assujettis à des charges ou réquisitions militaires

autres, plus élevées ou moins favorables quant aux conditions de leur application, que celles auxquelles seront assujettis les ressortissants de la nation la plus favorisée. Ils auront de ce chef toujours droit à une juste indemnité.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes seront toujours exempts de toute fonction officielle soit judiciaire soit administrative ou municipale.

Article 12.

Les sociétés anonymes et les sociétés commerciales de toute nature, y compris les sociétés industrielles, financières, d'assurance, de transport et d'expédition - qui ont leur siège social sur le territoire de l'une des Parties Contractantes et y existent légalement selon la législation de cette Partie, seront également considérés sur le territoire de l'autre Partie comme ayant une existence légale et elles auront le droit d'ester en justice soit comme demanderesses soit comme défenderesses.

Toutefois, il est convenu que la question de savoir si l'une des susdites sociétés, constituée sur le territoire de l'une des Parties Contractantes, sera admise à exercer son activité sur le territoire de l'autre reste toujours soumise aux lois et règlements en vigueur à ce sujet sur ce dernier territoire. A cet égard, ainsi qu'en ce qui concerne leur fonctionnement, lesdites sociétés de l'une des Parties Contractantes ne seront pas placées dans le territoire de l'autre dans des conditions moins favorables que celles dans lesquelles sont ou seront placées les sociétés de la nation la plus favorisée.

Les sociétés de l'une des Parties Contractantes ne seront pas assujettis à des droits, taxes, impôts, contributions ou charges, sous quelque dénomination que ce soit,

autres ou plus élevés que ceux auxquels seront assujettis les sociétés similaires nationales ou de la nation la plus favorisée.

CHAPITRE II.

Commerce et Navigation.

Article 13.

Les deux Parties Contractantes s'efforceront d'activer le développement de leurs relations commerciales réciproques.

Les produits du sol et de l'industrie de l'Estonie ou de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, importés dans l'un des deux pays et destinés soit à la consommation, soit à l'entreposage, soit à la réexportation, ~~ix~~ ou au transit, ne pourront, en ce qui concerne l'importation, l'exportation, la réexportation et le transit, être assujettis à des droits, taxes, surtaxes, impôts, contributions ou obligations générales ou locales autres ou plus onéreux que les produits de la nation la plus favorisée.

Aucune des Parties Contractantes ne fera dépendre l'exportation d'un article quelconque à destination des territoire de l'autre Partie de droits ou charges autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront imposés pour l'exportation du même article à destination de tout autre pays.

Chacune des Parties Contractantes s'engage à ne pas établir et à ne pas appliquer au commerce de l'autre Partie des mesures qui ne s'étendraient pas au commerce de tous les autres Etats.

Article 14.

Pour réserver aux produits originaires de leurs pays

respectifs le bénéfice des dispositions ci-dessus, les Parties Contractantes exigeront que les produits et marchandises importés sur leur territoire soient accompagnés d'un certificat d'origine attestant, s'il s'agit d'un produit naturel, qu'il est originaire de l'autre Pays et s'il s'agit d'un produit manufacturé, que la valeur des matières premières ou des produits miouvés étrangers a subi du fait du travail exercé sur le territoire de cette Partie une augmentation ou moins de 33 1/3 %.

Les certificats d'origine seront délivrés en Estonie, par le Ministère de l'Economie Nationale ou par les institutions d'Etat autorisées par ce dernier, par la Chambre de Commerce et de l'Industrie et, dans l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, par le Commissariat du Peuple pour le Commerce Extérieur et Intérieur et par ses organes, ou par la Chambre de Commerce Occidentale de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, ainsi que, de part et d'autre, par toute organisation qualifiée suivant accord des Parties Contractantes.

La forme des certificats d'origine sera établie d'un commun accord entre les deux Parties.

Si l'une des Parties Contractantes exige le visa et la légalisation des certificats d'origine, l'autre Partie aura le droit de l'exiger de même. Le visa et la légalisation ~~des certificats d'origine~~ se font gratuitement.

Article 15.

En tout ce qui concerne le régime des navires et leurs cargaisons les deux Parties Contractantes s'assurent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 16.

1. Les deux Parties Contractantes s'accordent réciproquement le libre transit sur les voies déclarées ouvertes au

transit par les règlements intérieurs et sous les conditions visées dans lesdits règlements.

2. Les marchandises de toute espèce, ainsi que les bagages, transportés en transit par le territoire d'une des Parties Contractantes, sont exempts du paiement de tout droit d'importation, d'exportation et de transit, qu'il soient transportés par voie directe ou qu'ils soient, pendant le transport, déchargés, entreposés et chargés de nouveau. On entend par entrepôt les locaux placés sous la surveillance des autorités douanières.

3. Le transport de marchandises, de voyageurs et de bagages entre l'Estonie et l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques s'effectue sur la base de la Convention esto-soviéto-lettonne concernant la communication ferroviaire directe, conclue le 29 octobre 1925 à Riga, et des accords additionnels à cette Convention déjà conclus ou à conclure à l'avenir.

4. Pour la perception par les Parties Contractantes des taxes de transport et des surtaxes de chemins de fer ainsi que pour les délais et les modes de transport, il ne sera fait aucune distinction tant entre les citoyens des deux Parties Contractantes qu'entre les personnes juridiques de ces dernières. En particulier, les chemins de fer estoniens n'appliqueront pas aux marchandises expédiées de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques à destination d'une gare estonienne ou à celles expédiées d'une gare estonienne à destination de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques, ou à celles expédiées en transit par l'Estonie, des tarifs de transport et des surtaxes plus élevés que ceux appliqués dans la même direction et pour la même longueur de chemin aux marchandises estoniennes analogues. Les mêmes dispositions seront appliquées par les chemins de fer de l'Union ^{des} Républiques Socialistes Soviétiques aux marchandises expédiées de l'Estonie à desti-

nation d'une des gares de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes ou d'une gare de l'Union à destination de l'Estonie ou en transit par l'Union.

5. Les Parties Contractantes se prêteront, dans la mesure du possible, une aide mutuelle dans le domaine des tarifs ferroviaires et spécialement en ce qui concerne l'établissement de tarifs directs.

6. Les tarifs ferroviaires sur les lignes de chemins de fer de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, conduisant vers les ports estoniens et vice-versa, doivent être établis, toutes conditions égales d'ailleurs, en ce qui concerne le transport des marchandises de transit de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes à travers l'Estonie, sur des bases au moins aussi avantageuses que sur les chemins de fer de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes conduisant aux ports des pays tiers situés sur la Baltique.

7. Les tarifs de transport des marchandises de transit de l'Estonie en l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes seront calculés sur les chemins de fer de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes d'après le tarif de transit, si un tel tarif est mis en vigueur, ou d'après le tarif d'exportation, si, sur les chemins de fer de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes conduisant les marchandises en transit jusqu'à la gare frontière ou port correspondant le tarif d'exportation est applicable aux marchandises de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes. Aux marchandises de l'Union venant de l'Union ou y allant en transit à travers l'Estonie seront appliqués sur le territoire de cette dernière les tarifs ferroviaires de transit les plus réduits qui soient en vigueur.

8. Il est bien entendu que les conditions de transport de passagers, bagages et marchandises sur les voies ferro-

viaires ainsi que sur les cours d'eau et les routes de chacune des Parties Contractantes seront, sous tous les rapports, identiques aux conditions applicables au transport des passagers, bagages et marchandises de la nation la plus favorisée.

Article 17.

1. Pour exercer le monopole du commerce extérieur qui, d'après les lois de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, appartient au Gouvernement de l'Union, une Représentation Commerciale ayant son siège à Tallinn sera créée au sein de la Légation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en Estonie.

2. La Représentation Commerciale de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes sera chargée:

a) d'activer le développement des relations commerciales et économiques entre l'Estonie et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, ainsi que de défendre les intérêts de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes dans le domaine du commerce extérieur;

b) de régler au nom de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes le commerce extérieur avec l'Estonie;

c) d'exercer le commerce extérieur avec l'Estonie au nom de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes,

Article 18.

Le Représentant Commercial et son adjoint appartiendront au personnel diplomatique de la Légation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, et jouiront de tous les droits et privilèges reconnus aux membres des missions diplomatiques. Les locaux officiels de la Représentation Commerciale, sis à Tallinn, bénéficieront de l'exterritorialité.

La Représentation Commerciale aura le droit de se servir du chiffre.

Les membres de la Représentation Commerciale, ressor-

tissants de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, nommés et envoyés à Tallinn par le Commissariat du Peuple du Commerce Extérieur et Intérieur de l'Union, seront exemptés en Estonie de l'impôt sur le revenu qu'ils pourront tirer au service du Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes. Toutefois cette exemption ne s'appliquera qu'à un maximum de 30 personnes.

En cas de nécessité d'établir des succursales de la Représentation Commerciale, les sièges de ces dernières seront fixés sur un accord à intervenir entre les Parties.

Article 19.

La Représentation Commerciale agissant à tous égards pour le compte du Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, celui-ci assumera la responsabilité de toutes les transactions conclues par son Représentant Commercial ou par les membres de la Représentation dûment autorisés à cet effet.

La Représentation Commerciale sera exemptée de l'obligation de se faire inscrire au registre du commerce, mais sera tenue de faire paraître successivement dans le Journal Officiel (Riigi Teataja) les noms des membres de la Représentation qui ont qualité pour la représenter. Cette qualité aura force obligatoire pour ce qui concerne toute transaction jusqu'à ce que, par les soins de la Représentation Commerciale, il ait été rendu public dans le Journal Officiel (Riigi Teataja) que les fonctions du titulaire d'une charge qualifiée près la Représentation ont pris fin.

Article 20.

Les question judiciaire qui pourraient surgir au

sujet des transactions commerciales passées par la Représentation Commerciale en Estonie seront réglées conformément aux lois matérielles et de procédure estonienne, étant entendu toutefois que, dans le cas où un accord à cet égard existerait entre les parties au contrat, la juridiction soviétique serait admise pour les transactions passées en Estonie, mais exécutoires en l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes.

Article 21.

Les actes juridiques faits par la Représentation Commerciale en Estonie et liant l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, ainsi que les résultats économiques desdits actes seront traités d'après les lois estoniennes et soumis à la juridiction estonienne. Toutefois, considérant la responsabilité incombant, du fait du paragraphe 19 du présent Traité, à l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes pour les transactions effectuées par la Représentation Commerciale, il ne sera recouru, ni à des mesures juridiques de nature ~~préventive~~ préventive, ni à des mesures de caractère administratif par rapport aux biens de la Représentation Commerciale et de ses succursales.

Article 22.

En ce qui concerne les jugements déjà entrés en vigueur, il pourra être procédé à leur exécution par voie de contrainte sur les biens de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en Estonie, sauf quant aux objets qui, suivant les règles générales du droit international, sont destinés à l'exercice des droits de souveraineté ou servent à l'activité officielle des représentations diplomatiques, consulaires ou commerciales.

CHAPITRE III.

Dispositions générales.

Article 23.

Les dispositions du présent Traité ne s'étendent pas aux droits ou faveurs accordés ou qui seront accordés:

- 1) par chacune des Parties Contractantes à un pays voisin pour faciliter le trafic frontalier dans une zone ne dépassant pas 15 klm.;
- 2) par chacune des Parties Contractantes à un pays tiers à raison d'une union douanière conclue ou qui sera conclue à l'avenir;
- 3) par l'Estonie à la Finlande, à la Lettonie ou à la Lituanie;
- 4) par l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes à la Finlande, à la Lettonie ou à la Lituanie et aux Etats Continentaux limitrophes de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en Asie.

Article 24.

Les deux Parties Contractantes s'engagent à entamer dans un délai de trois mois de négociations quant à la conclusion d'un traité concernant l'arbitrage commercial, d'une convention sur l'assistance judiciaire en matière civile, d'une convention concernant la pêche et la protection de la pêche dans les lacs de Peipus et Pskov et d'une convention vétérinaire-sanitaire.

Article 25.

Le présent Traité qui est rédigé en double expédition française sera ratifié et l'échange des ratifications en sera effectué à Moscou aussitôt que faire se pourra.

Le présent Traité entrera en vigueur le 15-ème jour après l'échange des instruments de sa ratification.

Le Présent Traité est conclu pour une durée de 3 ans. Si à l'expiration de ce délai, aucune des Parties Contractantes ne déclare son intention d'y mettre fin, le présent Traité restera en vigueur 6 mois à compter de la date où l'une des Parties Contractantes informera l'autre de son intention de le dénoncer.

EN FOI DE QUOI les Plénipotentiaires ont signé le présent Traité et l'ont revêtu de leurs cachets.

FAIT à Tallinn, le 17 mai mil neuf cent vingt-neuf.

(L.S.) K. Päts.

(L.S.) A. Petrovski.

(L.S.) A. Piip.

(L.S.) I. Smirnoff.

(L.S.) K. Wirma.

(L.S.) M. Kaufmann.

(L.S.) Max Hurt.

(L.S.) B. Rosenblum.

PROTOCOLE FINAL.

Au moment de signer le Traité de Commerce en date de ce jour, les deux Parties Contractantes ont décidé de préciser certaines de ses clauses ainsi que leurs conditions d'application suivant les dispositions ci-après:

Ad Article preimier.

Il est bien entendu que les dispositions de l'article 1-er ne dérogent en rien aux prescriptions internes concernant le visa des passeports.

Ad Article 7.

Les deux Parties Contractantes se notifieront réciproquement l'institution autorisée à délivrer l'attestation requise par le dernier alinéa de l'article 7.

Ad Article 9.

Il est convenu que sous l'expression "Consul" on entend les Consuls Généraux, les Consuls, les Vice-Consuls et les Agents consulaires.

Ad Article 12.

Les Parties Contractantes affirment que les privilèges accordés par l'une d'elle aux sociétés anonymes de toute espèce, aux associations commerciales et aux autres personnes juridiques de la nation la plus favorisée seront étendus également à toutes les organisation économiques d'Etat de l'autre Partie Contractantes établies conformément aux lois de cette dernière.

Ad Article 15.

Il est entendu que les dispositions du présent

article ne s'appliquent pas au cabotage.

Ad Article 16.

1. Sans préjudice des dispositions du paragraphe 1 de l'article 16, l'Estonie jouira en ce qui concerne le transit de ses produits à travers le territoire de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes de tous les droits reconnus, en vertu de la législation et de traités internationaux de l'Union, aux pays ayant avec l'Union un traité de commerce.

2. L'Union des Républiques Soviétistes Socialistes consent à accorder aux produits textiles estoniens le droit de transit à travers le territoire de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes sur les voies ferroviaires Kingisepp-Mandshuria et Pskov-Mandshuria.

3. Les organisations commerciales et de transport à l'Etat de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, ainsi que les organisations coopératives auront le droit en Estonie:

a) de faire usage, à des conditions avantageuses, d'installations et d'entrepôts de ports appartenant à l'Etat estonien;

b) de prendre à bail des lots de terre et d'y construire des entrepôts, des élévateurs, des entrepôts frigorifiques et de construire sur le territoire des ports d'autres installations nécessaires aux transports.

Les conditions d'usage et d'exploitation seront fixées dans des traités spéciaux d'exploitation à conclure entre les Parties Contractantes.

Ad Article 18.

1. Les dispositions du présent Traité et notamment de l'article 18 ne s'opposeront pas à l'exécution des signification d'actes à la Représentation Commerciale.

2. On entend sous l'expression ~~ix~~ "locaux officiels de la ~~XX~~ Représentations Commerciale" les locaux de l'administration centrale ainsi que de ses sections qui se trouvent dans la même maison que la Représentation Commerciale.

3. La délégation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes n'insiste pas sur la détermination des droits des succursales et des membres du Conseil de la Représentation Commerciale en ce qui concerne leur exterritorialité, vu que la Délégation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, au cours des négociations du présent traité, a eu l'occasion de déclarer qu'au moment actuel il n'est pas nécessaires de les établir, ni les uns ni les autres.

Si, cependant, après l'accroissement des transactions, il y a nécessité de nommer des membres du conseil de la Représentation Commerciale ou de procéder à l'ouverture de succursales, le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes se réserve le droit de soulever par voie diplomatique la question de leur exterritorialité.

Le présent Protocole fait partie intégrante du Traité de Commerce signé à la date de ce jour.

FAIT à Tallinn, le 17 mai 1929.

K. Päts. A. Piip.

A. Petrovski, I. Smirnoff.

Tallinn, le 17 mai 1929.

Monsieur le Ministre,

Me référant au dernier alinéa de l'article 14 du Traité de Commerce entre l'Estonie et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, signé en date de ce jour, j'ai l'honneur de vous confirmer que le Gouvernement estonien n'exigera pas le visa et la légalisation par ses représentants consulaires à l'étranger des certificats d'origine délivrés pour les marchandises de l'Union par les institutions et organisations visées dans l'alinéa 2 de l'article susmentionné.

Je vous prie de bien vouloir m'informer que le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes est disposé de son côté à ne pas exiger le visa et la légalisation des certificats d'origine délivrés pour les marchandises estoniennes.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

J. Lattik. (signature)

Son Excellence

Monsieur A. PETROVSKI,
Ministre de l'Union des Républiques
Soviétistes Socialistes.

Tallinn.

Tallinn, le 17 mai 1929.

Monsieur le Président,

Au nom de la délégation estonienne chargée des négociations pour la conclusion d'un Traité de Commerce entre l'Estonie et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, j'ai l'honneur de vous confirmer ce qui suit:

La délégation estonienne constate que presque tous les Traités de commerce conclus par l'Estonie renferment une clause particulière réservant à l'Estonie la faculté d'octroyer à l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes des faveurs spéciales auxquelles les Etats tiers ne sauraient prétendre. Cette politique inaugurée dès après la conclusion du Traité de Paix entre l'Estonie et la République Socialiste Fédérative des Soviets de Russie n'a connu que de très rares exceptions. Elle est maintenant systématiquement poursuivie de telle sorte que la clause en question se trouve dans tous les traités récemment conclus.

Le Gouvernement estonien a l'intention de continuer cette politique dans tous les traités de commerce à conclure avec les autres pays. Si, néanmoins, un traité quelconque venait à ne pas renfermer la clause soviétique, le Gouvernement estonien est prêt à prendre toutes les mesures nécessaires pour que ce traité ne constitue point un obstacle pour l'octroi à l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes de la jouissance du traitement de la nation spécialement favorisée, dès que ~~laXXIXXXXXXXXX~~ les deux Parties auraient convenu du moment de l'établissement d'un tel traitement. Toutefois cette déclaration ne concerne pas les Etats visés au p. 3 de l'article 23 du Traité de Commerce en date de ce jour.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma haute considération.

K. Pats. (signature).

Son Excellence

Monsieur A. PETROVSKI,

Président de la Délégation de l'Union
des Républiques Soviétistes Socialistes.

Tallinn.

A V O N A I S E T O V E T.

Ulkoasiainministerin suojean ilmapiirin luominen.

Päivä sen jälkeen, kun Tallinnaan saapui Moskovan "Isvestiassa" julkaistu kiitoskirjoitus Eestin ja Venäjän välisen kauppasopimuksen solmijoille, kutsui ulkoasiainministeri luokseen sanomalehtien edustajat sekä antoi yleiskatsauksen ulkopolitiittisista päivänkysymyksistä.

Haastattelussaan, joka eilen oli julkaistu lehdessämme, kiinnitti ulkoasiainministeri huomiota ennekaikkea tehtyyn työhön ja sen tuloksiin. Huomattavin osa ulkoasiainministeriön työstä, vakuutti ministeri, on omistettu Eestin taloussuhteiden järjestämiseksi toisten valtioiden kanssa. Ministeri mainitsi useampia sopimuksia Länsi-Euroopan valtioiden välillä sekä askeittain allekirjoitetun sopimuksen Venäjän kanssa.

Edellä mainituista sopimuksista on kaikkein mielenkiintoisemmaksi osoittautunut, kuten ulkoministeri vakuutti, kauppasopimus Venäjän kanssa.

Mutta jättäen huomioon ottamatta sen erittäin suuren intressin, joka vallitsee talouspiireissämme ja yleisen mielipiteen kesken Eestin ja Venäjän välillä solmitun kauppasopimuksen suhteen, olivat ulkoasiainministerin antamat selostukset mainitusta sopimuksesta hyvin niukkoja.

Antaissa puitteissa esitetty ulkoasiainministerin selostus Eestin-Venäjän kauppasopimuksesta ei nosta ikävä kyllä sitä salaisuuden-verhoa, joka koko sopimuksen solmimisen aikana sitä ympäröi eikä myöskään näytä ~~mitä~~ niitä rusinoita, joita tällä sopimuksella olisi saavutettu.

Toukokuun alussa, jolloin kauppasopimusneuvottelut Venäjän kanssa alkoivat, kiinnitti koko Eestin sanomalehdistö, lukuun ottamatta sosialistien "Rahva-Sönaa", huomioon siihen, että nyt olisi aika ajatella myöskin niiden taloudellisten kysymysten ratkaisua, jotka Tarton rauhansopimuksen nojalla odottavat vielä toteuttamista. Sillä hyvien naapuriväliden säilyttämiseksi ja lyjittämiseksi on epäilemättä tarpeellista ja suorastaan välttämätöntä, että entiset välit selvitetään.

Näitä kysymyksiä on ikävä kyllä, kuten ulkoasiainministerin haastattelusta ilmenee, käsitelty hyvin pintapuolisesti. Näitä koskevat neuvottelut ovat kylläkin käymässä ja ulkoasiainministerin mielipiteen mukaan olisi suorastaan sopimatonta yhdistää kahta erilaista kysymystä yhdeksi kysymykseksi. Ja sitäpaitsi ei oltaisi päästy tyydyttäviin tuloksiin, vakuutti ministeri.

Asiaa sisällöllisesti katsoen eivät ne ole ollenkaan kaksi eri kysymystä. Sillä Tarton rauhansopimuksen taloudelliset pykälät ovat siksi kiinteästi sidotut kauppasopimukseen, ettei niitä voi mainitsematta sivuttaa. Tarton rauhansopimuksen taloudellisen osan nojalla on meillä kylliksi suuria vaatimuksia Venäjää vastaan, joiden vaatimusten täyttämistä Moskova on vitkastellut hyvin monilla ja kummallisilla tekosyillä. Meillä taas ei ole minkäänlaista syytä luopua vaatimuksista ja oikeuksista, jotka on määritelty kahden itsenäisen valtion välillä solmitussa sopimuksessa.

Neuvottelut, unhoitukseen jäävän Tarton rauhansopimuksen täyttämättömien pykälien johdosta eivät voi kestää ijankaikkisuutta eikä näitä voi lykätä polvesta polveen. Kerran on hankittava selvyys ja vedettävä viiva alle. Mielipiteemme mukaan olisi epäilemättä ollut sopivin aika juuri nyt, jolloin taas istuttiin saman pöydän ympärillä sekä harkittiin asiaintuntijain läsnäollessa taloudellisten kysymysten järjestelyä.

Sopimuksia ja erittäin valtioiden välisiä sopimuksia solmitaan tavallisesti siinä tarkoituksessa, että niitä myöskin noudatetaan. Mutta meillä ollaan erään ulkovallan sunteen niin nöyriä, että yleensä ei uskalleta edes kosketella kysymystä: miten vastapuoli aikoo täyttää ne lupauksensa, jotka se antoi vuosia sitten ja joiden lupausten täyttämistä odotetaan hartaasti. Sen sijaan, että hankittaisiin selvyys, ratkaistaisiin välit ja tehtäisiin loppubilanssi, solmitaan vain nopeasti vastapuolelle uusi sopimus nähtävästi hyvin edullisilla ehdoilla "suojean ilmapiirin luomiseksi". Kunnioittaen totuutta on sanottava, että kaiken itsenäisyytemme aikana olemme tehneet ja suosineet itänaapurimme sunteen suojean ilmapiirin luomista ja nyt olisi aika vastapuolen sitä samaa meille osoittaa. Luultavasti ei tätä ole heille sanottu kauppasopimusta solmittaessa eikä tällainen kankeakielisyyys osoita viisasta diplomatiaa eikä kaukasi näkeviä politikoiia.

Ulkoasiainministerin selostuksen mukaan on kauppasopimus Venäjän kanssa solmittu suosituimmuden perusteella. Mutta talous-

piirimme kysyvät, merkitseekö se sitä, että kaikki ne oikeudet, jotka myönnämme venäläisille maassamme, vastapuoli myöntää myöskin meille?

Suosituimmusklausuliin nähden ovat venäläiset kaikin puolin tyytyväisiä. Tämä klausuli laillistuttaa täydellisesti heidän todellisen asemansa Eestissä, joka merkitsee sitä, että heillä on oikeus täällä perustaa tavaravarastoja ja harjoittaa kauppaa. Jos venäläisten tavaravarastot tähän asti ~~siis~~ olivat verosoneet Eestin alueella melkein kuin itsestään, ilman laillista perustaa, niin on heidän toiminnalleen nyt annettu varma laillinen pohja Eestin sisämarkkinoilla. Samalla on Eestiltä riistetty viimeinen moraalinen ase tarpeellisten rajoitusten tekemiseksi, joita enkä kansantaloutemme edut voivat vaatia.

Kaupankäyntimme Venäjän kanssa on tähän asti tapahtunut suosituimmusperiaatteen pohjalla. Todellisuudessa on tämä suosituimmuus muodostunut hyödylliseksi ainoastaan Venäjälle. Eestiläiset liikemiehet, jotka aikanaan yrittivät käyttää hyväkseen tätä suosituimmuutta, palasivat Venäjältä tyhjin taskuin ja murtuneina miehinä. Uusi kauppasopimus ei näy tarjoavan parempia takeita liikemihillemme, sillä tämän sopimuksen mukaan muuttuu Venäjän ulkomaankauppa kaupankäymiseksi vain Eestin alueella Venäjän kauppavedustuksen ja varastojen kautta.

Senpätänden menettää myöskin suosituimmusklausuli Eestin-Venäjän kauppasopimuksessa sen merkityksen, mikä sillä tavallisesti on toisten valtioiden kanssa solmituissa sopimuksissa.

Asettuen tälle kannalle, ovat toiset valtiot, jotka ovat solmineet kauppasopimuksen Venäjän kanssa, paitsi suosituimmusklausulia solmineet vielä osto-myyntisopimuksia ja tinkineet itselleen erikoisia helppoituksia, jotka antavat kauppasopimukselle todellisen arvon. Tämä on tapahtunut juuri siksi, ettei Neuvosto-Liitossa vallitse, kuten venäläiset itse ~~sanovat~~ määrittelevät, ei ainoastaan määrittelevät vaan myöskin operatiiviset toimintamuodot, jotka johtuvat heidän ulkomaankauppansa monopolisoimisesta. Siellä esiintyy valtio ostajana ja myyjänä ja sentähden on aivan luonnollista, että tämän järjestelmän ohella solmitaan samaan aikaan myöskin osto-myyntisopimuksia.

Keskusteltaessa Eestin talouspiirien edustajain kanssa, eivät nämä näe vain suosituimmusperusteella solmitussa Eestin ja Venäjän kauppasopimuksessa mitään parannusta tähän astisten välien järjestelyn suhteen Neuvosto-Liiton kanssa. Sen sijaan näyttää leviävän käsitys, että sopimuksen solmitajat meidän taholta eivät ole tarpeellisessa määrässä käyttäneet hyväkseen kaikkia niitä mahdollisuuksia, joita ehdottomasti olisi pitänyt käyttää sopimusta tehtäessä.

Vaikkakaan vielä ei ole julkaistu sopimuksen yksityiskohtia ja pykälää, ei ulkoasiainministerin haastattelu sittenkään kyennyt vähentämään sitä pessimismää, joka vallitsee yleisön keskuudessa Eestin ja Venäjän kauppasopimuksen suhteen.

Tämä sopimus on tullut valmiiksi salaisuuden verhon alla, sopimuksen syntyminen on antanut aihetta vilkkaalle keskustelulle, mutta ratifiointi tapahtukoon sittenkin avosilmin, että myöhemmin ei olisi syytä kärsiä sieluntuskia avonaisten ovien vuoksi.

Tja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 612.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 42

Fallima.

1/2-1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

No. 733.

Tallinnessä, heinäk. 1 p:nä 1929.

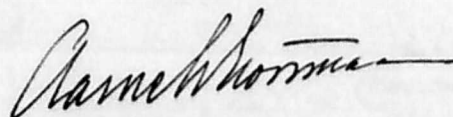
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
19/333 SalO 1929		
4/2-29	-2	LEE -
RYHMÄ	LUKUNO	ADIA
5	612	

Herra Pääministeri,

Minulla on täten kunnia ohellisena lähettää Teille, Herrs Ministeri, raporttini no. 42, joka sisältää seuraavaa:

- I. Ruotsin kuninksen viersilu, siv. 1-4,
- II. Viron ja Liettusen suhteista, siv. 5-8.

Vasteanottakaa, Herrs Pääministeri, erinomeisen kunnioitukseni vakuutus.

Herrs Pääministeri Oskeri M a n t e r e,
v.t. Ulkoasisinministeri,

HELSINKI.

Ministeri Wuorimsen

reportti no. 42 - 1929.

Ruotsin kuninkaan
vierailu.

Viimekuluneen kesäkuun 27-28 päivinä Tallinnessa tapahtuneesta Ruotsin kuninkaan vierailusta ovat Suomenkin sanomalehdet sisältäneet niin yksityiskohtaisia selostuksia, ettei minun tassa ole syytä sen enemmän itse vierailun kulkuun puuttua, pyydän ainoastaan muutamilla sanalla mainita eräitä henkilökohtaisia huomioita.

Yleisvaikutuksena vierailusta on todettava, että se järjestelyn kannalta onnistui erinomaisesti, virolaisethan aina ovat osottautuneet ensiluokkeisiksi juhlien ja pitojen järjestäjiksi. Koko vierailuohjelma suoritettiin aivan täsmällisesti, ilman myöhästymisiä, ja juhlallisuuksia suosi harvinaisen kaunis sää. Useat kuninkaan seurallisista ilmaisivat myöskin suuren tyydytyksensä lämpimästä ja hyvin järjestetystä vastaanotosta ja oli kuningas itse heille myöskin lausunut tyytyväisyytensä.

Siinä tilaisuudessa, jossa lähetystöjen päälliköt esitettiin kuninkaille, keskusteli Hänen Majesteettinsa muutamien minuutin kunkin kanssa. Erikoisesti tiedusteli kuningas Tasevallen Presidentin

terveyttä ja muisteli tyydytyksellä käyntiään Suomessa. Lopuksi pyysi hän minun esittämään Tasavallan Presidentille lämpimät terveisensä, jotka tässä pyydän seattaa Tasavallan Herre Presidentin tietoon.

Kuninkaan vastenoton yhteydessä esitetyt puheet huokivat lämmintä sympetiaa ja koko käynti sinänsä on epäilemättä omiaan vahvistamaan virolais-ruotsalaisia suhteita ja ennen kaikkea moraalisenä tukena Virolle.

Koko vastenotto aiheutti luonnollisesti sekä Viron valtiolle että Tallinnan kaupungille suuria kustannuksia. Usealta taholta on minulle huomautettu, että sisäpoliittisesti oli onnellista, että Virossa kuninkaan käynnin aikana sattui olemaan sosialistien johtama hallitus, joka rohkeammin käytteli veroja kuin sitä olisi uskaltanut tehdä yksikään porverillinen kokoomushallitus.

Lyhyesti sanottuna voi Viro olla hyvin tyytyväinen kuninkaan käyntiin, jolla taloudellisessa ja kulttuurimerkityksessä varmestikin on huomattava arvonsa, seikka jota pidetyissä puheissakin painotettiin.

Juhlien aikana olin tilaisuudessa keskustelemaan useiden kuninkaan seuralaisten kanssa ja mainitsen tässä parista seikasta, joille meidänkin kenneltämme on mielenkiintoa.

Ruotsin ulkoministeriön poliittisen osaston päällikkö, Boheman mainitsi minulle kuninkaan käynnin seurauksena todennäköisesti olevan sen, että Ruotsi perustaa erikoisen lähetystön Tallinnaan. Voidsenko

tänne heti alusta nimittää ministeriä vai järjestyykö asia toistaiseksi chargé d'affairesin varaan riippuu siitä kuinka suuret varat Ruotsin eduskunta tarkoituskeeseen myöntää.

Toinen henkilö, jonka kanssa jouduin pitempiin keskusteluihin, oli Ruotsin laivaston päällikkö, amiraali Åkermark.

Amiraali kertoi, että askettiin eräs ruotsalainen meriupseeri oli ollut tutustumassa Suomen laivaston toimintaan ja ihastuneena palennut matkeltaan, mainiten erikoisesti siitä innostuksesta ja suuresta harrastuksesta, jolla Suomen laivaston sekä upseeristo että miehistö työskentelevät. Hän oli m.m. huomauttanut, ettei Ruotsin laivostossa sellaista henkeä ole ja että sitä pitäisi saada. Amiraali huomautti lisäksi omasta puolestaan, että Suomessa on tunto Venäjän vaarasta siksi voimakas, että kaikki toimivat innolla ja harrastuksella ollakseen kaiken varalta valmiit, mutta että Ruotsissa, joka on ollut yli 100 vuotta rauhassa ilman sotia, ollaan vähäpätöisempiä ja siksi ei laivastossakaan ole tuota elävää henkeä, vaan kaikki käy enemmän koneellisesti ja niinsanoakseni "vanhan trallin" jälkeen, olen leväperäisempää.

Amiraali oli erittäin hyvilläään siitä runsaasta yhteistyöstä, joka oli saatu eversti Walleniuksen kautta siksen Suomen ja Ruotsin Yleisesikuntien välillä ja toivoi sen kantevan hyvää hedelmää. Hän mainitsi, että kun yhteistyön perusteista oli keskusteltu, oli suomalaisten puolelta esitetty paljon vähäisempiä

vaatimuksis, kuin mitä ruotsalaiset olivat odottaneet.
 Sen jälkeen kertoi hän Ruotsin laivaston järjestelys-
 tä yhtä ja toista, jolla ei ollut sen suurempaa
 mielenkiintoa.

Tiedustellessani amiraalilta kommunistien toi-
 mintaa Ruotsissa, mainitsi hän kommunistien yrittävän
 toimia mutta ei heillä ole suuris mahdollisuuksia.
 Kommunistien vaikutus on säännöllisesti heikentunut
 ja sosialistien taistelu heitä vastaan hyvin voima-
 kasta. Ensimmäiseksi päiväksi elokuuta arveli hän kom-
 munistien yrittävän järjestää joitakin levottomuuksia,
 mutta ei niitäkään ollut syytä pelätä. Sitäpaitsi on
 Ruotsissa Suomen Suojeluskuntien mallin mukaan luotu
 sellainen järjestö, joka tarpeen vastiessa on valmis
 toimimaan.

Tallinnessa, heinäkuun 1 päivänä 1929.

Aame Wirtama

Tallinna.

Ministeri Wuorimeen
reportti no. 42 - 1929.

Viron ja Liettuan
suhteista.

Niinkuin jo sikoinaan otsakeasiana käsitellessäni olen osottanut, eivät Viron ja Liettuan väliset suhteet ole erikoisen hyvät, vaan voitanee niitä ainakin Liettuan puolelta katsottuna karakterisoida miltei-pä kireiksi. Tämä johtuu lähinnä siitä, että Viron ja Puolan suhteet ovat erittäin hyvät, Viron etsiessä tukea lähinnä Puolesta ja luottaen siihen, että hänen hetkellä Puolan antama tuki on vaikuttavin, kuten eräs ulkossisäministeriön virkamies minulle kerran lausui. Liettuolaisten erikoisena silmatikkuna näyttää olevan virolais-puolalaiseseen kauppasopimukseen sisällytetty Liettuan klausuli, jota reportissani no. 19 lokakuun 22 päivältä 1928 olen selostanut. Kauppasopimuksen suhteen ei tilanne mainitusta selostuksestani ole muuttunut. Liettuolaiset eivät tähän päivään saakka ole virolaisille mitään vastanneet.

Siitä, minkälainen tilanne tällä hetkellä Viron ja Liettuan välillä on, antaa verrattain hyvän kuvan 22 p:nä kesäkuuta Päevalehdessä julkaistu Liettuan ulkoministeriön pääsihteerin Zauniuksen Päevalehden Keuneksessa käyneelle toimittajalle antama haastattelu, jota suorstaan voi sanoa epäystävälliseksi. Haastattelun

oikeasperäisyydestä vastaa tietysti sen kirjoittaja. Huomauten vain tässä yhteydessä, ettei sitä ainakaan toisteiseksi miltaään kohdalta ole perunut.

Heesstettelu kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

Kysymykseen, onko pääministeri Woldemaraksen selitykset Baltian valtioiden ja Liettuan suhteista ymmärrettävä niin, ettei Virolla ja Latvialla voi olla Liettuan kanssa ystävällisiä suhteita silloin kuin niillä on normaaliset suhteet Puolan kanssa, vastasi tohtori Zaunius: Te lausutte normaaliset suhteet Puolan kanssa. Ei, jos on ainoastaan normaaliset suhteet eivät ne estä normaalisia suhteita Liettuan kanssa. Mutta kun on olemassa erikoinen ystävyys, kun Viron ja Puolan hyvä suhde on vieläpä hyvin ystävällinen niinkuin se nykyään on, edustaa se jo liittoa. Ja kun Teillä jo on liitto Puolan kanssa niin voi meillä Latvian ja Viron kanssa olla ainoastaan normaalit suhteet. Meidän, Liettuan tragedia on se, että Teillä voi yhteikseen olla normaalit suhteet niinhyvin Puolan kuin Liettuan kanssa, mutta meidän ja Puolan välillä selleista ei voi olla. Meidän käsityksemme mukaan voi Virolla olla kiinteät siteet joko Puolan tai Liettuan kanssa. Toisen kanssa näistä, mutta ei molempien. Normaalit suhteet voi Virolla olla molempien kanssa jos se sitä vaan tahtoo. Te, Viro, pidätte itseänne liettualais-puolalaisessa riidassa puolueettomana ja painostatte tätä seikkaa. Mutta kun Teillä jo on kiinteät suhteet Puolan kanssa tunnustatte te nykyisen status quon Liettuan ja Puolan suhteissa ja annatte oman tunnus-

tuksenne tälle oikeudelle. Tämä suhtautuminen ei enää ole puolueeton. Meidän toivomuksemme Viron suhteen olisi, että Viro olisi täysin neutraali. Sen sijaan käyttää Puola omaksi hyödykseen Teidän status quo'n tunnustamista Liettuaa vastaan. Tälleista tilannetta ei voi käsittää niin, että Viro suhtautuisi Liettuaan ja Puolaan tasepuolisesti.

Virolais-puolalaiseen kauppasopimukseen on otettu Liettuan klausuli, jonka mukaan Puola Liettualle antaa etuoikeuksia, joita Viro ei saa. Täten lähtee tuo klausuli siltä pohjalta, että Puolan-Liettuan suhteet olisivat täysin normaalit. Sehän on jo poliittinen demonstrationi Viron puolelta ja Viro on sen kautta mesilmelle tunnustanut, että Puolan ja Liettuan suhteet ovat normaalit ja Viron puolelta hyväksyttävät. Tätä pidämme me puolueettomuuden rikkomisena."

Kysymykseen, kuinka ministeri katselee virolais-liettualaista kauppasopimusta, viittasi herra Zaninus edelliseen lausuntoonsa lisäten: "käytännöllisesti ei Liettuan klausuli tuo Virollekaan hyötyä. Se on Virolle ainoastaan taloudelliseksi minukseksi, kun Viro Liettuaan nähden on asetettu huonompaan asemaan. Mutta Liettualle on se poliittiseksi minukseksi, koska se tunnustaa nykyisen Liettuan-Puolan status quo'n. Tuo Liettuan klausuli virolais-puolalaisessa kauppasopimuksessa onkin yhtenä vaikeutena liettualais-virolaisen kauppasopimuksen solmimisessa."

"Kolmannen kysymykseenne, minkälaisena Liettua tehtois nähdä tulevassa Viron-Liettuan kauppasopimuksessa Baltian-klausulin, yhdistäisin edellisen kysymyk-

seen. Baltian-klausulin kautta tahtoisimme saada enemmän kuin mitä te halutte antaa. Baltian-klausulin perusteella olette te varanneet etuoikeuksia Latvialle, Suomelle, Venäjälle ja Liettualle. Me tahdomme saada samat etuoikeudet tuotteillemme, mitkä te jo olette antanut jollekin edellämainituista valtioista - niin selitämme me Baltian-klausulin. Olemme omissa kauppasopimuksissamme varanneet erikoisetuja Latvialle ja Virolle, vaikka teidän vientinne Liettusaan on 15 kertaa suurempi kuin Liettuan vienti Viroon. Sentähden emme me voiksen heti Viron tuotteille antaa etuja, panemalla voimeen minimimitullimäärät."

Välille heitettyyn kysymykseen, eikö ole luonnontonta, että maksimitullit ovat voimassa ainoastaan Puolen ja Viron tuotteiden suhteen, koska sen kautta on asetettu samalle tasolle Puolen-Liettuan ja Viron-Liettuan suhteet, vastasi ministeri Zeunius vältellen: "Väitteenhän voi olla poliittisesti oikea, mutta maksimitullit ovat myöskin voimassa Argentinan, Brasilian ja muiden valtioiden suhteen, jotka eivät Liettuan kanssa ole kauppasopimusta solmineet. Me tahdomme Baltian-klausulilla saada Virolta kaikki sen jo antamat suosituuksimet. Se lisääsi vientiamme Viroon. Tahdomme, että Viro myöntäisi tähän mahdollisuuden, muuten ja Viron vienti Liettusaan ainakin 10 kertaa suuremmaksi kuin Liettuan Viroon, eikä sellainen ole normaali taloudellinen suhde."

Tähän päättyy haastattelu. Jos tämän perusteella tahtoisit tilennetta arvioida, saanee vielä kausen aikaa odottaa virolais-liettualaisten suhteiden paranemista ja kauppasopimuksen solmimista.

Tallinnsassa, Heinäk. 1 p:nä 1929.

Aarne Ruuska

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 612

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 43.

Sallima.

5/2-1929

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tellinnessa, heinäk. 5 p:nä 1929.

No. 750.

Herra Pääministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 20 / 333 SalD. 1929		
8/2 29	No	Litt.
	OSASTO	ASIA

Täten on minulla kunnia lähettää Teille,
Herra Pääministeri, raporttini n:o 43, joka
sisältää seuraavaa:

- I. Kauppasopimukset Neuvosto
Venäjän kanssa. siv. 1-7,
- II. Narvan kosken konsessionit. " 8-10,
- III. Neljännen riigikogun alku
ja hellituksen muodostaminen " 11-14.

Vesteanottekaa, Herra Pääministeri, suu-
rimmen kunnioitukseni vakuutus.

Arne Stenroos

Herra Pääministeri Oskari M a n t e r e,
v.t. Ulkoasiainministeri,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ.

Tallinna.

Ministeri Wuorimaan

raportti n:o 43 - 1929.

Kauppasopimukset Neuvosto-
Venäjän kanssa.

Viron ja Venäjän välisen kauppasopimuksen tultua allekirjoitetuksi kiinnitti suomalainen senomalehdistö ainakin osittain huomiota siihen seikkaan, ettei Suomen ja Venäjän välillä ollut kauppasopimusta puolteen eräät lehdet tällaisen sopimuksen tekemistä. Samaan aikaan kun virolais-venäläinen kauppasopimus valmistui matkusti pääkonsulimme Joakim Puhk Viron työnantajain edustajana kansainväliseen työkonferenssiin Genèveen käyden samalla kansainvälisessä keskuskauppakamerissa Pariisissa, jossa hänellä oli ollut useita mielenkiintoisia keskusteluja, jotka koskivat kauppasuhteita Venäjän kanssa. Tällöin oli häntä kehoitettu kansainvälisen keskuskauppakamarin konferenssille, jonne näinä päivinä alkoi Amsterdamissa, lausua jonkunlainen selostus niistä periaatteista, joita kauppasopimuksia Neuvosto-Venäjän kanssa tehtäessä on otettava huomioon. Palattuaan Genèvestä lausui herra Puhk tällaisen selostuksen, jonka lähetti Pariisiin. Samalla jätti hän luottamuksellisesti minulle

jäljennöksen tästä selostuksesta, josta sisältää mielenkiintoisia ja huomioonotettavia näkökohtia ja jonka seuraavassa suomennettuna esitän.

Nykyistä vuosisataa hallitsee kaksi toisistaan täysin eroava maailmankatsomusta: kapitalistinen ja sosialistinen. Kapitalistinen maailmankatsomus on saavuttenut olemassaolo-oikeuden kaikissa niissä porverillisissä valtioissa, joiden kanssa ja hallitus kannattavat yksityisomaisuuden koskemattomuuden periaatetta. Historian kulku todistaa, että sivistysvaltioiden ja -maiden talous on kapitalistisen maailmankatsomuksen pohjalle rakennettu, sekä että tämä maailmankatsomus on kansantalouden tuki ja turva.

Sosialisti-kommunistinen maailmankatsomus on vastate nykyaikoina käytännössä saavuttanut tunnustusta, ja sitäkin vain yhdessä ainoassa valtiossa - Venäjän sosialistisessa neuvostotasavaltojen liitossa. Historia ei vielä tähän mennessä ole voinut siitä antaa lopullista arvostelua, mutta voidaan jo kuitenkin huomata selviä merkkejä siitä, että kommunistinen järjestely ei ainoastaan ole kykenemätön kohottamaan kansantaloutta vaan vieläpä uhkaa sen kokonaan tuho.

Kun Neuvosto Venäjä taloudellisessa järjestelynsä täydellisesti eroaa muista Euroopan valtioista, ja Euroopan valtiot ja kansat toiselta puolelta etsivät teitä ja keinoja kansainvälisen kaupankäynnin vilkastuttamiseksi ja edistämiseksi, näyttää erikoisen suotavalta (perusteellisesti tarkastella) kysymystä kuinka kaupankäynti Neuvosto-Venäjän kanssa olisi järjestettävä.

Niinkuin tunnettu on kauppa Neuvosto-Venäjällä valtiollistettu ja esiintyy Neuvostoliitto taloudellisella alalla suvereenisena. Kaupankäyntiä varten toisten valtioiden kanssa on luotu vasteavat valtiolisitokset. Ulkomaankauppa on valtion monopoli. Täten on Neuvosto-Venäjällä kiinteä järjestö ulkomaan kauppatoimien suorittamista varten. Sitä vastoin eivät muut valtiot ole luoneet mitään laitoksia kaupankäynnin edistämiseksi Neuvosto-Venäjän kanssa. Kauppa on ollut luonnostaan enemmän satunnaisista, jonka johdosta voi lausua, että se useinkin on ollut antamatta sellaisia tuloksia kuin on odotettu.

Useat valtiot ovat kyllä solmineet Neuvostoliiton kanssa kauppasopimuksia, mutta nämä sopimukset ovat sisältönsä puolesta hyvin erilaisia. Ei ole lähdetty samanlaisista perusteista eikä noudatettu samanlaisia metodeja.

Ei myöskään ole koottu tietoja Neuvostoliiton maksukyvyistä eikä rekisteröity niitä velvollisuuksia, joita se kaupankäynnissään ulkomaisten kanssa on sitoutunut noudattamaan. Kun tätä aikoinaan pankkiipiireissä yritettiin jäi se puutteelliseksi eikä antanut odotettuja tuloksia. Sitä vastoin on Euroopan markkinat hyvin tunnetut Neuvostoliiton kauppejärjestöissä, jonka edustajia on melkein kaikissa maissa.

Silloin kuin Euroopan kapitalististen valtioiden välillä tapahtuvassa kaupankäynnissä erittäin tarkoin pidetään kiinni yleisesti tunnustetuista kauppamenettelytavoista, eivät nämä tavat Neuvosto-Venäjällä monissa tapauksissa ole saavuttaneet tunnustusta. Useissa maissa

yrittää Neuvostoliitto ryhtyä operationeihin sisämaankaupan alalla; tämän kautta sijoittaa se valtionpääomians vieraisiin maihin tavaravarastojen, liiketenttorien ja agentuurien muodossa. Sitä vastoin ei ulkomaalaisilla ole mitään mahdollisuuksia tehdä kauppaa Neuvosto-Venäjällä, vaan on kaiken kauppatoiminnan tapahtuttava valtiolaitosten valityksellä. Neuvosto-Venäjällä on vapaus omia tuotteitaan kuljettaa Euroopan valtioiden kautta, kun sen sijaan Euroopan liikemiehillä tässä suhteessa on esteitä Neuvosto-Venäjällä. Myöskin tässä suhteessa puuttuu vastavuoroisuusperuste, joka muuten Euroopan kauppaesilmässä on itsestään luonnollinen. Eihan Neuvosto-Venäjä ole yhtynyt kautekkuluvapaus-konventioniin, joka tehtiin Barcelonassa 20.4. 1921.

Sillä eikse kuin Neuvostoliiton kauppaedustustoilla Euroopassa on exterritorialiteettioikeus, on Euroopan kauppamiehillä ja heidän edustajillan liikumisvapaus Neuvosto-Venäjällä rajoitettu. Kauppatoiminnan kehittämiseksi on ensikädessä tarpeen, että kansalaisten turvallisuus ja koskemattomuus olisi testetty, seikka jota ei voida väittää paikkansa pitäväksi nykyisissä oloissa Neuvosto-Venäjällä. Siitä syystä olisi löydettävä keinoja, joiden kautta Euroopan kauppamiehillä olisi mahdollisuus toimia Neuvosto-Venäjällä ja heidän turvallisuutensa keikin puolin testetty.

Kunniellisen ja järjestellyn kauppatoiminnan kehittämiseksi Neuvosto-Venäjän kanssa, pitäisi viiden-

nen kansainvälisen kauppakamarien kongressin ottaa tämä kysymys kaikilta puolilta tarkastelun alaiseksi esittämällä pohjeksi seuraavat periaatteet.

1) On tarpeellista, että Neuvosto-Venäjän kanssa tehdyt kauppasopimukset peruspiirteiltään sisältävät samoja ehtoja ja edustavat samoja näkökantoja, sekä ennen kaikkea, että vaatimus vastavuoroisuusperiaatteesta tinkimättä esitetään tunnustettavaksi, s.t.s. että ne oikeudet ja edut, jotka ~~yhä~~ toiselle sopimuspuolelle myönnetään, tulevat myöskin toisen sopimuspuolen hyväksi.

2) Niin kauan kuin toisten valtioiden kansalaisille Neuvosto-Venäjällä ei ole sallittu harjoittaa sisäkauppallisia operationeja ja ryhtyä kauppasuhteisiin Neuvostoliiton kansalaisten kanssa, on kauppakäynnissä Neuvostoliiton kanssa rajoitettava ainoastaan ulkomaankauppatoimintaan, s.o. ostettaessa - myydessä - Neuvostoliittoon joko fob rajalla tai cif satamassa, jolloin ulkomaankaupan käsite on seuraavalla tavalla määriteltävä:

"Ulkomaankaupalla käsitetään sellaisia kauppatoimia, jotka tapahtuvat kahden tai useamman osallisen välillä, - ja joissa kauppaobjekti on yhden valtion alueella ja ostaja (tavaran vastaanottaja) toisen valtion alueella, ja jonka toiminnan kauppateknillinen täyttäminen tavaranantajan puolelta ei lasjone toisen valtion alueelle.

Kaikki kauppateknillinen toiminta, niinkuin lossaus, tulliselvittely, tavaran edelleen toimittaminen, uudelleen osottaminen, varastoon paneminen j.n.e.

ovet luonteensa mukaisesti luettavat sisämaankaupan piiriin luettaviksi."

3) On välttämätöntä, että tavaren kauttakulkuun nähden Neuvostoliiton suhteen on asetettava vastavuoroisuusvastimus, se tahtoo sanoa, että Neuvostoliiton on tunnustettava toisten maiden taverein kauttakulkuun nähden Euroopan valtioissa hyväksytyt ehdot ja määräykset.

4) On välttämätöntä perustaa kansainväliseen kauppakamariin erikoinen osasto, jonka tehtävänä on Neuvostoliiton maksusitoumusten rekisteröinti, samoin kuin niiden tapausten rekisteröinti, jolloin Neuvostoliitto ei näitä sitoumuksiaan ole täyttänyt.

Yllä esitettyjen perusvastimusten tarkoituksena ei ole asettaa esteitä kaupankäynnille Neuvostoliiton kanssa, vaan on niiden ainoana tarkoituksena ^{ja kehittää} suojella ^{asiasta} hävitettujen maiden kansantaloutta luomalla säännölliset ja normaalit kansainväliset kauppasuhteet ja täten täyttää yhden kansainvälisen kauppakamerienkongressin tärkeimmistä tehtävistä.

Yllä oleva on herra Puhkin laatiman selostuksen esiallinen sisältö. Viitteen tässä yhteydessä vielä siihen haastatteluun, jonka herra Puhk Viron kauppakamarin esimiehenä antoi sanomalehdille virolaisvenäläisestä kauppasopimuksesta neuvoteltaessa, ja joka osittain täydentää tässä esitettyjä katsantokantoja. Haastattelu seurasi liitteenä raporttiani no. 40, päivätty toukokuun 16 päivälle 1929. Herra Puhk on itse

matkustanut Amsterdamiin kansainväliseen kauppakamerien kongreessiin puolustukseksi esittämään näkökohtia jotka olivat herättäneet kansainvälisessä keskuskauppakamerissa Pariisissa varsin suurta mielenkiintoa.

Talinnassa, heinäk. 5 p:nä 1929.

Raimo Nurmia

SUOMEN LÄHETYSYÖ

Talinnassa.

Ministeri Wuorimsan
reportti n:o 43 - 1929.

Narvan kosken
konsessionin.

Yllä olevas kysymystä olen jo perissakin reportissani kosketellut, viimeksi huhtikuun 25 päivänä reportissse n:o 39. Mitään huomattavampaa edistystä ei kysymyksen suhteen juuri tällä aikaa ole tapahtunut, on kuitenkin eräitä seikkoja, joista tahdon mainita.

Miinkuin viimeksinitussa reportissani jo huomautin, asetti hallitus uuden juriidisen kommissionin assise edelleen valmistamaan, ja on tämä kommissioni jo lopettanut työnsä käyttämällä hyväkseen edellisen kommissionin tuloksia, joista jo reportissani n:o 34 olen tehnyt selkoa. Tämän Kommissionin ehdotuksen mukaan annetaan koski konsessionaärille 60 vupdeksi ja on konsessionaärin tekeiksi heti alussa suoritettava 50.000 kruunua. Ellei konsessionaäri kahden vuoden kuluessa ole ryhtynyt konsessionia käyttämään hyväkseen, menettää se pätevyytensä ja jää tekuu valtion hyväksi. Konsessionista maksaa konsessionaäri 20 vuoden aikana valtiolle määrätyn prosentissaadusta tulosta, joka prosentti sen jälkeen nousee.

Kun konsessionin toteuttaminen edellyttää useita lainsäädännöllisiä muutoksia, on muutamille ammattimiehille annettu tehtäväksi laatia vastavat lakiehdotusluonnokset. Näiden valmistuttua tulee hallitus käsittelemään kysymystä kokonaisuudessaan.

Kun tšekiläinen sosialistinen lehti on konsessionista ja sen valmistamisesta pitänyt varsin suurta melua, ja sitä suurella innolla puoltanut, ovat kaikki porvarilliset lehdet olleet pidettyjä vielä epärohviäkin konsessionin mahdollisuudesta. Sen sijaan näyttävät ulkomaiset yhtymät kiinnittävän asiaan huomiota. Saksalaisten suunnitelmista olen jo aikaisemmin kertonut, lisäksi vielä, että Saksan asiohjoitaja myöskin tunnusti, että saksalaisia on täällä käynyt asiassa tutkimassa, ja että suunnitelmissä kyllä on olemassa, mutta ovat ne vielä aivan epämaailmaisia, niin kauan kuin tekeet saadaan siitä, että Venäjältä riittävästi raaka-aineita on saatavissa ja että Venäjä myöskin saadaa vermaksiksi ostajaksi. Hänen selityksensä tekivät sen vaikutuksen, kuin olisi Saksan lähetystökin asiasta jossain muodossa huvitettu ja vahvistivat niin ollen aikaisempia tietojani. Ilman yhteistoimintaa Venäjän kanssa, ei tätä suunnitelmaa kuitenkaan voida toteuttaa, lopetti Saksan asiohjoitaja.

Eräs lehti kertoo myöskin insinööri Asbjörn Bjerke'n, Norjan suurimman sähkökonsernin, "Kraftoverforingskomité"n, johtejen käyneen asiaa tutkimassa, koska lehden mukaan "Norjan kapitalistikin toivoa voivansa ottaa osaa Narvan kosken konsessionin käyttöyhtiöön." Samoin on täällä käynyt renskalaiset

insinöörit Gravat ja de Vienne Loucheurin-ryhmän edustajina esise tutkimässä. Tähän ryhmään kuuluvat myöskin Ranskan suuret paperitehtaat Navarre, joilla on oma edustajansa myös Suomessa. Navarren edustaja Helsingissä oli asiasta ilmoittanut takalaiselle Ranskan lähettiläälle, joka heti kiirehti tiedoittamaan Konstantin Pätsille siinä tarkoituksessa, etteivät virolaiset hätäilisi sopimuksenteossa saksalaisten kanssa. Eräissä virolaisissa liikepiireissä on suunniteltu asian järjestämistä siten, ettei konsessionia annettaisikaan ulkomaalaisille, vaan että virolaiset itse ryhtyisivät asiaa hoitamaan, ottamalla riittävä suuren ulkomaisen lainan, jonka takeeksi annettaisiin tehtaan osakkeita tai obligationeja, ja taten välillisesti saataisiin ulkomainen kapitaali intresseeratuksi. Tällöin, arvelevat virolaiset, voitaisiin estää venäläisten seksantuminen konsessionäärin valintaan ja voitaisiin kapitaalit saada jostekin muusta maasta kuin Saksasta, ja niin ollen myöskin mahdolliset saksalais-venäläiset suunnitelmat rikotuiksi.

Koko kysymys on kuitenkin vielä monimutkaisten selvittelyjen takana, niin että sen nopea ratkaiseminen näyttää varsin epäilyksenalaiselta huolimatta suuresta innostuksesta erinäisissä piireissä.

Talinnassa, heinäk. 5 p:nä 1929.

Arne Kroonmaa

Tallinnessa.

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 43 - 1929.

Neljannen riigikogun
alku ja hallituksen
muodostaminen.

Heinäkuun 2 päivänä kokoontui Viron neljäs riigikogu ensimmäisen kerran. Päiväjärjestyksessä oli ensiasteen puhemiehen ja puhemiesneuvoston vaali. Aikaisemmin on tapana ollut, että puhemieseksi valitaan henkilö riigikogun suurimmasta ryhmästä, jone tällä kertaa ovat sosialistit. Tästä syystä esitivetkin sosialistit ehdokkaakseen ryhmänsä johtajan Astin, toivossa että entistä tapaa noudatettaisiin. Mutta peltomiehet esittivätkin vastaehdokkaan edellisen riigikogun puhemiehen Einbundiin, joka kuuluu peltomiehiin. Viimemainittu saikin vaaleissa enemmistön ja tuli niin ollen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi valituksi puhemiehen paikalle. Tämä vaalitulos johtui ilmeisesti jo ennen vaaleja syntyneestä porvarillisten puolueiden sopimuksesta ja luulen sen johtuvan kahdeste seuraavesta syystä:

- 1) Pidetaan suotavana, että esimiehenä mahdollisimman keuen pysytettäisiin sama henkilö, jos hän toiminnsessaan on osottautunut taitavaksi ja tasapuoli-

seksi niinkuin sitä on ollut, yleisen arvostelun mukaan, herrs Einbund.

2) Kun porvarillisten puolueiden keskuudessa näyttää olevan sellainen suunta vallalla, että uusi hallitus oli muodostettava porvarillisten ryhmien kokouksesta, kannettivat keskustapuolueet peltomiesten ehdokasta riigikogun esimieheksi voidakseen saada peltomiehet suostumaan siihen, että riigivanem tulisi jostakin keskustaryhmästä.

Erikoisen ulkoneisen leimensa antaa uudelle riigikogulle sinne valitut kolme kreikkalaiskatolista pappia, jotka ensimmäisessä istunnossa kaikki olivat virkapuvuissaan. Näistä on kaksi venäläisten edustajaa, ja Viron kreikkalaiskatolinen piispa taas kuuluu Tõnissonin kansanpuolueeseen. Hengellinen sääty on riigikogussa muuten hyvin edustettu, sillä paitsi ylläolevissa kolme kreikkalaiskatolista pappia, on työpuolueessa yksi luterilainen pastori ja kristillisen puolueen kaikki neljä edustajaa ovat pappeja. Riigikogun ensimmäinen istunto näytti sujuvan varsin rauhallisessa ja sovinnollisessa hengessä, eivätkä sosialistitkeen vaalitappionsa johdosta millään tavalla osoittaneet mieltään.

Istunnon lopussa ilmoitti esimies hallituksen jättäneen erohakemuksensa, jonka jälkeen riigikogu valtuutti esimiehensä ryhtymään toimenpiteisiin uuden hallituksen muodostamiseksi.

Tapansa on ollut, että uusien vaalien jälkeen hallitus on jättänyt erohakemuksensa niinkuin nytkin, mutta tällä kertaa eivät hallituspuolueet olleetkaan yksimielisiä eroamisesta. Sosialistit olisivat tahto-

neet hallita edelleen, siksi kunnes riigikogu antaa epäluottamuslauseen, mutte työpuolueen edustajat hallituksessa olivat, niinkuin minulle on kerrottu, tassa tapauksessa ilmoittaneet eroavansa, seikka joka pakotti koko hallituksen eroamaan.

Jo ennen riigikogun kokoontumista oli porvarillisten puolueiden kesken käyty neuvotteluja porvarillisen kokoomuksen muodostamisesta, ja lienee niissä erittäin aktiivisesti toiminut herra Tõnisson. Kaikki nämä puolueet ovatkin ilmoittaneet periaatteessa ensi sijassa kannettavansa suurta porvarillista kokoomusta, ja 2 suurta keskustapuoluetta, työpuolue ja pienviljelijät, sen lisäksi ilmoittaneet, että jollei suurta porvarillista kokoomusta saada aikseen, he myöskin ovat valmiit sosialistien kanssa estumeen hallitukseen.

Virellisesti tutustuttuaan eri ryhmien kenenottoon hallituskysymyksessä on riigikogun esimies nyt antanut työpuolueen johtajan, herra Strandmannin, Viron entisen Varsoven lähettilään, tehtäväksi muodostaa uusi hallitus. Parhailleen laati herra Strandmann hallitusohjelman, esittääkseen sen toisille koalitionipuolueille, pyrkimyksellä muodostaa porvarillinen kokoomus. Lähipäivät tulevat osottamaan onnistuuko hän tehtävässään. Onnistumisen suhteen näyttävät mielipiteet menevän hajalle, ja sosialistien lehti pelottelee toisia sillä, että Strandmann on liian diktatorinen luonne, ja sellaisena vaarallinen. Huhut kertovat, että Strandmannin ulkoministerikandidaattina on Jaan Tõnisson, mikäli hän paiken vastaanottaa.

Mitä sitten uuden riigikogun tuihin tulee, olen jo aikaisemmin maininnut, että presidentinintituutin luomiskysymys tulee olemaan yksi kaikkein tärkeimpiä kysymyksiä. Minulle on jälleen vakuutettu, että tämä kysymys otetaan heti esille, ja joutuu kansanäänestykseen. Niinikään tuntuvat useat henkilöt olevan vakuutettuja siitä, että kansanäänestys antaa enemmistön tälle suunnitelmalle, vaikka tällainen arvelu minusta tuntuukin hyvin optimistiselta. Jos kuitenkin näin kävisi, johtaisi se riigikogun hajoamiseen ja uusiin vaaleihin, jolloin uuden riigikogun tehtäväksi jää perustuslain muuttaminen ja presidentin valtuuksien määrittäminen. Tässä tapauksessa tulisi neljännestä riigikogusta hyvin lyhytikäinen.

Olen tässä ennen lomalle lähtöäni muutamalle senalle koettanut kuvata tilannetta Virossa, sellaisena kuin se esiintyy neljännen riigikogun alkaessa työtään.

Tallinnassa, heinäk. 5 p:nä 1929.

Antoni W. K. K. K.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 612.

ASIA:

Ministeri Suomeen raportti no 44.

Fallina.

6/2-1929

Tallinnassa, heinäk. 6 p:nä 1929.

No. 752

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 21/333 Lat. 1929		
11/7-29	No -	Liit. -
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
Herra Pääministeri, 5	612	

Herra Pääministeri,

Minulla on täten kunnia oheisena lähettää Teille, Herra Pääministeri, raporttini n:o 44, joka sisältää seuraavat:

Herra Strandmenin
hellitusohjelma. siv.1-3.

Vastanotteen, Herra Pääministeri suurimman kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Kuitmaa

Herra Pääministeri Oskari M a n t e r e,
v.t. Ulkoasisainministeri,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Talinnessa.

Ministeri Wuorimesen
raportti n:o 44 - 1929.

Herra Strandmanin
hallitusohjelma.

Täydennykseksi eilispäivälle päivättyyn raporttiin n:o 43, jossa käsittelin m.m. neljännen riigikogun alkua ja uuden hallituksen muodostamista, pyydän seede lisätä muutaman sanan.

Niinkuin tuossa raportissani mainitsin, sei työpuolueen johtaja Strandman hallituksen muodostamisen tehtäväkseen. Eilen illalle tutustutti herra Strandman porverillisten ryhmien edustajia siihen ohjelmaan, jota hänen käsityksensä mukaan hallituksen on noudatettava. Niinkuin eräässä aikisemmassa raportissani kolmannen riigikogun työtapsa selostaessani osoitin, oli Viron parlamentarismi liian paljon joutunut yksityisten puoluepyyteiden temmellyskentäksi ja sikin kolmes riigikogu tämän johdosta osukseen ankeran arvostelun. Herra Strandman, jota pidetään versin lujana ja teipumattomana miehenä, onkin hallitusohjelmessaan ottanut näitä seikkoja huomioon ja laatinut mielenkiintoisen ohjelman, jonka yleisluontoisista kohtista katson olevan syytä tässä selostaa. Ne ovat seuraavat:

Siihen saakke, kuin yksityiskohtaisia ehdotuksia perustuslain muutoksiksi esitetään, ei koalitioni tässä kysymyksessä ota mitään kantaa.

Jollei koalitionipuolueiden kesken esavuteta yksimielisyyttä ehdotettaviin perustuslainmuutoksiin nähden, on jokainen koalitioniryhmä vapaa itsenäisesti esittämään muutosehdotuksia ilman että tällainen teko johtaisi koalitionin hejoemiseen. Muodostettava hallitus voi toimia ainoastaan voimassa olevan perustuslain pohjalla.

Riigikogu ei saa sekoentus hallituksen hallinnolliseen toimintaan.

Koalitioniryhmien on lainsäädännöllisessä toiminnassa järjestettävä työnsä täydessä ulatuksessa yhdenmukaiseksi hallituksen kannan kanssa. Jos tällainen yhteistyö osottautuisi mahdolltomaksi, on hallituksen erotettava.

Että järjestelmällinen työ valtion parhaaksi kävisi mahdolliseksi, on riigikogun toiminnalle vedettävä kiinteämmät rajat. Tämän mukaisesti on riigikogun työjärjestystä muutettava ja järjestelmällisesti noudatettava.

Hallituksen pitää voida perustuslain rajoissa toimia vapeasti ja itsenäisesti. Valtion virkeilijoita ja valtionvaroja ei saa käyttää puolue- ja ryhmäetujen hyväksi. Laillista tietä luotujen agronomista neuvontaa hoitavien laitosten toiminta on lojseisesti edistettävä.

Valtiotalouden perustana on maatalous. Teollisuutta on tuettava niin paljon kuin sillä Virossa on luonnollista pohjaa, ja siinä määrin kuin kansan kanto-

voime kestää.

Ohjelman loppuosa käsittelee vähemmän tärkeitä kysymyksiä.

Niinkuin ylläolevasta näkyy, sisältää ohjelma versin tärkeitä yleisluontoisia seikkoja. Siinä jo edellytetään mahdollinen perustuslain muutos, jolle nimenomaan tarkoitetaan ehdotuksia presidentininstituutin luomiseksi. Tässä kysymyksessä on tunne herra Strandmanin henkilökohtaisista kantas, mutta tiedän, että hänen oma puolueensa ei ole yksimielinen. Ne kokemukset, jotka ryhmäpelistä kolmannen riigikogun aikana saatiin, ovat myöskin antaneet herra Strandmanille sietoa ohjelmassaan ottaa kohdan, jonka tarkoituksena on riigikogun estäminen sekaantumasta hallituksen hallinnollisen toimintaan, samoin kuin velvoittaa hallituksessa olevat ryhmät tinkimättä hallituksen toimintaa ja ehdotuksia tukemaan.

Missä määrin herra Strandman onnistuu hallituksensa näillä perusteilla muodostamaan selviää lähipäivinä.

Tallinnessa, heinäkuun 6 p:nä 1929.

Arne Ström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₁₂.

ASIA:

Va. Asianhoitoja Smellmanin rap. 7.
Tallinna

30/7 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnessa, heinäk. 30 p:nä 1929.

No. 829.

A. A. J. J.

Herra Ministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 22/384/ae D. 19 29		
5/8-29	No	LVL
KYHMA	OSASTO	ASIA
5	C 12	

Minulla on kunnia täten ohellisena lähettää raporttini n:o 7 - 1929, joka käsittelee

(100. Väro) Hallituksen deklaratioonia (siv.1-10).

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

J. Procopé

Herra Ulkossainministeri

Hk. J. P r o c o p é,

Helsinki.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
Tallinnessa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o	22/334 h.c.	1929
578-29		
		ASIA
5	C12	

V.s.Asieinhoitaja Snellmanin
raportti n:o 7 - 1929.

Hallituksen dekla-
rationi.

Kun herre Strandman oli saanut uuden hallituksen muodostamisen tehtäväkseen, esitti hän porverillisille puolueille eräitä yleisiä suuntaviivoja, joiden pohjalla toivoi saavansa porverillisen koalition syntymään. Hänen yrityksensä johtikin toivottuun tulokseen. Vain muutamien päivien neuvottelujen jälkeen oli Strandmanin koalition valmis, ja istunnossaan heinäkuun 9 päivänä hyväksyi Riigikogu uuden hallituksen 62 äänellä sosialistien ja kommunistien 26 vasteen. Strandmanin ansioksi liian luettava se Viron valtiolämässä harvinsainen nopeus, millä uusi hallitus saatiin muodostetuksi: vain kuusi päivää Rein hallituksen eroamisesta oli uusi hallitus jo pystyssä. Tosin oli neuvotteluja uuden hallituksen muodostamiseksi käyty jo ennen vanhan hallituksen eroa, mutta tämä ei kuitenkaan vähennä herran Strandmanin ansioita hallituksensa muodostamisessa, missä hän yleisen käsityksen mukaan osoitti tunnustusta ansaitsevas

termokkuutta ja taitavuutta. Koska hallituksen ulkopuolelle jääneet porverilliset vähemmistökansallisuuksien sekä talonmestajain ja teollisuudenharjoittajain ryhmät myöskin ovat luvanneet hallitukselle suopeamielistä kannatustaan, on Strendmenin hallituksella Riigikogussa itse asiassa 69 äänen kannatus sosialistien ja kommunistien 31 äänen jäädessä oppositioon.

Perustuslain mukaan kuuluu hallituksen ensi tehtäviin deklarationin esittäminen Riigikogulle. Kesti kokonaista 3 viikkoa ennenkuin Strendmenin hallitus sai deklarationinsa valmiiksi. Tänä aikana oli asia mitä vilkkeimmin pohdinnan alaisena kaikissa sanomalehdissä. Deklarationin esittäminen tapahtui sitten Riigikogun istunnossa viime torstaina, t.k. 25 päivänä.

Ei ole epäilystäkään siitä, että niin hyvin hallituksen muodostamiseen yleensä kuin sen deklarationiin on kaikissa poliittisesti valveutuneissa piireissä omistettu eivan erikoista huomiota. Tämän asiantilan ymmärtämiseksi on otettava huomioon seuraavaa:

Herre Strendmen tunnetaan päättäväiseksi ja päämäärästään tietoiseksi henkilöksi, jonka poliittisen toiminnan pääpyrkimyksiä on aina ollut lujan hallituksen aikaanseseminen Virossa. Ei siis ihme, että ne yleiset ohjelmekohdat, jotka hän esitti hallitusta muodostamiseen puolueille, sisälsivät jo eräitä "Pilsudski-meisiä viitteuksia", kuten sosialistiselta taholta väitetiinkin. Strendmen oli painostenut sitä, että hallituksen toiminta olisi tehtävä mahdollisimman vepaaksi ja itseenäiseksi, Riigikogulle ei olisi myönnettävä oikeutta aiheuttomasti ja esiattomasti sekeentua hallituksen hallin-

nollisiin toimiin. Jo viimeisissä eduskuntavaaleissa ja nyt hallitusta muodostettaessa on poliittisen väitteen keskipisteenä ollut kysymys valtionpäämiehen oikeuksien laajentamisesta, presidentti-instituutin toteuttamisesta sekä siitä aiheutuvista perustuslain muutoksista. Arveltiin, että Strandmanin hallitus ehkä jo ohjelmajulistuksessaan esittäisi joitakin radikaalisia ehdotuksia tämän asian suhteen. Edelleen on otettava huomioon, että "parlamentarismin kriisi" on ollut Virossakin tuntuva, Niinhyvin oikeisto- kuin vasemmistopuolueiden taholta on myönnetty asiantilan vaativan parannuksia, joskin mielipiteet menevät erilleen kysymyksen ollessa käytettävistä keinoista. Lisäksi on mainittava se tosiasia, että oikeisto-puolueet ovat osottaneet närkästystä ajatellessaan sosialistien kasvavaa valtaa ja sosialistisen koalitionin mahdollista jatkumista. Tämän seikan sosialistit väittävätkin olleen syynä siihen, että oikeisto-puolueet tarjosivat hallituksen johdon työpuolueeseen kuuluvalle Strandmanille huolimatta siitä, että juuri työpuolue viime vaaleissa kärsi huomattavimman tappion. Lopuksi on otettava huomioon ne erikoiset vaatimukset, jotka nykyinen taloudellinen tilanne Virossa asettaa uudelle hallitukselle. Oliko siis Strandman esittävä ohjelmajulistuksessaan joitakin Viron poliittisessa elämässä käännteentekeviä, ehkäpä suorastaan mullistavia näkökantoja? Se kysymys eskerrutti poliittisia piirejä.

Ne jotka niin luulivat tunsivat itsensä ainakin ensi silmäyksellä pettyneiksi hallituksen deklaationiin tutustuttuaan. Tuo deklarationi, jonka "Revaler Bote"n julkaisemana seksannoksena tähän oheenliitan,

ei sisällä mitään varsinaisesti mullistavaa tai käänteentekevää. Kuitenkaan ei voi olla panematta merkille, että sen sävy on kauttaaltaan kiinteä ja täsmällinen varsinkin mitä erinäisiin Viron poliittisessa ja taloudellisessa elämässä nykyään etuelalla oleviin kysymyksiin tulee. Tämä koskee esimerkiksi hallituksen suunnitteluja maatalouden, metsätalouden ja luottotoimen, kuten yleensä talouspolitiikan alalla toimeenpantavista aloitteista ja uudistuksista.

Hallitus tahtoo lopultakin tehdä maanvuokraajat valtion omistamille mailla itsenäisiksi maanomistajiksi ja samalla lopullisesti järjestää heidän suhteensa entisiin maanomistajiin, hallitus tahtoo estää metsien reiskeamista, kaikin tavoin edistää maatalous- ja teollisuustuotteiden vientiä, ja luottopolitiikan alalla työskennellä yleisen tervehtymisen ja stabilisoinnin hyväksi. Hallituksen käytännöllisen toimintaohjelman ehkä tärkein ja laajimpien piirien etuihin suoransisimmin vetoava on se kohta, joka koskee verotuksen uudistamista ja jossa sanotaan: "Hallituksen sikomuksena on panna toimeen perusteellinen verotusjärjestelmän uudistus, jolloin suuntaviivana tulee olemaan se periaate, että verot on jaettava oikeudenmukaisella tavalla, ja että verojen suuruuden määräämisessä tapahtuva mielivaltaisuus on lopetettava. Myöskään eivät verot saa lamauttaa veronmaksajien työntöä eikä pääomenmuodostusta". Mitä suunniteltuun perustuslakimuutokseen tulee on deklarationin sisällys siinä kohdin miltei odottamattoman hillitty ja vähän asiallista sisältävä: hallitus on vakuutettu siitä, että ratkaisu tässä asiassa ei riipu yhtävähän hallituksesta kuin

Riigikogusta, vaan suvereenisesta kansasta. Kuitenkin on hallitus valmis yhteistoimin Riigikogun kanssa laatimaan luonnoksia perustuslakimuutoksiksi, noudattaen tällöin lojeelisesti voimassaolevia lakeja, samalla käyttäen täydessä mittakaavassa hyväkseen lakien hallitukselle suomea valtaa. Hallitus on siis pidättäytynyt lausumasta mitään sisällyksellisesti huomioonotettavaa itse perustuslakimuutoksen laadusta, mikä, ainakin nyt perästäpäin, on ymmärrettävissä, koska käsitykset sellaisen tarpeellisuudesta jo itse hallituksen omassa piirissä lienevät joetut. Riigikogussakin lienee joksenkin puolet perustuslakimuutoksen puolella, puolet sitä vastaan. Hallituksen ilmeisemä kanta tässä asiassa on siis ilmeisesti syntynyt kompromissin merkeissä.

Mitä itse deklarationin esittämistilaisuuteen tulee, jossa olin läsnä, ei se muodostunut missään suhteessa poikkeukselliseksi. Riigikogun seuraavan päivän istunnossa, jossa deklarationi otettiin käsiteltäväksi, piti sosialistijohtaja Ast pitkän puheen, jossa leimasi Strändmanin hallituksen "häätäläskun ja kauhun hallitukseksi," tarkoittien sillä sitä, että oikeisto oli "häätäläskuna" turvautunut Strändmaniin, vetääkseen siten työpuolueenkin irti liitosteen sosialistien kanssa, ja että oikeiston menettely johtui mahdollisen uuden sosialistisen koalitionin syntymisen herättämästä "kauhusta". Sitäpeitsi oli deklarationi herre Astin mielestä pelkkä kirjallinen tuote, veilla kaikkea konkreettista sisällystä. Kommunistit esittivät pitkävetisiä jserituksia, joita tuskin otettiin vakavalta kansalta. Muut puolueet, myöskin hallituksen ulkopuolella olevat vähemmistökansallisuuksien (2 sakselaista, 1 ruot-

ssainen ja 2 venäläistä) sekä talonmistajain ja teollisuudenharjoittajain (3 edustajaa) ryhmät vakuuttivat pääasiallisen yhtymisensä deklarationiin. Vastauksessaan Riigivanem Strandmen esitti seuraavan lausunnon, joka tässä yhteydessä ansaitsee eriköisesti tulla huomioonotetuksi, katsoen siihen verrattain yleiseen uskoon, että Strandmen tulisi käyttämään valtionpäämiehen-asemaansa ehkäpä " Pilsudskimsisin ottein" luodakseen lujan, itsenäisen ja vapsen hallituksen, jonka toimintansa ei parlamenttikään saisi asiattomasti sekaantua. Herra Strandmen lausui:

" Nykyisessä koalitionissa ei ole yhtään vallitsevaa puoluetta eikä hallituksen ' myötäjuoksijoita', kuten edustaja Ast on väittänyt. Minkätähden se oletamus on syntynyt, että hallituksen deklarationissa pitäisi olla jotain sivan erikoista, sitä en käsitä; ja jos sen esittämistä nyt on seurannut pettymys, niin on se surullista kylläkin, mutta minä en siihen ole syyppää. Poliitikke on kompromissin asia. 71 edustajaa en minä voi kytkeä ketjuun ja kuljettaa muassani - sellaista suuruudenhulluutta ei minulla koskaan ole ollut. On olemassa kaksi järjestelmää hallituksen muodostamiseksi: voidaan kuukausimääriä neuvotella ohjelmasta, laastia se sitten täsmälliseen kirjalliseen muotoon ja esittää se kansaneduskunnalle. En ole sellaisen järjestelmän kannattaja. Minun käsitykseni mukaan on sovitava perustava laatus olevista kysymyksistä ja jätettävä yksityiskohdat - kaikkia yksityiskohtia ei mikään deklarationi voi sisältää - myöhempien kompromissien vaaran. Koalitioniryhmien puolelta on ainakin olemassa hyvä tahto yhteistoimintaan. Mitä perustuslakimuutokseen

tulee olen minä pitemmässä keskustelussa kenraali Laidonerin kanssa, joka pitää perustuslakimuutosta absoluuttisesti välttämättömänä, puoltanut sitä kantea, että olisi ensin koeteltava kaikkia mahdollisia keinoja nykyisen perustuslain pohjalla päästä toivottuun päämäärään ja pyrittävä ennen kaikkea puolueiden kesken luomaan sovinnollisempaa henkeä. Sellaista henkeä, jonka suhteen tahtoisin olettaa, ettei se ole sinoesteen ohitsemenevä ilmiö, olenkin minä vastoin odotuksieni kotimieshen palattuani tavannut, ja toivon, että se jää pysyväksi, riippumatta siitä, kuka kulloinkin on hallituksessa. Minä en ainakaan ole arka virastani ja lähdän ilman vihas ja valittelua, jos pidetään tarpeelliseksi valita joku toinen henkilö tilalleni".

Lisäksi koekatteli herre Strandman vastaukseen eräitä talouspoliittisia kysymyksiä. Keskustelu hallituksen deklaratationista päättyi yksinkertaisella päiväjärjestykseen siirtymisellä.

Että mainittu deklaratio vieläpä koalitiopuolueidenkin piirissä herätti pettymystä, sitä todistaa se tosiasia, että "Päevaleht", oikeiston päääänenkannattaja, kahdessa pääkirjoituksessaan asettuu verrettein kriittiselle kannalle tuohon deklaratioon nähden. Niinpä kirjoittaa mainittu lehti: "Joskin deklaratiot meillä ovat puhtaasti kirjallisia tuotteita, olisi kuitenkin odottanut jotakin sisällyksellisesti enempää, sillä olihan kyseessä olevan deklaratation tekijä itse O. Strandman. Hänen deklaratiossaan emme kuitenkaan löydä mitään, mikä muistuttaisi Strandmanista, hänen personallisuutensa suurine suunnitelmineen

on kokonaan kadonnut näköpiiristä. Lujasta hellituksesta ei ole jälkeäkään jällellä. Niistä vastimuksista ja periaatteista, jotka riigivenem-ehdokas Strandman hallituksen muodostamiseksi esitti, emme löydä mitään riigivenem-Strandmenin esittämässä työohjelmassa. Kadonnut on henkilö, jällellä on vain kuiva ja väritön deklaratiioni."

Tästä negatiivisesta puolesta huolimatta hevosittsee "Päevaleht" kuten muutkin oikeistolehdet - hra Strandmanin oman puolueen äänenkannattajasta "Waba-Maa"sta puhumattakaan - deklarationissa yhden suuren edun, joka asettaa sen edelle kaikkien aikaisempien hallitusten deklarationeja: se pohjaa nykyhetken realiteetteihin, se ilmituo paljon sellaista, joka on tällä hetkellä kaikkien mielessä, se ei lupaa liikaa, kuten monet aikaisemmat deklarationit, joiden lupauksien täyttäminen olisi västinnut vuosikymmeniä.

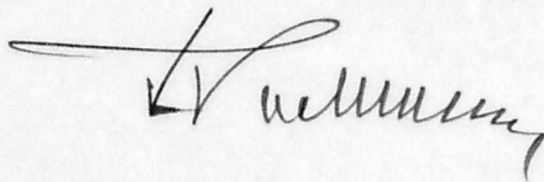
Vaikka on tietysti liien aikaista jo nyt ruveta arvostamaan Strandmanin hallituksen asemaa ja merkitystä Viron poliittisessa elämässä, sen verran voitanees kuitenkin sanoa, että itse tuon hallituksen muodostamistapa kuten sen esittämä deklaratiioni ja sen vastaanotto Riigikogusse merkitsee sittenkin melkoista edistysaskelta Viron valtiuelämän yleisen kehityksen kannalta. Viron parlamentsaarinen elämä on potenu heikkouksia, joista koko kensekunta vähitellen on tullut tietoiseksi. Kenselaismorasli ei hallituksessakaan sine ole ollut moitteeton. Tehokkeimpans keinons tilanteen parantamiseksi on suositeltu presidenttiinstitutin toteuttamista. Tämän suunnitelman innokkein esiansaja on Jees Tõnnison ja hänen puolueensa. Vaikka tästä asiasta on

niin paljon puhuttu ja kirjoitettu Virossa viimeaikoina - miltei yhtä paljon kuin "parlamentarismin kriisistäkin", josta juuri tuon reformin kautta pitäisi saattaman lopetetuksi - ei liene sittenkään todennäköistä, että kysymys ainakaan vielä Strandmanin koalitiioni-hallituksen aikana tulee niin polttavaksi kuin on luultu. Mielipiteet menevät tässä asiassa, kuten edellä huomsutin, hallituspuolueessakin erilleen. Onpa Strandmanin oman puolueen, työpuolueen, varsinaisen johtaja ja "Vaba-Mees"n päätoimittaja Anderkopp presidentti-institutin toteuttamisen jyrkimpää vastustajia. Mutta vaikke perustuslakimuutoksen perillesajamisesta, mikäli se hallituksesta riippuu (tässä on ehdotettu kansanäänestystä, jonka toimeenpanemisen edellytyksenä olisi 25.000 kansalaisen allekirjoittama anomus), ei tulisikaan sitä valtiotekoa, josta tekisi Strandmanista sellaisen lujan miehen, miksi häntä yleisesti on luultu, on silti olemassa paljon muitakin tehtäviä, joiden toteuttaminen vaatii nykyiseltä hallitukselta suuria ponnistuksia ja sen johtajalta todellista valtiomiestaitoa ja - kykyä.

Joskin Strandmanin hallituksen deklarationi herra Strandmanin oman vakuutuksen mukaan ja ymmärrettävistä syistä on syntynyt kompromissin merkeissä, en luulisi sen näennäisesti laimean sävyn kuitenkaan osoittavan sitä, että Strandman olisi luopunut alkuperäisistä aikeistaan. Sitä vastoin hänen realipoliittisten olojen ymmärtämyksensä on voinut jonkun verran muuttaa sitä tunnepohjaa, johon perustui hänen sangen kriitillinen suhtautumisensa kansaneduskuntaan/^{hänen} palatsissaan monivuotiselta oleskelultaan "Pilsudskin meassa", jossa hän vain etäisyydestä oli saattanut seurata kotimaan poliittisen

elämän kehitystä. Missä määrin herre Strandmanin nykyisen koalitionin verassa onnistuu toteuttaa aiket-
teen, sen on tulevaisuus osoittava.

Talinnassa, heinäk. 30 p:nä 1929.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "L. Strandman".

TALLINNAN LÄHETYSTÖ
LEIKKELEKOKOELMA.

Revaler Bote
N 167.

25 VII
1929.

Abonnementspreise: 4) Vierteljahrsbeilage: ohne Zustellung 2.50 Mk. ...
Anzeigenpreise: 1) im Anzeigenkatalog: 1) im Anzeigenkatalog: 1) im Anzeigenkatalog: ...

der im Jahre 1860 begründeten
Revalischen Zeitung
Bei Bezug mit Beilagen: wöchentlich — 3 Mkfr.
Deutschland-Beilage und Familienbeilage:
monatlich „Aus drucker Schreibeit“ und
Gedächtnisse.
Hauptkassier: Axel de Bries.

Verlags- und
Druckerei
Eigentümer
Verleger
Drucker

Nr. 167

Donnerstag den 25. Juli 1929.

Die Regierungsdeklaration.

Die Deklaration der neuen Regierung, die auf der gestrigen Sitzung d. Staatsversammlung vom Staatsältesten O. Strandmann vorgetragen wurde, hat folgenden Wortlaut:
Im Lauf ihres zehnjährigen Bestehens haben die estländische Volksvertretung und die von ihr eingesetzten Regierungen dem estländischen Freistaat eine feste gesetzliche Grundlage zu geben und einen zuverlässigen arbeitenden Regierungsapparat zu schaffen vermocht.
Natürlich aber konnte die staatliche Aufbauarbeit nicht auf allen Gebieten gleich gründlich sein, und so mancher im ersten Schaffensdrang unternommene Schritt mußte oder muß noch einer Revision unterzogen werden.
Indem die Regierung sich in der auf die Tagesordnung gerückten Frage der Verfassungsänderung auf den Standpunkt stellt, daß die Entscheidung hier weder von der Regierung noch von der Staatsversammlung abhängt, sondern von dem souveränen Volk, ist sie doch bereit mit der Staatsversammlung bei der Ausarbeitung der Entwürfe für die Verfassungsänderung zusammenzuwirken, will jedoch hierbei die geltende Verfassung in lokaler Weise handhaben, und zugleich die ihr durch die Gesetze in die Hand gegebene Macht in vollem Umfang ausnützen.
Ihre Regierungsgewalt will die Regierung entsprechend den in der Verfassung und den Gesetzen festgelegten Grundsätzen staatlicher Rechtsordnung ausüben. Außerordentliche Vollmachten wird die Regierung nur gegen diejenigen zur Anwendung bringen, deren Tätigkeit auf einen gewalttätigen Ansturz unserer demokratischen Staatsordnung hingedeutet.
Die zweckmäßige Organisierung

der Regierung die Schaffung des Instituts eines Oberkommandierenden der Truppen.
Die Uebersehung der geltenden Gesetze ins Estnische und ihre Ordnung ist die wichtigste Aufgabe des Justiz- und Innenministeriums. Zugleich werden die in Angriff genommenen Arbeiten an der Erneuerung und Kodifikation der Gesetze fortgeführt werden.
Das estländische Volk soll ein vollwertiges Mitglied in der Familie der Kulturvölker sein. Obgleich das Tempo der Ausgestaltung unseres Bildungs- und sozialen Lebens unvermeidlich von unserer geistigen und wirtschaftlichen Tragkraft bestimmt wird, darf dennoch weder ein Stillstand, noch ein Rückschritt eintreten.
Auf dem Gebiet des Bildungswesens wird die Regierung die Durchführung der sechsjährigen Schulpflicht fortsetzen, wobei sie den Bau der noch fehlenden Schulhäuser unterstützen und organisieren wird. Die die Schulverhältnisse betreffenden Gesetze sind zu ergänzen und von den im Lauf der Zeit zutagegetretenen Mängeln zu befreien.
Das Fortbildungs- und Fachschulwesen ist zu entwickeln und die Förderung der Arbeit der Schule in erzieherischer Richtung ist besonders zu betonen. Die staatliche Subventionierung der Bildungs- und Kulturarbeit will die Regierung in einer solchen Weise entwickeln, daß die übermäßige Zersplitterung der Subventionssummen vermieden wird. Die notwendigsten Kulturinstitutionen sind zu größerer Lebenskraft zu entwickeln, doch ist zugleich auch der Nachwuchs an neuen schöpferischen Kräften zu unterstützen.
Zur Entwicklung der kulturellen Institutionen der bürgerlichen Minderheiten will die Regierung gemäß den Grundgedanken der entsprechenden Gesetze Beihilfe leisten.
Die Regierung will die Arbeitskraft und den Arbeitswillen des Volks entwickeln, indem sie das Sa...

pla
2 a
run
g e
fere
füh
non
Ma
fen
hie
t r
dur
sam
dur
dur
For
der
ber
nu
fat
Be
d.
zu
nu
Ar
N
d
p
A
ti
M
ite
ni
ac

bringen, deren Ziel auf einen geordneten Umsturz unserer demokratischen Staatsordnung hinzielt.

Die zweckmäßige Organisierung und Vereinfachung des Aufbaus der Staatsbehörden will die Regierung fortsetzen, um auf dem Gebiet der Verwaltung die erforderlichen Ersparnisse zu erlangen.

Hierbei soll das Prinzip zugrundegelegt werden, daß die Kompetenz jeder Behörde durch die Gesetze und Richtlinien festgelegt sein soll, und die einzelnen behördlichen Stellen und Beamten die ihnen verliehene Amtsgewalt selbständig zur Anwendung zu bringen haben, dafür aber auch die Verantwortung tragen sollen.

Es ist Zeit, auf gesetzgeberischem Wege die Aufgaben, die Organisation und den Tätigkeitsplan unserer kommunalen Selbstverwaltung festzulegen und ihr die für diese Arbeit erforderlichen Einrichtungen zur Verfügung zu stellen.

Die Grundlage der estländischen Außenpolitik hat von Anfang an die der Verbindung und der Zusammenarbeit mit dem Völkerbund und allen Völkern bestanden, deren Streben es ist, den Weltfrieden sicherzustellen. Indem sie diese Politik fortsetzt und auf richtige Befriedigung über die bisherige Entwicklung der guten Beziehungen mit den auswärtigen Staaten empfindet, setzt sich die Regierung die Festigung und Vertiefung dieser Beziehungen zu ihrem Hauptziel, wobei sie ihre Politik mit derjenigen ihres Verbündeten, Lettland, in Einklang setzen will.

Bei verständnisvoller Einstellung zu den religiösen Bedürfnissen des Volks will die Regierung die materiellen Beziehungen zwischen Staat und Kirche in wohlwollender Weise regeln.

Die Tätigkeit der Regierungsgewalt auf den Gebieten der Landesverteidigung, der Rechtsprechung und der allgemeinen Verwaltung will die Regierung in der bisher eingeschlagenen Richtung fortsetzen und die in Angriff genommenen Pläne durchführen. Die Regierung wird bei der Organisation der Landesverteidigung und der Wehrmacht mit den Erfordernissen der Sicherheit des Staats rechnen, jedoch zugleich eine mögliche Sparsamkeit in der Verwendung der Mittel anstreben.

Ebenso will sie die Organisierung der Gesellschaft im Interesse des Staatsschutzes fortsetzen, insbesondere auch im Hinblick auf die Abwendung der Gefahren des Luft- und Seeschlages. Als eine ihrer nächsten Aufgaben betrachtet die

Die Regierung will die Arbeitskraft und den Arbeitswillen des Volks entwickeln, indem sie das Sanitäts- und Fürsorgewesen den Arbeitsschutz und die Sozialversicherung zum Ausgangspunkt für die Erhaltung und zweckmäßige Ausnutzung der produktiven Kräfte macht.

Auf den Gebieten des Sanitäts- und Fürsorgewesens sind die entz. Geistes den Forderungen des Lebens anzupassen, wobei insbesondere der Kinder- und Mutterschutz betont und die Arbeit der Kommunen und der gesellschaftlichen Organisationen auf diesem Gebiet unterstützt werden soll. Der Bekämpfung der Arbeitsunfälle räumt die Regierung einen wichtigen Platz in ihrem Arbeitsprogramm ein.

In der Überzeugung, daß die Schaffung ordentlicher Verkehrsmittel eine staatliche Aufgabe erster Wichtigkeit ist, wird die Regierung die in Ausführung begriffenen Pläne fortführen und der Durchführung des Landstrafengesetzes ernste Aufmerksamkeit zuwenden.

Eine der größten Aufgaben der Regierung ist die Bekämpfung der Arbeitslosigkeit, u. a. durch Organisierung gemeinnütziger öffentlicher Arbeiten in den Perioden des Arbeitsmangels, sowie die Milderung der Folgen der Arbeitslosigkeit.

Das tragende Arbeitsgebiet des estländischen Volks, die Landwirtschaft, muß aus der Periode des Umbruchs in eine Periode zielbewußter Entwicklung hinübergeleitet werden. Zu diesem Zweck ist zunächst die Agrarreform zum Abschluß zu bringen, wobei alle Rückwärtigen staatl. Ländereien zu Eigentümern zu machen und die Beziehungen zu den früheren Eigentümern auf den in den Gesetzen vorgezeichneten Grundlagen zu regeln sind.

Zugleich sind die Agrarorganisationsarbeiten in beschleunigter Ordnung fortzusetzen und die Zuteilung von Arrondierungen durchzuführen.

Die allgemeine wirtschaftliche Unterstützung der Landwirtschaft ist in der Hand der Agrarbank zu konzentrieren, wobei das Siedelungskapital die Schaffung neuer Kleinwirtschaften und die lebensfähigere Ausgestaltung der schon vorhandenen Wirtschaften fördern soll (Meliorationen, Urbarmachung von Neuland, Säuberung der Felder von Steinen, Besserung der Wohnungsverhältnisse u. s. m.).

Indem sie die Durchführung der verschiedenen ge-

Verlagsstelle: Paderb. 12. Wilmsh. 01. Verlagsort: Paderb. 12. Wilmsh. 01. —
 Verlagskonto: G. Schell & Co., Regal. Postfachkonto: Regal. Nr. 22. Poststelle
 in Lissabon: Rigaer Kreditbank (Riga, Gr. Sandstr. 2). Verlagsstelle in Deutschland:
 Verlagskonto Berlin 122602 (Lant Konto: G. H. Verlagsges. W. H. Reimann & Co.)
Eigene Berichterfasser in Wien, Petersburg, Berlin,
 Moskau, London u. a. Städten. —
 Manuskripte, die zur Druckschrift bestimmt sind, dürfen nur auf einer Seite
 geschrieben sein. Name und Adresse des Verfassers sind anzugeben.
 Die Druckschrift muß die Rechte vor, Änderungen und Anmerkungen vorzunehmen.
 Eine Verpflichtung zur Rücksendung abgeleiteter Manuskripte wird nicht übernommen.
 Übersetzungen ohne Angabe von Honorarbedingungen gelten als honorarfrei. Nur
 Übersetzungen eingeleiteter Bücher werden in keinem Fall zurückgeschickt.
 Im Falle höherer Gewalt, Verantwortlichkeit über Druckfehler haben die Verleger
 keinen Anspruch auf Nachlieferung des Blattes oder Ersatzung eines Zeitraums.

o m.
 De
 stig
 leich
 Er
 den.
 ed in
 anwo
 nsten
 wirt.
 noch
 m.
 wird
 igen
 seh.
 rd.
 zu
 ste.

planten Maßnahmen zur Verhütung der
 Landflucht fortsetzen will, beabsichtigt die Regie-
 rung zugleich die Ausarbeitung des Siedelungs-
 gesetzes in Angriff zu nehmen, das die Ziele uo-
 lerer künftigen Agrarpolitik festlegen soll. Bei Durch-
 führung des Gesetzes über die Organisation der Agrono-
 mischen Beratung gedenkt die Regierung im Rat des
 Agronomischen Vereins die Berufsvertretung zu verstär-
 ken. Als Ziel der Entwicklung setzt die Regierung sich
 hier die Schaffung einer allgemeinen Berufsver-
 tretung der Landwirtschaft.

In der Forstwirtschaft will die Regierung
 durch energische Aufforstung dafür sorgen, daß die Ge-
 samtbodenfläche der Forsten bei uns nicht abnimmt und
 durch Hebung der Forstkultur auch die normale Pro-
 duktionskraft der Forsten gesteigert wird. Die private
 Forstwirtschaft will die Regierung in jeder Weise för-
 dern. Zugleich muß die Holzversorgung besonders auf
 dem flachen Lande sichergestellt werden. Auf gesetzge-
 berischem Wege ist zu regeln die Versorgung der kom-
 munalen Selbstverwaltungen mit Land, die Organi-
 sation der landwirtschaftlichen Fachbildung und die
 Verwaltung der Staatsdomänen. Die die Fertigstellung
 d. Baucenlandes hindernden Minimalnormen sind auf-
 zuheben. — Zur Verbesserung der Lage der Fischer
 muß ihnen die Anschaffung besserer Fangwerkzeuge, die
 Auffindung der erforderlichen Absatzmärkte und das zur
 Niederlassung notwendige Land sichergestellt werden.

Indem die Regierung auf den Gebieten der In-
 dustrie und des Handels die Grundsätze der
 privaten Initiative und der freien
 Konkurrenz anerkennt, will sie unsere lebenskräf-
 tige Industrie und den Handel in jeder Weise fördern.
 Auf denjenigen Gebieten, wo die einheimische Indu-
 strie den Verbraucher hinreichend befriedigende Erzeug-
 nisse hervorbringt, muß ihr der einheimische Markt
 gesichert und eine volkswirtschaftlich schädliche Kon-
 kurrenz verhütet werden, wobei jedoch die Regierung auf
 der Wacht der Interessen des Staats und der Verbrau-
 cher stehen will.

Die Regierung hält es für eine wichtige Aufgabe,
 eine solche Wirtschaftspolitik zu treiben, die

gesichert und eine volkswirtschaftlich schädliche Konkurrenz verhütet werden, wobei jedoch die Regierung auf der Wacht der Interessen des Staats und der Verbraucher stehen will.

Die Regierung hält es für eine wichtige Aufgabe, eine solche Wirtschaftspolitik zu treiben, die das Gleichgewicht in unserem Außenhandel herstellt. Zu diesem Zweck sieht es die Regierung als ihre Pflicht an, die Ausfuhr unserer landwirtschaftlichen und Industrieerzeugnisse in jeglicher Weise zu begünstigen, sowohl bei Benützung der Verkehrswege, wie bei der Schaffung von Stapel- und Umarbeitungsräumen, wie auch endlich durch die Erleichterung der Kreditbeschaffung. Die Regierung beabsichtigt die Aufhebung der Ausfuhrzölle für einheimische Erzeugnisse sowie die Herabsetzung der Einfuhrzölle für die von unserer Landwirtschaft und Industrie benötigten Materialien in Erwägung zu ziehen.

Die Staatsinstitutionen sollen unseren Unternehmern mit Rat und Tat bei der Ausfindigmachung auswärtiger Absatzmärkte behilflich sein.

Indem die Regierung ihre wirtschaftliche Organisationsarbeit auf die enge Zusammenarbeit mit den entspr. Berufsvertretungen gründet, will sie ihren Einfluß dahin geltend machen, daß in unserem Geschäftsleben die in der ganzen Kulturwelt herrschenden Grundsätze geschäftlicher Realität zur allgemeinen Geltung gelangen.

Unsere Kreditpolitik bedarf einer sachverständigen und konsequenten Leitung. Als erste Richtlinie stellt die Regierung hier den Grundsatz auf, daß die staatlichen Kreditinstitutionen sich nicht die Erzielung von Gewinnen, sondern die zweckmäßige Zuleitung der staatlichen Geldreserven zu den wirtschaftlich wichtigen Gebieten zur Hauptaufgabe zu machen haben. Zugleich jedoch müssen dieselben Finanzinstitutionen in ihren Kassen hinreichende Reserven zurückbehalten, um unsere Volkswirtschaft und unser Finanzwesen in schweren Zeiten im Gleichgewicht halten zu können. Die staatlichen Finanzinstitute müssen endlich durch ihre Kreditpolitik auf eine allgemeine Sanierung unserer Bank- und Wirtschaftspolitik hinarbeiten.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

V.a. Asianhoit. Snellmanin rapo. no 8.

Tallinna

7/8 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnassa, elok. 7 p. 1929.

No. 848.

Herra Ministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 23/334/ae. D. 1929		
12/8-29		
RYHMÄ	Osasto	ASIA
5	E ₁₂	

Minulle on kunnia täten ohellisena lähettää Teille, Herrä Ministeri, raporttini n:o 8, joka sisältää seuraavaa:

- 1) Viron-Latvian tulliuioni-suunnitelma raukeamassa?..... 1-3 siv.
- 2) N.s. balttilainen rintama..... 4-7.

Vestäenottakaa, Herrä Ministeri erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Vuolima

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Talinnassa.

V.a.Asiainhoitaja Snellmanin
raportti n:o 8 - 1929.

LÄHETYSKÄRTTI		
23/334 h. 13 29		
12/8-29	№	144
RYHMÄ	CLASO	ASIA
5	C12	

Viron-Latvian tulliuioni-
suunnitelma raukesmassa?

Viime kuun 19 päivänä sisälsivät takaläiset lehdet tiedon, että hra Leo Sepp, joka tämän vuoden alusta oli toiminut Viron tulliuonivaltuuskunnan puheenjohtajana, oli hellitukselle jättänyt erohskemuksensa koske "latvialaisten pidättyväisyys ja neuvottelujen alituisen lykkäytyminen" hra Seppin mielestä "oli osoittanut, ettei tätä asiaa Latviassa oteta vakavalta kannalta."

Saadakseni tarkempaa selvää asiasta käännyn henkilökohtaisesti hra Seppin puoleen, joko tällöin esitti m.m. seuraavaa:

Neuvotteluja Latvian ja Viron välillä tulliuionin sikeenseemiseksi on kuten tunnettua käyty jo lähes vuosikymmenen ajan eli melkein yhtä kauan kuin nämä maat ovat olleet itsenäisiä valtioita. Konstantin Pätsin erotessa viime vuoden lopulla Viron valtuuskunnan puheenjohtajan toimesta teki hän sen ilmeisesti siinä mielessä, ettei tulliuionista lopultakaan mitään tule. Hra Sepp oli puolestaan ottanut tehtävän vastaan koska uskoi suunnitelman esteettöisen toteuttamisen kautta ehkä päästävän nopeampiin tuloksiin. Viime vuoden tammikuussa esitti Viron valtuuskunta Latvian valtuuskunnalle tähän suunteen

meneviä ehdotuksia. Kun valtuuskunnat huhtikuussa kokoon-
tuivat Tallinnan tätä asiaa käsittelemään, selvisikin,
ettei Latvian valtuuskunta ollutkaan määrännyt kantsan-
sa tähän asiaan, joko sille aluksi olikin esitetty
vain suullisesti. Virolaiset päättivät sentähden tehdä
uuden kirjallisen esityksen, mihin latvialaisia pyydettiin
vasteeseen noin kuukauden kuluttua. Sitä vastausta saa-
tiin kuitenkin turheen odottaa, kunnes latvialaiset il-
mättivät haluavansa vieläkin perehtyä asiaan voidakseen
mahdollisesti ensi syyskuussa jatkaa neuvotteluja. Hra
Seppin mielestä tämä merkitsi jokseenkin samaa kuin että
neuvotteluja jatketaan loppumattomiin, ilman että ne joh-
tavat mihinkään käytännöllisiin tuloksiin. Hän oli myöskin
saanut sen käsityksen, että Latvian valtuuskunnan puheen-
johtaja Ulmanis on koko tulliuuonisuunnitelmaa vastaan.
Käytännön miehenä oli hra Sepp päättänyt enoa vapautus-
ta puheenjohtajan toimesta ja tulliuuonikomissionin jä-
senyydestä, koska katsoi aikansa liian kalliiksi teoret-
tisille ja siven tuloksettomille neuvotteluille.

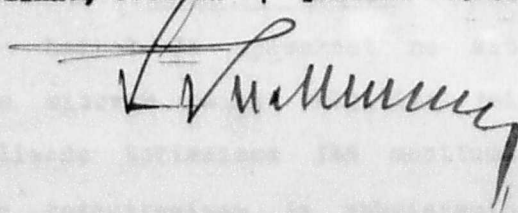
Mikäli olen voinut todeta, on Viron taloudelli-
sissa piireissä muutenkin jo aengen yleisesti vallalla
se käsitys, ettei tulliuuonista loppujen lopuksi mitään
tule, ja että neuvottelutkin jo ovat miltei raukeamaisil-
leen. Siitä huolimatta tulee Viron hallitus todennäköi-
sesti lähitulevaisuudessa ottamaan asian uudestaan käsi-
teltäväksi ja nimittämään uuden puheenjohtajan hra Seppin
sijalle. Ja neuvotteluja tullaan jatkamaan entiseen ta-
psaan, ellei jostain odottamattomista esteistä ilmaantuisi nii-
den jatkemiselle. Kysymys tulliuuonista on tietysti täs-
sa tapauksessa yhtä paljon poliittinen kuin taloudellinen
kysymys. Neuvottelujen katkesmista pidettäisiin monella ta-
holla poliittisten välien kylmenemisenä, ehkäpä suorastaan
poliittisen liiton raukeamisena. Tämä onkin ehkä tärkein
syy minkätähden neuvotteluja Vironkin puolelta on niin

keuen jatkettu, joskin niiden tuloksettomuus on ruvennut käymään yhä ilmeisemmäksi.

Sitä olettamusta, että tulliuunionsuunnitelmat ehkä sittenkin ovat raukeamassa tukee osaltaan Latvian koalitsioonihallituksen äänenkannattajan "Pehdeja Brihdin" viime kuun lopulla julkaisema tieto, ettei Viron ehdotusta tulliuunioonin esteettäisesta toteuttamisesta voida Latvian puolelta hyväksyä, koska sellaisen suunnitelman toteuttaminen olisi vastoin Latvian etuja. Latvian etu vastisi tulliuunioonin toteuttamista yhdellä kertaa täydessä laajuudessaan. Tästä lausunnosta päättäen ei yksimielisyyttä ole saavutettu Latvian ja Viron välillä edes tärkeimmissä perinsiippikysymyksissä.

Semalle kuin virolaiset ovat ruvenneet menettämään uskonsa virolais-latvialaiseen tulliuunioonin, ovat ne alkeneet puhua suomaleis-virolaisen tulliuunioonin mahdollisuudesta, mistä seikesta lienee syytä tässä yhteydessä ohimennen mainita. Niinpä herra Sepp huomautti minulle täydessä tosiasa, että olisi aika ruveta tällaista unioonin suunnittelemaan. Sen ei tervitsisi käsittää kaikkia tavaroita. Semanlaisia mielipiteitä ovat yksityisesti esittäneet esim. ent. riigivanem Päts, Viron ulkoministeriön kansliapäällikkö Schmiät ja monet muut. Ei liene mahdotonta, että tällaista kantaa tällaan virolaisten puolelta esittämään myöskin kauppasopimuksemme mahdollisen revisioonin yhteydessä.

Tallinna, elokuun 7 päivänä 1929.

Tallinnassa.

V.e.Asiasinhoitaja Snellmanin
raportti n:o 8 - 1929.

23/334 (ae) 1129		
12/8-29	9	1129
RYHMÄ	LUOKA	AKSI
5	CC2	

N.s. baltilai-
nen rintama.

Viime viikkoina on sukeutunut keskustelua Viron suhteista Liettusan ja Puolaan lähinnä sihtuen liettualaisen "Lietuvos Aides"-lehden hiljen julkaisemasta kirjoituksesta, jossa väitetään Viron puolalaisystävällisyyden hre Strandmanin hallituksen päämiehen xxxx talon kautta entisestäänkin kasvaneen, samalla kuin koetetaan osoittaa, ettei Virolla tästä politiikestaan ole mitään hyötyä, vaan päinvastoin vahinkoa. Tämän johdosta esittää "Baltische Presse" (16/8-n:o 162) tunnettuun puolalaisystävälliseen ja liettualaisvestaiseen tapansa vastaväitteitä, joita ei tarvitse tässä yhteydessä lähemmin selostaa. Kyseessäoleva sanomalehtiväittely, kuten eräät muutkin viime päivinä julkisuuteen tuodut poleemiset leusunnot, antavat lisää vahvistusta jo monta kertaa aikaisemmin todetulle seikalle, ettei yhtenäistä n.s. baltilaista rintamaa enää vuosikausiin ole ollut olemassa.

Liittovaltiot Viro ja Latvia saavat tuon tuostakin kokea, miten heikot ja epävakaut ne siteet itse asiassa ovat, jotka sitovat näitä valtioita toisiinsa. Tosin liittosuhde muodollisena tosiasiana jää muuttumattomaksi, mutta käytännössä sen toteuttaminen ja vahvistaminen, sikäli

kuin sellaisesta nykyisen "rauhallisen yhteistoiminnan" puitteissa on kysymys, jää usein hurskaaksi toiveeksi. Tämä on ilmennyt esim. tulliunionineuvotteluissa, joiden viime vaiheista tämän raportin ensi osassa tehdään selkoa. Ei pääse siitä vaikutelmasta, että itse kansojen, Viron ja Latvian kansojen välillä on olemassa eräänlaisia toistensa väroksumista, mikä ehkäisevästi vaikuttaa yhteistoiminteen myöskin taloudellisella ja poliittisella alalla.

Viron ja Liettuan välillä ei ole enään pitkään aikoihin ollut kysymystäkaan balttilaisesta liittoutumisesta. Voldemarsuksen politiikka, jonka yksinmäärävänä tekijänä ulkopoliittikanakin alalla on Vilnan kysymys ja liettualaispuolalainen vastakohteisuus, ei voi sulattaa Viron todellista paljon suuremmaksikin oletettua puolalaisystävällisyyttä. Niin pian kuin sellaista jossain muodossa arvellaan voitavan todeta, kohdistetaan siihen Voldemarsuksen värellisen äänenkannatajan, "Lietuvos-Aidass"en puolelta ankaraa arvostelua.

Huolimatta jo lähes 5 vuotta Viron ja Liettuan välillä käydyistä neuvotteluista ei kauppasopimustakaan ole vielä saatu syntyään. Nykyään vallitsee näiden maiden välillä täydellinen tullisota. Samalla kuin Viro neuvottelee niin etäisten maiden kuin Japanin ja Kiinan kanssa kauppasopimuksen solmimisesta sovelluttaa se 50 o/o perustariffia korkeampaa tariffia liettualaisiin tuotteisiin. Ja Liettussa saavat virolaiset tuotteet maksaa 100 o/o perustariffia korkeampia tulleja. Tämä epänormaali asiantila antoi ulkoministeri Lattikille lehdille hiljän suomassaan haastattelussa aihetta Viron ja Liettuan suhteista todeta seuraavaa:

"Kauppesopimusneuvottelut Liettuan kanssa kestävät jo 5 vuotta ja ovat ne synnyttäneet sellaisen käsityksen, ettei Liettua pidä yhteistyötä Baltian maiden kanssa yhtä vähän kuin taloudellisten suhteidensa järjestelyä niiden kanssa kovinkaan tarpeellisena. Viro ei valittele tätä asiantilaa niinkään paljon omien taloudellisten intressiensä kannalta, jotka voidaan saada tyydytetyiksi muuallakin, kuin Baltian maiden välisen/ ystävällisen/ yhteistoiminnan edistämisen kannalta."

Tämän lausunnon johdosta kiiruhti "Lietuvos Aidas" vastaamaan jokseenkin seuraavaan tapaan ("Rigische Rundschau"n selostuksen mukaan):

Baltian maista oli Liettua ensimmäinen, joka teki aloitteen balttilaisen liiton luomiseksi. Jo vuonna 1921 kävivät Liettuan ulko- ja rahaministerit tässä tarkoituksessa Riisassa ja Tallinnassa. Neuvottelut balttilaisen taloudellisen liiton luomiseksi sujuivatkin sängen suotuisesti aina vuoteen 1923 saakka. Mutta aseistariisumis-konferenssissa, jonka Neuvosto-Venäjä oli kutsunut kokoon Moskovaan ja jossa paitsi Neuvosto-Venäjää vain Puola ja Baltian maat olivat edustettuina, äänestivät Latvia ja Viro Liettuan ehdotusta vastaan, että aluekysymyksetkin ratkaistaisiin arbitragen avulla. Puola pelkäsi näet, että Liettua sellaisen arbitrage-klausulin nojalla saattaisi vastata Vilnan kysymyksenkin ratkaisua. Semoin äänestivät Latvia ja Viro Liettuan v. 1924 tekemää ehdotusta vastaan, että Vilnan kysymys otettaisiin Kansainliitossa käsiteltäväksi, vaikka ne olisivat hyvinkin voineet yhtyä Hollantiin, joka Liettuan ehdotusta kannatti. Mitä erikoisesti kauppesopimusneuvotteluihin tulee, pitäisi jokaisen kauppesopimuksen perustua periaatteeseen "do ut des". Viro saattaa Liettuaan viedä sängen paljon,

Liettua Viroon sitävastoin vain vähän. Jos olisi mahdollista saada sikseen jonkunlaista tasa-arvoisuutta, olisi este virolais-liettualaisen kauppasopimuksen solmimiseksi poistettu. Lopuksi polemisoi lehti sitä käsityskantaa vastaan, että Liettua koettaisi taivuttaa Baltian maita venäläiseen orienteerukseen. Liettua tahtoo tukea Baltikumin ja Skandinaavian välistä ystävyyttä. Ystävyys Puolan kanssa sitävastoin ei Liettuan kannalta katsoen ole Baltian maiden etujen mukainen. Olisi mahdoton löytää niin naivia liettualaisia, joka uskoisi, että Vilna jonkun balttilaisen liiton avulla nopeammin saataisiin Liettualle takeisin perityksi.

Tätä lausuntoa voitaneen pitää sängen sattuvana todisteena Liettuan eli oikeemmin Voldemaraksen virolaisesta kenneästä n.s. balttilaisissa kysymyksissä. Vilnan kysymyksen takia on Liettua valmis vaikkapa tullisotien lähimpien neapureinse kanssa; ystävällisten suhteiden ylläpitäminen Puolan kanssa on jo sinänsä epäystävällinen teko Liettua kohtaan.

Tällaisen asiantilan vallitessa ei liene oletettavaa, että tullisota Viron ja Liettuankehen välillä saadaan lopetetuksi lähitulevaisuudessa. Ainskaan ei tällä ulkoasiainministeriön ilmoituksen mukaan mitään edistyskeleite ole tässä suhteessa ollut viime viikkoina havaittavissa, huolimatta siitä, että n.s. Liettuan klausuli virolais-puolalaisessa kauppasopimuksessa, jota on pidetty yhtenä esteenä onnelliseen tulokseen pääsemiselle, viime kuussa tehdyn ja vahvistetun lisäpöytäkirjan kautta on saatu poistetuksi.

Suomen Lähetystössä Tallinnassa, elok. 7 p:nä 1929.

Thullman

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

V.a. Asiamies. Snellmanin rap. no 9.

Tallinna

9/8 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnassa, elok. 9 p:nä 1929.

No. 849.

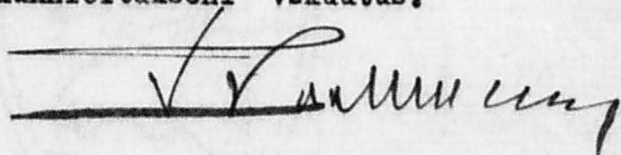
ULKOASIA		
No 28/334 Sac. D. 13 29		
12/8.29	No	L.R.
RUHMÄ	OLASTO	ASIA
5	P. 12	

Herra Ministeri,

Minulla on täten kunnia ohellisena
Teille, Herre Ministeri, lähettää reporttini
n:o 9, joka sisältää seuraavaa:

"Viron kauppasopimuksista".....siv.1-6.

Vastaanottaa, Herre Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. P r o c o p é,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnessa.

V. s. Asieinhoitaja Snellmanin
raportti n:o 9 - 1929.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
24/334 p. 10. 10 29		
12/8.29	12	LVI
ETELÄ	OSASTO	ACIA
5	C12.	

Viron kauppe-
sopimuksista.

Viime vuoden heinäkuussa esitin eräässä reportissani (n:o 2, 12/7-28) katsauksen Viron kauppasopimuksiin täydentäen myöhemmin siinä annettut tiedot muutamilla lisätiedoilla, jotka koskivat 50 prosentin tulliteriffin korotuksen soveltamista. (Lähetystön kirje n:o 968 14/9-1928). Koske Virossa sen jälkeen on solmittu uusia kauppasopimuksia (Saksa, Itävalta, Venäjä), ja toisia, jo ennen solmittuja, on tarkistettu (Ranska, Unkari, Puola) tai asetettu voimaan (Itäliä, Turkki), ketson asianmukaiseksi seureavassa luoda katsauksen Viron kauppasopimuspolitiikkaan viime aikoina solmittujen, tarkistettujen tai vahvistettujen sopimusten valossa. Tästä asiasta oli lehdissä hiljien ulkosisainministeri Lattik'in haastattelu, josta olen esitykseeni ottanut eräitä tietoja.

Viime heinäkuun 29 p:nä tuli Saksan ja Viron välillä viime vuoden joulukuussa solmittu kauppasopimus voimaan, muodosteen tämä sopimus ikäänkuin päätökohdan niiden kauppasopimusten sarjassa, joita Viro viime vuosien kuluessa on pyrkinyt solmimaan kaikkien niiden maiden kanssa, joilla Viron ulkomaankaupalle on jostain merkitystä. Itse asiassa onkin tämä päämäärä jo saavutettu, sillä ne harvat maat, joiden kanssa kauppasopimuksia ei vielä ole olemassa, voidaan (Espanjaa ehkä lukuunottamatta) main

ulkomaankaupan kannalta pitää jokseenkin vähäarvoisina.

Viro on kauppasopimuspolitiikassaan pyrkinyt suosituimmuusperiaatteen yleiseen toteuttamiseen, tässä pyrkimyksessään myöskin onnistuen. Kaikki Viron kauppasopimukset Suomen kanssa tehtyä erikoissopimusta lukuunottamatta perustuvat yleiseen suosituimmuuteen paitsi että eräissä sopimuksissa (Ranska, Turkki, Unkari, Kreikka) on myönnetty erikoisalennuksia määrätuille kansallisille tuotteille (tupakka, viinit, rusinat, matot), ja että kaikkiin sopimuksiin on otettu n.s. Suomen ja baltian klausulit, jonka perusteella Virolle myönnetään oikeus antaa yleisestä suosituimmuudesta poikkeavia erikoisalennuksia Suomelle, Latvialle ja Liettualle.

Viron kauppasopimuspolitiikassa on viime aikoina tapahtunut sikäli perustavaa laatua oleva muutos, että uudessa Ranskan kanssa tehdyssä sopimuksessa aikaisemmin sovellettu prosenttitullialennusten järjestelmä on korvattu kiinteillä sopimustulleilla. Uusi järjestelmä on aikaisempaa paljon yksinkertaisempi ja käytännöllisempi, joskin se sitoo sopimusvaltioita määrättyihin tulleihin, joita muodollisesti ei voida muuttaa muuta kuin sopimuksen irtisenoamisen kautta.

Koska Viro, kuten huomsutin, tärkeimpien maiden kanssa on solminut yleisiä suosituimmuussopimuksia, jotka, mitä tullikäsittelyyn tulee, pääasiassa perustuvat Ranskan kanssa sovittuihin, kiinteisiin sopimustariffiin, on Viro itse esittänyt kaikkiin näihin sopimusmaihin nähden joutunut soveltamaan uutta tullitariffia, samalla kuin sellaisten maiden tuotteista, joilla ei ole sopimusta Viron kanssa (Liettua, Rumania, Albania, Espanja, Etelä-Amerikan valtiot, Kiina y.m.) viime vuonna julkaistun lain nojalla on ruvettu kantamaan ^{perus-} /tullitariffia 50 o/o korkeampia tullieria.

Ulkomaan tuotteita käsitellään siis Viroon tuotaessa (Suomen poikkeusasemaa lukuunottamatta) nykyään suurimmaksi osaksi yhtäläisesti. Samoin voi Viro muiden maiden markkinoilla vapessti kilpsilla joutumatta korkeempien tullien kautta muihin nähden huonompaan asemaan. Tämä koskee varsinkin Saksen markkinoita, joilla virolaiset tuotteet (voi, pumpulikankset, faneeri y.m.) saivat tähän mennessä maksa paljon korkeempia tulleja kuin useiden kilpsilevien maiden vastaavat tuotteet. Ei liene epäilystäkään siitä, että tämä seikka tulee entisestäänkin suuresti edistämään saksalais-virolaisten kauppasuhteiden kehitystä. Saksa on jo nytkin Viron ulkomaankaupassa ensimmäisellä sijalla.

Itävellen kanssa solmittu kauppasopimus tuli voimaan viime heinäkuun 4 p:nä. Joskaan tällä sopimuksella kauppavaihdon lisäämisen kannalta ei ole läheskään samaa merkitystä kuin Saksen kanssa tehdyllä, tulee sekin osaltaan edistämään uusien markkinoiden löytämistä virolaisille tuotteille.

Katsomatta Suomen ja Viron välillä solmittuun sopimukseen oli Ransken kanssa 7 p:nä tammikuuta 1922 tehty sopimus Viron ensimmäinen varsinaisen kauppasopimus. Tässä sopimuksessa myönnettiin Virolle kuitenkin osan rajoitettu suosituimmuus, samalla kuin useille tuotteille määrättiin erityinen prosentuaalinen alennus. Koska tilanne Viron viennin kannalta muuttui vuosien kuluessa yhä epäsuotuisammaksi päätettiin sopimus lopulta ottaa tarkistettavaksi, ja johti tämä uuden sopimuksen allekirjoittamiseen viime maaliskuussa. Kuten jo edellä huomautin, on tässä uudessa sopimuksessa otettu käytäntöön kiinteät konventionaalitariffierät aikaisempien prosenttialennusten asemasta. Eräille ranskalaisille tuotteille on niinollen määrätty kiinteät tullierät, ollen näiden erikoisluetteloon otettujen tuotteiden

lukumäärä jokseenkin puolet niiden tuotteiden lukumäärästä, joille aikaisemman sopimuksen mukaan oli myönnetty erityinen prosenttialennus, seikka jolla luonnollisesti on huomattava merkityksensä suosituimmuusperiaatetta muihinkin valtioihin sovellettuessa. Virolle on taas uudessa sopimuksessa myönnetty täysi suosituimmuus, mikä ei voine olla edullisesti vaikuttamatta Viron Ranskaan kohdistuvaan vientiin.

Unkerin kanssa v. 1923 tehdyssä kauppasopimuksessa oli unkarilaisille tuotteille niitä Vieroon tuotessa myönnetty vain rajoitettu suosituimmuus, siis samoin kuin virolaisillekin tuotteille Ranskan kanssa tehdyssä sopimuksessa. Tämä antoi aihetta ajatella myöskin virolais-unkarilaisen kauppasopimuksen revisiointia, mikä itse asiassa saatiinkin aikaseksi. Istunnossaan viime heinäkuun 26 p:nä Riigikogu hyväksyi uuden, tarkistetun virolais-unkarilaisen kauppasopimuksen, jossa molemmat maat myönsivät toisilleen täyden suosituimmuuden.

Samassa istunnossa hyväksyi Riigikogu Puolan kanssa v. 1927 tehtyyn kauppasopimukseen laaditun lisäpöytäkirjan ja ratifioi samalla Neuvosto-Venäjän kanssa viime toukokuussa tehdyn kauppasopimuksen. Ensiksimeinitussa tehtiin erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä v. 1927 solmittuun kauppasopimukseen, jälkimmäisessä, Neuvosto-Venäjän kanssa solmitussa kauppasopimuksessa, saatettiin loppupäätökseen jo useampien vuosien kuluessa suunnittelun alaisena ollut, Tarton rauhansopimuksen edellyttämä täydellinen kauppasopimus. Koska ministeri Wuorimes raporteissaan jo seikkeperäisesti on selostanut sanotun sopimuksen sisällystä, en katso olevan syytä siihen tässä yhteydessä lähemmin puuttua. Tarton rauhansopimuksessa oli jo määrätty, että solmittavan kauppasopimuksen tulisi perustua suosituimmuusperiaatteeseen. Tämä onkin tehdyssä sopimuksessa otettu huomioon, joskin suosituimmuus on tullut

paljon yksityiskohtaisemmin määritellyksi kuin missään muussa Viron solmimassa sopimuksessa.

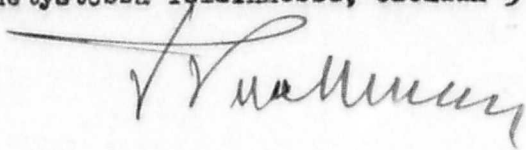
Edellämainittujen sopimusten lisäksi on Viron viime vuonna Turkin ja Italian kanssa solmitut sopimukset hiljen tulleet voimaan.

Niistä maista, joiden kanssa Virolla ei vielä ole kauppasopimuksia, on ensi sijassa mainittava Liettua. Viron ja tämän maan välinen kauppavaihto on muutenkin pysytellyt hyvin vähäisenä. Tilanne on tänä vuonna käynyt entistäänkin huonommaksi sen kautta, että kummassakin maassa viime vuonna julkeistiin lait korotettujen tullierien soveltamisesta niiden maiden tuotteisiin nähden, joiden kanssa ei vielä kauppasopimuksia oltu solmittu. Siten kannetaan Virossa nykyään liettualaisista tuotteista 50 o/o normaalitulleja ja korkeampia eria, ja Liettuksessa virolaisista tuotteista 100 o/o normaalia korkeampia eria. Näiden maiden välillä vallitsee toisin sanoen täydellinen tullisota, joka tekee kauppavaihdon miltei mahdottomaksi. Jo lähes viiden vuoden ajan on neuvotteluja käyty kauppasopimuksen siksenseemiseksi, mutta toistaiseksi tuloksetta. Yhtenä esteenä positiiviseen tulokseen pääsemiselle on ollut n.s. Liettuan klausuli virolais-puolalaisessa kauppasopimuksessa, koska siinä Puolalle myönnettyä oikeutta suoda Liettukselle suurempia tullihelpoituksia kuin Virolle on Liettuan puolelta pidetty eräänlaisena tätä maata vastaan kohdistettuna poliittisena hyökkäyksestä. Tämä este on kuitenkin nyttemmin saatu tieltä raivetuksi. Edellämainituksessa virolais-puolalaisen kauppasopimuksen lisäpöytäkirjessa on nimittäin kyseessäoleva Liettuan klausuli selitetty perunetuksi. Kuten edellisessä raportissani (n:o 8, 7/8-1929) huomautin, ei sittenkään ole varmuutta olemassa, että kauppasopimus lähitulevaisuudessa saadaan Viron ja Liettuan välillä syntymään.

Mitä Espanjean tulee on kauppasopimusneuvotteluja jo pitemmän aikaa valmisteltu, ja aloitettane lopulliset neuvottelut lähitulevaisuudessa.

Euroopan ulkopuolella olevista maista on lähinnä Argentiinan, Jaapanin ja Kiinan kanssa ryhdytty valmistaviin neuvotteluihin kauppasopimusten solmimiseksi.

Suomen Lähetystössä Tallinnassa, elokuun 9 p:nä 1929.

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to a diplomat or official, positioned below the typed text.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

V.a. Asianhoit. Suelluamin rap. no 10.

Tallinna

1578 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnessa, elok. 15 p:nä 1929.

No. 865.

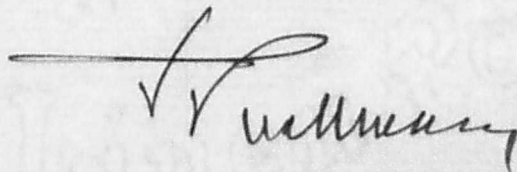
Herra Ministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 25/334 fac. D. 19 29		
19/8.29	9	Liit.
RYHMÄ	OKAATO	ASIA
5/2	C12	

Minulla on täten kunnis ohellisena lähettää Teille, Herra Ministeri, raporttini n:o 10, joko käsittelee

Viron-Venäjän kauppasopimusta ja venäläisen esiantuntijekunnan käyntiä Virossa. (Siv. 1-11)

Vastanottaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. P r o c o p é,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Talinnassa.

V. a. Asieinhoiteaja Snellmenin

raportti n:o 10 - 1929.

ULKOINEN ASIAKIRJA		
85 25/1884 (ne L. 2) 29		
19/8-29	2	182
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C12	

Viron-Venäjän kauppasopimus
ja venäläisen esiantuntija-
kunnan käynti Virossa.

Viron-Venäjän välillä viime toukokuussa solmittu kauppasopimus on parina viime viikkona ollut sen gen viikkoon huomion esineenä. Tähän on ensi sijassa vaikuttanut se tosiseikka, että kyseessäoleva kauppasopimus vasti hiljen tuli niinhyvin Viron Riigikogun (29/7) kuin Venäjän asianomaisten hallintoelinten (8/8) hyväksymäksi. ^{x)} Jokseenkin samaan aikaan saapui Viroon venäläinen teknillinen esiantuntijakunta kauppaomistajien metalliosaston päällikön M. W. PETROSOWIN johdolla tutkimaan Viron teollisuuden tuotantokykyisyyttä lähinnä niiden suurten tilausten kannalta, mitä Venäjällä viime aikoina lienee suunniteltu. Tämäkin seikka on ollut omiaan erikoisesti kohdistamaan huomiota kauppasopimukseen, jonka ansioksi mahdollisesti saatevat tilaukset varmaankin tul-taisiin lukemaan. Samalle on kysymys Viron ja Venäjän taloudellisten suhteiden kehittämismahdollisuuksista otettu koko laajuudessaan keskustelun alaiseksi.

Mikä tulee olemaan sanotun kauppasopimuksen vastainen merkitys? Kykeneekö se muuttamaan näiden mai-

x)

Ratifikatioesikirjat veihdettäneen näinä päivinä ja estuu sopimus 2 viikkoon sen jälkeen voimaan, siis oletettavasti ensi syyskuun alussa.

den välisen taloudellisen kanssakäymisen nykyistä aktiivisemmaksi? Onko venäläisten mahdollisesti lupaamiin tilauksiin luottaminen ja mitä mahdollisuuksia Virolle on ottaa sellaisista vastaan? Nämä ovat ne kysymykset, jotka viime aikoina ovat askarruttaneet sanomalehtiä kuten meen taloudellisia ja hallituspiirejä. Koetan seuraavassa valaista näitä kysymyksiä lähinnä julkisuudessa esitettyjen lausuntojen valossa.

Kun sopimus oli heinäkuun loppupuolella Riigikogun valiokunnissa käsiteltävänä esitettiin sitä vastaan muutamia painavia huomautuksia. Senottiin m.m., ettei sopimuksessa oltu laisinkaan ratkaistu Tarton rauhensopimuksessa avoimiksi jääneitä kysymyksiä. Tärkein niistä oli kysymys Viron kansalaisten Venäjälle jälkeenhjättämästä ja Venäjällä vierasnetusta omaisuudesta, minkä suhteen Viron nykyinen ulkoministeri Lettik tosin oli selittänyt, että erikoisneuvotteluja siitä tulteisiin aloittamaan heti kauppasopimuksen ratifiointin jälkeen. Toinen huomautus kauppasopimuksesta vastaan koski siinä tunnustetun tasa-arvoisuus- ja vastavuoroisuusperiaatteen soveltamista. Kysyttiin, voidaanko sellaista periaatetta ylimalkaan soveltaa, kun kysymyksessä on kaksi taloudellisesti ja poliittisesti niin erilaista maata kuin Viro ja Venäjä? Esitettiin tyytymättömyyttä sen tosiseikan johdosta, että sopimuksessa itse asiassa oli tehty erinäisiä poikkeuksia vastavuoroisuudesta: esim. Neuvosto-Venäjä vastaan ei seisi käyttää presenttiivisiä toimenpiteitä (tekaverikkoe j.n.e.) siviilivestimuksiin nähden esiintyvissä oikeudellisissa riitaisuuksissa, Venäjän kauppedustus oli vapautettava kaupparekisteriin merkitsemisvelvollisuudesta, kuten myös tuloverojen maksusta, joskin

sanotun edustuksen henkilölukumäärä samalla määrättiin kolmeksi kymmeneksi. Vaikke sopimus sisälsi määräyksen vastavuoroisuuden noudattamisesta osakeyhtiöihin ja yksityishenkilöihin nähden, pidettiin itsestään selvänä, ettei tuollainen määräys käytännössä tulisi merkitsemään mitään, koska Venäjän lait siihen määrin rajoittavat yhtiöiden ja yksityisten henkilöiden toimintaa, ettei siitä käytännössä juuri voi olla puhetta. Näitä huomautuksia kauppasopimusta vastaan esitettiin Riigikogusse etupäässä talonmistajain, teollisuuden- ja liikkeenherjoittajain ryhmän kuten myös kansanpuolueen (Tõnnissonin puolueen) taholta. Viimeksi mainittu katsoi tarpeelliseksi ennen asian lopullista ratkaisua esintuoda erityisen selityksensä niistä motiiveista, joiden perusteella puolue katsoi voivansa sopimuksen hyväksyä. Tämä selitys kuuluu suomennettuna seuraavasti:

"Ratifioitavana olevaa kauppasopimusta solmittessa ja käsiteltäessä pitäisi perustana luonnollisesti olla vastavuoroisuuden periaate. Ottaen huomioon Neuvosto-Venäjällä vallitseva valtiotaloudellinen rakennelma ja tilanne voidaan solmitun kauppasopimuksen pohjana oleva suositimmuusperiaate asettaa sopusointuun vastavuoroisuuden vaatimuksen kanssa ainoastaan sillä edellytyksellä, että kumpikin sopimuspuoli toisen alueella suorittaa vain sellaisia liiketoimia, jotka kuuluvat tavallisen ulkomaankaupan alaan. Siten ei solmittu kauppasopimus voi Venäjän kauppedustukselle suoda minkäänlaisia erioikeuksia Viron sisämarkkinoille, mitkä erioikeudet asettaisivat Viron kauppieskunnan ja muut kansalliset huonompaan asemaan. Niiden eksterritoriaalioikeuksien käyttäminen, joita sopimus tekee Neuvosto-Venäjän kauppedustukselle ja sen johtajille, ei saa riistää

meidän verovirenomaisilta mahdollisuutta todellakin kontrolloida Venäjän kauppedustuksen kaupanharjoittamisesta saatuja veronsalaisia tuloja. Esilläoleva kauppasopimus ei saa lainmukeisten oikeuksien valvomisessa tuomioistuimissa saattaa Viron kansalaisia vähemmän suotuiseen asemaan Venäjän kauppedustuksen rinnalla: preservatiivisia oikeudellisia toimenpiteitä Viron kansalaisia vastaan saa Venäjän kauppedustus käyttää hyväkseen ainostaan siinä tapauksessa, että vastaava oikeus tunnustetaan Viron kansalaisille Venäjän kauppedustukseen nähden. Ottaen huomioon, että taloudellinen itsenäisyys ja kaupallinen riippumattomuus ovat Viron olemassaolon kulkemäkiä, on ehdottomasti vaadittava, ettei Venäjän kauppasopimusta toteutettaessa poiketa todellisen vastavuoroisuuden pohjalta."

Sopimukseen kohdistetusta arvostelusta huolimatta tuli se miltei yksimielisesti hyväksytyksi Riigikogun täysi-istunnossa 29 p:nä heinäkuuta. Sen jälkeen on siitä julkisuudessa esiintynyt lukuisia lausuntoja, joista useimmat kuitenkin yhtä paljon ovat tarkoittaneet venäläisen teknillisen asiantuntijakunnan käyntiä Virossa kuten tämän käynnin yhteydessä käytyjä neuvotteluja, onpa tuo käynti muodostunut siksi konkreettiseksi tosiasiksi, johon päähuomio sopimuksen tultua ratifioiduksi on kohdistunut Viron-Venäjän taloussuhteiden kehittämistä puheen ollen.

Aloitin selostukseni Viron raho-asiainministerin ZIMMERMANNIN sanomalehdille pari päivää sitten antamalla lausunnolla, joka kuvastaa melko suurta uskoa ja luottamusta siihen, että venäläiset todellakin aikovat antaa virolaisille huomettavia tilauksia varsinkin

metalliteollisuuden alalla. Hra Zimmermann huomauttaa, että "venäläisen delegaationin esimies Petrosow oli ilmoittanut, että aivan lähimmässä tulevaisuudessa esitetään meidän tehtaillemme konkreettisia ehdotuksia nähtävästi hyvinkin huomattavassa laajuudessa. Meidän tehtailijoidemme tulee vakavasti punnita omia mahdollisuuksiensa, niin teknillisiä kuin taloudellisia, voidakseen täyttää Neuvosto-Venäjän tilaukset. Edessä on monenlaiset vaikeudet, mutta asianomaisissa piireissä luotetaan, että hyvällä tehdoilla ne voidaan voittaa ja että yhteisillä ponnistuksilla voidaan luoda varma pohja molempien naapurimaiden vastaiselle taloudelliselle yhteistyölle."

Kuvestesko tämä lausunto Viron nykyisen hallituksen todellista kantaa, vai onko siinä tahdottu esiintuoda jonkunlaista virallista kohtelisisuutta on vaikea sanoa. Joka tapauksessa on lehdissä samaan aikaan esiintynyt lausuntoja, joissa sangen skeptilliseen sävyyn arvostellaan venäläisten lupauksia. Selostuksessa virolais-venäläisen kauppakamarin toimeenpanema neuvottelukokousta, johon, ohimennen sanoen, venäläisen delegaationin sekä kauppakamarin jäsenten, ~~xxxxx~~ ja puheenjohtajan PÄTSin ohella oli saapunut raha-asisinministeri ZIMMERMANN, ent. raha-asisinministeri OINAS, Viron valtiopankin johtaja JAAKSON ja Venäjän kauppedustaja Virossa SMIRNOV, huomauttaa "Päevaleht" (2/8): "Eräässä Tallinnan lehdessä on väitetty, että Viron tehtaat voivat odottaa miljaardin arvoisia tilauksia Venäjältä. Samoin väitetään, että kohdekkoin 1000 työmiestä tulee saamaan työtä. Joskin jokainen järkevä ihminen hymyilee tuollaisille olettamuksille näyttää sittenkin siltä, kuin monella taholla kiinnitettäisiin hyvinkin suuria toivei-

te venäläisen lähetyskunnan käyntiin Virossa. Käytännöllisten liikemiesten piireissä suhteudutaan asiaan pidettyväisemmin eikä odoteta minkäänlaista käännettä liike-elämässämme. Meidän tehteistämme ovat monet jatkuvasti työskennelleet Neuvosto-Venäjän merkkinoita verten, ja olisi tuo toiminta ollut huomattavasti vilkkaampaa, jos siinä olisi ollut kysymys ainoastaan meidän teheidemme teknillisestä tuotantokykyisyydestä. Venäläisen delegaationin tänne tulo näyttää sentähden suureksi osaksi pelkältä demonstraatiolta. Sillä täysin yksityiskohtaisia tietoja meidän tehteistämme on Neuvosto-Venäjälle annettu jo vuosia sitten." - "Odotettaviin tilauksiin nähden käyvät arvailut eri suuntiin, mutta pääsääntöisesti voidaan kuitenkin tehdä yksi päätelmä, ettei nimittäin suuris tilauksia siltä taholta ole odotettavissa." - "Teollisuudenharjoittajat ovat täysin tietoisia siitä, ettei Neuvosto-Venäjän tilausten kontolle missään tapauksessa kanneta p e n n e u u t t a p ä ä o m a a y r i t y k s i i n - yrityksiä laajentaa. Tässä suhteessa on Latvia veroituksena, siellä kun nykyään esiintyy lukuisia protesteja venäläisten tilausten täyttämättä jättämisen seurauksena."

Todennäköisesti on edelläoleva lausunto inspiroitu saman ryhmän puolelta, joko kauppasopimusta käsiteltäessä Riigikogussa kohdisti siihen ankaraa arvostelua. Toiselta puolen ovat venäläiset itse, mikäli edellämainitun kokouksen osanottajilta olen kuullut, lausuneet täyden tyytyväisyytensä käyntiinsä Virossa, samoin täysin uskovensa venäläisten tilausten mahdollisuuteen, joskin semella verottaen virolaisia liiallisista toiveista ja

huomautteen, että tilauksia annetaan vain "puhtaasti kaupallisten perusteiden mukaan" ja huomioonottaen muidenkin maiden tekemät tarjoukset. Käydessään kiertomatkalla Virossa, jolloin tärkeimmät teollisuuslaitokset tutkittiin verrattain tarkasti, olivat venäläiset asiantuntijat erikoisesti kiihittäneet huomiota laivanveistämöihin, väittäen Venäjän hallituksen aikovan lähitulevaisuudessa tilata ulkomailta suuremman ^(500 kappaletta) määrän / 300 tonnin veistämökalustajaluksia, joita Tallinnan läheisyydessä olevalla n.s. Peetrin laivanveistämöllä voitaisiin rakentaa 20-30 kappaletta vuodessa. Niinikään sanoivat he n.s. venäläis-balttilaisissa tehtaissa, jotka maailmansodasta saakka ovat olleet seisahduksissa, voitavan rakentaa erityisesti puutaveroitten kuljetukseen soveltuvia kuten myös jäädytyslaitteilla varustettuja laivoja kantavuudeltaan n. 2.500 tonnia, millaisia laivoja Venäjä tarvitsisi 200 kappaletta kyeten omilla tehtaissaan rakentamaan 100, joten toiset sata tulisivat ulkomailta tilattaviksi. Laskelmien mukaan voisi kyseessä oleva laivanveistämö 5 vuoden kuluessa valmistaa 20-30 kappaletta sanotunlaisia laivoja. Olipa Petrosow sanonut Neuvosto-Venäjän suunnittelevan tehtaiden ostojakin Virossa, jolloin lähinnä tulisi kysymykseen yllämainitsemani Peetrin laivanveistämö. Näiden suunnittelujen johdosta huomauttaa "Päevaleht", että asia on ennen kaikkea finanssikysymys. Viro ei kykene omin voimin tuolleisille tilauksille finanssiosaan. Mutta vaikka rahalliset vaikeudet voitettaisiinkin, syntyy vaikeuksia työvoiman hankintaan nähden. Virossa on mahdollista saada tarpeeksi ammattitaitoista työväkeä, jos mieli aloittaa laajempaisella pohjalla. Lehti ei siis paljonkaan usko tälleisten suurtilausten mahdollisuuksiin.

Muut lehdet, etenkin sosialistinen "Rehve Sõne" suhteutu-
vat asiaan optimistisemmin.

Tässä yhteydessä lienee syytä mainita, että Venäjän takainen kauppaedustus venäläisten teknillisten asiantuntijoiden vielä täällä ollessa, joskaan ei suorasteen heidän myönteisvaikutuksellaan, teki sopimuksen Johanssonin ja Koilin paperitehtaiden kanssa suuremman paperimäärän ostamisesta. Venäjä tilaa näiltä tehteiltä xxxxxxxxxx 11.350 tonnia rotatio- ja painopaperia yhteensä n. 200.000 punnan kauppahinnasta. Leveranssieika alkaa tämän vuoden lokuukuun 1 p:nä ja päättyy lokuukuun 1 p:nä 1930. Maksu tapahtuu 6 kuukauden vekseleillä, joiden diskontauskulut Venäjä suorittaa.

Koska venäläisten asiantuntijoiden lupasmat tilaukset, sikäli kuin lupauksista voi olla puhetta kun minkäänlaisia kiinteitä sitoumuksia ei toistaiseksi ole tehty, ensi sijassa kohdistuivat metalliteollisuuteen, päätettiin heti asiantuntijoiden matkustettua pitää Viron metalliteollisuustuottajain keskeinen neuvottelukokous. Selainen saatiinkin aikaan t.k. 13 p:nä. Tilaisuudessa esiintyi virolais-venäläisen kauppekamarin ^{vara-}puheenjohtaja R. RENNING huolehtuen, että venäläisten teknillisten asiantuntijoiden käyntiä Virossa on pidettävä ensi askeleena Viron ja Venäjän välisten taloudellisten suhteiden elvyttämiseksi. Ei ole mitään syytä suhteutua skeptillisesti Venäjän lupsemiin tilauksiin, sillä kaikki edellytykset ovat olemassa asian suotuiselle ratkaisulle. Kuitenkin on Vironkin puolelta tehtävä kaikki voitava asian jouduttamiseksi. Ensi sijassa on huolehdittava siitä, että laskelmia verten tarvittavat tarkemmat tiedot niin pian kuin mahdollista hankitaan Venäjältä. Vaikuttava asienhaara on se, ettei

Virolla ole mitään kauppedustajaa Venäjällä. Edelleen on pidettävä tärkeänä, että Viron metalliteollisuus organisoituu ei vain Venäjän tilausten suorittamiseksi, vaan yleensä vientiä varten. Eräs toinen puhuja huomautti metallitehtaiden toiminnan yhtäläistyttämisen tarpeellisuudesta, jotta nykyinen tehtaiden välinen itsehävittävä kilpailu saataisiin loppumaan. Olisi välttämätöntä toimeenpanna tuotteiden rationallysointi ja standardisointi kuten myös yhtenäisempi myynnin järjestely niin hyvin kotimaan kuin ulkomaan markkinoita varten. Pitempien keskustelujen jälkeen päätti kokous, katsoen niihin mahdollisuuksiin, mitä on olemassa tilausten saantiin nähden Venäjältä, tunnustaa metallitehtaiden yhtenäistyttämisen (koordination) tarpeellisuus, minkä asian suunnittelu ja järjestelyä varten päätettiin lähitulevaisuudessa kutsua kokoon uusi neuvottelukokous, samalla kuin pyydettiin virolais-venäläisen kauppekamerin johtokuntaa jo ennen sitä laatimaan ~~suunnitelman~~ ne yleiset suuntaviivat, joiden mukaan tuon yhtenäistyttämisen tulisi tapahtua. Lopuksi päätettiin lähettää hra RENNING vielä tämän kuun kuluessa Venäjälle sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joiden avulla tilausten saantia voitaisiin jouduttaa.

Kuten edellä esittämästäni ilmenee odottavat Viron teollisuuspiirit eräillä tahoilla esiintyneestä voimakkaasta skeptillisyydestä huolimatta kuitenkin melko suuria tilauksia Venäjältä. Paitsi hra Renningin lähettämistä on sikomus lähitulevaisuudessa Venäjälle toimittaa suurempikin, lähinnä metalliteollisuuden harjoittajista kokoonpantu retkikunta tutkimaan niitä edellytyksiä, joiden perusteella Venäjältä odotettavia tilauksia voitaisiin saada.

On vaikea etukäteen sanoa, missä määrin virolaisten toiveet tulevat täyttymään. Että solmittu kauppasopimus jo sinänsä on ollut omiaan monelle teholla synnyttämään optimistisia tunteita on ehkä ymmärrettävissä, kun ottaa huomioon sen miltei täydellisen lamsennustilan, mikä viime vuosina on vallinnut Viron ja Venäjän taloudellisissa suhteissa. Tosin on virolaiseltakin teholta usein huomautettu, ettei kauppasopimus saata merkitä mitään olennaista tilanteen muutosta, sillä ne tosiasialliset edellytykset, mitkä tähänkin asti ovat vallinneet Viron ja Venäjän taloudellisissa suhteissa, tulevat pysymään jokseenkin entisellään. Mutta siitä huolimatta on kauppasopimus tähän asti vallinneeseen tilanteeseen luonut eräänlaisen virolaisen kehityksen, jonka puitteissa virolaisilla on enemmän mahdollisuuksia kuin ennen koettaa kehittää taloudellisia suhteitaan Venäjään, s.o. koettaa saada Venäjältä tilauksia, sillä Viron omat ostot Venäjältä tuskin tulevat entisestään laajentumaan, joten kauppasopimuksesta odotetut suotuiset vaikutukset tulevat miltei yksinomaan riippumaan siitä, haluako Venäjä laajentaa kaupankäyntiään Viron kanssa, eli toisin sanoen antaa Virolle esim. niitä tilauksia, joita viime aikoina on suunniteltu. Tästä seikasta on mahdollista vielä mitään varmaa ennustaa, sillä, kuten virolaiset teollisuusmiehet itsekin ovat oivaltaneet, on ensin edessä vaikeasti ratkaistava finanssikysymys kuten eräitä teknillisiä probleemeja, joiden selvittäminen ei liene kovinkaan helppoa.

Mitä venäläiset "finanssiپیirit" puolestaan ajattelevat Viron teollisuuden leverenssi- ja tuotantokykyisyydestä, se tulee tietysti ensi sijassa ilmenemään niistä konkreettisista tuloksista, mihin suunniteltuihin tilauksiin

nähdän mahdollisesti päästään. Että solmittu kauppasopimus Venäjälläkin, mikäli sähkösenomat ovat tietäneet kertoa ja mikäli venäläisten sanomalehtien lausunnoista voi päätellä, on herättänyt "optimistisia tunteita", siihen tuskin voitenee peljonkaan perustaa. Sitävastoin on se "yleinen luottamus", jota venäläinen esientuntijakunta ja etenkin sen johtaja Petrosow ovat monen virolaisen lausunnon mukaan herättäneet täkäläisissä kauppa- ja teollisuuspiireissä, ainakin jonkun verran omiaan hävettämään sitä käsitystä, että tässä olisi kysymys "pelkästä demonstratiivisuudesta", niinkuin "Päevaleht" mainitsemassani kirjoituksessa väitti.

Tallinnessa, elokuun 15 päivänä 1929.

V. Ruusuvuori

8

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 45.
Tallinna

11/10 1929.

LÉGATION DE FINLANDE

Tallinnessa, lokak. 11 p:nä 1929.

No. 1074.

Herra Ministeri,

ULKOASMINISTERIÖ		
No. 261334		
14/10.29	72	L.M.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C12	

Minulle on täten kunnia ohellisena lähettää Teille, Herra Ministeri, raporttini n:o 45, joka sisältää seuraavaa:

Välikohtaus Balodis-Lettik siv.1-3

Virolais-suomalaisista suhteista " 4-9.

Vastanotukseksi, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Arne Wirtanen

Herra Ulkossainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimsen

raportti n:o 45 - 1929.

ULKOASIAIN		
26/10/29		29
14/10-29	12	LIL
P/REMA	C. AUTO	ACIA
5	C. 12	

Välikohtaus Belodis-Lattik.

Täydennykseksi ministeri Hynnisen raporttiin n:o 19, joka käsittelee otsakessissa, tehdon mainitse seuraavaa.

Niinkuin jo aikaisemmista raporteistani, jotka käsittelevät Viron-Latvian suhteita, ilmenee, ei näiden maiden välejä voida pitää sellaisina kuin Liittosopimus antaisi sihette odottaa. Virolaisissa piireissä liikkuesssa on hyvin tavallista, että saa kuulla varsin kirpeitä arvosteluja Latvian suhteen. Julkisessa sanassakin näitä arvosteluja esiintyy varsin usein. Niinpä viime päivinä on sanomalehdissä syytetty Latvian tulliuuionidelegatioonin puheenjohtajaa, hra Ulman'ia siitä, ettei hän halusken koko tulliuuionia, vaan painvastoin koettaa sen syntymistä estää. Kenraali Laidonerin haastattelu välikohtauksesta Genèvessä on myöskin antanut tuulta purjeisiin ja herättänyt huomiota sanomalehdistön palstoilla. Kun ministeri Balodis haastattelussaan valittaa välikohtauksesta, yhtyy tähän valitteluun "Vaba Maa"n ulkopoliittinen toimittaja L(samann), jatksen seuraavasti:

" Valitteluun otamme mekin mielellämme osaa sitäkin enemmän, että tämä valitettava välikohtaus juuri sattui semeen aikaan kun Latvian monivuotinen lähettiläs

Seskis jätti Tallinnan. J. Seskis, joka 8 1/2 vuotta on Tallinnassa ollut, oli vanhimpänä lähettiläänä diplomaattikunnan doyen. Että hän meiltä lähtee niin tärkeälle paikalle kuin Moskova, osottaa että hänen tähänastista työtään Rigassa arvioidaan riittävän arvokkaaksi. Meikin voimme eroavissa perheissä toivotuksinemme saattaa. Ja olisimme myöskin tehtoneet erohetkellä nähdä parempaa ilmaa, jota välikohtaus ei voisi sementtaa. J. Seskis lausui, että kun hän kahdeksan ja puoli vuotta sitten tuli Viroon olivat Viron ja Latvian suhteet hyvin kireat, riideltiin rajoista. Jumalalle kiitos, ovat ne oikaistut. Nyt ei enään ole meidän vikamme, että liika paljon riideltäisiin, vaan päin vastoin, että liika paljon vaietaan. Ehdotukseemme taloudellista sopimusta koskevassa kysymyksessä vaikeaa Riga ja kuukausikaupalla. Tehdomme uskoa, että pian saamme meillä nähdä uuden Latvian lähettilään, joka auttaa lopettamaan meidän molemminpuolista vaikenemistamme."

Ei voi kieltää, että ylläolevassa otteessa on koko joukko ironiaa, eikä ministeri Seskiksen asema Tallinnassa viime vuosina ollutkaan hyvä, seikka, jota osottaa sekin, että ulkoministeri Rebane ulkoministerinä ollessaan toista vuotta sitten erään Rigassa käyntinsä aikana jo oli pyytänyt ministeri Seskiksen siirtoa muualle, niin kuin minulle nyt on kerrottu. Juuri saapuneista tämänpäivän iltalehdistä nään vielä lisäksi, että ministeri Seskis Rigassa tultuaan on antanut haastattelun virolais-latvialaisista suhteista, jossa hän m.m. valittaa Viron sanomalehdistön epäystävällistä suhtautumista Latviaa kohtaan.

Mitä itse kenraali Leidonerin mainitsemien välikohtaukseen tulee, ei sille esiallisesti ole syytä antaa liian suurta merkitystä. Tiedusteluuni ilmoitettiin minulle täkäläisessä ulkossainministeriössä, että sen tarkoituksena

oli entes ministeri Belodis'elle pieni henkilökohtainen "näpsäys". Mikäli olen voinut ymmärtää kuulemisteni, ei ministeri Belodis ole tšekäläisissä piireissä erikoisen suosittu ja kun hänen ehdokkuudestaan lähettilääksi Tallinnaan on julkisuudessa ollut tietoja, on tämä kenraali Leidonerin herättämä lausunto ehkä käsitettävä jonkunlaiseksi viittaukseksi siitä, että virolaiset mielellään näkisivät lähettiläänä täällä jonkun toisen henkilön.

Etta välikohtaukselle virallisissa piireissä ei penna erikoisen suurta merkitystä osotta myöskin se, että ministeri Lettik'in sikomuksena on lähiaikoina matkustaa Riga'en tapaamaan ministeri Belodista. Viime tapaaminen tapahtui keväällä ministeri Bakdis'en palatessa Suomesta. Pienenä yksityisseikkana mainitsen tässä yhteydessä, että ministeri Belodis oli Suomen-käyntiinsä niin ihastunut, ettei hän kunnollisesti mellettänyt tänne saavuttuaan keskustella virolais-latvialaisista kysymyksistä, vaan oli alati pelennut muistoihinse Suomen-retkeltä, siinä määrin, että se virolaisia oli narkästättänyt.

Sanomalehtien mukaan tulee ministerien välisessä kohteuksessa käsiteltäväksi juoksevia ulkopoliittisia kysymyksiä. On myöskin mahdollista, että tulliuinionikysymystä kosketellaan. Kuten jo aikaisemmin olen ilmoittanut, tehtiin Viron puolelta ehdotus, että tulliuionia odotettaessa kaikille kotimaisille tuotteille myönnettäisiin molemmin puolin tullivapaus. Tähän ei kuitenkaan Latvian puolelta vielä ole mitään vastattu, vaan täysin valettu, vaikka ehdotus jo tehtiin viime huhtikuussa, tulliuionivaltuuskuntien yhteisessä kokouksessa Tallinnassa.

Tallinnassa, lokak. 10 p:nä 1929.

Arne W. Rönkä

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimeen
raportti n:o 45 - 1929.

Virolais-suomalaisis-
ta suhteista.

Se elävä herrastus, joko suomalaisten taholta Viroon nähden kuluvana vuonna on ilmennyt on epäilemättä ollut omiaan vaikuttamaan edullisesti virolais-suomalaisiin suhteisiin. Onhan Suomesta tänä vuonna tehty Viroon lukuisia suuria retkeilyjä, ja useampia tuhansia suomalaisia on täällä viettänyt kesälomansa. Tallinnan settempoliisin laskelmien mukaan on tämän vuoden kuluessa Virossa käynyt pyörein luvuin 30.000 suomalaista, josta luvusta muodostaa huomattavan osan n.s. sunnuntairetkelijät. Näiden retkeilyjen suuri merkitys on siinä, että ne Suomessa hälventävät paljon niitä vääriä käsityksiä, joita itsekin olen huomannut suomalaisissa piireissä vallitsevan. Erikoisen tärkeänä ja merkityksellisenä pidän sitä kosketusta, joko on syntynyt Suomen ja Viron opiskelevien nuorison välillä, ja mikä vuosi vuodelta, siitä olen vakuutettu, yhä edelleen tulee syvenemään. Mutte yleispoliittiselta kannalta katsoen on epäilemättä tärkein kaikista käynneistä muutamia päiviä sitten tapahtunut eduskuntapiirimme epävirallinen

vierailu.

Omesta puolestani illoitsen suuresti tehdystä a-
lotteesta samoin kuin siitä, että edustajat niin runsas-
lukuisina ottivat retkeen osaa. Itse retken kulku on niin
yksityiskohtaisesti ollut Suomen lehdissä selostettuna,
ettei minun ole tarpeellista siihen sen enemmän kajota.
Mikäli edustajien puheista saatoin päättää oli vaikutus
kaikesta siitä, mitä he näkivät ja kuulivat erittäin hy-
vä, ja saivat edustajat varmasti oikean käsityksen olo-
suhteista ja elämästä Virossa. Erikoisen hyvän vaikutuk-
sen on virolaisissa piireissä näyttänyt tehneen se puhe,
jonka tohtori Schauman ennen lähtöä Tallinnasta Suomen
Lähetystössä piti. Vähinko vain, etteivät virolaiset läs-
näolleet sanomalehtimiehet niin hyvin voineet sitä ym-
märtää, varsinkin puheen ruotsinkielistä osaa, että selos-
tukset siitä sanomalehdistössä ovat jääneet epätarkoiksi.
Tohtori Schauman aloitti puheensa sillä, että Suomi hank-
kimella itselleen niin komean lähetystötilan on tällä
teolla tehtonut osoittaa ulkonaisestikin kuinka suurta ar-
voa se antaa Virolle. Senjälkeen huomautti hän pian al-
kavista kauppasopimuksen tarkistamisneuvotteluista, painos-
teen sitä seikkas, ettei tällä tarkistuksella ole mitään
poliittista leimaa, vaan että sen aiheuttavat jo vanhen-
tunut kauppasopimus ja puhtaasti taloudelliset näkökohdat.
Puhuja ei tehtonut selata, että Suomessa on olemassa vir-
teus, joka tehtoisikauppasopimuksen irtisnomista, mutta
luuli voivansa vakuuttaa, ettei Eduskunnan enemmistö ole
tällä kannella. Lopuksi vakuutti tohtori Schauman, että
Suomen ruotsalaiset yhtä suurella sympatialle suhteutuvat
Viroon kuin Suomen suomalaisetkin piirit. Tämä kaunis pu-

he, joka loppui Viron kielellä lausuttuun eläköön-huutoon Virolle ja Viron Riigikogulle, otettiin virolaisten taholta vastaan myrskyisin suosiosoituksin. Henkilökohtaisesti olen tästä puheesta erittäin kiitollinen tohtori Schaumenille, sillä olen vakuutettu, että sen vaikutus myöskin tulee olemaan merkityksellinen kauppasopimusneuvotteluille, joiden tohtori Schaumen toivoi päättyvän menestyksellisesti molempien puolien tyydytykseksi. Tahdon vielä mainita, että Viron senomelendistö sydämellisillä tervehdyksillä otti vastaan veljeskansan edustajat.

Olen vakuutettu, että tämä niin onnellinen ja onnistunut vierailu on alku vastaisille vuorotteisille epävirallisille vieraskäynneille kahden naapurivaltion poliittisten piirien välillä, ja että tällaisten vierailujen kautta saadaan välttymään monenlaiset mahdolliset väärinkäsitykset, joita naapurivaltioiden välillä useinkin helposti saattaa syntyä.

Kun tšekäläinen peltomiesten lehti tervehdykskirjoituksessaan lausuu ilonsa siitä, että Suomen eduskuntapiirit tulivat epäviralliselle käynnille, huomaattaa se samalla, että viralliset suhteet meidän välillä ovat sittenkin olleet verrattain kylmät, ja selittää syitä siihen. Myötäliitan tämän "Kaja"n kirjoituksen suomennoksena liitteeksi. Samassa kirjoituksessa tervehditaan erikoisesti peltomiesten puolesta Suomen maalaisliittolaisten "lämpimällä kädenpuristuksella", seikka, joka on aiheuttanut "Vaba Maa"n poliittisen toimittajan hiukan ivailemaan tätä "kädenpuristusta", samalla kun hän käsittelee suomalais-virolaisia suhteita samassa kirjoituksessa, josse hän koskettelee virolais-latvialaisia suhteita, ja josta ote jo on tämän raporttini edellisessä

osessa. Kirjoituksen, jonka alirubriikkina on "Vaikenevat ja puhuvat naapurit", Suomea koskeva osa on kokonaisuudessaan suomennettuna näin kuuluva: "Silloin kuin eteläinen naapurimme vaikenee tulee pohjoinen naapuri itse kanssamme puhumaan. Yli puolisensadan Suomen Eduskunnan jäseniä tulivat meille vierailulle ja heitä tervehtiessään kirjoitti peltomiestemme lehti: "erikoisen iloisia olemme siitä, että voimme vieraiden joukossa tervehtiä veljeskansan peltomiesten poliitikkoja niin runsaslukuisina. Heille tänään meidän lämpimin kädenpuristuksemme." Samana päivänä saapui Helsingistä sähkösanoma, että siellä virolais-suomalaisen kauppasopimuksen tarkistamista varten on määrätty valtuuskunta, jonka tehtävänä olisi Suomen peltomiesten vastimukselta supistaa Viron maataloustuotteiden erikoisetuja niitä Suomeen vietaessä. Niin että tältä lämpimältä kädenpuristukselta kahden veljeskansan peltomiesten edustajain välillä ei myöskään puutu määrätty sivumaku - - - - -Mutta Suomen veljillä on myöskin painava anteeksipyyntö. He ehdistavat meidän peltomiehiämme siitä syystä, että heitä ehdistaa Saksan peltomies, joka tahtoo tullimuurilla estää Suomen voim pääsemästä Saksan markkinoille. Suomi taistelee Saksassa myöskin meidän etujemme hyväksi ja meidän pitäisi sitä siellä mitä tulisimmin tukea."

Viimeksi mainitun seikan johdosta on syytä huomauttaa, niinkuin Ministeriölle jo olenkin tiedoittanut että Viron hallitus on antanut lähettiläälleen Berliinissä ohjeita meidän kentämme tukemiseksi voitullikysymyksessä.

Siirryn tästä muutamiin yleishuomautuksiin alkavien kauppasopimusneuvottelujen suhteen. Niinkuin jo si-

C

kaisemmin olen lausunut on Virossa pahoiteltu sitä, että kauppasopimusneuvottelumme käyvät supistavassa hengessä, onpa sellaisiakin piirejä, jotka ovat tahtoneet nähdä tässä ehdotuksessa poliittisiakin näkökohtia, joiden tarkoituksena Suomen puolelta olisi vierasentuminen Virosta. Tällaisia käsityksiä on luonnollisesti Lähetystön puolelta parhaimman mukaan kumottu, mutta erikoisen arvokkaanapuna spuna tässä suhteessa oli tohtori Schaumanin pitämä puhe. Mitä sitten itse neuvotteluihin tulee, odotan saavani virolaisten vastaehtotukset ehkä jo ensi viikon kuluessa, jonka jälkeen sikomukseni olisi tulla Helsinkiin periksi kolmeksi päiväksi asiasta lähemmin neuvottelemään, mikäli Herra Ulkoasiainministeri tähän matkaan suostuu. Minkälaisia virolaisten vastaehtotukset tulevat olemaan, siitä ei ulkoasiainministeriössä vielä voitu mitään sanoa, koska Viron kauppaja teollisuuskamerin lausuntoa ei vielä oltu saatu mutta odotettiin tänään tai huomenna. Kauppaja teollisuuskamerin puheenjohtajan kanssa oli minulla eilen asiasta pitempi keskustelu, jolloin hän tuntui olevan sitä mieltä, että neuvottelut tulevat verrettein vaikeiksi. Hän piti mahdollisena, että virolaiset tulisivat ehdottamaan m.m. lasi- ja tekstiilituotteiden tullien täydellistä poistamista. Tähän huomaustin, että ainakin mitä tekstiiliin tulee, Suomen puolelta tuskin tällaiseen ehdotukseen voitaneen suostua. Lisäksi lausui hän sen ajatuksen, että ainakin sellaisille toisen maan tuotteille, joita vain vähissä määrin tuotetaan toisessa maassa tai ei tuoteta ollenkaan, myönnettäisiin tullivapsuus. Kun muuten näyttää siltä, että tekstiilituotteet tulevat muodostumaan hyvin tärkeäksi kysymykseksi neuvotteluissa, elisten Hallituksen merkittävaksi eikä olisi syytä varata neuvottelukunnan käytettäväksi joku teks-

tiiliteollisuusmies asiantuntijaksi. Kun Viron hallituksen kanta neuvoteltavien kysymyksien suhteen toistaiseksi on tuntematon, ei ole syytä sen tarkemmin tällä kertaa asiaan puuttaa. Ylläolevat maininnat koskevat seikkoja, joita kauppekamerissa ilmeisesti on käsitelty lausuntoa hallitukselle laadittaessa.

Mitä neuvottelijoihin tulee, oletettiin ulkossisainministeriössä, että virolaisen neuvottelukunnan puheenjohtajaksi tulisi määrättäväksi kauppa- ja teollisuuskamarin toimitusjohtaja Hurt, ja jäseniksi ulkossisainministeriön sopimusjeoston päällikkö Mickwitz ja joku talousministeriön edustaja. Neuvottelut voitaneen alkaa kuluvan kuun viimeisinä tai marraskuun ensipäivinä.

Talinnassa, lokak. 11 p:nä 1929.

Raimo Wirtanen

EESTI JA SUOMI.

Tänään saapuvat lahden toiselta puolelta rakkaat vieraat.

Tänään tuopi laiva meille paljon vieraita kallioiden valtakunnasta. Yli puolisataa Suomen Eduskunnan jäseniä tulee Eestiin, katsellakseen omilla silmillä miten oloimme itsenäisyyden vuosina ovat edistyneet.

Tämä ei ole virallinen vierailu, vain pieni yksityisluontoinen huvimatka. Mutta ei se sittenkään vähennä tämän harvinaisen vierailun merkitystä, sillä harvat ovat sittenkin tapaukset, jolloin niin suuri luku toisen maan kansanedustajia kerrallaan lähtee tutustumismatkalle naapurivaltioon.

Tosi kyllä, Eestin ja Suomen välinen seurustelu on tähän asti ollut vilkas ja varmasti muuttuu päivä päivältä vieläkin vilkkaammaksi. Mitä toivomisen varaa vielä on, kysyy ehkä joku.

Toiveita on paljonkin. Huolimatta siitä, että Eesti ja Suomi ovat heimolaisia, että kielissämme on paljon samanlaisia sanoja, että melkeen ymmärrämme toistemme kielet, huolimatta siitä, että Eestin katseet ovat hätätilassa aina kääntyneet Suomeen päin ja Suomi meitä vakavassa vapaustaistelussamme kaikkein tehokkaimmalla tavalla auttanut, olemme virallises t i sittenkin olleet toisiamme kohtaan tähän asti verrattain viilleät.

Miksi se on näin ollut? Tämä johtuu hyvin monista syistä. Suomi on historiallisesti, kulttuurisesti ja myöskin poliittisesti ollut hyvin vilkkaassa kanssakäynnissä Ruotsin kanssa ja sentähden onkin kaikenpuolin ymmärrettävissä, että Suomi myöskin nyt itsenäisyydensä aikana orientoituu Skandinaviaan, yrittää luoda kiinteämpiä siteitä sikäläisten vanhempien valtioiden kanssa.

Viimeksi mainittujen rinnalla on lahden eteläpuolella sijaitseva helmo jäänyt ikäänkuin huomioon ottamatta. Se on ollut pakoitettu itse hakemaan muualta ystäviä ja tovereita. Tämän johdosta ovat useimmat meillä ruvenneet tekemään johtopäätöksiä,

että Eestin-Suomen silta jääpi myöskin tulevaisuudessa vaan kauniiksi unelmaksi, joka ei koskaan toteudu.

Me emme ääsi lukeutua näiden pessimistien joukkoon. Mieli-
piteemme mukaan havaitsevat Eesti ja Suomi sittenkin kerran,
että läheisempi yhteistyö on tarpeellinen näiden kahden kansan
välillä. Toisin ei voi olla. Sadat siteet yhdistävät jo nyt
Eestin Suomeen ja Suomen Eestiin ja päivä päivältä solmitaan
uusja yhdistäviä siteitä yli lahdén. Ennemmin tahi myöhemmin
lyö varmasti hetki, jolloin huomataan, että nämä yhdistävät
siteet ovat muuttuneet vahvoiksi köysiksi, jotka liittävät
kummankin puolen erottamattomasti toinen toiseensa.

Kun eestiläinen ja suomalainen sattumalta tapaavat toinen
toisensa vieraalla maalla, vieraan kansan keskuudessa, niin
on heidän tuttavuutensa heti ensimmäisestä hetkestä lähtien
vallan toisenlaatuinen, kun toisten kansain jäsenillä.
Eestiläinen ja suomalainen kohtelevat toinen toistansa kuin
vanhaa tuttavaa, myöskin silloin, kun tapaaminen on ensiker-
tainen.

Voivatko tällaiset kansat mennä eri teitä? Eivät voi.

Jokainen laiva, joka tulee Suomen lahdén poikki, jokainen
suomalainen, joka tulee Eestiin ja jokainen eestiläinen, joka
menee Suomeen, on näiden kahden kansan lähestyttämistien ta-
soittajina. Erittäin vaikutusvaltaisesti tähän lähestyttämiseen
voivat tietysti vaikuttaa Suomesta tänään saapuvat vieraat.
Nämä ovat veljeskansamme parhaimmat pojat ja tyttäret, valitut
henkilöt, joiden käsiin Suomen kansa on uskonnut kohtakoonsa
ohjaamisen.

Me sanomme näille rakkaille vieraille tervetuloa ja toi-
vomme, että he puolentoista päivän kuluessa, jonka he viettä-
vät Eestissä, tuntisivat olevansa kuin kotonaan.

Erittäin iloisia olemme siitä, että meillä on tilaisuus
vieraiden joukossa lausua tervetulleiksi veljeskansamme pelto-
miespuolueen poliittisia henkilöitä. Puristamme mitä lämpimim-
min heidän käsiä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 46.

Tallinna

1/11 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnessa, marrask. 1 p:nä 1929.

No. 1160.

Herra Pääministeri,

ULKOASIA MINISTERO		
No. 28/335 (ad. 19 29)		
6/11-29	K2	LIT
RUHMA	OSASTO	ASIA
5	C12.	

Minulla on kunnia ohellisena lähettää Teille, Herrä Pääministeri, raporttini n:o 46, joka sisältää seuraavaa:

- 1) Suomen-Viron kauppasopimus siv.1-5
- 2) Muutokset Viron ulkoedustuksessa " 6-7

Vastanottakaa, Herrä Pääministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Kallio

Herra Pääministeri Kyösti Kallio,
v.t. Ulkoasisinministeri,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tellinnessä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
28/335 [re. D. 19 29]		
6/11-29	59	LIT.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	E12.	

Ministeri Wuorimeen

raportti n:o 46 - 1929.

Suomen-Viron kauppasopimus.

Kutsuttuna lokakuun viimeisenä päivänä ulkoministerin epäpuolelisen, hra Schmidtin luo, ilmoitti hän minulle sen pohjan, jolta virolaiset toivoisivat kauppasopimuksen tarkistamisen alkavan, huomautuksen, että tämän periaatteellisen kysymyksen selvittäminen ennen neuvottelujen alkua tuntuvasti helpottaisi ja jouduttaisi neuvottelujen kulkua. Tämän virolaisten ehdotuksen saatoin heti puhelimitse Ministeriön tiedoksi ja oli asia koskeva puhelinsanoma näinkuuluva:

"102. Käydessäni 31.10.29 hra Schmidtin luona sanoi hän, että virolaisten puolelta ehdotetaan tariffiluetteloiden muuttamista siihen muotoon, että nykyisestä sopimuksesta poistettaisiin monenlaaiset tariffiluettelot ja tehtäisiin yksi yhteinen tariffiluettelo, jossa määrättäisiin voimassaolevista minimitariffeista prosentuaaliset alennukset, jotka kaikkiin siinä mainittuihin tuotteisiin nähden olisivat voimassa yhtäläisesti molemmiin puolin. Teknilliseksi kysymykseksi jää neuvottelujen kuluessa selvittää, riittäisikö tällöin yksi yhteinen tariffiluettelo, vai olisiko käytännöllisistä syistä tehtävä kaksi tai useampia. Periaatteena olisi joka tapauksessa se, että myönnettävät prosentuaaliset alennukset olisivat voimassa yhtäläisesti molempiin maihin nähden. Jos tästä periaatteellisesta kysymyksestä voitaisiin sopia jo ennen neuvottelujen alkua, sujuisivat neuvottelut varsin nopeasti, varsinkin kun itse voimassaolevaan sopimukseen ei ole tarkoitus tehdä suurempia periaatteellisia muutoksia. Lupasin heti asiasta ilmoittaa Helsinkiin, huomautuksen, etten siitä toistaiseksi voi mitään lausua ja lisäsin, että tämän periaatteen hyväksymisestä saattaa erinäisiä vaikeuksia syntyä, ainakin niin kauan kuin yleiset tuotantokustannukset ja palat Virossa ovat huomattavasti alemmat kuin Suomessa."

Violaisten pyrkimyksenä on siis täysin samojen etujen myöntäminen molemminpuolisesti. Huolimatta siitä, että tällainen ajatus sinänsä on sympeattinen, lienevät olosuhteet ainakin täällä hetkellä sellaiset, ettei tätä ajatusta ainakaan koko laajuudessaan meidän puolelta me voitane hyväksyä. Sen sijaan on syytä harkita, eikö virolaisten ehdotusten osittaiseksi tyydyttämiseksi voitaisi löytää jostain keskitietä esim. niin, että laadittaisiin 3 luetteloa, kaikki prosentuaaliset minimitariffista, joista ensimmäiseen otettaisiin sellaiset tuotteet, jotka jätetään molemmin puolin tullivapaiksi tai saman tullialennuksen alaisiksi, toiseen ne tuotteet, jotka Suomesta Viroon tuotaessa saavat määrätyn alennuksen ja kolmanteen ne tuotteet, jotka Virosta Suomeen tuotaessa saavat Suomessa alennuksen. Jos johonkin yllämainitun tapaiseen kompromissiin voisimme suostua jo ennen neuvottelujen alkamista, luulisin sen tuntuvasti helpottavan itse neuvotteluja.

Neuvottelujen lähestyessä on virolainen sanomalehdistö alkanut runsaammin kiinnittää huomiota kauppasopimuksemme tarkistukseen. Lukuisia lyhyempiä, vähemmän tärkeitä kirjoituksia on eri lehdissä ollut ja kaksi laajempaa, perusteellista kirjoitusta, toinen Postimiehessä no.278, 13/10-1929 "Eestin-Suomen taloudellinen yhteistyö", toinen Päivälehdessä 1/11-1929 "Eestin-Suomen kauppasopimuksesta." Molemmat nämä kirjoitukset, joihin erikoisesti pyydän saada kiinnittää huomiota, myötäseuraavat suomennöksinä. Lisäksi ~~esittävät~~ ^{esittää} Postimies n:ossaan 288, lokak. 23 p:ltä tilastollisen katsauksen kauppasuhteisiimme, jossa se lopuksi tekee seuraavat yleiset huomautukset;

"Voi olla, että suhde nyt olisi toisenlaisin, jos toimelle olisi pidetty kiinni kaikista niistä mahdol-

lisuuksista, joita kauppasopimus itsessään sisälsi. Emme tehdo ketään syyttää, vielä vähemmin esettes toista puolte toista vasteen, mutte ei kuitenkaan voi päästä siitä tunteesta etteivät Suomen taloudelliset piirit ole sine osottaneet Viron markkinoihin nähden terpeellista energiaa ja alotekykyä. Tämän johdosta on monikin mahdollisuus laskettu läpi käsien, seikke joku antaa itseään sitä enemmän tuntea, mitä suuremmaksi muiden meiden kauppapiirien huomio Viron markkinoihin nähden muuttuu. Tiedämme, että luotto-olot Suomen tuotteiden tilaamisessa ovat paljon raskaammat kuin muualla. Uskomme myöskin, etteivät Suomen tuotantolaitokset yleensä voi niin laajoja luottoetuja myöntää, kuin tämä toisinaan muualla on mahdollista, mutte toiselta puolen ei saa selata myöskään sitä, ettei vika tässä suhteessa useinkaan ole niin paljon itse mahdollisuuksissa kuin puutteellisessa informationissa Eestin tuotantomahdollisuuksiin nähden. Eestin kauppiareissa, jotka ovat kosketuksissa Suomen kanssa, huomauteaan oikeudella, että meidän markkinaimme parempi tunteminen ja suurempi energia sen käyttämiseksi pitäisi juuri Suomen oman edun kennelta olle toivottava.

Nämä ovat käsityksemme mukaan tärkeimmät momentit Eestin-Suomen kauppasopimuksen tulosten arvioimisessa. Eri kysymys on, ovatko muut arvioinnit näiden rinnalla niin tärkeitä, että ne voisivet olle pohjana sopimuksen tarkistukselle. Että on olemassa yksityisiä kohtia, jotka ehkä vastivet perennusta, sitä ei saa kieltää jo senkään johdosta, ettei yksikään kauppasopimus itsessään ole ideaalinen.

Mutta kun kerran Suomessa arvellaan, että ti-

lanne oikeuttaa kauppasopimuksen tarkistamiseen, ei Ees-
tillä voi olla mitään sitä vastaan kun Suomi omaa oi-
keuttaan käyttää. Meidän vakava toivomuksemme on, että työ
loppuisi molempia puolia tyydyttävällä tavalla, seikka mikä
sine ei ole helppoa, ja että tässä yhteydessä ei aino-
astaan ei supistettaisi sopimuksen pohjaa, vaan mahdol-
lisuuksien mukaan vielä laajennettaisiin pääasiallisesti
tasapuolisuuden ja vastavuoroisuuden pohjalla. Täysin ar-
vioiden taloudellisen yhteistyön merkitystä Suomen kanssa
ja välttämällä kaikkia illusioneja, jotka eivät todellisuus-
dessa löydä oikeutusta, on meidän sitä enemmän annetta-
va arvoa sille, mikä on mahdollista toteuttaa, ja hyödyllinen
molemmalle puolelle."

Niinkuin edellisissä raporteissani tätä kysymys-
tä käsitellessäni jo huomautin, on virolainen valtuuskun-
ta kokoonpantu joksenkin niinkuin siinä edellytin. Puheen-
johtajana on kauppaosaston johtaja Hurt ja jäsenenä ul-
koesisäministeriön sopimusosaston johtaja Mickwitz ja ma-
taloudellisen keskusyhdistyksen "Estonian" johtaja herra
Uritem. Sitäpaitsi on pari teknillistä neuvonantajaa.

Edellisessä raportissani mainitsin myöskin
pääkonsuli Puhkin pitäneen mahdollisena, että Viron puo-
lelta ehdotettaisiin m.m. lasi- ja tekstiilituotteiden
tullien molemminpuolista poistamista. Hänen käsityksensä
mukaan voivat virolaiset myöskin ehdottaa, tai suostua,
tullien poistamiseen kenkätuotteilta ja margariinilta.
Viralliselta taholta en tässä suhteessa ole mitään kuul-
lut.

Mitä lasituotteisiin tulee, kävi luonani
29.10 Järvekandin lasitehtaan johtaja, insinööri Lakk, lasi-
teollisuudesta puhumassa, ja oli hän myöskin sillä kan-
nalla, että lasituotteiden tullit pitäisi kokonaan poistaa.

Asiasta oli hän käynyt keskustelemassa Lahden lasitehtäällä, sekä lasitehtaiden keskuksessa Helsingissä, ja oli tällöin ehdottanut, että tehtaat tekisivät tuotannoksen keskinäisen sopimuksen, niin ettei toinen toisteen vahingoittaisi, vaan että tullinpoistamisen kautta kauppamehdollisuudet tulisivat entistä edullisemmäksi. Hänen piti vielä jatkaa asiasta keskusteluja.

Kun maataloustuottajain taholla täällä näytään olevan kokoleilla hermostuneita kauppasopimuksen revisioiden suhteen, pitäisin suotavana, että meidän maatalouspiireistämme joitakin henkilöitä tulisi tänne epävirallisesti tšekäläisille maataloustuottajille selostamaan tilannetta meillä ja vetoamalla maataloustuottajain soliderisuustunteisiin tekemään heille selväksi meidän ~~kantamme~~ kantomme. Jos virolaisille miehille saadaan selvitettyksi ettei tarkoituksemme ole erikoisesti sulkee virolaisten maataloustuotteiden pääsyä Suomeen, vaan saattaa Suomen maataloustuotteiden hinnat sellaisiksi, että maatalous paremmin kannettaisi, luulisin heidän käsittävän pyrkimyksemme oikealla tavalla. Luottamus tällaisiin selityksiin on luonnollisesti suurempi, jos ne annetaan välittömästi ja ikäänkuin spontanisesti asianomisten kesken, kuin jos ne tulevat viralliselta taholta. Jos tällaisesta toimenpiteestä tahdotaan jotsain hyötyä, on se kiireimmiten järjestettävä ennen neuvottelujen alkua.

Talinnassa, marraskuun 1 p:nä 1929.

Aame Wirtanen

Eestin-Suomen kauppasopimuksesta.

Eestin-Suomen välinen kauppaja merenkulkusopimus, jonka Eestin riigikogu kesäkuun 22 p:nä 1922 vahvisti, on jo alusta alkaen molempien puolien vastaavissa talouspiireissä kutsunut esille tyytymättömyyttä. Tämä tyytymättömyys on usein heikosti perusteltu, usein on hyttysestä tehty elefanti, mutta tosi on, että jotain tässä sopimuksessa on epäkunnossa. Nyt ollaan päästy niin pitkälle, että tyytymättömyyden tuloksena, on päiväjärjestyksessä edellä mainitun kauppasopimuksen tarkistaminen, jota toimenpidettä myöskin meidän kannalta katsoen on vain tervehdittävä, erittäin siitä syystä, että sopimuksen irtisanominen on syrjäytetty ja sopimuksen määräyksiä vapaasta tahdosta entisen sopimuksen voimassaoloaikana tahdotaan korjata. Tämä voi huomattavasti jouduttaa uusien määräysten voimaantumista.

Syrjäyttäen kysymyksen, kummaleko puolelle voimassaoleva sopimus todellisuudessa on epäedullinen, kummaleko edullinen, (sopimuksen pitäisi kait olla molemmille puolille edullinen) on puolueettoman todistajan tunnustettava, että juuri Eestillä olisi syytä vaatia sopimuksen perinpohjaista uudelleen laatimista. Sopimus on laadittu ja solmittu aikana, jolloin Eestin taloudellinen kehitys oli vasta alkamassa sekä jolloin Eestiltä puuttuivat kaikki kauppasopimusten solmimisessa tarvittavat kokemukset. Siten kait on selitettävissä myöskin se seikka, että kysymyksessä oleva sopimus vähän vastaa Eestin taloudellisille vaatimuksille sekä muodollisesti on epäoikeudellinen, se tahtoo sanoa sopimuspuolien oikeudet sopimuksen mukaan eivät ole samanlaiset, vaan Eesti on sattunut huonompaan asemaan kuin Suomi.

Sopimuksen 5 artiklan nojalla ~~myöntävät~~ myöntävät sopimuspuolet toisilleen tullietuja 6 tavaraluettelon mukaan. Kaksi ensimmäistä näistä (A. ja B.) sisältävät tavaraluetteloja, jotka vastavuoroisesti ovat tullivapaat, Eestissä 17 tullimomenttia ja Suomessa 22 tullimomenttia. Mutta kolmas nimiluettelo (C) muodostaa itsessään määräyksen, joka aivan selvästi on epä-

oikeudenmukainen: tämä luettelo määrittelee joukon tavaroita (129 tariffimomenttia), jonka mukaan suomalaisista tavaroista kannetaan tässä luettelossa a b s o l u u t t i s e s t i määrättyjä tulleja, jotka eivät ole minkäänlaisten yleistariffin muutoksien alaisia. Tämän pitkän nimiluettelon ensimmäinen puute on, että siinä olevat tullimäärät ovat määritellyt silloisissa Eestin markkoissa ja kuten tiedämme, ovat nykyään muuttuneet Eestille huomattavasti epäedullisiksi. Toiselta puolelta taas riistää tämä nimiluettelo (meidän tullisäädäntömme ainoa tapaus) mahdollisuuden muuttaa näitä määräyksiä, jos syystä taikka toisesta esiintyy yleisen tullitariffin uudelleen järjestämisen tarve. Kolmanneksi on tämä etu Suomelle täysin yksipuolinen, sillä Eestillä ei ole Suomeen nähden tällaista etua. Viimeiset kolme nimiluettelo (D.E.F.) sisältävät taaskin prosentuaalisia tullietuja Eestin tavaroille. Tuntuu siltä, että jostakin syystä ovat Eestin tavaroille annettavat edut jaetut useampaan ryhmään (4 nimiluettelo), kun taas Suomelle annettavat edut (vain 2 nimiluettelo) ovat yksinkertaiset ja selvät: tullittomat ja prosentuaaliset edut yleistariffista. Jos Eestillä esiintyisi tarve suojella teollisuuttansa vaikkapa dumpingia vastaan, niin puuttuu sillä täydellisesti mahdollisuus Suomen suhteen artiklan 129 suhteen, kun taas Suomella on tässä suhteessa aivan vapa toimintavalta. Siitä on muodostunut sellainen epäluonollinen olosuhde, että useammat tavaralajit, joita valmistetaan kummassakin maassa, kun niitä tuodaan Suomesta Eestiin, ovat suurien tullietujen alaisia, mutta vietäessä samanlaista Eestin tavaraa Suomeen, kuuluvat Suomessa saman yleisen tullipykälän alle, joka on yhteinen toisten ulkomaiden kanssa. Suomi myy näitä tavaroita Eestin markkinoilla tullietujen johdosta paljon halvemmalla hinnalla kuin toiset ulkomaat, sekä huomattavasti huokeammalla kuin kotimaansa markkinoilla, tuottaen täten Eestin teollisuudelle vahinkoa, kun taas Eestillä on mahdotonta myydä samanlaista Eestin tehtaiden valmistamaa tavaraa Suomeen eduttoman suojatullin johdosta, vaikkakin Eestin hinnat ovat huomattavasti huokeammat Suomen hinnoista.

Edellä mainittujen tavaraluetteloiden epäkäytännöllisyyttä osoittaa myöskin se, että luettelossa mainittujen tuotteiden kauppavaihto meidän ja Suomen välillä ei ollenkaan ole tapahtunut.

Yleinen tavaravaihtobilanssi Suomen kanssa osoittaa kylläkin etua Eestille:

	1923	1924	1925	1926	1927	1928
	Miljoona kruunuissa.					
Viety Suomeen	4,81	5,22	3,78	3,35	5,06	7,91
Tuotu Suomesta	2,98	1,96	3,13	3,06	2,07	2,29.

Mutta kun lähemmin tarkastamme tavaravaihtoa, niin huomaamme, että Suomen tuotteiden tuonti, nimittäin tavarain kokoonpano, osoittaa määrättyä stabiiliteettiä:

Suomesta tuotiin:

	1923	1924	1925	1926	1927	~~1928~~
	Miljoona kruunuissa.					
Paperi raaka-aineita ja tavaraa	0,92	0,55	1,60	1,64	0,89	
Metallia ja metallitavaraa	0,54	0,37	0,52	0,60	0,35	
Öljyä, rasva ja kumi-tavaraa	0,27	0,17	0,20	0,14	0,22	
Tekstiilitavaraa	0,29	0,21	0,28	0,12	0,12	
Ruoka-aineita	0,35	0,12	0,19	0,16	0,12.	

Kun taas Eestin tavarain vienti Suomeen juuri suurempien tavarain alalla on paljon enemmän satunnaisluonteinen:

Meiltä vietiin Suomeen:

	1923	1924	1925	1926	1927
	Miljoona kruunuissa.				
Raavanlihaa	0,26	--	--	0,014	0,52
Karjaa	0,70	0,16	0,27	0,01	0,33
Pellavaa	1,01	1,69	1,02	0,46	0,16
Tappuraa	--	0,03	0,15	0,20	0,12.

Olkoonpa, että muutamat suuremmat vientitavarat, kuten: perunajauho, sementti, tiilit j.n.e. osoittavat nousevaa suuntaa, löytyy toiselta puolen taas joukko tuotteita, joiden vienti Suomeen osoittaa laskua, joten on selitettävissä se seikka, että loppusumma ei osoita säännöllistä nousua.

Niinmuodoin ei ole puheenalainen sopimus kyennyt monella-
kaan alalla hankkimaan Eestille vakituisia markkinoita Suomessa

Nyt, jolloin on päiväjärjestyksessä sopimuksen tarkista-
minen ja korjaaminen, on ensinnäkin tasa-arvoisuus tunnustetta-
va, s.t.s. saadett^ava edut prosenttuaaliselle pohjalle ja vasta
sitten menneiden vuosien kokemuksien ja aineiston nojalla
erikoisuunnitteluihin kuuluvien tavarain nimiluettelot tarkas-
tettavat. Laatiessaan nimiluetteloja ja etuja on Eestin pidet-
tävä silmällä myöskin teollisuutensa edut, kuten sitä on tehty
Suomen teollisuuteen nähden, sillä ne ovat sittenkin annetta-
vat kilpailevan ulkolaisen teollisuuden kustannuksella, eikä
kotimaan teollisuuden kustannuksella.

Viimeaikoina on yhteydessä Eestin-Suomen kauppasopimuksen
tarkistamisen kanssa, ollut myöskin puhetta tullien poistami-
sesta. Mutta se näyttää olevan tällä hetkellä aivan mahdotonta,
sillä Suomen taholta on tarkistamiskysymys nostettu juuri
maatalouden suojelemisen tarkoituksessa, joka suomalaisten
mielipiteen mukaan Eestin suhteen on riittämättömästi suojattu.
Mutta on myöskin otettava huomioon, että Suomessa on kotimai-
nen teollisuus enemmän suojeltu kuin Eestissä. Myöskin on
Suomi paljon enemmän tietoinen teollisuutensa suojaamisen
suhteen kuin Eesti, huolimatta siitä, että Suomessa on propa-
ganda kotimaan teollisuustuotteiden käyttämiseksi paljon
tehokkaampi ja tuloksellisempi kuin Eestissä.

M. J.

Eestin-Suomen taloudellinen yhteistyö.

Joku päivä sitten kertoi eräs Tallinnallainen lehti, että Helsingin poliittisissa piireissä kuuleman kerrotaan, että yhteydessä Eestin-Suomen kauppasopimuksen tarkistamisen kanssa on Eestin hallituksen taholta muka ehdotettu luoda molempain maiden välinen tulliuniooni, poistaen pääasiallisesti tullit kotimaan tuotteilta näiden toiseen valtioon tuotaessa.

Luonollisesti herätti tämä uutinen huomiota ja paljon mahdollisesti oli sellaisia, jotka yhdistävät tähän suurempia kuvitelmia, kuin mitä asia lähemmin tarkastettuna antaa. Mutta sittenkin on tosiseikkojen puitteissa pysyminen tarpeellinen ja toivottava.

On huomautettava, että mikäli me tiedämme, Eestin ulkoasiainministeriön taholta ei ole ryhdytty tällaiseen alotteeseen. Kysymyksessä on tietysti vain virallinen toimenpide, joka yksinomaan voi tulla puheenalaiseksi tässä tapauksessa. Että tämä kysymys poliittisissa piireissä joskus on ollut epävirallisena puheenaiheena, sitä ei voi salata. Kuuleman mukaan ovat Suomen eduskunnan vierailun aikana suomalaiset vieraat ilmituoneet tällaisia mielipiteitä. Mutta mennä tämän johdosta tekemään mitään konkreettisia päätöksiä merkitsisi rajaviivan poistamista virallisen ja epävirallisen, mahdollisen ja mahdottoman välillä. Tällaiset ajatusten ilmaisut voivat kyllä antaa todisteen intressistä Eestin-Suomen taloudellisen yhteistyön syventämiseen nähden, jonka kannattajain joukkoon me jo alusta alkaen olemme kuuluneet. Toinen asia on taas onko kysymys nykyisissä olosuhteissa tarpeellisen kypsä siihen, että tällaista askelta voisi ottaa vakavana aktioonina. Pelkäämme, että suomalaisissa piireissä Eestin-Suomen taloudellisen lähentämisen ajatus nykyhetkellä ei ole vielä tarpeeksi kypsä, kun sieltä päin ehdottomasti vaaditaan nykyään

voimassa olevan kauppasopimuksen tarkistamista sitä varten, että Eestin tuotteiden vientiä Suomeen vaikeutettaisiin. Meillä on tarkasti seurattu Suomen julkisen mielipiteen kantaa, sen verran, kuin sitä on julkaistu sanomalehdistössä. Kaiken sen nojalla, mitä sieltä päin lahtea on tullut kuultaville, tuntuu, että erittäin Suomen maataloudelliset piirit ovat peloissaan eräiden Eestin tuotteiden tuontiin nähden Suomeen. Äärimmäisen tunteellisia ollaan esimerkiksi Eestin karjan ja lihan tuonnin suhteen, jossa nähdään määrätty vaara Suomen maataloudellisille intresseille.

Ilman, että me millään lailla tahtoisimme kiittää naapurimme oikeuden olla itse etujansa tuomareina, emme voi olla huomauttamatta, että tämä vaara katsottuna meidän tahtomme tuntuu liiallisena. Joka tapuksessa ei sillä ole niin suurta merkitystä, kuin miltä se ehkä ensisilmäykseltä näyttää. Katsellessaan tarkemmin Eestin karjan viennin nousua Suomeen tuntuu siltä, kuin olisi tekemistä ilmiön kanssa, joka kuuluu enemmän vastavuoroisen kauppavaihdon tavallisen vuoksen ja luoden kuin vakituisten ilmiöiden joukkoon. Hyvinkin moni epätavallinen aihe on viime vuosina koskenut Eestin maataloutta, tuoden mukanaan seurauksia, jotka samoin ovat laadultaan ohimeneviä.

Jättäen hetkeksi kaiken edellisen ja tunkeutuen syvemmälle asiaan, on käsityksemme mukaan välttämätöntä, että kerran tullaan oloihin, joissa molempain maiden välinen lähempi taloudellinen yhteistyö on tarpeellinen jopa auttamaton. Muunmuassa ei käsityksemme mukaan pitäisi olla vaikeata myöntää kotimaan tuotteille vastavuoroisuuden perusteella tullivapaata kuljetusta toisesta maasta toiseen.

Luonnollisesti muuttaisi tällainen tilanne eräillä aloilla ehtoja ja näköaloja huomattavasti. Näytteenä voisi mainita tekstiiliteollisuuden, jolla alalla Eestin tehtailijat heti joutuvat vastakkain Suomen tehtailijoiden kanssa ja jolla alalla on pelättävissä etujen ristiriitoja. Erinäisistä vaikeuksista, jotka alussa ehkä ilmenevät, voisi kaikkein helpommin päästä siihen, että molempain teollisuuksien erikoisalat määriteltäisiin tarkoin, jättäen kummallekin ne tehtävät,

joita se parhaiten kykenee suorittamaan. Tämän ohella voisi toinen näistä vallan hyvin keskittyä valmistamaan juuri sellaisia kankaita, joita nyt tuodaan ulkomailta. Ranskan ja Puolan kokemukset sodan jälkeen ovat osoittaneet, että uusien taloushaarojen perustaminen ottamalla huomioon määrättyt ehdot, ei tuo mukanaan häiriöitä kummallekaan puolelle.

Kuten jo olemme sanoneet, emme kaikille näille ajatuksille anna suurempaa arvoa, kuin mitä olevissa olosuhteissa on mahdollista. Pysymme realiteetin pohjalla ja katselemme asioita tyyneesti. Onhan kaikella aikansa ja se tulee, kun vastaavat edellytykset ovat olemassa ja maaperä valmis.

Eestin kansan luonnollinen sympatia kuuluu Suomelle, siitä ei ole epäilystäkään. Suomen taholta on meitä kohtaan ilmituotu todellisia sympatioja, joille me kyllin osaamme antaa arvoa. Mutta suuri virhe on asettaa molemminpuoliselle sympatialle suurempia vaatimuksia, kuin mitä se kykenee suorittamaan.

Tämä koskee myöskin taloudellisia välejä. On tärkeätä, että emme jätä huomioonottamatta yhteistyön mahdollisuuksia k a i k k i e n niiden maiden kanssa, joissa meihin suhtaudutaan ystävällisesti ja joissa on päästy ja päästään vakaumukseen, että läheiset taloudelliset siteet kanssamme ovat hyödylliset.

Erittäin on mainittava historiallisia naapureitamme - Skandinavian maita. Sillä vastavuoroisuuden hyödyn tunteminen on sittenkin se voima, joka luo ja syventää taloudelliset välit.

Jos tämä tunteminen on vapaan harkinnan tuloksena, niin huomataan pian, että monikin este, joka alussa tuntuu voittamattomalta, ajankuluessa voidaan poistaa.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tellinnessä.

Ministeri Wuorimeen

reportti n:o 46-1929.

Muutokset Viron
ulkoedustuksessa.

Joitain päiviä sitten julkasi Päivälehti senssioniutisen suurista muutoksista Viron ulkoedustuksessa. Kun uutinen on ollut Suomen suuremmissa lehdissä julkaistuna, en sitä tässä uudelleen selosta.

Tiedustellessani ministeri Schmidtiltä kuinka paljon totta tiedosse on, sanoi hän, ettei siinä mainittuja seikkoja yleensä ole virallisesti käsitelty, ja että tiedot ilmeisesti ovat parlamenttikäytävillä tehtyjä kombinatsioneja. Ainoa seikka, jonka ministeri Schmidt tuntui pitävän varmuna, oli se, että Berlinin lähettiläs Menning tulisi eroamaan. Vaikkei näin ollen siirtokysymyksiä virallisesti olekaan käsitelty, on luonnollista, että, jos kerta herre Menningin eroa pidetään varmuna ja kun lisäksi lähettilään paikka Varsovasse vielä on täyttämättä, huomattavia muutoksia sittenkin on odotettavissa. Toinen kysymys tietysti on, missä määrin paikansa pitävä Päivälehdessä julkaistava uutinen henkilöihin nähden on. Jos Berlini vapautuu, piti arvas ulkoministeriön virkemies versin mahdollisena sitä, että ministeri Hellat tulisi siirrettäväksi sinne. Kuks Suomeen tässä

tapauksessa tulisi on toistaiseksi aivan hämärän peitossa, sillä herra Rebasella, jota kandidaattina mainittiin, on varsin paljon vastustajia, vaikka hän itse mielellään lähtisikin.

Lisään vielä, että Päivälehdän uutinen on antanut aiheita sekä Tönnissonin lehdelle, Postimiehelle, että sosialistien äänenkannettajalle, Rahva Söne'lle, varsin jyrkästi arvostelle Päivälehdän muutosuutista, samoin kuin siinä mainittuja ehdokkaita eri paikoille.

Talinnassa, marraskuun 1 p:nä 1929.

Arne Worsma

25

AM

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 47.

Tallinna

4/11 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

No. 1175.

Tallinnessa, marrask. 4 p. 1929.

Herra Pääministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
27/335 <i>see</i> D. 13 29		
6/11-29	K2	LII
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
5.	C12.	

Minulle on täten kunnia ohellisena lähettää Teille, Herra Pääministeri, raporttini n:o 47, joka sisältää seuraavaa:

Viron-Latvian tulliuioni.....siv.1-9,

Saksen voitulli..... " 10-14.

Vesteenotukseksi, Herra Pääministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Wirtanen

Herra Pääministeri Kyösti Kallio,
v.t.Ulkosiaiministeri,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tellinnessä.

ULKOASIAMINISTERIÖ		
27 27/335 Rec. D. 13 29		
6/11 29	A2	LII
PYHÄÄ	OSTO	ASIA
5	C12	

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 47 - 1929.

Viron-Latvian
tulliuniooni.

Niinkuin jo useissa raporteissani olen mainnut, eivät neuvottelut tulliunioonista Viron ja Latvian välillä tahdo edistyä, vaan ilmenee yksi vaikeus toisensa jälkeen. Nyt on asia jälleen yritetty viedä eteenpäin viimeisessä, lokakuun 17 p:nä tapahtuneessa molempien maiden ulkoministerien kohtauksessa Rigassa, jolloin Latvia pyysi erinäisiä lisäselityksiä Virolta viimeisintun aikaisemmin tekemään ehdotukseen nähden tullien poistamisesta kotimaisilta tuotteilta molemmiin puolin. Ennenkuin selostan tätä viimeistä vaihetta, lienee syytä luoda lyhyt katseus asian yleiseen kehitykseen.

7 p:nä marrskuuta 1928 tapahtuneessa Viron-Latvian ulkoministerien konferenssissa päätettiin antaa Viron-Latvian tulliunionia käsittelevän yleissekakomissionin tehtäväksi selvittää, mitä mahdollisuuksia on olemassa molempien maiden taloudelliseksi lähenemiseksi mahdollisimman laajalle alalle. Sekekomissionin piti tässä suhteessa tehdä ehdotuksensa mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa.

Tällöisen ehdotuksen teki Viron komissioni seka-komissionin kokouksessa Riigessa 23 p:nä tammikuuta 1929. Sekekommisionin uudelleen kokoonnuttus Tallinnassa 9 p:nä huhtikuuta s.v., uudisti Viron komissioni ehdotuksensa. Ehdotus esitettiin Letvian toivomuksesta kirjallisesti (ai-keisemmin oli se suullinen), ja suositeltiin siinä ennen tulliuunionin lopullista toteuttamista tehdä mahdolliseksi molemminpuolinen tullivapaa kotimaisten tuotteiden vaihto ja laatis luettelo niistä tuotteista, jotka joko kokoon-teen tei osalta jäävät tullivapauden ulkopuolelle. Tällöin oli otettava huomioon kummenkin maan tulliteppion tasa-peino, jolloin vuosittain tei puolivuosittein oli tarkis-tettava tuoteluetteloja. Tällöista kauppa vaihtoa olisi sää-nöllisesti lasjennettava kunnes tullipiirit täydellisesti ketosisivat.

Letvian komissioni tehtoi tämän ehdotuksen joh-dosta kuulla letvialaisten kauppiirien mielipidettä ja arveli voivensa vastata 3-4 viikon kuluttua.

Vastausta ei kuitenkaan vielä tähän päivään men-nessä ole annettu, vaan pyysi nyt vasta, ministeri Lettikin 17 p:nä lokakuuta Riigessa käydessä, Letvian ulkoministeri Belodis lisäselvitystä Virolta virolaisten ehdotusten suh-teen.

Letvia tehtoi lisäselvitystä (seuraaviin kysymyk-siin:

1. Onko Viron ehdotus 12.4.1929 ymmärrettävä niin, että Viron puoltama sopimus sisältäisi kolme tava-ryhmää:

a. Tuotteet, jotka nauttivat tullivapautta (ilmen luetteloa);

b. Tuotteet, joille määrätään prosentuaalinen alennettu konsolidoitu tulli;

c. Tuotteet, joille ei myönnetä mitään alennusta.

Viron käsityksen mukaan näyttää siltä, että tuotteet, jotka lankeavat kohtien b. ja c. alle, kuuluvat negatiiviseen luetteloon.

Millainen olisi kohdan a. alle kuuluvain tuotteiden kriteerio?

2. Onko kohdassa 1. b. mainituille tuotteille myönnettävä molemminpuolin semat alennukset, vai eikö tämä ole oleellinen ehto?

3. Onko ulkomaantullien (kolmansiin valtioihin nähden) yhdenmukaistuttamisen periaate sovellettava ainoastaan kohtaan 1. a. kuuluviin tuotteisiin ja niiden raaka-aineisiin, vai sovelletetaanko sitä myös kohtaan 1. b.?

4. Minkälaiset ovat, konkreettisesti esitettyinä likimääräiset poikkeukset yhdenmukaistettujen ulkomaantullien periaatteesta, Viron kannalta katsottuna?

5. Miten arvioiteisiin rahalliset vahingot? Ja luotetaanko Virossa vakavasti negatiiviseen luetteloon, vai vuosittaisen tarkistuksen mahdollisuuteen?

6. Onko Viro vakuutettu, että huhtikuun 12 p:n ehdotuksessa mainittu sanktioni todellakin on toteutettavissa siinä tapauksessa, että tullinoinin valmistustyöt katkeaisivat?

Näihin Latvian esittämiin kysymyksiin antoi Viron Rigassa oleva lähettiläs vastauksen t.k. 2 p:nä ja oli se asiallisesti näin kuuluva:

* 1. Viron ja Latvian taloudellista lähenemistä on sekkokomissioni monta kertaa kokouksissaan käsitel-

lyt, erikoisesti kokouksessaan 25 p:nä tammikuuta 1929, jolloin Viron valtuuskunta teki asiassa Latvian valtuuskunnalle konkreettisen ehdotuksen. Tätä ehdotusta selostettiin Viron puolelta jo silloin, niinkuin kokousten pöytäkirjoista ilmenee. Huhtikuun 12 p:nä 1929 uudistettiin ehdotus kirjallisesti ja neuvoteltiin vastaavasti. Näissä neuvotteluissa todettiin molemmin puolin, että Viron ehdotus edellyttää kaikkien kotimaisten tuotteiden jakamista kolmeen ryhmään. Tämä onkin Latvian memorandumissa 17.10.1929 täysin oikein esitetty ja nimennönsä se, että Viron ehdotuksen mukana tulee kotimaisten tuotteet jakaa seuraavaan kolmeen ryhmään:

- a. tullivapaat tuotteet (ilman luetteloa);
- b. tuotteet, jotka tullivapauden sijasta neutrivat ainoastaan määrättyjä tullihelpotuksia;
- c. tuotteet, jotka aluksi jäävät ilman tullihelpotuksia rajan yli viettäessä.

Kun nyt Latvian valtuuskunta on esittänyt kysymyksen, "minkälainen on a-kohtaan kuuluvain tuotteiden kriterio", voi tähän olla vain yksi vastaus, nimittäin että a-kohtaan kuuluvat kaikki kotimaiset tuotteet, mikäli niitä ei ole mainittu ryhmissä b. ja c.

2. Siirryttäessä vastaamaan toiseen kysymykseen, on vahvistettava, että b-ryhmään kuuluville tuotteille ovat tullimäärät olevat samanlaiset molemmin puolin. Jos esim. sovitaan kenkien tulli 4 frengiksi, on tämä määrä yhtähyvin voimassa Latviasta Viroon tuotessa kuin päinvastoin.

3. Viron valtuuskunta on useita kertoja ollut tilaisuudessa selittämään, että ulkomaantullien (tullit kolmansiin valtioihin nähden) yhdenmukaistuttaminen on periaatteessa toivottava, niinhyvin a. kuin b. ryhmään

kuuluvien tuotteiden suhteen. Semella kertaa ilmoitti valtuuskunta kuitenkin olevansa sitä mieltä, että poikkeuksena myöskin eräitä tuotteita, joiden suhteen tullien yhdenmukaistuttaminen aluksi osottautuu mahdottomaksi, sittenkin voitaisiin merkitä toiseen yllämainituista luetteloista. Niin esim. voisi olettaa, että tulli kumijalkineista Latviassa jäisi 2 frangiin, Virossa 1 frangiin. Viron puolelta ei tehtäisi vaikeuksia, jos tällaiset tuotteet joutuisivat ryhmään a, siis tullivapeiksi. Samoin voisi olettaa, että ryhmään b. otettaisiin esim. erikseen mainitsemattomat kenkätuotteet, joiden suhteen voimassa olevat tullit jäisivät käytäntöön, mutta ylimenon jälkeen tulli määrättäisiin kiinteäksi, esim. 4 frangiksi.

On merkittävä, että molemmat puolet jo ovat sopineet siitä, että käsite "tullit kolmansiin valtioihin nähden" eivät käsitä niitä tulleja, jotka koskevat Suomea, Liettuaa tai Neuvosto-Venäjää.

4. Vastaus neljänteen kysymykseen riippuu kokonaisen neuvotteluista. Ensimmäisten yhtäläistytämistöiden aikana v. 1924 selvisi kuitenkin, että kun vaan molemmin puolin hyvää tahtoa on olemassa, yhtenäistyttäminen on mahdollista, lukuunottamatta eräitä aivan vähäisiä seikkoja. Tässä käsityksessä on Viron valtuuskunta edelleenkin, arvellen, ettei poikkeusten lukumäärä saa olla suuri.

5. Rehellisten (valtiotrahaston) vahinkojen korvauskysymyksen nosti ensimmäiseksi Latvian valtuuskunta. Viron puolelta ajatus hyväksyttiin ja jo helmikuun 5 p:n 1927 sopimuksen 6 art. 5 momentissa sitä edellytetään. Miten tällainen rekisteröinti toimitetaan, on puh-

teasti teknillinen kysymys, jonka ratkaisemisessa tuskin suurempia vaikeuksia on odotettavissa.

Luettelojen tarkistuksen suhteen on Viron puolelta jo selitetty, että sellainen olisi toimitettava silloin, kun tullipoistoista johtuneen edun voidaan todeta aiheuttaneen vahinkoja jommallekummalle puolelle. Tällaisessa tapauksessa olisi sitä puolta, jonka tullivahingot osottautuvat suuremmiksi, korvattava siten, että sille lisätään jo myönnettyjen tullietujen määrää.

Lisääminen voi tapahtua niin, että eräät tuotteet ryhmästä c. viedään ryhmään b. ja joutuvat niin ollen neuttimeen tullihelpotuksia, tai niin että jotkut b-ryhmän tuotteet saavat entistä suurempia helpotuksia, mikä lopuksi saattaa johtaa täydelliseen tullivapauteen, s.o. siirtämiseen a-ryhmään.

6. Mitä tulee Viron ehdotuksiin sanktioneiksi, siinä tapauksessa, että tulliuunionin alkutyöt katkeisivat, on Viron puolelta huomautettava seuraava: Virossa on sen sitä mieltä, että Viron ~~valtuuskunta~~ ehdotus voi vain olla hyödyksi tulliuunionin toteuttamiselle. Viron valtuuskunta ei usko, että Viron ehdotuksen toteuttaminen voisi aiheuttaa tulliuunionin valmistustöiden katkeamista. Mutta koska Latvian valtuuskunta näyttää olevan toista mieltä, osotettiin Viron puolelta sanktionien määrääminen mahdolliseksi; olisi kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa ja oikeampaa, että sillä puolen perusteellisemmin kysymystä valmisteltaisiin, jossa arvelaan, että sopimuksessa määrättyt sanktionit ovat tarpeen. Viron taholla ei epäillä, että nämä sanktionit ovat toteutettavissa.

Viron valtuuskunta toivoo, että tämä vastaus täyttää Viron ehdotuksessa olevat epäselvät kohdat ja tekee Latvialle mahdolliseksi vasteavan kannanoton, vaikkein valtuuskunnan käsityksen mukaan Viron kirjallinen ehdotus huhtik. 12 p:ltä 1929 semoin kuin usein annetut suulliset selitykset (jotka osittain on viety sekskomissionin pöytäkirjoihin) jo sisältävät vastaukset kaikkiin Latvian taholta lokak. 17 p:nä 1929 esitettyihin kysymyksiin. Se tehtoo tässä tapauksessa todeta, että Viron ja Latvian ulkoasiainministerien välisissä neuvotteluissa marrask. 7 p:nä 1928 Tallinnessa todettiin, että helmik. 5 p:nä 1927 tehdyn sopimuksen artikla 11:n määräykset vielä odottavat toteuttamista. Päästäkseen eteenpäin tässä kysymyksessä, päätettiin, että sekskomissionin on kaikkein lähimmässä tulevaisuudessa, ja vielä ennen toukok. 10 p:ää 1929 löydettävä keinot, jotka voisivat molempien valtion taloudellisen kosketuksen vastavuoroisesti mahdollisimman lähelle.

Jo tammikuussa on Viro täyttänyt tämän velvollisuuden ja Latvian toivomuksesta huhtik. 12 p:nä toistanut ehdotuksensa. Viron valtuuskunta odottaa, että myöskin Latvian taholta täytetään tämä velvollisuus, ja toistaa, että se mielellään on valmis harkitsemaan niitä Latvian vastaehtotuksia, joiden välittömänä ja vakavana päämääränä on kauppavaihdon helpoituksen toteuttaminen. "

Ei voitane kieltää, että tässä Viron vastauksessa on pieni annos ironia tai ehkäpä ketkeruutta. Viitataanhan siinä useamman kertaan virolaisten sikeisempiin ehdotuksiin, joihin vastaus tähän saak-

ke on puuttunut, samoin kuin siitä ilmenee sekkin, että virolaiset omasta mielestään ovat riittävän selvästi kantansa ilmaisseet, niin että heillä on tunne, kuin olisivat latvialeisten viimeiset kyselyt aiheettomia ja vain jonkinlaisia verukkeita asian pitkittämiseksi. Olkoon tuon asian laita kuinka tahansa, millään erikoisen suurille toiveille eivät virolaiset tätä kysymystä katsele, vaan ovat latvialeisille katkeroituneita. Laajalle levinnyt virolaisissa piireissä on se käsitys, ettei tullionista lopulta keen tule mitään. Sanomalehdissä varsinkin, niinkuin jo ennenkin olen osottanut, käyttää varsin terävää kieltä. Utensa näytteenä tästä voin mainita, että "Päevaleht'in" kirjeenvaihtaja Rigassa on jo ennättänyt Viron ylläselostetun vastauksen huhteen haastatella ulkoministeri Belodista (Päevaleht n:o 299, 4/11-29) ja julkaisee haastattelun seuraavien rubriikkein: "Latvia ei puolla korttien paljastamista. Tulliunioni heutsantukoon hiljalleen sekakomissionin asiakirjoihin." Mainitun lehden mukaan on ministeri Belodis lausunut seuraavaa:

"Latvia on edelleen helmikuun 5 p:nä 1927 solmitun sopimuksen kannella ja ^{valmis/} ~~sitä~~ toteuttamaan koko laajuudessaan. Me olimme ja olemme edelleenkin valmiit tullionin esteittein toteuttamaan ja olemme sitä mieltä, että erimielisyydet siitä, missä järjestyksessä tämä toteuttaminen on suoritettava, parhaiten ratkaistaan erikoisten sekakomissionien neuvotteluissa. Hallitusten olisi puututtava asiaan vastaa sitten, kun nämä komissionit ovat ~~pidät~~ ^{pitäneet} työnsä.

Mitä tulee Viron toivomukseen siitä, että saatettaisiin julkisuuteen eräitä näitä neuvotteluja koskevia asiakirjoja, on sitä vastusta, mutta huomautan kuitenkin, että näitä kysymyksiä olisi edullisempi käsitellä asiantuntijain ilmapiirissä, sen sijaan, että ne jätettäisiin laajien piirien ratkaistavaksi. Käsitelmäni mukaan on tulliunioni vain yksi erikoisosa Viron ja Latvian suhteita koskevista kysymyksistä, eikä se saisi millään tavalla kajastua valtioidemme välisen ystävyys- ja poliittisen liiton vanhoja siteitä vastaan, jotka perustuvat maantieteellisen aseman ja historiallisten etujen yhtäläisyyteen."

Kun niinhyvin Latvian esittämät kysymykset kuin Viron vastaus annettiin julkisuuteen vasta samana päivänä, kuin Viron vastaus Latviolle annettiin (2.11.29), eivät virolaiset lehdet vielä ole ennättäneet omia arvioimisiaan esittää. "Postimees" ilmoittaa kuitenkin vielä laajemmin paleevansa asiaan ja mainitsee vain virallisen tiedonannon peräkäneettinä, että Viron vastaus on tyyni ja kylmäverinen, vaikka Latvian kysymykset olisivat voineet antaa sille aiheita ärtyneisyydelle, sillä aikaisempien keskustelujen perusteella olisi vastausten itsestään pitänyt olla selvät ja kysymysten esittäminen osottaa vain pyrkimystä ajan voittamiseen ja vastuun lykkäämiseen Viron niskoille.

Näiden selvittelyjen täpshduttus jää sans Latviolle. On mielenkiintoista nähdä, miten siellä nyt sijoteen asias edelleen ajaa.

Tallinnesse, marraskuun 4 p:nä 1929.

Arne Kivimäki

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimesan
raportti n:o 47 - 1929.

Saksan voitulli.

Saksen voitullia koskevista asioista on minulle eräs äskettäin Berlinissä käynyt maastelousmies ker-
tonut seuraavaa.

Ennen kevätistuntokeuden loppua 1929 hyväksyi Saksen Reichstag lain voitullin korottamisesta, mikä astui voimaan 1 p. elok. samana vuonna.

Saksen-Suomen kauppasopimuksessa on voitulli vahvistettu Rmk:ksi 27:50 kaksoissentneriltä, jota tullia kaikki muut Saksen kanssa kauppasopimuksen tehneet maat käyttävät hyväkseen. Korotettua tullia, Rmk. 50:- kaksois-
sentneriltä, maksaa tosiasiallisesti nykyään ainoastaan Puola, jolla ei ole kauppasopimusta Saksen kanssa. Mikäli on tullut kuuluville, korvaa eron entisen ja nykyisen tullin välillä Puolan valtio.

Uuden tullin tultua voimaan, elettiin Saksen ja Suomen välillä kauppasopimuksen tarkistamisneuvotteluja tämän pykälän muuttamiseksi, jossa voitulli on vahvistettu Rmk:ksi 27:50 kaksoissentneriltä. Tähän saakka on Saksen Suomen kanssa neuvotteleva valtuuskunta ollut sillä kannella, että sen on pysyttävä vahvistetun uuden voitullilain piirissä.

Samaa aikaa käy Saksen kauppasopimusneuvot-

teluja Puolan kanssa. Kun seksalaisen valtuuskunnan esimiehenä oli tohtori Hermes, joka kategorisesti vastusti kaikkia maataloudellisia etuja Puolalle, ovat nämä neuvottelut viimeaikoihin saakka olleet kuolleessa pisteessä. Viime syyskuun viimeisenä päivänä luopui kuitenkin tohtori Hermes esimiehen paikalta, johon tuli Saksen lähettiläs Puolassa, ja nyt toivotaan Saksassa neuvottelujen pääsevän edistymään. Eräissä piireissä on oletettu, että tri Hermesin luopumisella olisi symptomaattinen merkitys ja että Saksen hallitus ehkä maataloustullikysymyksissä tämän jälkeen aikaisemmasta kannastaan tulisi peräytymään.

On kuitenkin selvää, että voidakseen antaa perään ulkomaalaisille vastimuksille voitullisessa täytyy hyväksyttyä voitulliseksi muuttua. Kun sonderattiin tämän lain muuttamismahdollisuuksia, kävi ilmi seuraavaa.

Inflationin aikana oli Saksassa se käsitys vallalla, että maatalous menestyi paremmin kuin koskaan ennen, sillä elinterpeiden hinnat nousivat nopeammin kuin teollisuustuotteiden hinnat, ja maanviljelijä vepautui helposti omista velkekuormistaan. Deflationin aikana tepentui vastakkeinen ilmiö ja pian eivät maanviljelijän tulot enään peittäneetkään kuluja. Sen sijaan, että olisi huolehdittu oikeampien hintasuhteiden aikaansaamisesta, t.s. tehty maanviljelijöille mahdolliseksi saada tuotteistaan hintaa, joka olisi peittänyt kulut, ja tehnyt pääoman kokoamisen mahdolliseksi, alettiin maanviljelijöille ylen määrin tarjoamaan lainoja, jolloin nämä tarjoa-

miset muodostuivat poliittisten puolueiden ääntenkelestuskeinoksi. Kun tämä lainenenteminen ei auttanut maanviljelijää hädän perussyistä, ei poistunut maatalouden tarpeitten ja tuotteiden hinnan eroa, ja lainoja käytettiin talouden aiheuttamien tappioitten peittämiseksi, ei maanviljelijän asema parantunut, vaan päinvastoin tuli vaikeemmaksi. Usein eivät lainanottajat kyenneet määräsikene suorittamaan prosentteja tekemättä uusia lainoja. Nykyään arvelleen maataloudellisten lainojen Saksassa noussevan 12 à 13 miljardiin Saksen markkaan, siis jokseenkin samaksi kuin ennen sotaa, mutta prosentteihin mennään 2 kertaa enemmän kuin aikaisemmin. Epäsuotuisa raha-, vero- ja sosiaalipolitiikka tuntuu maanviljelijälle joka puolella. Niinpä on hintojen ja maksujen suhde verrattuna aikaan ennen sotaa muuttanut maanviljelijälle vähäiseksi. Tämä ilmenee seuraavista indeksiluvuista, jollain vastaava indeksi vuodelta 1913 on laskettu 100:ksi:

<u>Ala:</u>	<u>Indeksi v:na 1928:</u>
Teollisuustuotteet	154,5
Rahapalket	155,4
Yleiset talouskulut	185,6
Sosiaalivakuutusmaksut	390,0
Verot	400,0
Realliluoton prosentti	233,0
Henkilöluoton prosentti	212,0
Maanmiehen yksityiset tarpeet	165,0
Maataloustuotteiden myyntihinta	132,0
Maitotuotteiden myyntihinta	136,0

Maanmiehelle selvisi, ettei maataloutta lainojen antamisen kautta voi vaikeuksista selvittää, vaan

että päinvastoin velat tappavat maanmiehen ja että vaikeuksille on etsittävä apua puualta.

Helmikuun 20 p:nä t.v. kokoustuivat Kölnissä useiden maatalousjärjestöjen edustajat, jossa m.m. esiintyivät tri Hermes ja tri Schiele. Tällöin luotiin n.s. Reichsbauernfront, joka esitti tohtorien Brendesin, Hermesin, Schielen ja Fehringin allekirjoitetun n.k. neljänmiehen-ohjelman, johon m.m. sisältyi vaatimus voitullin korottamisesta, minkä sittemmin Saksen valtiopäivät hyväksyivätkin.

Tämä tullin nostaminen voille on luonnollisesti herättänyt suurta tyytymättömyyttä voita vievissä maissa. Erikoisen voimakkaana on tämä tyytymättömyys ilmennyt Tanskassa, jossa on uhattu ryhtyä boikottamaan saksalaisia tuotteita ellei Saksa muuta kantsansa. Luotetaan, että tämä boikottausuhke Saksen teollisuuspiireissä aiheuttaa levottomuutta, ja siitä syystä toivotaan Saksen teollisuuspiirien puolelta kesäisen pessimiteetin sijasta tukea voitullin alentamisvaatimukselle. Hollanti on Tanskan kannella mutta ei niin levoton. Saksassa on nim. juuston tulli jäänyt entiselleen ja Hollanti vie tätä tavaraa suurin määrin Saksaan, laskien, että voim hinnan noustessa Saksassa siirrytään enemmän voimvalmistukseen, kun sen sijaan juuston valmistus vähenee. Tällöin avautuisi Hollannille mahdollisuus nostaa juustotuotantoa voituotannon kustannuksella ja myydä enemmän juustoa. Sitäpeitsi on Saksan margariiniteollisuus hollantilaisen pääoman hallussa, joka myöskin voi laskea suurempaa kysyntää voim hinnan noustessa. Tästä huolimatta on Hol-

lennin hallitus yhtäaikaan Tanskan hallituksen kanssa Saksassa protesteerannut voitullin nostamista vastaan.

Ruotsin-Saksan kauppasopimus on 15 p:ksi helmikuuta 1930 lihetullien tähden irtisenoitu. Nyt ovat neuvottelut käynnissä, joissa Ruotsi myöskin vastii voitullin alentamista.

Latvia käy myöskin Saksan kanssa erillisiä neuvotteluja joko voitullin alentamisen hyväksimiseksi kompensatiivien saamiseksi. Samoin tukee Puola neuvotteluissaan kauppasopimuksesta voitullin alentamista vastimusta.

Kertojeni piti Suomen tehtiikkaa neuvotteluissa onnistuneena, tehtiikkaa, joka pyrki siihen, että Saksa lainsäädännöllistä tietä muuttaisi lain voitullista. Veikkei hän ollutkaan niin varma tuloksista, tuntui hän kuitenkin seeneen sellaisen vaikutuksen, että niin monelta taholta tapahtuvan painostuksen jälkeen Saksan teollisuuspiirit ovat asiassa tulleet levottomiksi ja voivat omissa intresseissään asiassa vaikuttaa. Useilla tehoilla saksalaisissa piireissä oli oltu sitä mieltä, että jos voitullilaki uudelleen tulisi parlamenttikäsittelyn alaiseksi, se ei enää saisiakaan puolelleen enemmistöä, niinkuin muutamia kuukausia aikaisemmin. Hänen mielestään tuntuivat mahdollisuudet asian selvittämiseksi nyt suuremmilta kuin joitain viikkoja aikaisemmin.

Talinnassa, marrask. 4 p:nä 1929.

Raimo Kottmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Neorinaan raportti no 48.

Tallinna

9/11 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

No. 1200.

Tellinnesse, marrask. 9 p. 1929.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 29 / 335 fac. 29		
12/11-29	No	LIL
RYHMÄ	OS.	ALIA
5	C12	

Herra Pääministeri,

Minulla on täten kunnia lähettää Teille, Herra Pääministeri, raporttini n:o 48, joka käsittelee

Keuhkosopimuksen tarkistamista (siv.1-7).

Vastanottaa, Herra Pääministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Kallio

Herra Pääministeri Kyösti Kallio,
v.t.Ulkosisinministeri,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnassa

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 29/385 h.e. D. 10 29		
12/11-29	No	LIIK
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C12	

Ministeri Wuorimeen

raportti n:o 46 - 1929.

Kauppasopimuksen
tarkistaminen.

Niistä yksityisistä keskusteluista, joita minulle on ollut eräiden Viron talouspiirien edustajien kanssa, semoin kuin erikoisesti Viron määräämien neuvottelijoiden kanssa, on yleisvaikutus ehdotuksemme johdosta seuraavanlainen.

Virolaisten käsityskanta on pääpiirteiltään edelleenkin sama kuin se, mikä sisältyy heidän memoranduminsa 9 p:ltä maaliskuuta 1925, jonka virolainen valtuuskunta jätti suomalaiselle valtuuskunnalle, kun mainittuna vuonna tarkistusneuvotteluja käytiin, jotka eivät johtaneet mihinkään tuloksiin. Virolaiset eivät hyvin voi käsittää meidän tarkistusvaatimuksiamme, kun ottaa huomioon, että Viron tuonti Suomeen muodostaa vain n. 1 o/o koko Suomen tuonnista, ja jos tarkastetaan niitä eri momentteja, joissa Suomi vaatii Virolle myönnettäviä etuja poistettaviksi tai supistettaviksi käytilestosta ilmi, että Viron tuonti niissäkin verrattuna koko tuontiin, on minimialinen, lukuunottamatta muutamia harvoja tuotteita, jossa tuontia enemmän on tapahtunut. Näistä tiimemainituista tuotteista olisi tällöin mainittava elävät eläimet, joita miltei yksinomaan on Virolta tuotu, mutta jotka nekään eivät edusta tavattoman suur-

ta määrää, Vuonna 1927 tuotiin 3.332 kpl., vuonna 1928 5.922 kpl. Tämänkin tuonnin arvelevat virolaiset poikkeuksellisen suureksi, tapahtuneiden katovuosien johdosta kun oli pakko kerjää hävittää. Lähetyksen antamisen alkuperätodistusten mukaan on neutseläimiä v. 1929 10 ensimmäisen kk. aikana viety yhteensä 596.980 kiloa, mikä tekisi n. 2.000 kpl. jos keskiarvoksi arvioidaan 300 kiloa.

Mitä sianlihaa tulee, josta Virolle on myönnetty 35 o/o alennus, oli sen yleistuonti v. 1926 3.082.060 kiloa, josta Virosta tuotiin 18.395 kiloa, v. 1927 oli yleistuonti 2.330.540 kiloa, josta Virosta 58.180 kiloa, v. 1928 oli yleistuonti 2.726.369 kiloa, josta Virosta 247.806 kiloa. Tässä yhteydessä lienee syytä mainita, että sianlihaa Lähetyksen antamisen alkuperätodistusten mukaan aikana 1/1 -31/10 1929, siis 10 ensimmäisen kk. aikana, on $\frac{\text{Virosta}}{\text{Suomeen}}$ viety 39.046 kiloa.

Sementin, jolle myönnetty alennus on 20 o/o, yleistuonti oli v. 1926 47.294.509 kiloa, josta Virosta 14.562.337 kiloa, v. 1927 yleistuonti oli 54.724.522 kiloa, josta Virosta 13.310.463 kiloa, v. 1928 yleistuonti 78.238.024 kiloa, josta Virosta 12.779.030 kiloa. Kuluven vuoden 10 ensimmäisen kk. aikana on Lähetyksen rekisterien mukaan sementtiä tuotu Virosta Suomeen 9.359.850 kiloa.

Tekstiilituotteita (lenkoja ja kankaita), joille on myönnetty 50 o/o alennus, tullikorotuksista, on myöskin Virosta Suomeen tuotu vain vähäiset määrät, verrattuna yleistuontiin, lukuunottamatta kolmea lajia, joiden tuonti on ollut huomattavampi. Puuvillakankaita, paino 100-250 gr., valkeisematonta, jonka koko tuonti v. 1926 oli 80.996 kiloa, tuotiin Virosta 36.418 kiloa.

Vastaavat luvut v. 1927 ovat 118.837 kiloa ja 59.358kg. sekä v. 1928 129.944 kiloa ja 66.825 kiloa. Kuluven vuoden 10 ensimmäisen kk. aikana on Lähetystön kirjojen mukaan puuvillakenkeita, velkaisemattomia, velkeistuja ja värjättyjä yhteensä viety Suomeen 86.026 kiloa.

Hemppu- ja pellavakenkeita, muunlaisia, (ilmeisesti purjekangasta) tuotiin Suomeen yhteensä v. 1926 25.175 kiloa, josta Virosta 8.081 kiloa, vuonna 1927 23.011 kiloa, josta Virosta 12.082 kiloa, ja vuonna 1928 21.096 kiloa, josta Virosta 11.782 kiloa. Pellavakangasta (purjekangasta) on Lähetystön kirjojen mukaan kuluven vuoden 10 ensimmäisen kk. aikana viety 10.235 kiloa.

Side- ja pujelankaa, vähintään 5 mm. tuotiin Suomeen v. 1927 1.459.913 kiloa, josta Virosta 54.618 kiloa, ja v. 1928 1.794.935 kiloa, josta Virosta 57.395 kiloa. Kuluven vuoden 10 ensimmäisen kk. aikana on Virosta viety Suomeen pellava- ja hemppuköyriä 45.982 kiloa.

Muiden tekstiilituotteiden tuonti Virosta on verrattuna kokonaistuontiin ollut suhteellisesti pieni.

Perunsin suhteen, jotka eivät sisälly nyt alkevien neuvottelujen piiriin, mutta joiden suhteen Suomessa paljon on puhuttu ja kirjoitettu, on huomautettava seuraava: Perunoita on vuosien kuluessa tuotu Suomeen paitsi Virosta myöskin Saksasta, Norjasta, Venäjältä ja Hollannista, vieläpä niin paljon, että Saksan tuonti v. 1928 oli joksenkin yhtä suuri kuin tuonti Virosta. Perunsin tuontia eri maista selvittää seuraava taulukko:

	<u>1926.</u>	<u>1927.</u>	<u>1928.</u>
Virosta	9.768.685 kg.	8.687.121 kg.	9.826.618 kg.
Hollannista	237.500 "	-	521.216 "
Tanskasta	-	-	-
Venäjäältä	-	78.517 "	229.475 "
Norjasta	127.691 "	96.037 "	-
Saksasta	3.197.632 "	-	9.106.001 "
Yhteensä.	13.404.859 "	8.896.852 "	20.090.712 "

Vuoden 1929 10 ensimmäisen kuukauden aikana tuotiin Lähetystön kirjojen mukaan perunoita Virosta Suomeen 3.464.386 kiloa.

Jos ylläoleva perunantuontia koskeva kohta jätetään syrjään, osottavat edelläolevat numerot suhdetta yleistuonnissa ja Viron tuonnissa Suomeen niiden tärkeimpien tuotteiden suhteen, joihin nähden Suomen puolelta tarkistusta on vaadittu. Täydellisyyden vuoksi tahdon vielä seuraavassa esittää luettelon kaikista Viron kuluksen vuoden 10 ensimmäisen kk. aikana Suomeen lähettämistä tuotteista, joille Lähetystössä on esitetty alkuperätodistukset. Osa tähän luetteloon sisältyvistä tuotteista on jo mainittu ylempänä asienomaisissa kohdissa. Täydellinen luettelo on seuraava:

<u>Tavaran nimi:</u>	<u>Tuonti aikana 1/1-31/10-29.</u>
Hevosia	1 kpl.
Neuteeläimiä	596.980 kiloa
Eläviä ankoja	9 kpl.
Tuoretta sianlihaa	19.901 kiloa
Savustettua sianlihaa	19.145 "
Tuoretta rasvanlihaa	668.189 "
Tuoretta lampaanlihaa	16.857 "
Savustettua lampaanlihaa	49 "
Linnunlihaa	166 "
Suolattuja kielia	561 "
Kalaa (norssveja)	100,20 "
Perunajauhoja	22.000 kiloa
Perunoita	3.464.386 "
Omenoita	32.735 "
Kerpaloita	500 "
Tuoretta kaalia	30.898 "
Punajuuria, lanttuja ja porkk.	192 "
Sipulia	650 "

Tuoreita kurkkuja	2.933	kiloa
Voite	460	"
Munia	8.720	"
Keksejä ja vohveleita	109	"
Kersmellejä	64,60	"
Auringonkukkaöljyä	526	"
Pellava- ja hemppuköyksiä	45.982,90	"
Pellevakengasta (purjekengasta)	10.235,77	"
Puuvillakengasta	86.026,26	"
Juutekengasta	3.742,20	"
Villakengasta	25,50	"
Verkaa	1.028,10	"
Koruompelutöitä	110,12	"
Tammiparkettia	9.466	"
Tasafaneeria	1.000	"
Faneerituotteita	2.710,40	"
Antiikkihuonekaluja	197,25	"
Reklamiilmoituksia	59,50	"
Sienherjäksiä	400,	"
Hevosenjouhia	676	"
Nehkevöitä	120,60	"
~~Puhelinrakennuksia~~ Nehkelaaukkuja j.n.e.	5,50	"
Puhelinvälineitä	10.181,94	"
Ukkosen johdattimia	6,50	"
Radioterpeita	61,70	"
Koneita (1 paperossin täyttämiskone)	650	"
Sementtiä	9.359,850	"
Tiilejä	19.384,000	"
Pellevakiviöljyä	57.034	"
Öljykivipetroolia	798	"
Fenolaöljyä	11.153	"
Asfalttia	10.818	"
Öljykivibentsiiniä	31.045	"

Kysymys, josta virolaisia erikoisesti askarruttaa tällä hetkellä, on se, mitä kompensatoneja Suomen puolelta voitaisiin antaa siinä tapauksessa, että Viron puolelta ehdotetut supistukset hyväksyttäisiin. Näiden kompensatiorien pitäisi olla sellaiset, että virolaiset neuvottelijat, esiintyessään hallituksen ja parlamentin edessä, voisivat osoittaa ettei kauppasopimuksen henkeä ole supistettu, vaan mikäli mahdollista laajennettu, ja että jos yhdeltä puolen etuja on poistettu, näitä poistoja korvasvat toiselta taholta tarjotut uudet edut. Luonnollistahan on, että vastaesitusten tekeminen virolaisissa neuvotteluissa kuuluu virolaisille, mutta on sittenkin syytä Suomessakin harkita, millä aloilla kompensatoneja voitaisiin myöntää.

Mikäli yksityisistä keskusteluistani olen voinut käsittää, ovat virolaiset valmiit varsinkin suuriin laajennuksiin kauppasopimuksessa, luonnollisesti sillä edellytyksel-

lä, että Suomen puolelta vastavastaisista laajennuksista myönnettään. Niinpä tuntuu minusta, että olisi mahdollisuus saada hyvin huomattavia alennuksia, ehkäpä täydellinen tullivapauskin, kumituotteille, posliini- ja fajanssituotteille ja pehville, joita Virossa ei ollenkaan valmisteta. Nämä meikkalaiset teollisuudet voisivat kokonaan vallata Viron markkinat ja syrjäyttää latvialaisetkin, sillä Viron ja Suomen väliset edut eivät Suomen klausulin perusteella virolaisissa sopimuksissa lankea Latvian hyväksi, ja virolaiset ovat tällä hetkellä siinä määrin kyllästyneet latvialaisiin, että he mielellään näkisivät latvialaisten mahdollisuuksien supistuvan Viron markkinoilla.

Voimassa olevan kauppasopimuksemme suhteen huomattavat virolaiset, ja tämän huomautuksen kuulee joko teholta, että suurin syy Suomen vähäiseen kauppaan Virossa on suomalaisissa itsessään. Kauppasopimus antaa toisiinsa verrattuna Suomelle niin huomattavia etuja, ettei pitäisi olla mahdotonta näitä markkinoita pitää käsissään, jos vaan riittävää halua ja intressiä olisi. On toiseikka, ettei suomalaisten tuottajain puolelta Virossa ole juuri minkäänlaisia reklameja tehty, eikä esiemiehiä lähetetty, ja mikäli minulle on kerrottu, nekin esiemiehet, usein saksalaisia, joita täällä on käytetty, eivät suinkaan ole perheimpä energiseen nähdä ja saattavat edustaa monia muita tuottajia. Semoin on tapahtunut sellaisten, etteivät suomalaiset liikemiehet ole ottaneet selvää virolaisista liikemiehistä, joiden kanssa ovat ryhtyneet tekemisiin, ja jotka ovat olleet spekulanteja, tai Virossakin epäluotettavaksi tunnettuja, ja tämän kautta joutuneet kärsimään, niinkuin eräs äskettäin tapaustapaus osoittaa. Luotettavien liikkeiden käyttäminen, joista tietääkseni Viron kauppa- ja Teollisuuskomitea on valmis antamaan tietoja, on seikka, johon suomalaisten ostajain ja myyjäin olisi kiin-

nitettävä enemmän huomiota.

Omasta puolestani tahtoisin kyllä ainakin osittain myöntää virolaisten olevan oikeassa syyttäessään Suomen tuotajia välinpitämättömyydestä Viron markkinoihin, ja kauppasopimuksen myöntämien etujen käyttämättä jättämisestä. Mitä syitä tähän mahdollisesti on olemassa, jääkÖn tässä yhteydessä selvittelemättä. Yksi kauppasuhteiden laajenemista ~~ja~~ estävistä syistä lienee kuitenkin se seikka, ettei Suomi luoton annossa kykene kilpailemaan vahvempien maiden kanssa, kuten esim. Ruotsi ja Saksa. Onnen Ruotsissa myönnetty erinäisissä tapauksissa 3-kin vuoden luottoa, mikäli minulle on kerrottu, vaikka yleinen luottoaika lieneekin kuusi kuukautta.

Ylläolevat huomautukset olen merkinnyt siinä mielessä, että Suomen puolelta, ennenkuin lopulliset ohjeet neuvottelijoille annetaan, harkittaisiin, missä määrin me uusia etuja voisimme myöntää ja jo esitettyjä tarkistusvaatimuksiamme muuttas, niin että neuvottelut molemmin puolin voitaisiin sestää tyydyttävään tulokseen. Että kaikesta huolimatta siinä tulee jäämään tyytymättömien ryhmä, on itsestään selvää.

Tallinnessa, marrask. 9 p:nä 1929.

Raimo Kuitman

5700

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaan raportti no 49.

Tallinna

11/11 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnessa, marrask. 11 p:nä 1929

No. 1202.

ULKOASMINISTERIÖ		
No	30/385	13/11/29
RYHMÄ	?	LII.
5	C 12	ASIA

Herra Ministeri,

Minulle on kunnia ohellisena lähettää Teille, Herrä Ministeri, reporttini n:o 49, joka käsittelee

Perustuslain muutosehdotusta Virossa

(siv. 1-8).

Vesteanottekee, Herrä Ministeri erinomeisen kunnioitukseni vakuutus.

Aarne H. Tuomi

Herra Ulkoasisinministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tellinnessa.

Ministeri Wuorimeen
raportti n:o 49 - 1929.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 30/335 Pa D. 13 29		
18/11 29	182	LWL
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C12	

Perustuslain muu-
tosehdotus Virossa.

Kertoesseni viime keväisissä raporteis-
seni niistä mieliseloista ja uudistussuunnitelmista,
joita eri puolueissa vaseliagation aikana ilmeni,
kiinnitin jo silloin huomiota siihen seikseen, että
usealla teholla vasedittiin ja pidettiin terpeellise-
na muutoksien aikeenseemista nykyiseen perustuslakiin.
Toisissa piireissä katsottiin vähäisempien muutosten
riittävän huomettuja epäkohtia korjeamaan, toisissa
pyrittiin perusteellisiin muutoksiin. Jo silloin oli
siis oletettevissa, että uuden Riigikogun kokoonnut-
tus ehdotuksis tässä suhteessa tulteisiin tekemään.
Nykyisen hallituksen päämies hra Strandman kiinnitti
myös ohjelmaa laetiessään huomiota mahdollisesti teh-
täviin muutosehdotuksiin, niinkuin tuota ohjelmaa kä-
sittellevästä reportistanikin käy ilmi. Ohjelman mu-
keen ei mikään koalitioryhmä saa tehdä suoran Riig-
gikogulle ehdotusta tässä asiassa, vaan on ehdotte-
jen ensin jätettävä kysymys koalitioryhmäin herkutte-

vaksi, siinä tarkoituksessa että kävisi mahdolliseksi löytää keikkie hellitusryhmiä enemmän tai vähemmän tyydyttävä ehdotus, joko sitten voitaisiin Riigikogulle esittää hallituksen puolesta. Vasta sen jälkeen kun olisi todettu, ettei ehdotus saisi hallituspuolueiden yhteistä kannatusta, jäisi ehdotuksen tekijälle vapaaksi jättää esityksensä Riigikogulle, ilman että tällainen menettely rikkoisi hallituskoomusta.

Näihin näkökohtiin perustuen jättivät muutamat peltomiesten ryhmään kuuluvat edustajat t.k. 7 p:nä Riigivenem Strendmanille ehdotuksen perustuslain muuttamisesta koelitioryhmäin harkittavaksi, ja tulee hra Strendman asiasta käymään keskusteluja sekä hallituksen että eri kokoomusryhmäin kanssa.

Peltomiesten ehdotus muuttas nykyistä perustuslakia perusteellisesti. Lyhyt tiedonanto asiasta on jo ollut Suomen lehdissä, mutta ehdotuksen tarkeyteen nähdessä katsotaan olevan syytä sitä yksityiskohteisesti selostaa.

Presidentin valitsee kansa yleisen, yhtäläisen, välittömän ja säälisen äänestyksen kautta, äänten enemmistöllä viideksi vuodeksi. Ellei ensimmäisessä äänestyksessä yksikään ehdokas saa absoluuttista äänten enemmistöä, toimitetaan uudet vaalit yhden kuukauden kuluessa. Silloin ovat ehdokkeina ainoastaan ne kaksi ehdokasta, jotka ensimmäisessä äänestyksessä ovat saaneet enimmän ääniä. Valituksi tunnustetaan se ehdokas, joka näistä kahdesta on saanut enemmän ää-

niä. Jos kummellekin on keraantynyt yhtä paljon ääniä, pidetään sitä valittuna, joka ehdokkaista on vanhin.

Presidentin ehdokkaana pitää olla Viron tasavallan äänioikeutettu kansalainen, joka vähintään on 40 vuoden ikäinen, ja jonka ehdokkaaksi on aset-
tanut vähintään 10.000 äänioikeutettua kansalaista.

Presidentin tehtävät ovat seuraavat:

1) Edustaa Viron Tasavaltaa ulos ja sisään päin, ottaa vastaan ulkovaltojen edustajat ja nimittää Tasa-
vallan edustajat ulkomailla.

2) Valvoo valtiomääräysten toteuttamista, voi vaatia selvitystä valtiovaltaa toimeenpanevilta laitoksilta ja henkilöiltä niiden toiminnan suhteen sekä omien val-
tuutettujensa kautta antaa tarkastelemaan tätä toimintaa.

3) Laatii valtion tulo- ja menoarvion ja esittää sen Riigikogulle hyväksyttäväksi.

4) Nimittää toimii ja vapauttaa niistä sotilas-
virkeilijät samoin kuin siviilivirkeilijät, mikäli näi-
tä tehtäviä ei lainsäädännössä ole jätetty toisten
viranomaisten huoleksi.

5) Tekee ulkomaisten kanssa Viron Tasavaltaa sito-
via sopimuksia ja esittää ne Riigikogulle hyväksyttä-
viksi.

6) Julistaa sodan ja tekee rauhan Riigikogun vas-
taavan päätöksen perusteella.

7) Julistaa sotatilan niinhyvin valtion eri osissa
kuin koko valtiossa ja esittää sen Riigikogulle hy-
väksyttäväksi.

- 8) On sotavaen korkein päällikkö.
- 9) Antaa lakiesityksiä Riigikogulle.
- 10) Antaa lainmukaisia määräyksiä ja asetuksia.
- 11) Retkaisee armon anomuksia tuomioiden lieventämiseksi tai kumoamiseksi.
- 12) Täyttää perustuslainmukaisia muita tehtäviä.
Presidentin instituutin luomisen rinnalla ehdotetaan huomattava Riigikogun reformi.

Riigikogu valitaan neljäksi, eikä kuten tähän saakka kolmeksi vuodeksi, ja sen jäsenten lukumäärä vähennetään 100:sta 50:een. Riigikogu valitaan yleisellä, yhtäläisellä, välittömällä ja salaisella äänestyksellä mutta ei enään suhteellisuuden periaatetta noudattaen.

Presidentti voi hajottaa Riigikogun jos valtion edut sitä vaativat. Silloin on hänen määrättävä uudet vaalit toimitettaviksi, viimeistään kahden kuukauden kuluessa hajottamispäivästä.

Riigikogun jäsenet saavat työstään palkkiota, ei kuitenkaan enemmän kuin 5 kuukaudesta vuodessa.

Riigikogun hyväksymät lait esittää Riigikogun esimiehistö Tasavallan Presidentille julkaisemista varten ja on Presidentillä oikeus jättää ne julkaisematta ellei sama Riigikogu ole kysymyksenalaista lakia hyväksynyt Presidentin toivomin muutoksin tai ellei seuraavien vaalien jälkeen valittu Riigikogu ole samaa lakia hyväksynyt.

Nykyisestä Riigivanemista tulee pääministeri.

Hallituksen muodostaa presidentin nimittämä pääministeri ja pääministerin valitsevat ministerit. Hal-

litukselle tulee olla Riigikogun luottamus ja on se vastuunseinen kensenedustukselle.

Hallitus ja sen yksityiset jäsenet efoavat toimisteen kun Riigikogu entea heille välittöman epäluottamuslauseen ja jos Presidentti tämän jälkeen ei ketso tarpeelliseksi hajoittes Riigikogua. Riigikogulle esitetyn välittöman epäluottamuslause-esityksen pitää olla vähintään 1/3 Riigikogun jäsenten allekirjoittama, jätettävä vastaavaan Riigikogun komissioniin perustellun selostuksen antamista verten viimeistään 7:nä päivänä ja pitää sen saada Riigikogun päätösvaltaisen jäsenmäärän puolelta absoluuttinen ääntenenemmistö nimellisellä äänestyksellä.

Jos hallitus itse tekee Riigikogulle oman ehdotuksensa suhteen luottamusksymyksen, kasitellaän tätä ehdotusta komissioorin lähettämättä ja äänestään siitä, jolloin tällaisen ehdotuksen hylkääminen on ainoesteen silloin kasitettava välittömaksi epäluottamuslauseeksi, kun hylkääminen on tapahtunut Riigikogun päätösvõimeisen jäsenmäärän puolelta ehdottomalla äänten enemmistöllä ja nimellisellä äänestyksellä.

Presidentti on oikeudellisestii vastuunalainen silloin, jos häntä syytetaan valtiopetoksesta. Pääministeri ja ministerit vastaavat oikeudellisestii erikoislain muksen silloin kuin heitä syytetaan heidän ammattialsansa kuuluvista teoista. Niin presidentin kuin hallitusten jäsenten asettaminen syytteeseen voi tapahtua ainoesteen Riigikogun päätöksen perusteella. Asian käsittely kuuluu valtioneoikeudelle.

Korkeimpana oikeusinstanssina on Riigikogun valitsema ja Presidentin toimiinsa vahvistama valtiotuomareista kokoonpantu valtioneikeus. Tuomareita, jotka eivät lain mukaan ole valittavia, vahvistaa toimiin Tasevallon Presidentti valtioneikeuden esityksestä.

Perustuslain muutosehdotuksen lopussa ehdotetaan, että muutokset (Riigikogun reformi ja presidentin instituutti) tulevat voimaan 100:nä päivällä sen jälkeen kun laki perustuslain muuttamisesta kansanäänestyksellä on hyväksytty. 90 päivän kuluessa lain hyväksymisestä kansanäänestyksellä, on Riigikogu velvoitettu sasettamaan voimaan kaikki perustuslain muutosten aiheuttamat lait.

Uudet Riigikogun vaalit ja presidentin vaalit toimitetaan kahden kuun kuluessa siitä päivästä lähtien, kuin perustuslain-muutokset ovat tulleet voimaan.

Tällainen on peltomiesten esittämä muutos-ehdotus Viron perustuslakiin. Tämän raportin liitteessä seuraava täydellinen suomennos muutettaviksi ehdotetuista perustuslain kohdista.

Miltä näyttävät sitten tulevaisuuden mahdollisuudet tehdyn ehdotuksen suhteen? On ensinnakin huomsutettava, että kansanäänestysjärjestelmä on niin suuri kysymysmerkki tuloksiinsa nähden, ettei edelläkäyviä arvioimisia siinä suhteessa voi tehdä edes jonkunlaisellakaan varmuudella. Kuitenkin vaikutti minulle entinen Riigivenem Jaan Tõnisson viime kesänä, että kun hän keväällä vaalimatkoilleen ympäri maata oli puhunut presidentinintituutin luomisesta ja Riigikogun jäsenmäärän supistamisesta, oli se kaikkialle saanut jakemattoman kannatuksen. Samaan suuntaan ovat kertoneet peltomiehetkin. Jos nykyisen Riigikogun mielisoje voisi pitää jonkunlaisena kriteeriona ovat mahdollisuudet muutoksien hyväksymisestä olemassa. Muutosta kannattavat luonnollisesti peltomiehet itse, joita on 24. Samoin oli jo kansanpuolueen (9 edustaja) ja kristillisen puolueen (1 edustaja) sekä talonmistajien puolueen (3 edustaja) / vaaliohjelmisssa samat muutokset. Pikkutilallisten (14 edustaja) väitetaan myöskin muutoksia kannattavan, mutta en ole voinut tätä tietoa vahvistaa, kun en ketään heistä vielä ole tavannut. Jos ylläolevat tiedot pitävät paikkansa, muodostaisivat nämä ryhmät jo enemmistön. Työpuolue (10 edustaja) on kysymyksen suhteen hajallaan. Saksalaiset (3 edustaja) kannattavat arvattavasti muutosta. Sen jyrkkiä vastustajia ovat sosialistit (25 edustaja). Kommunistien kanta (6 edustaja) on täysin arvasmaton. Että koalitioniryhmien keskeisissä neuvotteluissa, mikäli niissä yhteistä tulosta saavu-

tetsen, erinäisiä muutoksia yksityisissä kohdissa peltomiesten ehdotusten suhteen tullessa tekemään, voitane pitää varmana. Työpuolueen lehti "Vaba Mee" joka eräässä pääkirjoituksessaan ehdotusta käsitte- li ottematta mitään selvää kantaa, huomautti, että presidentin valitsemistapa, jossa toiseen äänestykseen jätetään vain 2 eniten ääniä saanutta ehdokasta, johtaa siihen, ettei Virossa presidentiksi pääse muu kuin joko peltomies tai sosialisti. Että kysymys joutuu kansanäänestykseen, on pidettävä varmana, sillä sitä varten tarvitaan sinostaan 25.000 henki- lön allekirjoittama enamus.

Tallinnessa, marrask. 11 p:nä 1929.

Arne Kivimäki

L e k i

Eestin Tasavallan perustuslain
muuttamisesta.

Eestin Tasavallan perustuslain §§ 88 ja 89 perusteella päätti Eestin kansa:

1 artikla.

Muuttaa Eestin Tasavallan perustuslakia (Riigitata-
ja no. 113/114-1920) seuraavasti:

Eestin Tasavallan perustuslaki.

Eestin kansa, vanhkumette uskoen ja tahtoen luoda ja kehittää valtiota, joka perustuu oikeuteen, lakiin ja vapauteen, turvaksi sisäiselle ja ulkoneiselle rauhelle ja pantiksi nykyisille ja tuleville polville niiden yhteiskunnalliseksi eduksi ja yleiseksi hyödyksi, hyväksyi ja vahvisti perustaven kokouksen ja myöhemmin kansinäänestyksen kautta seuraavan perustuslain.

§ 29. Kansa toteuttaa valtiomantia:

- 1) kansinäänestyksen, 2) kansan aloitteen,
- 3) Riigikogun vaalien ja 4) Tasavallan Presidentin kautta.

§ 36. Riigikogusse on 50 jäsentä, jotka valitseu yleisen, yhtäläisen, välittömän ja selaisen äänestyksen kautta. Riigikogun vaalileki juleisteen eri lekina.

§ 39. Joke neljän vuoden jälkeen toimitetaan Riigikogun vaalit.

Tasavallan Presidentillä on oikeus ennen Riigikogun valtuuksien loppumista hejoittaa Riigikogu, jos valtiolliset näkökohdet sitä veetivat ja on hänen semalle määrättävä uudet vaalit toimitettaviksi viimeistään kehden kuukauden kuluessa

hejoittamispäivästä.

Riigikogun jäsenten valtuudet alkavat siitä päivästä kuin vaalien tulokset on juleistu.

§ 42. Riigikogun esimiehistö voi kutsua Riigikogun ylimääräisiin istuntoihin olojen sitä vastiessa. Sen on niin tehtävä, jos tätä vastii Tasevallen Presidentti tai 1/4 Riigikogun laillisesta lukumäärästä.

§ 51. Riigikogun jäsenet saavat työstään palkkaa, mutte ei enemmän kuin viiden kuukauden ajalta vuodessa. Pelken peruste ja suuruus määrätään tarkemmin lailla, jota voidaan muuttaa ainoasteen seuraavien valittavien Riigikogujen suhteen.

§ 53. Riigikogun hyväksymät lait esittää Riigikogun esimiehistö Tasevallen Presidentille julkaisemista varten.

Tasevallen Presidentillä on oikeus valtiolisten näkökohtien perusteelle olla julkaisematta Riigikogun hyväksymää lakia, ellei sama Riigikogu ole hyväksynyt tätä lakia Tasevallen Presidentin toivom~~in~~ muutoks~~in~~ tai ellei seuraavain vaalien jälkeinen Riigikogu ole tätä samaa lakia hyväksynyt.

Päätöksestään olla julkaisematta lakia on Tasevallen Presidentin ilmoitettava Riigikogun esimiehistölle viimeistään 30 päivän kuluessa lain saamisesta.

§ 54. Yksikään laki ei tule voimaan sitä julkaisematta.

Ellei laissa itsessään toista järjestystä tai määrääs ole edellytetty, tulee se voimaan kymmenentenä päivänä sen julkaisemisesta "Riigitestaaja"ssa.

5 Luku

Tasevallen Presidentistä ja Tasevallen hallituksesta.

§ 57. Kensen edustajane toteuttaa Tasevallen Presidentti valtekunnan hallitusmehtie.

§ 58. Tasevallen Presidentin valitsee kense yleisellä

yhdenmuksiselle, välittömällä ja selaisella äänestyksellä annetun ääntenenemmistön nojalla viideksi vuodeksi.

Jos yksikään ehdokas ei saa ensimmäisissä vaaleissa ehdotonta ääntenenemmistöä, toimitetaan viimeistään yhden kuukauden kuluttua uudet vaalit, josse äänestyksen alaisina ovat vain ne keksi ehdokasta, jotka ensimmäisissä vaaleissa saivat enimmän ääniä, ja valituksi tulee se kahdesta, joka tässä toiskertaisessa äänestyksessä saa enemmän ääniä kuin vastaehdokas; jos äänimäärä on kummallekin yhtä suuri, tulee valituksi se, joka on vanhempi.

Tasavallan Presidentin valtuudet alkavat pyhän lupauksen antamisella. Jos Tasavallan Presidentin virka tulee vapaaksi ennen Presidentin valtuuksien loppumisaikaa, toimitetaan Tasavallan Presidentin vaalit viimeistään kahden kuukauden kuluessa.

Vaalikelpoiset ovat ne Eestin Tasavallan äänioikeutetu neuttivat kansalaiset, jotka ovat ainakin 40 vuoden ikäisiä sekä päässeet ehdokkaan paikalle vähintään kymmentuhannen äänioikeutetun kansalaisen kannatuksella.

Tasavallan Presidentin vaalitapa määrätään tarkemmin erikoislaille.

Tasavallan Presidentille valtuuksien voimassaoloajaksi maksettava palkko määrätään erikoislaille, jota laki voi muuttaa sinostaan Presidentin suhteen, joka valitaan seuraavissa vaaleissa.

§ 59. Tasavallan hallituksen nimittää toimeen ja vaputtaa siitä Tasavallan Presidentti.

Tasavallan hallitukseen kuuluvat pääministeri ja hänen ehdotuksestaan virkaan kutsutut ministerit.

Tasavallan hallituksen jäsenluku, työjako heidän välillään ja tarkempi toiminta määrätään erikoislaille.

§ 60. Tasavallan Presidentti ohjaa valtion sisä- ja ulkopoliittikkaa, huolehtii ~~val~~ valtion ulkonaisesta koskemattomuudesta, sisäisestä turvallisuudesta ja lakien noudat-

tamisesta.

Hän:

- 1) edustaa Eestin Tasavaltaa kansainvälisesti ja sisään-
päin, ottaen vasteen ulkovaltojen edustajat sekä nimittää
Eestin Tasavallan edustajat ulkovaltoihin;
- 2) velvoo valtiovaltaa toteuttamista, on oikeutettu vasti-
maan selvityksiä valtiovaltaa toteuttavilta virastoilta ja
henkilöiltä näiden toiminnasta sekä tarpeen vastiessa antaa
tutkia tätä toimintaa valtuutettujensa kautta;
- 3) laatii valtion tulo- ja menoarvion ja jättää sen Riigikogun vahvistettavaksi;
- 4) nimittää virkaan ja vapauttaa virasta sotilas- ja si-
viilivirkamiehet, ellei tämä tehtävä ole lailla annettu toisil-
le laitoksille;
- 5) solmii Eestin Tasavaltaa velvottavat sopimukset ulkoval-
tojen kanssa ja jättää ne Riigikogun vahvistettaviksi;
- 6) julistaa sodan ja solmii rauhan Riigikogun vastaavan
päätöksen nojalla;
- 7) julistaa sotatilaan eri valtion osissa taikka koko
valtiossa ja jättää sen Riigikogun vahvistettavaksi;
- 8) on sotalaitoksen korkein päällikkö;
- 9) jättää lakiehdotukset Riigikogulle;
- 10) antaa lakien edellyttämät määräykset ja asetukset;
- 11) ratkaisee ~~asutukset~~ armahdusnomukset oikeuden taholta
määrätyn rangaistuksen lyhentämisestä taikka vapautuksesta;
- 12) toteuttaa muita tehtäviä perustuslain pohjalla.

§ 61. Tasavallan Presidentin lähimpänä elimenä toteuttaa
Tasavallan hallitus hallitusvaltaa perustuslain ja muiden la-
kien nojalla.

Pääministeri edustaa Tasavallan Hallitusta Presidentin ja
Riigikogun edessä, johtaa ja yhtenäistyyttää Tasavallan Halli-
tuksen toimintaa, johtaa Tasavallan hallituksen istuntoja, on
oikeutettu vastimaan selvityksiä ministereiltä heidän toimin-
nastaan ja jättämään ministerien samoin kuin koko Hallituksen

erohekemuksen.

Siinä tapauksessa, että Tasavallan Presidentin virka on avoinen taikka Tasavallan Presidentti sairauden tai jonkun muun esteen vuoksi ei voi täyttää tehtäviään, täyttää nämä tehtävät pääministeri.

Pääministerin sijaiseksi nimittää Hallitus yhden jäsenistään.

§ 62. Tasavallan Hallituksen istunnot ovat suljettuja. Vain erikoisjuhletilaisuuksissa voi Tasavallan Presidentin määräyksestä julistaa istunnon julkiseksi.

Erikoistapauksessa voi Tasavallan Presidentti johtaa Tasavallan Hallituksen istuntoa.

§ 63. Astuessaan virkaan antaa Tasavallan Presidentti Riigikogun, Tasavallan Hallituksen ja Korkeimman Oikeuden yhteisessä istunnossa seuraavan pyhän lupauksen:

"Minä N.N. (etu- ja sukunimi), joka ryhdyn hoitamaan Eestin Tasavallan Presidentin virkaa, lupaan pyhästi noudattaa ja suojella Eestin Tasavallan perustuslakia ja sen nojalla annettuja lakeja, kunnioittaa valtiovalian lainmukaisia suhteita, uskollisesti ja isänmaallisesti täyttää virkaani kuuluvia tehtäviä sekä aina kaikella voimalleni ja parhaimmalla tahdolleni huolehtia Eestin Tasavallan ulkonaisesta koskemattomuudesta, sisäisestä rauhasta ja kehityksestä, yleisestä hyvinvoinnista oikeudenmukaisesta järjestyksestä ja turvallisuudesta sekä kansalaisten oikeuksista ja vapuudesta."

Tasavallan Presidentin tointa ei ole yhdistettävä toisiin virkoihin eikä muihin virkatoimituksiin. Kun Tasavallan Presidentiksi on valittu Riigikogun jäsen, niin luetaan hänet Riigikogusta eronneeksi vannomalla juhlallisen valan.

§ 64. Tasavallan Hallituksella tulee olla Riigikogun luottamus.

Tasavallan Hallitus tai sen jäsenet eroavat virasta, jos Riigikogu antaa niille suoransisen epäluottamuslauseen ja ellei Tasavallan Presidentti sen jälkeen pidä tarpeellisena hejoittaa Riigikogua.

Suoransisen epäluottamuslauseen pitää olla ainakin 1/3

Riigikogun jäsenien allekirjoittama, annettu Riigikogun vastavalle komissionille perustellun ehdotuksen esittämiseksi viimeistään 7 päivän kuluessa ja ~~xxxxx~~ on sen ~~asetta~~ Riigikogun päätösvaltaisen jäsenmäärän absoluuttinen ääntenemmistö nimellisellä äänestamisellä.

§ 65. Tasavallan Presidentillä on Tasavallan Hallituksen kanssa yhteinen Valtion kenslia.

Valtion kensliaa johtaa valtion sihteeri, jonka nimittää virkaan Tasavallan Presidentti.

§ 66. Tasavallan Presidentin jokaisen hallinnollisen esikirjen, jotta se olisi voimassa, tulee olla myös pää- tai esienomaisen ministerin allekirjoittama, joka vastaa siitä.

Kaikissa hallinnollisissa esikirjoissa, jotka Tasavallan Hallitus antaa, pitää olla pääministerin, esienomaisen ministerin ja valtiosihteerin allekirjoitus.

§ 67. Tasavallan Presidentti on oikeudellisesti vastuussa häntä valtiopetoksesta syytettäessä.

Pääministeri ja ministerit ovat oikeudellisesti vastuussa heitä syytettäessä tätä koskevan erikoislain pohjalla, perustuslain tai lakien rikkomisesta, joka on tehty tietoisesti tai törkeässä huolimattomuudessa.

Tasavallan Presidentin, pääministerin ja ministereiden syyttäminen tapahtuu ainoastaan Riigikogun tekemän päätöksen nojalla. Asian tutkiminen kuuluu valtioneuvalle. Syytteeseen asettaminen ja asian pohdinnan yksityisessä määrätään laissa.

§ 69. Ylimpänä oikeusasteena Virossa toimii Riigikogun valitse ja Tasavallan Presidentin virkaan määräämä Valtiontuomareista kokoonpantu valtioneuval.

§ 70. Tuomarit, jos ne eivät ole lain mukaan valittavat, nimittää valtioneuvalen ehdotuksesta virkaan Tasavallan Presidentti.

§ 76. Itsehallintojärjestöjen edustus valitaan yleisellä, yhtäläisellä ja salaisella äänestyksellä siihen kuuluvan lain pohjalle.

§ 80. Liikekannallepanon tepehtuessa semoin kuin soden alussa siirtyy sotaväen ylin johto Presidentin määrämälle puolustusjoukkojen ylipäällikölle, jonka valtuudet on määritelty erikoisleissa.

§ 81. Tasavallan Presidentillä on oikeus antaa erikoislein edellyttämällä perusteilla ja järjestyksessä sotajoukkoja koskevia asetuksia ja määräyksiä.

§ 82. Tasavallan puolustusvoimien liikekannallepanon kuuluuttamisesta päättää Riigikogu.

Tasavallan Presidentillä on oikeus Riigikogun päätöstä odottamatta kuuluuttaa liikekannallepano, kun vieres valtio on julistanut Tasavallalle soden, alkanut sotilaalliset toimenpiteet tai antanut liikekannallepanokäskyn Tasevaltaa vastaan.

§ 86. Perustuslaki on horjumaton ohje Riigikogun, Tasavallan Presidentin ja hallituslaitosten toiminnalle.

Artikkeli 2.

Viron Tasavallan perustuslain muuttamisen voimaansastumisesta määrätään seuraavasti:

§ 1. Viron Tasavallan perustuslain muutokset, jotka on annettu tämän lain artikkelissa 1, astuvat voimaan sedan päivän kuluttua tämän lain hyväksymisestä kansanäänestyksellä. Samalla kertaan menettävät voiman Eestin Tasavallan perustuslain ne otsakkeet, johdanto ja pykälät, jotka on korvettu tämän lain 1 artiklan kautta otsakkeineen, johdatusineen ja pykäläineen.

§ 2. 99 päivän aikana, laskien tämän lain hyväksymisestä kansanäänestyksellä, on Riigikogu velvollinen voimaan saatamaan asetukset, jotka ovat tarpeelliset tämän lain 1 artiklassa julkaistujen muutosten toteuttamiseksi näiden voimaansastumisen jälkeen.

§ 3. Uudet Riigikogun vaalit ja Tasavallan Presidentin vaali pannaan toimeen kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, josta tämän lain 1 artiklan perustuslainmuutokset tulevat voimaan (tämän lain art. 2 § 1).

§ 4. Tähänestisen Riigikogun jäsenten valtuudet loppuvat edellisessä pykälässä (art. 2 § 3) mainitun uuden Riigikogun valtuuksien alkaessa.

Tähänestinen Riigivanem luetaan muuttuneeksi pääministeriksi, alkeen tämän lain 1 artiklesse julkeistun Eestin Tasavallan perustuslain voimaastumispäivästä (tämän lain art. 2 § 1) ^{sine} ~~kunnes~~ edellisessä pykälässä (art. 2 § 3) mainittuun Tasavallan Presidentin virkaastumiseen saakka, Eestin Tasavallan muutetun ja voimaan tulleen perustuslain pykälän mukaisesti.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaaan raportti no 50.

Fallin.

19/11 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Talinnassa, marrask. 19 p. 1929.

No. 1226.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
31/335/29		
22/11-29	9	LII
USA	USA	ASIA
5	C 12	

Herra Ministeri,

Minulla on täten kunnia lähettää Teille,
Herra Ministeri, raporttini n:o 50, joka käsittelee

Keuppasopimusta ja perunatullia, (siv. 1-5).

Vastanottakse, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Aame Niemi

Herra Ulkossainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Talinnassa.

ASIAKIRJA		
31/885 P. D. D 29		
22/11-29	NO	LIIK.
5	E 12	ASIA

Ministeri Wuorimeen

raportti n:o 50 - 1929.

Kauppasopimus ja
perunatulli.

Tämän kuun 18 päivänä sain vastauksen seuraavan puhelinsanoman:

" E 44. Koska Hallituksessa katsotaan että ehdotetun perunatullin välttämättömästi tulee ulottaa vaikutuksensa myöskin suomal.-eestil. kauppasuhteisiin, on väärinkäsitysten välttämiseksi keskusteluissa Tallinnassa Ministeri Wuorimeen harkintansa mukaan tähän viitattava seuraavasti:

Ehdotus perunatullista on tehty yksinomaan koska on katsottu että Suomessa maatalouden ja semminkin perunatuotannon vaikea asema vastii tämmöistä toimenpidettä. Mikäli tulli säädetään on tämä seikka tietysti vaikuttava suomal.-eestil. kauppasuhteisiin ja huomioidettava sitä järjestettäessä. Ministeri Wuorimeen on vakuutettu, että Suomen Hallitus puolestaan tässäkin tilanteessa tulee koettamaan löytää molempien maiden oikeutettuja etuja ja Viron erikoisessa vastaavan ratkaisun."

Jo Helsingissä käydessäni tulin vakuutetuksi siitä, ettei ollut mahdollista kauppasopimuksen tarkistamisneuvotteluissa välttää perunatulleita koskevan kysymyksen esille ottamista, huolimatta siitä, ettei kysymys sisältynyt Suomen alkuperäisiin ehdotuksiin tarkistettavista kohdista. Niinkuin jo keskusteluissani Herra Pääministerin kanssa huomsutin, pidin aivan välttämättömänä, että jos kysymys perunatulleista otetaan esille, ja Eduskunta tässä suhteessa tulee hyväksymään Hallituksen esityksen perunain saattamisesta tul-

lin alaisiksi, Viro perunain tuontiin nähden asetetaan erikoiseseensa myöntämällä sille määrätty alennus. Sastuani sitten ylläolevan puhelinsenoman, jossa esitettiin perustelut, mutta jätettiin harkittavakseni muoto, jossa esityksen tein, katsoin parhaammaksi heti virallisesti ilmoittaa kysymyksen esilleottamisesta. Ilmoitin asian ulkoasisinministerinapulaiselle, herra Schmidille, tänään klo. 12 päivällä, ja lähetin sen johdosta Ulkoasiainministeriölle seuraavan puhelinsenoman:

"Ill. Tein tänään virallisen ilmoituksen perustetulla esilleottamisesta kauppasopimusneuvotteluissa, Huomeutin syistä, jotka sen aiheuttavat sekä olevani vakuutettu että löydetään Viron erikoiseseensa vastaava ratkaisu. Raportti ensi postissa. Kiirehtikää neuvottelijain käyntiä."

Ilmoitukseni tehtyäni huomautti herra Schmidt, että kun Suomessa tähän saakka on ollut yleinen perunain tullivapaus, ei Viro erikoisesti sopimuksessa olleesta nimenomaisesta tullivapaudesta ole hyötynyt, ja tiedusteli heti, onko Suomi valmis tullin taltus voimaan Viron suhteen myöntämään erikoisetuja. Huomeutin tällöin käsitykseni olevan sen, että neuvotteluissa voimme löytää muodon, joka asettaa Viron erikoiseseensa muihin maihin nähden. Ettei tämä esitys ollut erikoisen miellyttävä oli ilmeistä, vaikkei se liene tullutkaan täydellisenä yllätyksenä, sillä olihan Vironkin lehdistössä jo ollut tietoja Hallituksen esityksestä perunain asettamisesta tullin alaisiksi. Esityksen vaikutus tulee ilmi vasta sitten kun se tšekäläisissä maatalouspiireissä tulee tunnetuksi.

Kun vaatimuksiemme täten on entisestään kiivistetty, pidän entistä tärkeämpänä, että maatalous-

piiriemme edustajat kiireimmiten saapuvat tänne Viiron maatalousmiehille selittämään tilannetta Suomessa ja niitä olosuhteita, jotka pakottavat ryhtymään suojeletoimenpiteisiin maataloutemme hyväksi. Semoin olisi terpeellistä, että neuvottelijat ensi tilassa tulevat epävirallisesti keskustelemaan asioista ja vasta näiden molempien käyntien jälkeen voidaan viralliset neuvottelut alkaa. Ainoasteen tätä menettelyä noudattamalla voidaan käsitykseni mukaan parhaiten luoda se pohja, jolle menestykselliset neuvottelujen tulokset voidaan rakentaa.

Esitettyäni ylläolevan uuden lisäkäsityksen tarkistusneuvotteluihin, kysyi ministeri Schmidt onko Suomi valmis luopumaan joistain toisista vaatimuksista alkuperäisessä ehdotuksessaan. Tähän en luonnollisestikaan voinut mitään täydellistä vastausta antaa, huomautin vain, että neuvottelujen kuluessa ja kun virolaisten vastaehdotukset ovat tulleet tunnetuiksi, lienee mahdollisuuksia sovitteluihin.

Kun Virossa muutamia päiviä sitten on asetettu erikoinen komitea täydelleen uuden tullitariffin valmistamista varten, ilmoitti ministeri Schmidt tiedusteluni johdosta, että uuden tullitariffin suunta on tarkoitettu pääsääntöisesti nykyisestä alenevaan ^{päin} ~~suuntaan~~ meneväksi, vaikkakin ehkä muutamille tuotteille korotuksetkin saattavat tulla kysymykseen. Joka tapauksessa tullevat tariffin nimikkeet miltei kokonaan muutettaviksi, nykyisiä nimikkeitä poistettaviksi, uusia luotaviksi. Lopuksi huomautti ministeri Schmidt niistä vaikeuksista, joita neuvotteluille voisi aiheuttaa Kansainliitolle ehdotettu sopimus tullireuhesta, mikäli

siinä edellytettynä määräaikana, lokak. 1 p:nä 1929, voimassaolevat tullit hyväksytään tullirauhan aikana sitoviksi.

Tänä iltana ilmestyneissä, huomaiselle eli 20/11 päivätyissä lehdissä on jo uutiset Helsingistä siitä, että perunatulli valtiovarsin veliokunnassa on hyväksytty samoin kuin tullin määrät ilmoitettu. Uutinen loppuu seuraavalla arvostelulla: "Kun Suomen-Eestin kauppasopimuksen mukaan perunain tuonti Eestistä on tullivapaa, eivät yllämainitut tullimäärät koske Eestin perunoita niinkään kuin kauppasopimus on voimassa." - "Vaba Maa" julkaisee uutisen huomattavalla kohdalla ja on pannut sen päällekirjoitukseksi suurin kirjaimin: "Eestin peruna hermostuttaa Suomea. Kilpailee halpahintaisuutensa tähden valtiolaitosten ostoissakin. Valtiote kutsutaan apuun." Uutisen jälkeen selostaa "Vaba Maa" perunamerkinain tilannetta Suomessa seuraavasti.

Suomen Maataloustuottajain Keskusliiton äänenkannattaja valittaa jo pitemmän aikaa, että tilanne Suomen perunamerkkinoilla muuttuu yhä huolestuttavammaksi. Kotimaan tyydyttävän perunesadon lisäksi on Suomeen jo lokakuun alusta alkaen kilpailijaksi tullut Viron rikes perunesato ja tästä johtunut suuri tarjoaminen on painanut hinnat harvinaisen alhaiseksi. Lehden mukaan olisivat virolaiset mahdollisimman suuren perunamäärän sijoittamiseksi määränneet alkuhintansaakin verrattain alhaiseksi, niin että marraskuun alussa Helsingin satamassa myytiin Viron perunoita vieläpä 35 Smk:lla (n. 3 E.kr.) hehtolitra. Nyt olisi hehtolitran hinta jo laskennut 32-33 Smk:ksi. Tämän johdosta väitetään kotimaisten perunamyynnin Suomen markkinoilla muodostuneen

erittäin raskeaksi, varsinkin kun Viron perunoita, joita tuodaan Etelä-Suomen satamiin 10.000-30.000 kg:n laasteina, jo myydään kaukana sisämaassakin. Vieläpä tyydytetään valtion ostot sotaväellekin suurelta osalta Viron perunoilla, huolimatta siitä, että voimassa olevien määräysten mukaan sotaväelle saisi ostaa ainoastaan Suomen perunoita. Kuitenkin on valvontaa vaikea toimittaa, kun Suomen perunoita sekoitetaan Viron perunoihin ja ainoastaan laboratorion tutkimukset voivat tätä kysymystä selvittää. Nyt ovat Suomen Maataloustuottajain Keskusliiton edustajat kääntyneet Helsingin puoleen anomuksella, jossa vaaditaan kaikkein jyrkimpien keinojen käyttämistä, että tällaiset määräysten kiertämiset lopetetaan ja että valtiolaitoksen varustamisessa maataloustuotteilla noudatettaisiin 1.10. 1925 annettuja ohjeita. Viimeksinitut ohjeet vaativat nimenomaan kotimaisten maataloustuotteiden etuoikeutta, jolloin valtiolaitoksille on sallittu maksaa aina 20 o/o korkeampi hinta verrattuna ulkomaisten tuotteiden hintaan.

Talinnassa, marrask. 19 p:nä 1929.

Aarre Koskenniemi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaan raportti no 57.
Tallinna

25/11 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnessa, marrask. 25 p. 1929.

No. 1236.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
33/386 ae.		29
27/11/29	2	
KYSELY	OSASTO	ALUE
5	E 12	

Herra Ministeri,

Minulla on täten kunnia ohellisena lähettää Teille, Herra Ministeri, raporttini n:o 51, joka sisältää:

- 1) Sienlihan kaupan järjestely Virossa ja kauppasopimuksemme....siv.1-6
- 2) Eesti Pank'in muuttaminen osakeyhtiöksi..... " 7-10.

Vastanotuksa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Nordin

Herra Ulkossainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tellinnsassa.

LIIKESÄÄNNÖN NESTERI		
No 33 / 336 (ae) D. 10 29		
27/11/29	52	LII.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C17	

Ministeri Wuorimaan

raportti n:o 51 - 1929.

Sianlihan kaupan järjestely

Virossa ja kauppasopimuksemme.

Virossa toimii neljä suurempaa teurastamoyhtiötä: "Estoonia Eksporttapemajat" Tellinnsassa, sama Tartossa, "Osto-myynti yhdistys Liheeksport" Tapassa ja "Wöhme Eksporttapemaja" Wöhmessa. (Tapemaja = teurastamo). Nämä yhtiöt ovat viime aikoihin saakka rajettomasti kilpailleet keskenään sekä ostoissa että myynneissä ja siten tuntuvasti häirinneet toisiaan ja vahingoittaneet heille yhteistä asiaa. Tämän johdosta ryhdyttiin teurestemoiden kesken neuvotteluihin asiain järjestämiseksi niin, että kaikki voisivat mahdollisimman edullisesti toimia. Neuvottelut kuuluvat olleen pitkälliset ja vaikeat, mutta viimekuluneen lokakuun alkupuolella saatiin sovinto sikeän ja sen tuloksena julkaistiin seuraava yllämainitun neljän teurastamon yhteinen tiedonanto maanviljelijöille:

"Niinkuin arvoisat maamiehet tietävät alkoi Virossa muutamia vuosia sitten uutena tuottavana maataloussalana bacon-sikojen kasvattaminen hyvin voimakkaasti. Koko tätä työtä on häirinnyt, paitsi viimeisen kahden vuoden huono sato, myöskin teurastamojen välinen epäterve kilpailu sikojen ostossa ja tarpeet-

tomien välittäjien joukko.

Suunnatekseen vastaisuudessa Bacon-sikojen kasvatuksen maatalouden etujen mukaiseksi Tanskan esimerkkiä noudattaen ovat teurastamoyhtiöt valmistaneet ja saattaneet voimaan yhdenmukaiset periaatteet ja vastimukset Bacon-sikojen ostoon, lihan valmistukseen ja vientiin nähden.

1) 1 p:stä marraskuuta lähtien ostavat osuuskunnalliset vientiteurastamot Bacon-sikoja ainoastaan teurestuspaikan ja kiinteän lajittelun pohjalla. Kaikissa vientiteurastamoissa ovat Bacon-sikojen ostoehdot täydellisesti samennaiset.

2) Lontoon bacon-markkinain hintain perusteella noteerataan joka lauantai Tallinnan pörssissä bacon-sioista seuraavalla viikolla maksettavat hinnat. Noteeratut hinnat ja merkkinsä tilanne annetaan sanomalehdistön kautta maamiehille tiedoksi.

3) Jokainen vientiteurastamo toimii ja järjestää bacon-sikojen vastaanoton ainoastaan oman piirinsä rautatieasemilla.

4) Bacon-sikojen kasvattajaliittyykää lähimmän osuuskunnallisen vientiteurastamonne jäseneksi, sen kautta tulette isännän oikeuksin lähemmäksi koko työtä.

Maamiehet, kasvattaessanne runsaasti bacon-sikoja, luotte maitotuotannon rinnalle toisen pysyvän tulo-lähteen, vapautatte taloutenne rahanpuutteesta ja velka-kuormesta. Älkää unohtako, ettei 200.000 bacon-sikaa edusta enemmän kuin 1 1/2 sikaa yhtä maataloutta kohti, mutta antavat vuodessa 15. milj. kruunun tulon, mitä summaa Bestin maatalous kovin tarvitsee."

Epäterve kilpailu, jonka aiheutti vientiteurastamojen liika suuri luku, oli erikoisen raskas uusille teurastamoille, joilla ei vielä ollut riittäviä

pääomia eikä yhteyksiä ulkomaiden kanssa. Eikä se ollut eduksi vanhoillekaan teurastamoille, kun toisinaan oli pakotettu suorittamaan korkeempaa hintaa kuin mitä ulkomailta saatiin. Näin ollen on syntynyt sovinto edullinen molemmille puolille.

Toiselta puolen on siankesvatus Virossa vielä liike vähäinen riittäkseen neljälle teurastamolle täyttä työtä varten. Teurastamojen tehtävänä on myös edistää siankesvatusta niin, että vientiä varten kasvatettavien bacon-sikojen lukumäärä saataisiin nousemaan ainakin 200.000, mikä määrä vastaisi nykyisten teurastamoiden valmistuskykyä.

Mikäli tehdyn sopimuksen sisällöstä on tietoja saatu, ovat myytävät bacon-siat jaettu siten, että Estoonis-teurastamojen osaksi tulee 53,50/o, Tapan teurastamolle 24,50/o ja Wöhman teurastamolle 22 o/o. Viro on jaettu piireihin, joista kukin teurastamo saa ostaa kaiken sianlihan ja vientiteurastamojen keskustoimistolle on määrätty muutamat suuret keskustopaikat, niinkuin Jõgeva, Paide, Esna, Tiiri ja Viljandi, joista ostettavat siat keskustoimisto jakaa eri teurastamojen kesken, niin että kukin niistä saa omien ostojensa täydennykseksi sellaisen määrän, että se vastaa sopimuksessa vahvistettua kunkin teurastamon osuutta koko tuotannosta.

Täten on sikojen osto saatu järjestetyksi. Sen lisäksi ovat vientiteurastamot sopineet yhteisestä myynnistä ulkomaille yhteisen edustajan kautta. Samoin ovat teurastamot yhteisesti sitoutuneet ryhtymään toimenpiteisiin helpokorkoisen pitkäaikaisen lainafondin luomiseksi vientiteurastamoille.

Sopimus tuli voimaan marraskuun 1 p:nä 1929

ja on se aluksi tehty 2 vuodeksi. Sopimuksen rikko-
jen voi sovinto-oikeus tuomita sakkoon, joko nousee
5000 kruunuun saakke.

Vientiteurestatmot suunnittelevat toimenpiteitä
bacon-sikojen kasvatuksen kehittämiseksi tuottavammak-
si ja maamiesten turveamiseksi tiheitä hinnanvaihtelu-
ja vastean. Samoin tulevat ne työskentelemään bacon-
sioista nykyään kannettavan valtion prosenttiveron pois-
tamiseksi, jolleista muuten muissa maissa ei liene
olemassa.

Lopuksi esitetäköön siiankasvatuksesta ja si-
anlihan viennistä muutamia tilastollisia tietoja.

Sikoja oli Virossa (sekä bacon- että muut
sijat yhteenlaskettuna) seuraavat määrät:

1920	266.646	kpl.	1925	338.648	kpl.
1922	272.348	"	1926	333.150	"
1923	338.366	"	1927	354.360	"
1924	287.507	"	1928	326.930	"

Baconis ja muuta siianlihaa vietiin Virosta:

<u>vuosi</u>	<u>kiloa</u>	<u>arvo</u>
1925	919.000	1.416.000 Ekr.
1926	1.487.000	2.421.000 "
1927	2.700.000	3.652.000 "
1928	2.208.896	2.937.136 "

Siianlihaa vietiin Suomeen:

1926	18.359	kiloa
1927	58.180	"
1928	247.806	"
1929 (10 ensim. 11. aikana)	39.046	"

Vertailun vuoksi mainittakoon, että Suomesta
siianlihaa on viety Ruotsiin yllämainittuina vuosina
seuraavasti:

1926	2.960.618 kg.	23.762.745 Smk.
1927	1.439.183 "	13.167.672 "
1928	619.655 "	6.466.646 "

Ylläolevat vertailevat luvut Viron viennistä Suomeen ja Suomen viennistä Ruotsiin olen merkinnyt siitä syystä, että kun tarkistusohjelmassamme m.m. on Virolle myönnetyn 35 o/o alennuksen poistaminen, virolaiset ovat kiinnittäneet huomiota tähän seikkaan, huomsuttamalle ettei sianlihan tuonti Virosta ole aiheuttanut minkäänlaista vahinkoa Suomelle, koska halvemman virolaisen lihan tuonti on tehnyt Suomelle mahdolliseksi paljon edullisemmin viedä lihas Ruotsiin ja paljon suuremmassa määrin kuin mitä Viro sitä on viennyt Suomeen. Kun Viro nykyään kauppasopimuksen perusteella maksaa tullia suolatusta ja savustetusta sianlihasta 1 mk. 17 penniä kilolta, täyden tullin ollessa 1 mk. 80 penniä, ja muunlaisesta lihasta 88 penniä, täyden tullin ollessa 1 mk. 35 penniä kilolta, nousee tämä tulli nykyisenkin alennuksen voimassaollessa ja edellyttäen että Eduskunta hyväksyy Hallituksen ehdottamat komptukset sianlihan tulleissa sellaisiksi, että Virosta tulleesta lihasta laskelmieni mukaan on suoritettava, ensinmeinituista lajeista 1 mk. 56 penniä kilolta 2 mk. 40 pennin asemasta, ja jälkimäisenä mainituista lajeista 1 mk. 30 penniä 2 mk. asemasta. Toisin sanoen nykyisin maksettavista tulleista joutuisi Viro nykyisen alennuksen voimeen jäädessä vastaavasti suorittamaan 39 penniä ja 50 penniä kilolta enemmän kuin tähän saakka, seikka joka jo sinänsä ei voi olla vaikuttamatta yleisiin markkinahintoihin.

Muutamia päiviä sitten sain tilaisuuden keskustella lihakysymyksestä nykyisen kulkulaitosministerin

hra. Jürmenin kanssa, joka on Estoonian teurastamon johtavia henkilöitä. Hän lausui tällöin, ettei virolainen maastelous millään tavalla pyri tunkeutumaan Suomen markkinoille siinä mielessä, että se pilaisi hinnat Suomen talonpoikien vahingoksi, mutta että hänen mielestään, mikäli lihentuontia koskee, pitäisi olla mahdollisuudet sovintotietä Viron lihanviejäin kanssa saada asia tyydyttävällä tavalla järjestetyksi. Minusta näyttää siltä, että tässä suhteessa pitäisi olla mahdollisuudet varsinkin nyt, kun virolaiset lihanviejät ovat keskenään sopineet yhteistoiminnasta, jos vaan halua ja hyvää tahtoa on olemassa. Agronomi Mattsonilla tulee täällä käydessään olemaan hyvä tilaisuus tutkia tätäkin kysymystä ja kuulla mitä mahdollisia ehdotuksia virolaisten puolelta asiassa tehdään.

Ylläolevan selostuksen olen katsonut tarpeelliseksi siitä syystä että minusta tämä kohta tarkistusvastimuksissamme on yksi sellainen, jossa konsessio- nit neuvottelujen kuluessa meidän puoleltamme saattavat tulla kysymykseen ja joka niin ollen hyvissä ajoin veatii harkintaa.

Tallinnessa, marrask. 25 p:nä 1929.

Arne Mattson

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnessa.

Ministeri Wuorimaan
 raportti n:o 51 - 1929.

Eesti Pank'in muut-
taminen osakeyhtiöksi.

Virossa eletään parhaillaan suuren uudistus-
 innon aikeita. Samalla kun on tehty ehdotuksia perustus-
 lain ja kunnallishallinnon perusteellisiksi muutoksiksi,
 on jo valtion pankin pari vuotta sitten päätetty uu-
 distus täydessä käynnissä. Kun tämän uudistuksen tarkoi-
 tuksena on muuttaa nykyinen valtiopankki " yksityiseksi
 osakeyhtiöksi ", lienee syytä tätäkin kysymystä raportis-
 sa kosketella.

Uuden ohjesäännön mukaan on Eesti Pank
 yksityinen osakeyhtiö, jonka pääoma on 5 miljoonaa kruu-
 nua, jaettuna 100,000 osakkeeseen à 50 kr. Ylimenösään-
 nösten mukaisesti on maan hallituksella oikeus kaikkien
 osakkeiden omistajana esiintyä yleiskokouksen ominaisuus-
 dessa, ei kuitenkaan kauempaa kuin 2 vuotta uuden ohje-
 säännön voimaantulosta. Tämä aike menee umpeen 1 p:nä
 tammikuuta 1930 ja siksi pitäisi osakkeiden siirtyä yk-
 sityisiin käsiin marraskuun kuluessa tänä vuonna, niin
 että uudet omistajat voisivat pitää ensimmäisen yleis-
 kokouksensa viimeistään tulevan toukokuun aikana.

Osakkeet ovat nimellisosakkeita. Valvontaneu-

vostolle on oikeus, syytä ilmoittamatta, kieltäytyä rekisteröimästä merkittyjä osakkeita. Joka omistaa vähintään 10 osaketta, on oikeutettu äänivaltaisena otamaan osaa yleiskokoukseen, jolloin jokoista osaketta kohti tulee yksi ääni. Yhdelläkään osakkeenomistajalla ei ole enemmän kuin 1000 ääntä. Sen lisäksi voi hän valtakirjalla edustaa toisia osakkeita, ei kuitenkaan enempää kuin 1000 äänellä. Ohjesäännössä ei yhden henkilön hallussa olevien osakkeiden lukumäärää kuitenkaan ole rajoitettu.

On paljon väitelty siitä, että hallituksen pitäisi omistaa osake-enemmistö. Tällä seikalla ei kuitenkaan ole merkitystä, kun yhdellä omistajalla on korkeintaan 1000 ääntä huolimatta omistamiensa osakkeiden lukumäärästä. Tai, säilyttääkseen äänenenemmistön, olisi valtion otettava 99001 osaketta, jolloin sille tulisi 1000 ääntä 999 vastaan.

Hallituksen tarkoituksena on ilmeisesti ollut saada suuri osa osakkeista myydyksi. Osakemerkintä tapahtui kuluven marraskuun kahden ensi viikon kuluessa. Jo sitä ennen herjoittivat eri yhtiöt, järjestöt, yksityiset ja sanomalehdistö laajaa propogandaa osakemerkintän hyväksi. Eesti Pankin yleiskokoukset muodostuvat kaiken todennäköisyyden mukaan tulevaisuudessa parlamentiksi, jossa kaikki puoluevivahtukset tulevat edustetuiksi. Tämän "parlamentin" "hallituksena" tulee olemaan yleiskokouksen valitsema valvontaneuvosto, kun taas revisiooni-komissiooni tulee korvaamaan valtiokontrollin. Maan hallitus nimittää pankin hallinnon puheenjohtajan, joka samalla on Valvontaneuvoston puheenjohtaja.

Ohjesäännön mukaan on yleiskokouksen valit-

tava valvontaneuvostoon teollisuuden, kaupan, maatalouden, osuuskuntien ja työläisten edustajia, riippumatta ääntenjakeutumisesta. Täten on ilmeisesti tehdötu estää määrätyn enemmistön muodostuminen.

Muutamie päiviä sitten umpeenkulunut osakemerkintä, joka on hyväksytty, näyttää, että meen kaikissa piireissä on ollut harrastusta osakkeihin, vaikkei niitä ehkä niin paljon merkittykään, kuin ehkä eräillä tehoilla odotettiin. Kaikkiaan merkitsi 1118 ostajaa yhteensä 30,925 osaketta, siis noin 33 o/o koko osakemäärästä. Merkitsijät jakeutuvat virallisen ilmoituksen mukaan seuraavasti:

20	pankkia	yhteensä	5510	osaketta
76	teollisuuslaitosta	"-	4701	"-
216	kauppaliikettä	"-	4645	"-
78	osuusjärjestöä	"-	4175	"-
328	virkamiestä	"-	4035	"-
101	osuuskassaa	"-	3262	"-
68	kunnallishallintoa	"-	1356	"-
55	maanviljelijää	"-	663	"-
176	muita	"-	2578	"-

Merkitsemättä jääneet osakkeet jäävät luonnollisesti valtion haltuun.

Ennen osakemerkinnän alkamista oli ainakin eräissä virolaisissa piireissä huomattavissa levottomuutta siitä, että saksalainen kapiteali mahdollisesti pyrkisi bulvaanien kautta tavoittelemaan määräämisvaltaa uudessa Eesti Pankissa, merkitsemällä riittävän määrän osakkeita. Tätä varten olikin jo pankin ohjesäännössä ylläselostettu määräys siitä, että valvontaneuvosto ilmoittamatta syytä oli oikeutettu kieltäytymään rekisteröimäs-

tä merkittyjä osakkeita. Kun sanomalehdet kuitenkin tyydytyksellä merkitsevät saavutetut tulokset ja nimenomaan ilmoittavat merkintöjen tulleen hyväksytyiksi ja vain muutamien järjestöjen suhteen, joiden taloudellisesta asemasta tahdotaan tarkempaa selvitystä, vielä jääneen avonaisiksi, ei saksalaisen kapitaalın pyrkimystä tähän pankkiin ainakaan suuremmassa määrässä liene ilmennyt, jos ollenkaan.

Talinnassa, 25 p:nä marraskuuta 1929.

Aarne Koskenniemi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Uroimaaan raportti no 52.
Tallinna

2/12.1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnassa, jouluk. 2 p:nä 1929.

No. 1271.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
№ 34/336 Ae. 12. 29		
4/12.29	?	LII
FINNA	OSASTO	ASIA
5	C12	

Herra Ministeri,

Minulla on täten kunnia ohellisena lähettää Teille, Herrä Ministeri, raporttini n:o 52, joka käsittelee

Kauppasopimusneuvottelukuntain

epävirallista kosketusta.....siv.1-6.

Vastaanottaa, Herrä Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Rassiehtoma

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnessa.

Ministeri Wuorimeen
raportti n:o 52 - 1929.

Kauppasopimusneuvottelukuntain
epävirallinen kosketus.

Kauppasopimusneuvottelijaimme epävirallisesta käynnistä marrask. 30 ja jouluk. 1 p:nä on minulla kunnia esittää seuraavaa.

Kun neuvottelijoiden käynnin tarkoituksena oli osalta informoida virolaisia tilanteesta Suomessa, osalta tutustua olosuhteisiin Virossa ja virolaisten käsityksiin neuvoteltavista kysymyksistä, oli tärkeää saada neuvottelijat kosketukseen paitsi virolaisten neuvottelijain kanssa, myöskin eri piirien edustajain kanssa. Tässä suhteessa luulen neuvottelijain, lyhyeen aikaan katsoen tyytyväisinä palanneen Suomeen ja saaneen jokseenkin selvän käsityksen tilanteesta. Lauantai illeksi oli pääkonsulimme Puhk järjestänyt kotonaan päivälliset, jossa paitsi molempia neuvottelukuntia oli läsnä ulkoministerin-apulainen Schmidt ja kauppa- ja teollisuuskamarin uusi johtaja, pankinjohtaja Leo Sepp. Sunnuntai päiväksi oli kauppa- ja teollisuuskamari järjestänyt samiaiset, joissa oli läsnä molemmat valtuuskunnat, ministeri Schmidt, johtaja Sepp, kauppa- ja teollisuuskamarin teol-

lisuusosaston johtaja Mauritz ja Viron suurimman paperitehtaan johtaja Fossmann. Sunnuntai iltana oli luonani päivälliset, joissa paitsi delegaationa oli mukana ministeri Schmidt, maatalousministeri Kerem ja talousministeri Zimmermann, molemmat viimeksimainitut maatalousmiehiä. Väliaikoina oli suomalaisella valtuuskunnalla 3 neuvottelukokousta.

Pääkonsuli Puhkin luona teki agronomi Mattsson laajasti selkoa maatalouden asemasta Suomessa ja täydensi tätä selostusta pankinjohtaja Kihlman teollisuuteen nähden, niin että virolaiset saivat täysin selvän käsityksen tilanteesta. Virolaisen neuvottelukunnan maataloussasiain edustaja, johtaja Uritam, huomautti kuultuaan agronomi Mattssonin selostuksen, että oli aivan kuin olisi agronomi Mattsson puhunut Viron oloista, sillä tilanne täällä on aivan samanlainen.

Huomautin heti keskustelujen alussa, että suomalainen valtuuskunta tekee omasta puolestaan ja toivoo molemminpuolisesti toimittavaksi täysin avoimielisesti ja rehellisesti, vaikkakin tällöin olosuhteiden pakoste täytyy lausua asioita, jotka eivät ole miellyttäviä ja saattavat tuntuskin kovilta. Ainoastaan tätä tietä täydellistä luottamusta osottaen ja hyvällä molemminpuolisella tahdolla on mahdollista saavuttaa tuloksia. Virolaiset tuntuivat tästä olevan varsin tyytyväisiä.

Kun neuvottelijat Suomesta saapuessaan minulle mainitsivat tilanteen kärjistyneen entisestään sekä että Herra Ulkosisainministeri oli heitä kehoittanut tunnustelemaan mesperää, missä määrin noottien vaihdolla voitaisiin sopia siitä, että ellei sopimusta kesä-

kuun 1 p:ään saatsi uudistetuksi voimassa olevat tariffit tuosta päivästä lähtien lakkeisivat olemassa voimassa. Tämän johdosta keskusteli johtaja Kihlman ministeri Schmidtin kanssa ja allekirjoittanut virolaisen valtuuskunnan puheenjohtajan, herra Hurtin kanssa. Tämä ehdotus oli virolaisille varsin epämiellyttävä ja tuntui ainakin allekirjoittaneesta siltä, kun olisivat he pitäneet sitä loukkaavans. Herra Hurt huomautti minulle, että virolaisilla on suuri halu saattaa neuvottelut mahdollisimman nopeaan päätökseen, ja oli vakuutettu siitä, että tulos saavutetaan noin 4 viikon neuvotteluilla. Samaa mieltä tuntuivat olevan muutkin neuvottelijat sekä ministeri Schmidt. Tästä kysymyksestä lähetettiin valtuuskunnan nimessä Herra Ulkosiainministerille puhelinsanoma, jossa mainittiin ne perustelut, joita virolaiset esittivät ehdotustamme vastaan. Tämä kohta puhelinsanomassa oli näin kuuluva: "koetimme neuvotella keinoista, jonka kautta olisi saatu tekeä siitä, että nykyiset alennuslistat olisivat lakanneet olemassa määräpäivästä, jollei ennenpitkää päästäisi tulokseen. Virolaiset eivät kuitenkaan katsoe tähän voivansa mennä, koska se osottaisi epäluuloa virolaisten hyvään tahtoon ja koska tällaiselle toimenpiteelle olisi henkittävä riigikogun hyväksyminen."

Keskustelujen kuluessa sondeerattiin myöskin periaatteellista kysymystä siitä, millä tavalla tariffiluettelot olisivat laadittavat. M.m. koetimme ottaa selvää, miten virolaiset suhtautuisivat siihen, jos mahdollisesti Suomen puolelta ehdotettaisiin kiinteitä tullimääriä molemminpuolisesti vahvistettaviksi joko kokonaan

tai osittain. Kun ajatus virolaisille oli uusi, eivät he vielä tästä mitään voineet sanoa, mutta lupasivat sitä harkita. Sain sen vaikutuksen, etteivät he tällaiseenkean ratkaisuun tulisi suhtautumaan kielteisesti, ainakin tuntui ajatuksen vastaanotto olevan sympettinen. Omasta puolestani tahtoisin tämän suhteen lausua, että kiinteiden tullimäärien määrääminen sopimuksessa molemminpuolin poliittisesti saattaisi olla hyvinkin suuri merkityksellinen, koska sitä, huolimatta niistä supistuksista, joita puoleltamme nykyään vaaditaan, voitaisiin selittää edistysaskeleeksi nykyisestä tilanteesta, koska se loisi meidän maittemme välisiin kauppasuhteisiin oman erikoisen leimansa, jota kummallekään maalle toisiin maihin nähden ei ole olemassa. Minusta tuntuu siltä, että virolaiset ssadaan tähän menemään, jos tällainen järjestely tapahtuu tasepuolisesti. Tässä yhteydessä tahdon mainita, että kaupparekamin johtaja Sepp minulle lausui verrattain kategorisessa muodossa, että jos suomalaisten tarkoitus on nykyisen sopimuksen henkeä supistaa, ovat virolaiset pakotetut vaatimaan sopimukseen sisällytettäväksi Baltian klausulin, turvatakseen Viron ja Latvian välisen erikoissuomen vastaisuutta varten. Kiintonaisten tullien puolesta ovat lähetystössä käyneet puhumassa tšekäläiset suomalaisten agentit, jotka myöskin ovat valitelleet Viron tullilaitoksen tekemiä vaikeuksia Suomesta tulevia erinäisiä tuotteita tullaessa. Olen pyytänyt lähetystösihteeri Snellmania tästä asiasta laatimaan lyhyen promemorian, jonka myötäliitan liitteeksi tähän raporttiini, koska siinä esiintyy eräitä kysymyksiä, joita on syytä kosketella neuvottelujen kuluessa.

Kun jo useissa raporteissani olen selostanut oloja, mielialoja, ja käsityksiä Virossa, ja kun lisäksi herrat Mattsson ja Kihlmen kumpikin tulevat antamaan selityksiä vaikutelmistaan, en tässä näihin seikkoihin enempää puutu. Tehdon erikoisesti painostaa sitä huomattavaa merkitystä, mikä valtuutettujemme käynnillä täällä on ollut, ja josta virolaisetkin erikoisen mielihyvänsä ovat lausuneet. Nimenomaan oli tämä tärkeää siitä syystä, että epävirallisissa keskusteluissa varsin vapaasti ja avomielisesti selostettiin asioita ja keskusteltiin niiden johdosta. Minun vaikutukseni on, että virolaiset todella ymmärtämyksellä tahtovat suhtautua tähän kysymykseen ja mahdollisimman nopeasti saada asian pois päiväjärjestyksestä. Tämän delegationme käynnin jälkeen katselen asiaa ja neuvottelumahdollisuuksia optimistisemmin kuin tähän saakka. On vain tärkeää, ja samaan johtopäätökseen tuli keskusteluistaan myöskin agronomi Mattsson, että Suomen maatalouspiirien edustajat kiireellisesti saapuvat tänne Suomen maatalouspiirien edustajina Viron maatalousmiehille selostamaan asioita, ja luulen näiden molempipuolisten selostusten kautta maatalouspiirien välillä voitavan saada aikseen yhteisymmärryksen maataloustuotteiden kaupan järjestämisen suhteen, joka suuressa määrässä helpottaa varsinaisia neuvotteluja.

Kun asia nyt tapahtuneiden epävirallisten keskustelujen aikana ja kautta ainakin näyttää saaneen huomattavat toiveet kysymyksen positiivisesta ratkaisusta lähimpinä viikkoina, on tämän menestyksellisen työn perilleviemiseksi ehdottomasti välttämätöntä, että vältetään voimakeinojen käyttämistä, jon-

ke tuloksena vain olisi asian ratkaisun venyminen monella kuukaudella.

Yhteenvetona vaikutelmista näiden päivien keskusteluista lähetti valtuuskunta Herra Ulkoasiainministerille seuraavan puhelinsanoman:

"117. Tapahtuneiden keskustelujen kuluessa olemme laajasti selittäneet tilannetta Suomessa. Virolaiset ilmoittivat toivovansa noin neljän viikon neuvotteluilla päästävän tulokseen. Mikäli käsitämme suhtautuvat virolaiset ymmärtämyksellä vastimuksiimme maatalouskysymyksissä odottaen kuitenkin eräitä myönnytyksiä. Vaikeimpia peruskysymys ja elävän karjan vienti. Edellä oleva näytetty virolaisille, jotka sen hyväksyneet. Koetimme neuvotella keinoista, jonka kautta olisi saatu takeita siitä, että nykyiset alennuslistat olisivat lakanneet olemasta voimassa määräpäivästä, jollei ennenpitkää päästäisi tulokseen. Virolaiset eivät kuitenkaan katsoneet tähän voivensa mennä, koska se osoittaisi epäluuloa virolaisten hyvään tahtoon ja koska tällaiselle toimenpiteelle olisi henkittävä riigikogun hyväksyminen. Kun virolaisilla käsityksemme mukaan on hyvä halu järjestää asia nopeasti, katsoisimme ehdottomasti parhaaksi toistaiseksi jatkaa neuvottelutietä irtisanomatta sopimusta."

Valtuuskunta oli yksimielinen siitä, että sopivassa muodossa olisi Suomessa julkisuuteen annettava tieto nyt tapahtuneista keskusteluista, joka rauhoittaisi yleistä mielialaa maassa. Valtuutettujen piti kotiin palattuaan asiasta neuvotella Herra Ulkoasiainministerin kanssa.

Mitä perustullikysymykseen tulee, joka on ehkä vaikein järjestettävistä kysymyksistä, piti valtuutettujen Suomessa keskustella siitä, millä tavalla tulli-muodollisuuksia voitaisiin helpottaa niille kannik-koasukkaille, jotka pienine jaaloineen kuljettavat perunoita Virosta Suomeen. En puutu tähän kysymykseen sen pitemmältä, koska herrat Mattsson ja Kihlman siitä tulevat laajemmin keskustelemaan, mutta luotan, että tässä suhteessa jonkunlainen järjestely saadaan aikaan, jota virolaisetkin voivat pitää tyydyttävänä.

Tallinnassa, joulukuun 2 p:nä 1929.

Antoni Kivimäki

P. M.

Keskusteluissa suomalaisten tehdaslaitosten ja myyntijärjestöjen tšekäläisten edustajien kanssa olen m.m. kosketellut kysymystä valmisteilla olevasta kauppasopimusrevisioidinnista kuten myös eräitä muita siihen läheisesti liittyviä kysymyksiä. Tällöin olen saanut sen käsityksensä, että tuontimme alalla toimivat agentit ja kaupamiehet ovat yleensä sitä mieltä, että tullit mikäli mahdollista pitäisi sitoa kiinteisiin eriin eikä prosentuaalisiin alennuksiin ottaen huomioon se suuri vaihtelevaisuus, mikä Viron tullipolitiikassa yleensä on havaittavissa. Vain kiinteät, mahdollisimman edulliset tullierät voivat olla jonkunlaisena takeena kaupamme suotuisalle kehitykselle. jota vastoin prosentuaalisten alennusten tuottama hyöty voi käydä hyvinkin problemaattiseksi. kun Viron hallitus päättää yht'äkkiä korottaa tullit esim. 100 prosenttia.

Toinen seikka, jonka olen yllämainituissa keskusteluissa pannut erikoisesti mieleen, koskee virolaisen tuulin menettelyä suomalaisia (ja oletettavasti muidenkin maiden) tavaroita tullattaessa. Kirjeessäni ulkoasiainministeriölle viime syyskuun 30 p:ltä No. 1029 olen maininnut muutamia tyypillisiä esimerkkejä niistä epäkohdista, joita suomalaisten tavaroiden tullauksessa esiintyy, epäkohtia, jotka erinäisissä tapauksissa määrättyihin tavarihin nähden saattaa merkitä vieläpä tuonnin seisahtumista. Sellaista on aivan hiljan tapahtunut esim. steariinikynttilöiden tuontiin nähden. Kauppasopimuksessa on tälle tavaralle myönnetty huomattava alennus. jota vastoin "muut kynttilät" sopimuksen mukaan saavat maksaa melkein puolta korkeampaa tullia. Tähän saakka

ovat suomalaiset steariinikynttilät nauttineet niille myönnettyä erikoista alennusta, kunnes Viron tullikomitea erään tullaustapauksen yhteydessä teki sellaisen omituisen päätöksen, että "steariinikynttiläksi luetaan vain sellaiset kynttilät, joissa on korkeintaan 2 % vieraita aineksia". Sen mukaan tulee suomalaisten kynttiläiden tästä lähtien maksaa sama tulli kuin mitä "muista kynttiläistä" kannetaan mikä merkitsee samaa kuin että suomalaisia kynttiläitä ei voida enään Viroon tuoda. On sitäpaitsi otettava huomioon, että edellä mainittu steariinikynttilän määrittely on aivan fiktiivinen (Tullikomitean kyseessäolevassa päätöksessä vedotaankin johonkin konversationsanakirjasta otettuun määritelmään) jo siitäkin syystä, että 98 prosenttisia steariinikynttiläitä ei laisinkaan kaupassa esiinny. Toinen tyypillinen tapaus on se, että suomalaisen paperin väitetään sisältävän lumppuja koska siinä havaitaan olevan konehuovan jättämiä kuituja. Jotakin karkeapintaista paperia väitetään vesileimoilla varustetuksi. Tai sanotaan ruskean paperin sisältävän väriainetta, vaikka kysymyksessä on aivan tavallinen "nature brown" käärepaperi j.n.c.c. On ilmeistä, että tuollainen menettely johtuu tietämättömydestä. Osaksi lienee myöskin havaittavissa tietoinen pyrkimys Viron tulliviranomaisten puolelta koettaa työntää tavarat Virolle mahdollisimman edulliseen tullauskategoriaan. Kun erehdykset yhä toistuvat eikä lähetystönkään väliintulosta näytä ^{aina/}olevan toivottua apua olisi ehkä syytä kauppasopimuksen revisioidin yhteydessä ottaa puheeksi sellaisten parannusten aikaansaaminen suomalaisten tavaroiden tullauksessa, ettei tuontimme ainakaan tältä kannalta joudu kärsimään vahinkoa. Edellämainitussa kirjeessä ^{ni/}ulkoasiainministeriölle onkin ministeriön harkittavaksi alistettu, eikä "kauppasopi-

muksen revisiointiin yhteydessä olisi syytä ottaa puheeksi sellainen varsinkin paperi- ja pahvituotteiden laadun määräämisessä noudatettavien normien yhtenäistyttäminen ja vakiinnuttaminen, että m.m. edellämainitutlaiset erehdykset saataisiin vastaisuudessa vältetyiksi".

Tallinnassa, marraskuun 26 p:nä 1929.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Wuorimaa:n Kap. no 53.
Tallinna

9/12 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tellinnessa, 9. 12. 1929.

No. 1919.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	36/336	29
11/12.29		
YHMA	5	C12

Herra Ministeri,

Minulla on täten kunnia lähettää
Teille, Herra Ministeri, raporttini no. 53, joka
sisältää seuraavas:

- 1) Suomen itsenäisyyspäivä ja
kauppasopimusneuvottelut.....siv. 1-7,
- 2) Narvan kosken konsessionion-
kysymys..... " 8-13.

Vastanottekas, Herra Ministeri, e-
rinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Antoni Kallio

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Talinnnessa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
36/336	no.	11/12/29
11/12/29	no.	11/12/29
REKLA	REKLA	REKLA
5	C12	

Ministeri Wuorimaa
raportti n:o 53 - 1929.

Suomen itsenäisyyspäivä
ja kauppasopimusneuvottelut.

Kun itsenäisyyspäivämme vietto tänä vuonna sattui aikaan, jolloin meidän suhteisiin huomattavasti vaikuttava kauppasopimus on joutunut päiväjärjestykseen ja sen oleellinen muuttaminen Virossa heikentänyt huomattavasti levottomuutta, oli luonnollista että tämäkin kysymys tuli puheenlaiseksi niissä julkisissa lausunnoissa, joita esitettiin itsenäisyyspäivämme kunniaksi järjestetyissä juhlissa.

Erinomaisten kauniin ja vaikuttavan juhlatilaisuuden oli Estin-Suomen-Unkarin liitto järjestänyt suureen Estonian konserttisaliin Tallinnassa. Aluksi peräksin itse juhlasta. Sali oli tullut melkein täyteen juhlayleisöä, jonka joukossa huomattiin valtionpäämiehen Strandmanin, ulkoasiainministerin ja puolustusministerin, riigikogun esimehen rouvan, useita diplomaatteja ja joukko huomattavia yhteiskuntahenkilöitä. Ohjelmassa oli runsas määrä suomalaista musiikkia, jota esitti prof. Aavikin johtama 100-henkinen

kuoro, laulemalla m.m. "Terve Suomenmaa" ja "Meemme" suomeksi, eräs parhaiden taiteilijoiden muodostama trio, joka esitti Kuulan trion ja vielä kaksi taiteilijaa laulsen ja soittasen suomalaisia kappaleita. Juhlan päänumerona olivat kuitenkin ent. riigivene-
 nem Konstantin Pätsin, ulkoasiainministerin, allekirjoitaneen ja tohtori Mantereen puheet, joista viimeainnitu ainostaan luettiin vironkielisenä, koska tri
 Mentere itse ei voinut seepus. Herra Pätsin voimakas ja temperamenttias täysi puhe teki syvän vaikutuksen. Kun tätä puhetta ainakin "Uudessa Suomessa" on hiukan tendenssimäisesti selostettu, tahdon sen uudelleen tässä objektiivisesti selostaa. Puhuja kiinnitti aluksi huomiota itsenäisyytemme ensimmäisiin vuosiin. Aika, jolloin Suomi ryhtyi itsenäisyyttä taisteluun, oli vaikea ja kohtalokas. Paljon vaikeuksia oli voitettava ennenkuin kauan odotettu Suomen itsenäisyys saavutettiin. Mutta Suomi ei ainostaan tässä taistelussa ole ollut meidän esikuvamme, vaan on antanut meille kansallisen heräämisen ajoilta seakka seurattavia esimerkkejä, me olemme sieltä paljon voineet oppia. Suomen sillan ajatus ei ole ainostaan runoilijain ja kirjailijain herättämä ideologinen käsite, se on lyönyt syvät juuret myöskin kansanjoukkoihin. Onko tämä ajatus nyt, kun olemme tulleet toisiimme lähemmäksi ja oppineet toisiimme paremmin tuntemaan, himmentynyt ja uhkeako Suomen silta kadote Suomenlehden sumuihin? Nykyään on paljon sellaisia, jotka ajattelevat, että ainostaan taloudellisten etujen säilyttäminen valtioiden välillä on määräävä. Tietysti on taloudelliset kysymykset myöskin otettava huomioon,

mutta ei myöskään saa jättää arvioimatta sivistyksellisiä ja muita arvoja. Tällä hetkellä on meillä esillä virolais-suomalaisen kauppasopimuksen tarkistus. Eräät piirit Suomessa vestivät, että valtion edut uudessa sopimuksessa ovat paremmin turvattavat kuin tähän saakka. Me tulemme ehkä olemaan pakotetut tekemään erinäisiä muutoksia talouselämässämme. Kuitenkin on jokainen kansa oikeutettu puolustamaan omia etujaan. Ja kun me hallitukseltamme vaadimme, että sen ensisijassa on otettava huomioon oman väestömme edut, niin on tämä sama oikeus myöskin tunnustettava toiselle valtiolle. Taloudellisissa neuvotteluissa ei kuitenkaan määrävänä saa olla etu, vaan pyrkimys selkeiden teiden löytämiseen, jotka estävät meitä molemminpuolisesta vierastumisesta ja turvaavat ja lujittavat vanhan ystävyuden. Toivottavasti onnistuvat viranomaiset ja yhteiskunta selvittämään tämän kysymyksen yleiseksi tyydytykseksi. Viro ja Suomi ovat vapaustalutuksessa yhteisesti vuodatetun veren kautta lujasti toisiinsa sidotut. Kun Viro oli vaarassa eivät suomalaiset kysyneet oliko heille eduksi meitä auttaa. Innostuksella seisovivat he meidän rinnallamme ja uhrausivat elämänsä meidän hyväksemme. Asettaa tämä suuri uhri samalle tasolle perunein kanssa ja sanoo, että kaikki on loppunut, olisi kiittämättömyyttä. Emmehän me ole mitään vapaaksi päästettyjä orjia, jotka pikkumaisten taloudellisten etujen tähden huudamme ja kaiken hyvän unohdamme mitä meille on osoitettu. Se ei olisi meidän kansamme arvon mukeista. Me emme saa unohtaa sankarillista menneisyyttä, meidän on pidettävä kiinni korkeista ihenteista. Näitä näkökohtia silmälläpitäen, on meidän myöskin muodostettava suhtautumisemme Suomeen. Tämänpäi-

väisenä juhlapäivänä on lupaus jälleen uudistettava, ettei Suomen siltaa rikota, vaan rakennetaan ja luokitetaan.

Ulkoministeri Lattik esiintoi lennokkeassa puheessaan Viron hallituksen tervehdykset ja omittelu Suomelle.

Tämänjälkeen seurasi allekirjoittaneen puhe, jossa ensiksi kiinnitin huomiota siiheen merkitykseen, mikä laajalla henkilökohtaisella kosketuksella on, ja kuinka tärkeä^{on}/ystävyyssuhteiden luominen kansojenkin välisille suhteille. Huomautin tällöin viimekesäisistä lukuisista käynneistä, ylioppilaspiirien lähentymisestä, eduskunnan käynnistä ja yhteistyöstä monien hallinnollisten laitosten välillä, samoin kuin kaikenleisten järjestöjen kesken kummassakin maassa. Senjälkeen siirryin koskettelemaan kauppasopimuskysymystä, viitaten herre Patsin puheeseen ja lausuin tästä asiasta seuraavaa:

"Versinkin kaksi viimeistä vuotta ovat Suomelle taloudellisesti olleet erittäin raskaat ja pakottaneet valtion ryhtymään erinäisiin toimenpiteisiin vaikeassa asemassa olevan talouselämän elvyttämiseksi. Näistä kysymyksistä on viime aikoina laajasti kirjoitettu Viron sanomalehdissä eikä minulla ole aihetta, eikä se ole tarkoituksenmukaistakaan tässä yhteydessä näitä kysymyksiä lähemmin kosketella. Tahdon ainoastaan tosiaan mainita Viron ja Suomen välisistä taloussuhteista, että meidän välisen kauppasopimus, kuten kaikki jo tiedävät, lähimpinä päivinä joutuu tarkistuksen alaiseksi. Minä puolestani toivon ja olen varma, että tämäkin kysymys saa molempia puolia tyydyttävän ratkaisun. Minkälainen olisi yhteenveto esittämistäni huomioista. Ennen-

kaikkia huomaamme, että kansojemme välillä on niin paljon yhteisiä intressejä, jotka jo itsestään vievät yhteistyöhön, ja jotka osoittavat laajenevaa suuntaa. Toiselta puolen huomaamme myöskin, että kansojen välillä, joilla on nuo monet yhteiset intressit, saatta syntyä myöskin kysymyksiä, jotka aiheuttavat eri käsityksiä ja vastivat selvittämistä. Mutta se ei kuitenkaan vielä merkitse yleisten, yhteisten intressien katoamista, sillä nämä yhteiset intressit ovat niin suuret ja laajat, että muutamat vastakohdat, vaikkakin ne hetkellisesti näyttävät suurilta, eivät aikaemyöten voi vaikuttaa oleviin yhteisiin intresseihin. Tällaisissa tilanteissa löydetään aina, jos vaan on hyvää tahtoa ja molemminpuolista ymmärtämystä, ratkaisu, joka ei riko sitä yleistä perustaa joka on maiden välisten suhteitten pohjana, ja joka kaikesta huolimatta jää muuttumattomaksi. Kun tässä hengessä työskennellään ja pyritään eteenpäin, ei mitään ole kadotettu ja suuretkin vaikeudet voitetaan."

Suomen tullikorotukset ja kauppasopimuksen tarkistus ovat antaneet sisetä tšekalaisten lehtien kronikoitsijoille ja pilapiirtäjille verrattain terävään kirjoitteluun. Myöskin liitan tähän raporttiini liitteinä näytteeksi "Vebe Mas"n kronikoitsijan kirjoittaman jutun "Rakkaus ei ole peruna", ja "Päewalehdä"en pilapiirtäjän piirustuksen "Viron-Suomen silta", joka koskee sianlihaa ja perunoita. Tšekäläisten peltomiesten lehti "Kaja" julkaisi joku päivä sitten pääkirjoituksena ent. ulkoministeri Rebasen laatiman kirjoituksen kauppasopimuksestamme. Tämäkin kirjoitus on verrattain terävä ja myöskin liitan sen suomennettuna liitteeksi, vaikkakin sitä Suomen lehdistä jo lyhyesti on selostettu.

Maatalouspiiriemme edustajain käynti täällä on epäilemättä ollut hyödyksi, vaikkakaan se ei antanut

suorensaisia positiivisia tuloksia. Joka tapauksessa saivat Viron maataloustuottejat entistä selvemman kuvan tilanteesta meillä. Eräs heistä lausui minulle käynnin jälkeen ymmärtävänsä Suomen maatalouspiirien kannan ja hallituksen toimenpiteet varsin hyvin, ja lausui heidän itsensäkin samanlaisissa olosuhteissa menettelevänsä samoin. Tästä syystä onkin heidän esemansa naisissa kysymyksissä erikoisen vaikea, kun he yhdeltä puolesta käsittelevät toimenpiteet meillä, ja toiselta puolen heidän, Viron maataloustuotannon edustajina, on puolustettava Viron maatalouden etuja. Meidän edustajiemme kutsusta matkustavat huomenna 10/12 tarkistusneuvottelukuntaan kuuluvat maatalousmiehet Uritam ja Lehtman Suomeen tavatakseen meidän maatalousmiehiämme ja koettaakseen siellä löytää jonkunlaisen pohjan asian ratkaisulle maatalouskysymyksissä. Heillä lienee useampiakin ehdotuksia ja toivottavaa olisi, että nämä herrat jonkunlaisin tuloksin voisivat palata. Vaikein kysymys näyttää minusta tällä hetkellä olevan elävän karjan tuontikysymys. Perunsin suhteen luulisin virolaisten kanssa ilman suurempaa katkeruutta selvittävän sillä, että heille myönnetään määrätty alennus ja helpotukset tullimuodollisuuksissa. Jos näistä kahdesta kysymyksestä saadaan sovinto siksen sellaisessa muodossa, ettei se näytä pakkosovinnolta, ei sienliheen nähden suurempia vaikeuksia liene pelättävissä.

Kun Estonie-juhlan jälkeen keskustelin asiasta herrojen Strandmenin ja Pätsin kanssa, huomsuttivat molemmat, että me varmasti löydämme tien asian ratkaisuun. Kun riigivanem Strandmenille mainitsin Viron sanomalehdistön hermostuneesta sävystä, huomsutti hän, ettei sanomalehdistöön pidä liien suurta huomiota kiinnittää,

se puhuu aina enemmän kuin asiat vaativat, ja yleensä johtavissa piireissä maatalousalalle olen täällä huomannut tyyntä ja asiallista suhtautumista kysymykseen, vaikkakin kaikki pahoittelevat sitä, että tilanne on kehittyntä sellaiseksi, että se aiheuttaa uusia vaikeuksia Viron maataloudelle sen jo muutenkin raskeassa asemassa.

Eilen tapasin virolaisen neuvottelukunnan puheenjohtajan, herra Hurtin, Hän otti tällöin puheeksi Suomessa hyväksytyt tullikorotukset ja sanoi paljon puhuttavaa siitä, että ne erikoisesti ovat suunnatut Viroa vastaan. Kun tähän huomautin, etteivät nämä tullikorotukset sen enemmän kuin tullikorotukset tavallisesti ja yleensä tarkoituksella ole suunnatut kukaan vastaan, vaan ovat tarkoitettuja kotimaan tuotannon tukemiseksi, lausui hän: neuvottelut ^{tulevat/}kyllä pian osottamaan, ovatko Suomen tullikorotukset erikoisesti tähdätty Viroa vastaan.

Vaikkakin täällä tahdotaan ja koetetaan ymmärtää meidän kanteemme ja toimenpiteitamme, on minulla kuitenkin se tunne, että mieliala viime viikon kuluessa jälleen on enemmän jännittynyt. Tästä syystä olisi tärkeää kiireemmiten saada neuvottelut käyntiin ja loppusuoritatuiksi mahdollisimman nopeasti.

Talinnassa, jouluk. 9 p:nä 1929.

Aarne Huotinen

"Rakkaus ei ole peruna."

Kun me Venäjän vellan aikana pikku poikina hakkeilimme koulutyttöjä, niin kuulin heiltä viisauden: "Ljubov ne kartoschka", (rakkaus ei ole peruna). Ajattelin että se on pötyä, että näillä sanoi ei ole mitään merkitystä. Mutta nyt huomaan, että on olemassa sellaisia viisauksia, jotka odottavat hetkeänsä. Ovat sopimattomia siksi kunnes tulee aika ja silloin ne sopivat kuin nyrkki silmäkuoppaan. Tämä venäläisten koulutyttöjen filosofia muistui mieleen nyt kun tehdään solmia rakkeutta perunan kanssa. Ajattelen sitä Suomen perunepolitiikkaa. Tekevät esteitä perunaviennillemme. Olemmehan me heimokansat. Juhan Liiv huokaili paimenkoikana "kunpa ei tätä metsää olisi edessä!" Mutta me katsellemme Suomen rantaa ja huokailimme (paimenkoikinako, sitä en tiedä): "kunpa tätä lahtea ei olisi!" Ja huokailusta on versonut unelma: miten saisi rakentaa sillan lahden poikki? Suomen sillasta olemme uneksineet avosilmin ja joskus olemme luulleet että unelmat toteutuvat. Mutta viime aikoina on meillä ollut paljon harmia silmistämme. Menevät kiinni. Useammilla tahoilla pelätään, että Suomen sillasta muodostuu Kärevere. Samenlaista melua pitää Suomen perhe itse. Suomalaiset syyttävät ulkoministeriänsä. Helsingin Sanomat voivottelee, että perunepolitiikka työntää verisukulaisemme eestiläiset vieläkin kauemmaksi. Suomen kansa unelmoi sillasta, mutta hellitus rakentaa valloja. Tullivalloja eestiläisiä vastaan. Jotta laivamme eivät pääsisi heidän rantaansa. Meitä ei tehdä sinne mielellään. Ja nyt ovat ne suomalaiset, jotka sitovat rakkauden perunaa, surulliset: Eestin purjeet eivät enään lähesty heidän ran-

toja. Se merkitsee, että silta luhistuu, välimme tulevat kylmemmiksi. Ei ole enään vilkasta kenssekäynistä. Unelmoimme sillasta ja rakennemme välleja. Puhumme rakkaudesta mutta ennemme iskuja. Sillä se on Eestille isku. Sen kyllä suomalaiset tietävät. Minnekkäs eestiläisperat sijoittavat nyt perunansa? Ja eivätkö he ala ajatella, että jos Suomen pinnalla ei anneta edes perunaitää, niin mikä toinen Eestin tuote voisi siellä sitten itää? He sitovat rakkauden perunsaan.

Mutta "ljubov ne kartoschke". Me tulemme myöskin tulevaisuudessa unelmoimaan Suomen sillasta. Ja me takeamme että purjeemme ja moottorimme tulevat entiseen tapaan purjehtimaan Suomen rannikkoe kohti. Ei yhteys katkea. Tätä tahdoin senos rakkauden suhteen. Ja perunan suhteen - olkaa huoletta. Kyllä me keksimme myöskin perunallemme markkinen. Ja mihinkäs muualle me sijoitamme perunemme, jos ei teidän rantaenne. Jos emme tule päivällä, niin hiivimme aivan kuin rekastaja yön pimeydessä rannikollenne. Olemme uppiniskeinen kansä. Ja emme kykene unohtamaan teitä.

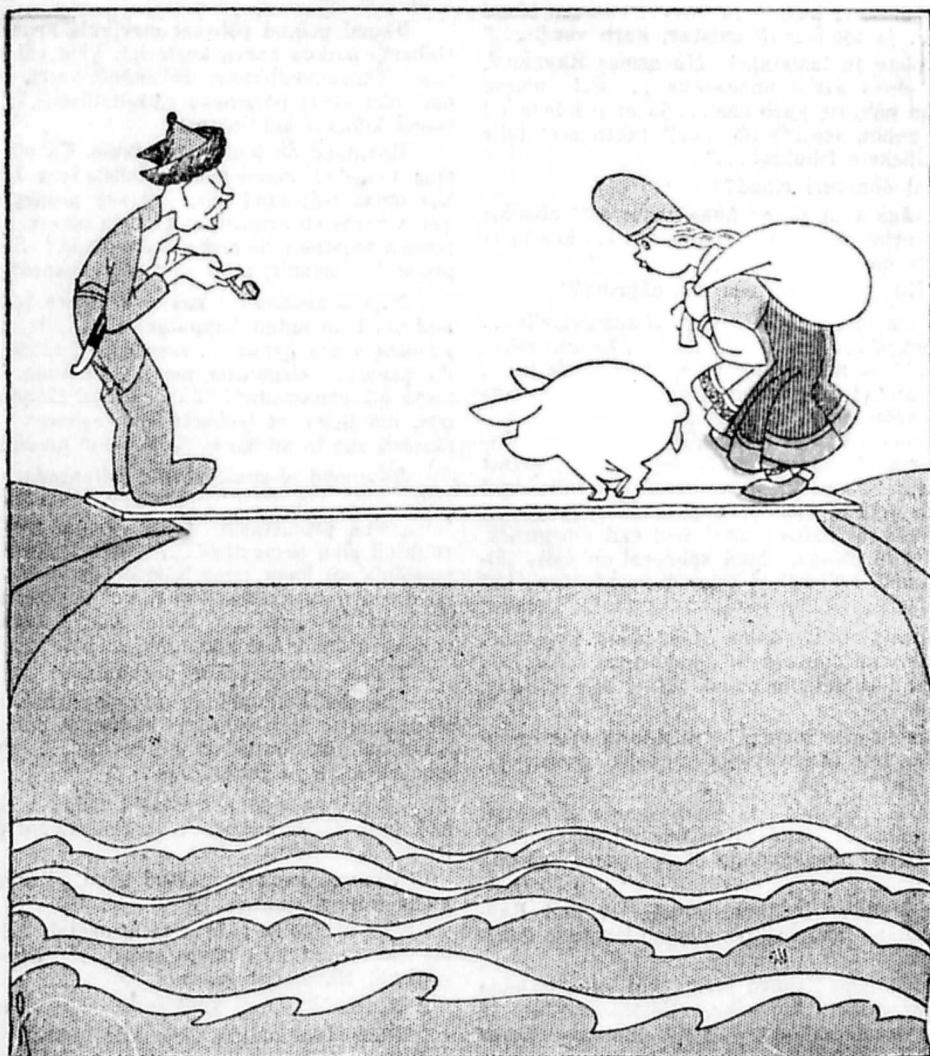
Kyllä keit olette jo kuulleet, että hallituksemme päätti tehdä nyt kaikesta perunasta pirtua. Ja minnekkäs me tämän spriin sijoitemme? Joten siis teidän, rakkaat suomalaiset, ei tarvitse surra rakkaudemme ja perunaimme takia.

Balder Jaan.

(Krusten)

Eestin-Suomen silta.

Eest-Sooma sild.

Soomlane: „Saa ometi aru, armas sugulane, et igapäevases elus ei saa tarvitada seda silda, selles võime sinult kõnelda pidulikkudel koosviibimistel!”

Suomalainen: "Ymmärrä nyt, rakas sukulainen, ettei jokapäiväisessä elämässä saa tätä siltaa käyttää, siitä voimme vain juhlatilaisuuksissa puhua."

Kaja N:o 237,5 p:nä jouluk.1929.

Ennen Viron-Suomen kauppasopimuksen tarkistamista.

Jääkööt kauppasopimuksen perusteet koskematta.

Kirj.H.Rebane.

Olemme lähimmässä tulevaisuudessa Viron-Suomen kauppasopimuksen tarkistuksen edessä. Se on todellisempi ja kauasulottuvampi kysymys kuin miltä se itse asiassa ensi alussa on näyttänyt. Siinä pitää ennen kaksi kertaa ajatella ja punnita ennenkuin on yksikään askel otettu.

Vielä lisäksi nykyinen hetki ei ole laisinkaan sopiva.

Onhan oikein, että Viron-Suomen kauppasopimus tarvitsee aikojen kuluessa määrättyissä puitteissa tarkistamista. Se on solmittu molempain valtakuntain ensimmäisinä elämisenvuosina, jolloin puuttuivat sopimusten solmiamisen kokemukset ja jolloin taloudellinen elämä ei vielä ollut vakiintunut ja jolloin ei vielä ollut tarkempaa tietoa omista taloudellisista voimista ja keskinäisistä kaupankäymisen mahdollisuuksista. Mutta sopimuksen pohjaksi otettu perusajatus on kuitenkin oikeaksi havaittu, eikä siihen saa kajota.

Suomen puolelta onkin parin viime vuoden kuluessa annettu tietää, että kauppasopimuksen tarkistaminen on tarpeen. Sen takana olivat Suomen maataloudelliset piirit. Kuitenkin olivat tarkistamista vastaan aivan viimeisiin aikoihin saakka muut, ertoten kuluttajat, samoin myöskin teollisuuden, kaupan ja liikepiirit.

Aivan kaikkein viimeisimmällä ajalla on Suomessa enemmistö, vaikka hyvin vähäinen, Viron-Suomen kauppasopimuksen tarkistamisen saanut aikaan, jolle sysäyksen on antanut vaikeudet Suomen taloudellisen

sa elämässä yleensä, eikä ainoastaan maataloudessa ja jonka seurauksena oli Suomessa se, että ryhdyttiin tullien korottamiseen. Sellaisessa tilanteessa eivät saaneet myöskään ^{Viron} kauppasopimuksen tarkistamisen harrastajat enään osakseen tähän asti kestänyttä vastustusta enemmistän puolelta, joka nyt puoltaa Viron maatalous - ja karjatuotteiden tullien alaiseksi saattamista.

Kun nyt Suomen taloudelliset vaikeudet yhä edelleen näyttävät olevan väliaikaista laatua, niin kuin niitä on joka paikassa nykyään huomattavissa, mutta ne kuitenkin saavat aikaan jännittyneen mielentilan, siis voidaan tehdä johtopäätös, että Viron kauppasopimuksen kysymys siinä mielentilassa on saanut enemmistön puolelleen.

Kuitenkin Viron ja Suomen suhteet ovat yhäkin niin erikoislaatuiset, että siinä mielentilassa toimiminen ei voi olla näille erikoisille suhteille lainkaan hyödyksi, mitkä ovat Suomen ja Viron välillä tähän saakka vallinneet ja joiden myöskin tulevaisuudessa edelleen tulee pysyä.

Ellei asianlaita olisi näin, niin ei olisi voitu myöskään saada solmituksi tähän astista kauppasopimusta omine erikoisine suotuisuuksineen, joita kumpikaan tähän saakka ei kenellekään muulle ole antanut. Sellainen erikoinen suhde, mikä vallitsee Viron ja Suomen välillä, on aina tähän saakka tunnustettu kaikkien naapurivaltioiden välillä solmituissa kauppasopimuksissa kuin jonaan 'itsestään selvänä sekkana' ja vastaava varaus on aina otettu näihin sopimuksiin vastustelematta.

Pitääkö tässä tapauksessa jotain muuttua? Pitääkö tilanteen tilapäisten vaikeuksien ja niistä johtuneiden mieliolojen alla kärsiä?

Sitä on peljättävä.

Nykyinen hetki, niinkuin sanottu, ei ole Viron-Suomen kauppasopimuksen tarkistamiselle lainkaan suotusa. Ei ole mandotonta, että yksityisten ryhmäin intressit tulevaisuuden näköaloista voivat himmetä. Sellaiseen tarkistamiseen ei olisi voinut jo aikaisemmin ryhtyä, mutta ei missään tapauksessa tällä hetkellä taikka sitten myöhemmin.

Kysymystä tarkasteltaessa ainoastaan sisältöön nänden, ei se politiikka ole lainkaan oikea, jolla nämä uudet valtakunnat, jotka ovat Itämeren ympärille muodostuneet, puolustavat itseään toisiaan vastaan tullimuureilla. On vielä ymmärrettävää, jos valtioiden ryhmät yhteisesti puolustavat itseään kovempaa painostusta vastaan, niinkuin näytteeksi pienvaltain maataloudenpitäjät ovat olleet pakoitettuja etsimään turvaa suurempien valtioiden dumping-hintoja vastaan ja niiden valtioiden elinvoimainen teollisuus taantokeksiä varakeinoja suurempia teollisuusmaita vastaan

Viron ja Suomen suhteen pitäisi ~~voida~~ kuitenkin olla toisenlaatuisen.

Se näkökohta on myöskin ollut mittapuuna Viron taloudellisessa kosketuksessa Latvian kanssa. Siinä seikassa on Viro, tähän saakka paha kyllä, koko ajan tahtonut tilannetta puolustaa, jott'ei kaksi samallaisissa olosuhteissa elävää pientä naapurikansaa voisi toinen toistaan tavallisilla tullimuureilla eroittaa ja pitää yllä hedelmätöntä kilpailua, vaan ennen kaikkea luoda mahdollisimman vapaan vastavuoroisen liikkumisen oman maan tuotteille.

Sen perusajatuksen pohjalle on solmittu myöskin Viron -Suomen kauppasopimus, jota ei saa nykyhetkellä heittää pois silmien edestä. Viro sai omille maataloustuotteilleen ja Suomi omille teollisuustuotteilleen vapaamman liikumismandollisuuden suotuisain tariffien ja osittain tullien poisjättämisen pohjalta. Niinpä pitäisi olla luonnollista, että se perusajatus myöskin sopimuksen tarkistuksessa jäisi ennalleen. Vai onko peljätävä, että se perusajatus jää takaa-alalle? Jos toimitaan mielialan mukaisesti, niin

enkä niin käy.

SSuomen taholta on kuultu ääniä, että Suomen-Viiron sopimus ei laisinkaan olisi sitä antanut, mitä siltä odotettiin ja että se olisi ollut Virolle hyödyllisempi. Tuodaan esiin laskelmat. Todella, laskelmat puhuvat siitä kyllä.

Mutta samalla kuuluu dieltä ääniä, että Suomi ei o-
olisikaan tähän saakka niitä etuja, mitä sopimus sille suo. edukseen käyttänyt. Se on myös totta.

Jos se niin on, niin pitäisi kai ensimmäisenä huolenä olla ennen sopimuksen tarkistamista saada selville, kuinka ja millä tavalla voitaisiin nykyistä sopimusta hyväkseen käyttää, että tämä saataisiin aatteessa ja käytännöllisestikin tasapainoon.

Toiseksi pitää ottaa selville, kuinka voitaisiin tähän astista perusajatusta sopimuksessa säilyttää, sillä, kun Suomi tahtoo erikoisesti Viron peruna~~t~~ panna tullin alaisiksi, ovat sopimuksen perusteet järkytetyt. Kun itse asiassa se tullit ei työttäisi montakaan senttejä, nävittäisi se sen kauppahaaran Viron ja Suomen välillä täydellisesti. Kun muuten ei mene, niin pitää siinä toisenlaisia kompensatiooneja etsimään ja löytämään.

Ne kaksi peruskysymystä-nykyisen sopimuksen täydellinen hyödykseen käyttäminen ja tähän astisen perusajatuksen mahdollinen paikallaan pysyttäminen-vaativat selventämistä ennekuin käydään kauppasopimuksen tarkistamiseen käsiksi. Ilman sitä voi tarkistamineks yksityisten intressipiirien ja mielialojen pakoitukseksi ta himmentää niitä erikoisia suhteita, joiden tulee Viiron ja Suomen välillä vallita ja saada aikaan riittäviä suuksia siinä, missä niitä ei ole tarpeen ja tuottaa molempain maiden taloudelliselle edistymiselle haittaa tulevaisuudessa.

Tämän edistymisen on kuitenkin mentävä molempain maiden taloudellisen lähenemisen merkeissä

niin, että Suomen lahti molempain sukukansain välillä muuttuisi aina kapeammaksi. Mutta kontuuttomain tulliasteiden pystyttäminen unkaa viedä aivan vastakkais~~en~~ suuntaan.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnessa.

Ministeri Wuorimeen
 raportti n:o 53 - 1929.

Narvan-kosken
konsessionikysymys.

Jo useissa aikaisemmissa raporteissani olen otsakekysymystä käsitellyt. Aina kun asiassa uusi vaihe on tapahtunut, olen sitä selostanut. Itse kysymys on tärkeä kaudelta kaudelta. Ensinnäkin on se suurimerkityksellinen Viron taloudelliselle elämälle, koska suuren sähkövoima-aseman pystyttäminen tekee mahdolliseksi kaikkien tuotantolajien laajenemisen, halpehintaista voimaa kun täten tulee saatavaksi. Toiselta puolen on juuri tällä kysymyksellä Viron kannalta ulkopoliittinen merkitys, josta määrättyissä tapauksissa saattaa olla vahingollinenkin. Niinkuin täällä eräällä teholla on pelätty, ja niinkuin aikaisemmissa raporteissaniakin jo olen selostanut, on se mahdollisuus Narvan koskivoimaan nähden olemassa, että sen käyttö joutuu seksalaisen kapitaalinhaltuun, joka olisi läheisesti yhteistyössä venäläisen kanssa, seikka, josta määrättyissä olosuhteissa saattaisi muodostua sellaiseksi, että niiden maiden vaikutus tulisi liian suureksi Virossa. Tähänhän varmaankin venäläiset mielellään pyrkivät ja käy se ilmi niistä takäläi-

sen Venäjän lähettämään lausunnoista, joista aikaisemmissa, tätä asiaa koskevissa raporteissani olen maininnut. Rauhan sopimuksessahan jo määrätään, että sähkövoimalaitosta Nerven koskeen perustettaessa, määrätty osa siitä saadusta voimasta on annettava Venäjän käytettäväksi.

Virolaiset ovat jo pitkät ajat valmistelleet ehtoja, joille koski voitisiin konsessionina luovuttaa sitä haluville. Näistä valmisteluista olen myöskin selostuksia lähettänyt ja nyt antaa minulle aihetta palata asiaan se seikka, että konsessioniehdot lopullisesti ovat valmistuneet. Konsessionikysymyksen tekemönimutkaisemmaksi se, että Nerven kosken rannoilla ja siitä saadulla voimalla jo työskentelee 3 suurta tekstiilitehdasta, ja että näiden tehtaiden oikeus laitoksesta saadun voiman käyttämiseen tarkoituksenmukaisella tavalla ja tehteitä vahingoittamatta, on vaikeasti ratkaistava kysymys, varsinkin kun konsessionarinkin oikeudet tehteisiin näiden on turvattava. Tehtaat lienevätkin konsessioniehtoja valmistettaessa tehneet paljon vastaväitteitä ja vaikeuksia, ja koettaneet kysymyksen valmistumista kaikin keinoin venyttellä. Näitä kysymyksiä pääkirjoituksessaan kosketellessa tekee "Vaba Maa" seuraavat loppupäätelmät:

"Koko tässä asiassa on tärkeintä se, että Nerven kosken sähköistämiskysymyksen lopullisella ratkaisulla on suunnaton tärkeys meidän kansantaloudellemme, niin että sen rinnalla Nerven tehtaiden vaatimukset osottautuvat vähemmän painaviksi. Myöskin tässä tapauksessa on erikoisedut syrjäytettävät yleisedun tieltä. Nerven kosken sähköistäminenhan muuttuu yleis-
taloudellisen kehityksemme vakavaksi tekijäksi ja teollisuutemme kilpailukyvyn todelliseksi perustaksi ulko-

meen markkinoilla. Ei ole mitään mahdollista siinä, että tulevan sähkövoimalaitoksen vuotuinen kuormitus kasvaa 150-200 miljoonan kilovattituntiin ja silloin olisi voimen hinta riittävästi alhainen, niin että jos toisetkin edellytykset ovat suotuisia, teollisuus ei ainoastaan saisi mahdollisuuden kehittyä, vaan omaisi stabilin pohjan. Luonnollisesti on odotettavissa Narvan tehtaiden puolelta uusia yrityksiä venyttää kysymyksen ratkaisua. Tällaiset yritykset on lykättävä syrjään. Yksityisetujen nimessä ei tulevalle konsessionäärille saa asettaa sellaisia velvollisuuksia, jotka voivat saattaa koko asian epäonnistumaan."

Joulukuun 2 p:nä selosti talousministeri Zimmermann riigikogun raha-asiainvaliokunnalle hallituksen puolelta valmistettua konsessioniehdotusta Narvan kosken voimalaitokseen nähden. Tähän konsessionipaasopimukseen tulee lisäksi 2 lisäsopimusta, joista toinen määrää sähkövirran hinnan, ja toinen normit tarvittavien kiinteistöjen ostoon ja muut lisäehdot. Itse konsessionisopimus on sisällöltään seuraava:

Konsessionäriin vapaasti ja yksinoikeudella käytettäväksi annetaan Narvajoen vesivoima Narvan kaupungin pumppurakennuksesta Peipsinjarveen saakka. Vesi-sähkövoiman valmistamiseksi ja kuluttajille myymiseksi. Hallituksen on kahden kuukauden kuluessa erotettava ja konsessionäriin haltuun annettava maa-ala, mitä konsessionäri vaatii. Konsessionäriellä on oikeus syventää Peipusjokea, samoin kuin myöskin täyttää ja johtaa sitä vetä sivulle, kuitenkin niin ettei se estä tukinuittoa eikä laivakulkua, samoin ei myöskään riko rauhensopimusta Venäjän kanssa.

Voimala-aseman rakentaminen voi tapahtua vähi-

tellen, mutta ensimmäisen rakennuksen on kuitenkin annettava vähintään 24 tuhatta hevosvoimaa ja 15 vuoden kuluessa pitää hevosvoimamäärän olla 50.000.

Sähkövoimalla saa varustaa niin hyvin sen tarvisijoita Virossa kuin ulkopuolellekin, kuitenkin niin, ettei se loukkaa aikaisemmin annettuja oikeuksia. Ilman hallituksen lupaa ei voimaa saa myydä pitemmäksi aikaa kuin 20 vuodeksi. Ulkopuolen Viroa ei voimaa saa antaa enemmän kuin puolet. Konsessionarille jää etuoikeus saada toisiakin konsessioneja maan varustamiseksi vesisähkövoimalla.

Laitos on sopimuksen voimassaoloajan vapaa välittömistä valtion- ja kunnallisveroista, lukuunottamatta maksuja sosiaalivakuutuksesta. Voimalaitoksen yhteyteen rakennetut muut teolliset ja kaupalliset apulaitokset ovat kaikenlaisten maksujen alaiset. Jos laitoksen puhdas voitto on 15 o/o koko pääomasta, saa valtio 15 o/o ylittävasta voitosta 60 o/o. Voimalaitoksen rakentamiseen tuotavat tarveaineet vapautetaan tuontitullista. Tämä määräys ei koske Virossa valmistettavia koneita. Tähän saakka vesivoimaa käyttäneet tehtaat siirretään uuden voimalaitoksen voimankäyttäjiksi siten, etteivät ne siitä kärsi. Muussa tapauksessa suoritetaan niille korvausta.

Tarvittavien maiden eroittamiseksi suoritetaan 500.000 kruunua korvauksen maksemiseksi pakkolunastuksesta. Sopimusta allekirjoittaessaan maksaa konsessionäri 50.000 kruunua, joka summa annetaan takeisin voimalaitoksen ryhtyessä toimintaan. Korvaukseksi konsessionäristä saa valtio kerta kaikkiaan 50.000 kruunua. Konsessionäri maksaa valtiolle vuotuista maksua 4,5 kruunua kilovattivuodelta tosiasiallisesti tuotetusta ener-

giesta. Tätä maksua ei suoriteta siitä voimasta, joka annetaan koskee nykyään käytäville tehtaille.

Konsessionin annetaan 50 vuodeksi eikä sitä voida peruuttaa. Senjälkeen voidaan sitä pidentää ei kuitenkaan lyhemmäksi eikä kuin 10 vuodeksi. Siinätapauksessa, ettei konsessionia pidennetä, lankeavat laitoksen maa-alat, rakennukset, linjat j.n.e. oston kautta valtiolle. Korvaukseksi arvioidaan laitoksen todellinen alkuhinta, josta vähennetään kuoletuspääoma ja velat, jotka jäävät valtion suoritettaviksi. Ellei sopimuksen määräyksiä täytetä voi hallitus vastata konsessionisopimuksen mitättömäksi tekemistä. Valtion hallitun joutumistapauksessa lasketaan ostosummasta pois neljännes. Kansallisten onnettomuustapausten aikana on laitoksen käyttö väliaikaisesti hallituksen hallussa. Sopimuksen voimaantulosta alkaen on rakennustoimiin ryhdyttävä kahden vuoden kuluessa ja sähkövoimaa annettava 7 vuoden kuluttua.

Siinätapauksessa, että konsessionarina on osakeyhtiö, voi hallitus vastata, että yhtenä johtokunnan jäsenenä on hallituksen nimittämä henkilö. Sopimuksen hyväksyy riigikogu ja tulee se voimaan tästä hyväksymispäivästä alkaen.

Nämä ovat hallituksen lastimat ehdot konsessionin luovuttamiseksi. Tiedusteessani asiaa telousministeriltä, mainitsi hän, että konsessionin hakijoina on seksalaisia, amerikkalaisia ja englantilaisia. Kun huomautin mahdollisista Venäjän pyrkimyksistä tässä kysymyksessä, vastasi hän jyrkästi, ettei Venäjällä sen enemmän laitoksen kuin konsessionarinkaan suhteen ole mitään sanottavaa, se on ainoastaan oikeutettu rauhasopimuksen perusteella saamaan käytettäväkseen määrätyn määrän laitoksen valmistamaa voimaa. Mitään lopullisia

päätöksiä ei hänen mukaansa yhdenkään konsessionäarin
kanssa vielä ole tehty, huolimatta siitä, että eräs
englantilainen lähetystösihteeri Snellmanille parisen
viikkoa sitten oli maininnut asian englantilaisten kans-
sa jo olevan joksenkin selvän.

Talinnassa, jouluk. 9 p:nä 1929.

Ramell

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Kuorimaan raportti no 54.

Tallinna

13/12.29.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tallinnessa, jouluk. 13 p:nä 1929.

No. 1328.

Herra Ministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
37/332 h. 29	
16/12. 29	
5	C 12

Minulla on kunnia ohellisena lähettää Teille, Herra Ministeri, raporttini no. 54, joka käsittelee

Baltianmaiden talouskonferenssia. (siv.1-2)

Vasteenottakaa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Hoikka

Herra Ulkossainministeri

Hj. J. Procopé,

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnessa.

Ministeri Wuorimaan
reportti n:o 54 - 1929.

L. WUORIMAA (REPORTERI)		
37/387 he. D. 1929		
16/12/29		LEH.
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C12	

Baltian-maiden talous-
konferenssi.

Joulukuun 7 ja 8 päivinä pidettiin Tallinnessa Viron, Latvian ja Liettuan teollisuus- ja kauppiesten n.s. talouskonferenssi. Tämä oli toinen järjestyksessä. Ensimmäinen pidettiin Rigassa ja seuraava tulee olemaan Kaunaksessa.

Huolimatta lukuisista pyrkimyksistä lähentää ja yhdenmukaistuttaa näiden 3 maan talouselämää, ei siinä toistaiseksi ole onnistuttu. Asettain nimisessä haudattiin Viron ja Latvian välinen tulliliitto sinäkin toistaiseksi. Kauppasopimuksen tekemisessä Liettuan kanssa ei toisilla mailla ole ollut erikoisempaa menestystä. Näissä olosuhteissa ei tällaiselta talouskonferenssiltekaan ollut odotettavissa ihmeellisiä tuloksia. Sitä voidaankin karakterisoida enemmän informatoriseksi konferenssiksi, jossa eri maiden puolilta selostettiin kussakin maassa vallitsevia olosuhteita ja hyväksyttiin ylimalkaisia periaatteita siitä suunnasta, johon olisi pyrittävä. Toiselta puolen lähentävät tällaiset konferenssit eri maiden saman alan edustajia toisiinsa henkilökohtaisen tuttavuuden kautta, seikka joka luonnollisestikin esinmittaan helpottaa yhteisymmärryksen saa-

vuttamista. Niitä lukuisia mitä erilaisimpia taloudellisia kysymyksiä käsitteleviä referaatteja, joita konferenssin aikana esitettiin, ei ole tarpeellista tässä selostaa. Suurin osa näistä referaateista valaisi niitä asioita ja sellaisia seikkoja, jotka eri valtioiden edustajille ilman referaatteja olisivat jääneet tuntemattomiksi, ja ellei tunneta olosuhteita toisissa maissa, ovat myöskin sovinto- ja sovittelumahdollisuudet vaikeammat. Konferenssissa painostettiin erikokoisesti juuri molempipuolisen informationin tarpeellisuutta.

Konferenssissa esiintyi luonnollisestikin kaksi erilaista suuntaa. Kun kauppamiehet pyrkivät kauppavaihdon ehtojen helpottamiseen, ovat teollisuusmiehet tullisuojen kannattajia. Näitä vastakkaisia kantoja yhdistää on vaikea tehtävä, ja tyydyttävän keskitien löytäminen aikaa kysyvä.

Mielenkiintoisin asia yleiseltä kannalta konferenssissa oli konferenssin puheenjohtajan, herra Joakim Puhkin referaatti yleisestä tilanteesta ja niistä seikoista, jotka ensisijassa kaipaavat selvitystä. Kun herra Puhk ystävällisesti on antanut käytettäväkseni referaattinsa, myötaliitan sen tähän kokonaisuudessaan liitteeksi, ja pidän sitä tutustumisen arvoisena. Erikoisesti herättää tässä referaatissa huomiota herra Puhkin terävä ja avomielinen arvostelu baltianmaiden välisestä talouspolitiikasta kuluneina vuosina. Koko konferenssin työstä onkin tällä yleiskatsauksella meidän kannaltaamme suurin mielenkiinto.

Talinnassa, jouluk. 13 p:nä 1929.

Arne Wirtman

ZWEITE KONFERENZ DER VERTRETER VON HANDEL UND
INDUSTRIE LETTLANDS, ESTLANDS UND LITAUENS.

Die wirtschaftspolitischen Probleme der baltischen
Staaten.

Generalkonsul J. PUHK, Vorsitzender der Konferenz.

Meine Herren!

Der Gedanke der gegenseitigen Annäherung zwischen den baltischen Staaten und ihrer Zusammenarbeit ist nicht neu. Wir haben alle mit grossem Interesse die Versuche verfolgt, welche auf eine derartige Annäherung, sei es auf wirtschaftlichem, kulturellem oder politischem Gebiete, gerichtet waren. Diese Staaten und Völker standen, nachdem die ihre Unabhängigkeit errungen hatten, sogleich vor der grossen Aufgabe ihrer Wirtschaft eine feste rationale und gewinnbringende Grundlage zu geben, die im Stande wäre ihre politische Selbständigkeit zu gewährleisten. Wissen wir doch, dass nur das Land und das Volk politisch selbständig und unabhängig sein kann, welches wirtschaftlich selbständig ist, - soweit bei dem gegenwertigen komplizierten internationalen Verkehr überhaupt von Unabhängigkeit gesprochen werden kann.

Theoretisch wird diese Wahrheit von allen anerkannt, auch von denen, welche berufen sind, in innen- und aussenpolitischer Hinsicht unsere Staaten zu leiten, am bewusstesten jedoch von uns, die wir auf wirtschaftlichem Gebiete tätig sind, täglich ohne Un-

terbrechung in Verbindung mit den realen Seiten des Wirtschaftslebens stehen und gezwungen sind in rein realer Atmosphäre zu arbeiten. Dieser Umstand bedingt auch unser Fühlen und Denken und uns ist es von Anfang an klar gewesen, dass ein erfolgreicher Aufbau der Volkswirtschaft eine engere Zusammenarbeit und einen innigeren Kontakt in erster Linie mit unseren nächsten Nachbarn verlangt: mit ihnen verbindet uns die frühere wirtschaftliche Zusammenhörigkeit, mit ihnen verbindet uns die frühere wirtschaftliche Zusammenhörigkeit, mit ihnen befinden wir uns politisch und geographisch ungefähr in gleichen Bedingungen und ihre Volkswirtschaft hat im Grunde denselben Charakter wie unsere. Als derartige volkswirtschaftlich sich nahe stehende und ihrer politischen Lage nach augenscheinlich gleiche Staaten müssen in der Reihe der anderen baltischen Ländern Estland, Lettland und Litauen angesehen werden. Daher wird sich niemand darüber wundern, dass an den ersten Konferenzen zwecks wirtschaftlicher Zusammenarbeit die Vertreter der wirtschaftlichen Organisationen gerade der genannten drei Staaten teilgenommen haben. Natürlich wäre es höchst wünschenswert, wenn in Zukunft die Zahl der teilnehmenden Staaten steigen würde, und wenn wir einmal die Vertreter des Wirtschaftslebens Finnlands auf diesen Konferenzen begrüßen könnten, so wäre hier angebracht an die Konferenz in Bilderlingshof im Jahre 1920 zu erinnern, an der ganze 5 Staaten teilnahmen und auf der schon denselben Ideen Ausdruck verliehen wurde, welche wir auch heute hochhalten.

Meine Herren! Wir wollen die Umstände, welche ein Hinderniss auf dem Wege zur wirtschaftlichen An-

näherung bilden, nicht verkennen, wir wollen offen zugeben, dass die bisherigen Versuche einen Kontakt zu schaffen und eine Annäherung zu erreichen, nicht immer die Resultate ergeben haben, welche erhofft werden konnten, so z.B. steht die Frage der Zollunion zwischen Estland und Lettland und der Unifizierung der Zölle dieser beiden Staaten heute vor grösseren Schwierigkeiten als damals, als die Frage aufgeworfen wurde, es darf auch nicht unerwähnt bleiben, dass wir es trotz aller Anstrengungen nicht einmal bis zu einem normalen Warenaustausch zwischen uns gebracht haben. So sonderbar es klingen mag, so haben Estland und Lettland es auch noch nicht vermocht mit Litauen einen gewöhnlichen Handelsvertrag abzuschliessen, nicht zu reden von der Regelung einer näheren wirtschaftlichen Zusammenarbeit, wobei aber diese Staaten einzeln die Möglichkeit gefunden haben Handelsverträge auf der Basis der Meistbegünstigung mit viel weiter gelegenen, sogar mit asiatischen Staaten abzuschliessen. Bei dieser Tatsache drängt sich der Gedanke auf, dass gerade zwischen nahen Nachbarn besondere Hindernisse bestehen, dank welchen sie, statt sich zu nähern, sich von einander entfernen und vielleicht besteht sogar bei manchem Teilnehmer an der heutigen Konferenz der Zweifel, ob wir nicht eine nutzlose Arbeit leisten und Wasser in einem Siebe tragen, und ob es sich lohnt, von einer näheren wirtschaftlichen Zusammenarbeit zu reden, wenn nicht einmal die ersten, sozusagen vorbereitenden Schritte in dieser Hinsicht getan sind.

Ich würde antworten: Kritik kann jeder Sache nur von Nutzen sein, unberechtigter Pessimismus jedoch

hat noch nie Werte schaffen können. Wenn wir auf Grund bisher nicht geglückter Versuche über zukünftige Möglichkeiten urteilen wollten, so wäre dieses ein Verkennen des Wesens der Sache zu Gunsten äusserer Umstände, dieses wäre ein Fehler in der Art, wie ihn der Erbauer einer Mühle begeht, der nur aus dem Grunde es unterlässt einen Damm zu bauen, weil einmal zu trockener Zeit ein Sinken des Wassers im Flusse bemerkt worden ist. In dem Verhältnis zwischen uns ist in der Tat einigemal zeitweilig ein Sinken des Wassers zu beobachten gewesen, aber, meine Herren, daran sind am wenigsten die Wirtschaftskreise und die Vertreter der wirtschaftlichen Organisationen schuld, der Fehler besteht hauptsächlich darin, dass die Lösung wirtschaftlicher Probleme, besonders der Komplex der Fragen, welche sich direkt auf die wirtschaftliche Zusammenarbeit beziehen, unter anderem die Frage der Zollunion zwischen Estland und Lettland, sich in den Händen von Berufspolitikern befunden hat. Diese mögen auf ihrem Gebiete wohl grosse Erfahrungen besitzen und an ihrem guten Willen kann nicht gezweifelt werden, aber Fragen des Wirtschaftslebens bleiben ihnen doch, als nicht zu ihrem Beruf gehörend, fremde Fragen. Der Politiker ist geneigt auch bei wirtschaftlichen Beziehungen in erster Linie politische Momente einzuschätzen, er kann leicht eine Frage entscheiden ausgehend von vorübergehenden politischen Erwägungen, ohne sich zu fragen, wie die Entscheidung auf die Volkswirtschaft und die wirtschaftliche Zusammenarbeit zwischen den Staaten wirken würde. Ich erlaube mir zu erwähnen, dass wenn Litauen noch nicht bis zur Re-

gulierung des Warentausches mit seinen nächsten Nachbarn mit Hilfe von Verträgen gelangt ist, so ist daran Schuld eine durch aussenpolitische Umstände bedingte Zursückhaltung, welche nicht darnach fragt, wie weit volkswirtschaftliche Interessen Litauens diese berechtigen. Die Regierungen lassen häufig bei der Entscheidung wirtschaftlicher Fragen das wahre Interesse des Handels und der Industrie ausser Augen und so mancher aussenpolitische Schritt wäre nicht getan worden oder wäre anders getan worden, wenn vorher die Ansicht der Wirtschaftskreise ernstlich beachtet worden wäre. Das Wirtschaftsleben hat seine festen Gesetze, die nicht ungestraft umgangen werden können, während die Politik der Regierungen in erster Linie auf partipolitischen Erwägungen basiert.

Mit dem Wechsel der Regierungen wechselt meist auch ihre Politik, das Wirtschaftsleben kann aber nicht heute in einer, morgen in einer anderen Richtung entwickelt werden. Die Wirtschaft ist kein Axiom, welches wie ein Handschuh gewechselt werden kann, sie ist das Resultat einer langen Entwicklung, welche nicht nach den Programmen der politischen Parteien fragt, denn sie kennt nur ein Programm: die Produktion zu heben und immer grössere Möglichkeiten zu finden sich zu betätigen.

Wenn der Wirtschaft die Möglichkeit hatte, sich bei der Regierung des Landes und bei der Gesetzgebung in vollem Masse geltend zu machen, wäre auch die Politik der Regierungen sich stabiler und die Gesetzgebung würde mehr Gefühl haben für die Lebensinteressen der Völker. Unsere Aufgabe, meine Herren, besteht unter anderem auch darin unsere Schritte auf dem Gebiete

der Wirtschaft zu koordinieren, feste Grundlinien aufzustellen und als organisierte Kraft zu versuchen, der Tätigkeit der Regierungen und der gesetzgebenden Körperschaften eine von uns gutheissende und für notwendig befundene Richtung zu geben.

Eine internationale wirtschaftliche Zusammenarbeit kann nicht durch einen Befehl oder den Beschluss eines Tribunals erreicht werden, hinter dem grünen Tisch können viele sehr schöne Pläne entworfen werden, wenn aber das Leben selbst seinen eigenen Gang geht, misslingen alle schönen Pläne. Wenn wir zum Beispiel die Zollunion zwischen Estland und Lettland erwähnen, derentwegen jetzt gegenseitig reichlich Bitterkeiten ausgesprochen worden sind, so müssen wir bedenken, dass die Union nur dann durchführbar ist, wenn in jedem der beiden Länder die wirtschaftlichen Vorbedingungen für sie geschaffen werden. Es gibt Fragen, die, ehe sie auf dem Papier gelöst werden, im Leben selbst schon ihre Lösung gefunden haben müssen, eine Zusammenarbeit, welche bis zur Zollunion führen soll, setzt möglichst gleiche Bedingungen auf jedem Gebiet des Wirtschaftslebens voraus. Es wäre z.B. schwer, sich eine Zollunion zwischen zwei Staaten vorzustellen, von denen der eine in seiner Sozialgesetzgebung die äusserste mögliche Grenze erreicht hat, der andere sich noch im Anfangsstadium der Entwicklung befindet, in dem einen besteht eventuell die Altersversicherung der Arbeiter in Form einer vollen Pension, das andere Land kennt noch nicht einmal die Versicherung gegen Arbeitsunfälle. Wie könnte zwischen diesen Staaten eine Zollunion bestehen?

Was aber für das Beispiel einer Zollunion gilt,

bezieht sich überhaupt auf die Möglichkeit einer näheren wirtschaftlichen Zusammenarbeit, wir Kaufleute und Industriellen müssen dafür Sorge tragen, durch praktische Arbeit auf allen Gebieten der Wirtschaft die Vorbedingungen zu schaffen, ohne welche der Versuch einer Annäherung und Zusammenarbeit eine zwecklose Mühe wäre. Unseren Konferenzen, auf denen wir mit vereinten Kräften Richtlinien festsetzen, müssen mithelfen, die objektiven Vorbedingungen zu schaffen, welche die Grundlagen für einen internationalen wirtschaftlichen Verkehr bilden. Hier könnte als wichtiges Problem die Beseitigung aller künstlicher Hindernisse, welche den Handelsverkehr und den Wareneustausch zwischen unseren Ländern hindern, genannt werden. Die ganze Welt arbeitet auf die Abschaffung der Zollhindernisse hin, welche Frage auch auf der Tagesordnung der letzten Plenarsitzung des Völkerbundes stand, und desto wichtiger wäre es, wenn die baltischen Staaten, welche die Notwendigkeit einer gegenseitigen Annäherung erkannt haben, den Zollhindernissen untereinander ein Ende machen würden. Wir müssten in der Zollpolitik ein gemeinsames Endziel haben, wir müssten uns klar machen, welcher Schutzzölle unsere Industrie bedarf, wie hoch sie sein müssten und welche Gegenverpflichtungen wir als Kompensation für dieselben verlangen. Wir müssen verlangen, dass die Zölle stabil sind und für Garantien sorgen, dass sie nicht nach dem Gutdünken der einen oder anderen Regierung geändert werden, die Zollsätze müssten in allen drei Staaten möglichst gleich sein und ihre Änderung dürfte ~~nicht~~ nur bei gegenseitigem Einverständnis und Ueber-

einkommen vorgenommen werden. Ueberraschungen auf dem Gebiete der Zölle dürften in Zukunft nicht mehr möglich sein, da unter ihnen das Wirtschaftsleben leidet. Eine gleichartige Zollpolitik, gleiche Zollgesetze und möglichst gleiche Zollsätze begünstigen in grossem Masse den gegenseitigen wirtschaftlichen Verkehr. Daraus folgt, dass unsere Staaten eine gleiche Zollgesetzgebung besitzen müssten, wobei die Initiative sich in erster Linie in den Händen der wirtschaftlichen Zentralorganisationen befinden müssten. Unser Endziel müsste daher eine allmähliche Ermässigung der Zölle und endlich ihre Abschaffung sein, sobald die Lage unserer Wirtschaft und die allgemeine internationale Konjunktur dieses ermöglichen.

Ein zweites wichtiges Problem bildet die Ver-
einheitlichung der sozialen Gesetzgebung. Hier handelt es sich in erster Linie um die verschiedenen Gesetze und Verordnungen auf dem Gebiete des Arbeitsschutzes, der Dauer der Arbeitszeit, des Gesundheitsschutzes, die Versicherung der Arbeiter und die Krankenkassen. Augenblicklich sind in unseren drei Staaten die Verhältnisse auf diesem für die Wirtschaft so wichtigen Gebiet auch nicht annähernd gleiche, die Arbeiter jedoch haben durch ihre Organisationen unter einander einen engen Kontrakt geschaffen und treten in allen diesen Fragen solidarisch auf. Sie haben auch manches erreicht und haben es verstanden die politische Situation auszunutzen und weittragende Forderungen durchzusetzen. Die Regierungen und gesetzgebenden Organe sind häufig gezwungen gewesen mehr mit den Führern der Arbeiter zu rechnen, als dieses unserer wirtschaftlichen Entwicklung entsprach oder ihr förderlich war. Die Arbei-

ter stellen sehr weitgehende Forderungen auf, welche auf den Verhältnissen in alten gut entwickelten Industriestaaten basieren, mit Hilfe ihrer internationalen zentralisierten Organisationen, unter anderem der Amsterdamer Internationale können sie überall die gleiche Taktik anwenden und auch wirtschaftlich schwächer entwickelten Staaten moderne Gesetze auf dem Gebiete des Arbeitsschutzes aufzwingen, ohne darnach zu fragen, ob diese getragen werden können. Auf der Arbeitskonferenz in Genf ist zum Beispiel die Gruppe Arbeitnehmer weitaus die disziplinierteste und aktivste daraus folgt, dass auch das Unternehmertum seine Interessen energisch schützen muss. Wir müssen verlangen, dass alle die Arbeitszeit, den Arbeitsschutz und andere das industrielle Leben betreffenden Gesetze erst dann endgültig von den Parlamenten angenommen werden dürfen, wenn sie von den Zentralorganisationen der Wirtschaftler beraten und gutheissen sind. Das bedeutet natürlich nicht, dass wir uns den Fragen der Sozialen Gesetzgebung gegenüber negativ verhalten, wir verlangen nur, dass auf diesem Gebiet nicht zu weit gegangen und nicht eine weitere Entwicklung des Handels und der Industrie// unmöglich gemacht wird. Im Interesse der wirtschaftlichen Zusammenarbeit der 3 baltischen Staaten wäre es durchaus wünschenswert, dass wir in den Fragen des Arbeitsschutzes eine gemeinsame Sprache finden und dementsprechend unsere Gesetzgebung vereinheitlichen. Die Last, welche die Unternehmer in Form der Verpflichtungen auf dem Gebiet des Arbeitsschutzes zu tragen haben, ist nicht leicht und wenn hier zwischen den Staaten keine Gleichheit herrscht, so fehlt eine der wichtigsten Vorbedingungen für eine erfolgreiche wirt

schaftliche Zusammenarbeit.

Als drittes sehr wichtiges Problem würde ich die rechtliche Lage der Unternehmen und Unternehmer und ihre Besteuerung nennen.

Die Gründung industrieller, kaufmännischer und anderer wirtschaftlicher Unternehmungen, ihre Besteuerung, die Kontrolle über dieselben und ihre Belastung mit Verpflichtungen, müssten in ihren Grundlagen und in deren Durchführungen in allen baltischen Staaten möglichst gleich sein. Der Privatinitiative dürften keine Hindernisse in den Weg gelegt werden, aber auch ihr sind gewisse Grenzen zu ziehen, denn die schlimmen Folgen einer allzugrossen Freiheit zeigen sich z.B. darin, dass allerlei Aktiengesellschaften und Genossenschaften besonders auf dem Gebiet des Bankwesens gegründet werden, ohne dass genügendes Kapital vorhanden wäre oder ein wirtschaftliches Bedürfnis ihre Gründung rechtfertigt. Die Folgen sind unvermeidliche Zusammenbrüche, welche das Vertrauen auch zu soliden Unternehmen untergraben und die wirtschaftliche Konjunktur schwächen, indem sie besonders den Kredit empfindlich schädigen.

Eine gutorganisierte Vertretung des Unternehmertums könnte, vorausgesetzt, dass ihre Kompetenzen genügend gross sind, vieles im Sinne einer Gesundung des Wirtschaftslebens und der Ausschaltung unsolider Unternehmen erreichen. Eine besonders grosse Aufgabe stände diesen Organisationen auf dem Gebiete der Ausarbeitung der Grundlagen für neue Steuergesetze bevor: die augenblicklich in unseren Staaten geltenden Steuergesetze sind mangelhaft, der Modus der Steuerhebung ist schlecht und häufig ungerecht. Die grosse Zahl der einzelnen

Steuern, die Kompliziertheit des Steuerapparates, der Umstand, dass er völlig lebensfremd und in schlechter Routine verstickt ist, bringen unnütze Kosten mit sich und stören die günstige Entfaltung des Wirtschaftslebens. Die weitere Entwicklung unserer Steuergesetze müsste im Sinne ihrer Vereinfachung erfolgen und müsste schliesslich alle 3 baltischen Staaten zu gleichen Besteuerungsmethoden und zu gleicher Besteuerung aller Handelsunternehmen führen. In diesem Sinne müssten unsere Konferenzen für alle 3 Staaten eine gemeinsame Steuerpolitik ausarbeiten und von den Regierungen und gesetzgebenden Organen deren Durchführung verlangen.

Meine Herren, das sind nach meiner Ansicht die 3 wichtigsten Vorbedingungen für eine enge wirtschaftliche Annäherung und Zusammenarbeit zwischen Estland, Lettland und Litauen: einheitliche Zollpolitik, gleiche Zollgesetzgebung, vereinheitlichtes Steuersystem für die geschäftliche Unternehmen. Damit will ich aber nicht sagen, dass dieses die einzigen Vorbedingungen sind. Nein, es existiert noch eine ganze Reihe anderer wichtiger Probleme wie z.B. eine gleiche Grundlage beim Abschluss von Handelsverträgen mit dritten Staaten, Benutzung der Häfen und Hafengebühren, die Frage der Schifffahrt und der Territorialwasser, eine zweckensprechende Lösung der Niederlassungsfrage, Vereinheitlichung des Zivilkodex, eine einheitliche Statistik u.s.w. Einer ganzen Anzahl dieser Fragen sind auf dem eben begonnenen Kongress Referate gewidmet, welche den Kern dieser Fragen näher beleuchten und zu ihrer gerechten Lösung beitragen werden.

Ich bin weit entfernt davon zu glauben, dass es eine leichte Aufgabe sei eine wirtschaftliche Zu-

sammenarbeit zu ermöglichen und durchzuführen und dass dieses über Nacht geschehen könne. Ich habe die Schwierigkeiten, die sich hier als Hindernisse in den Weg stellen, schon betont und habe versucht zu zeigen, dass eine Annäherung - unter anderem die Durchführung der Zollunion zwischen unseren Ländern - nur auf der Grundlage und in dem Masse vorsichgehen kann, in dem die wirtschaftliche Entwicklung dazu den notwendigen günstigen Boden geschaffen hat. Aber Volks- und Staatswirtschaft sind keine Pflanzen, welche nach feststehenden Naturregeln von selbst wachsen, nein, Wirtschaft machen Menschen. Ihre Mühe und ihr Unternehmungsgeist sind es, die neue Wege und Perspektiven eröffnen, wenn der Mensch die Hände im Schosse liegen lassen würde, würde die Wirtschaft zusammensinken. Der schaffende Geist unseres Unternehmertums muss unter Berücksichtigung der vorhandenen materiellen Möglichkeiten nach bestem Können und Wissen der Wirtschaftspolitik eine gewisse Richtung geben. Es kommt nur darauf an, wie weit wir es verstehen die Umstände zweckentsprechend abzuschätzen.

Aus diesem Grunde gerade müssen diejenigen Persönlichkeiten, deren Beruf auf dem Gebiete der Wirtschaft liegt, sich die Mühe nehmen, den Weg für eine Annäherung und Zusammenarbeit zu bahnen. Ihnen gelingt diese grosse Aufgabe zweifellos viel besser als denen, welche selbst dem Wirtschaftsleben und seinen direkten Sorgen ferne stehen. Zum Glück ist schon eine grosse Zahl vorbereitender Schritte getan worden. Wenn wir die Umstände vor dem 13. Oktober 1927, d.h. vor dem Tage, an dem die verantwortlichen Wirtschaftler Estlands, Lettlands und Litauens zum ersten Male zusammentraten und den Gedanken fassten, die erste Konferenz der Ver-

treter der 3 Staaten zusammen zu berufen, mit heute vergleichen, so können wir wohl behaupten, dass die Idee der wirtschaftlichen Zusammenarbeit der Baltischen Staaten viel an Reife und Popularität gewonnen hat. Glücklicherweise ist es schon auf der ersten Konferenz gelungen, im allgemeinen Umrissen die Fragen, welche einer Lösung bedürfen, zu fixieren. Seitdem sind diese Fragen uns näher getreten, sind lebensfähige geworden und ihre Behandlung kann jetzt in konkreter Form als früher geschehen. Schon dieses bedeutet einen grossen Sieg des Gedankens und der Idee, und sicher folgen diesen auch Taten.

Als der grosse Krieg mit seinen Folgen eine vollständig neue politische Geographie Europas schuf, war damit auch der volkswirtschaftlichen Geographie ein völlig neues Bild gegeben. Wir 3 baltischen Völkerschaften, die wir mit unserer ganzen Wirtschaft zum Organismus des russischen Weltreiches gehörten, sehen uns gezwungen Handel und Industrie in vollem Umfange entsprechend der neuen Wirtschaftsgeographie umzustellen. Wir haben dieses jeder für sich getan, gemeinsam hätten wir es sicher mit besseren Resultaten tun können.

Zur heutigen Zeit, zur Zeit des modernen Kapitalismus ist die Wirtschaft aller Staaten und Völker mit dichten Fäden zu einer grossen Weltwirtschaftseinheit vereinigt. Es ist nicht mehr gut denkbar, dass irgend ein Staat wirtschaftlich blühen könnte, wenn ringsherum im Erwerblichen Depression herrscht. Aus dieser Erkenntnis finden sich in den letzten Jahren wirtschaftliche Fragen auf der Tagesordnung der verschiedensten internationalen Kongresse. Hier werden sie geprüft nicht ausgehend von den Interessen der Wirtschaft eines einzelnen Volkes, sondern von dem Standpunkt der Weltwirtschaft und augen-

scheinlich beeinflusst von derselben Erkenntnis, erschien auf der letzten Vollsitzung des Völkerbundes auf der Tagesordnung eine enorm wichtige Frage, nämlich nicht mehr und nicht weniger als die Frage einer europäischen Föderation.

Vor der Erreichung des Endziels müssen verschiedene Zwischenschritte durchschritten werden. Wenn einzelne Völker nicht den festen Willen zeigen ihre Wirtschaft und Politik zu konsolidieren wie wäre dann eine Konsolidierung im Umfange Pan-Europas möglich? Der normale Weg zum Abbruch der Zollschranken und zwar Zusammenfassung des wirtschaftlichen Denkens der einzelnen Völker zu einem machtvollen wirtschaftlichen Zusammenarbeiten im gegenseitigen Interessen liegt in einem Bündnis der nächsten Nachbarn und zwar derartiger Nachbarn, welche schon dank ihrer politischen und wirtschaftlichen Lage zu einem Bündnis gezwungen sind. Derartige Nachbarländer sind zweifellos Estland, Lettland und Litauen und wir können ohne zögern sagen, dass wir durch Verstärkung der wirtschaftlichen Bande unter uns nicht nur für unsere eigenen wirtschaftlichen Interessen sorgen, sondern auch nach Kräften zur wirtschaftlichen Gesundung ganz Europas beitragen. Aus diesem Grunde werden unsere Annäherungsversuche in den anderen Staaten mit grösster Sympathie verfolgt, was besonders bei der öffentlichen Meinung Skandinaviens beobachtet werden kann, je enger der Kontakt zwischen uns, eine desto grössere Achtung und desto grösseres Vertrauen geniessen wir bei den anderen Staaten.

Meine Herren! Ich danke Ihnen nochmals für das grosse und tiefe Interesse, welches Sie bei der Organisation unserer Kongresse und für die auf der Tages-

ordnung stehenden Fragen gezeigt haben. Ich bin fest davon überzeugt, dass unsere Zusammenkunft in ihrer Arbeit positive Resultate ergeben und uns auf dem Wege zur gegenseitigen Annäherung wieder um einen bemerkenswerten Schritt weiter führen wird.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C12.

ASIA:

Ministeri Vuorimaa:n raportti no 55.
Tallinna

16/12 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Tellinnessa, jouluk. 16 p. 1929.

No.1341.

Herra Ministeri,

ULKOASIAMMINISTERIÖ		
No	38 389	ae. 19 29
lof	12.29	
OSASTO		ALA
5		C12

Minulla on täten kunnia oheisena lähettää Teille, Herra Ministeri, raporttini no.55 joka käsittelee

Viron-Latvian suhteita ja tulliunionia,

(siv. 1-9)

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Wirtanen

Herra Ulkoasisinministeri

Hj. J. P r o c o p é.

HELSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tellinnessa.

Ministeri Wuorimeen
raportti n:o 55 - 1929.

SUOMEN LÄHETYSTÖ		
38 / 337 ae. D. 1929		
lof 12. 29		LII
KIRJA	OLASTO	ASIA
5	C12	

Viron-Latvian suhteista
ja tulliunionista.

Viimeisessä Viron ja Latvian suhteita käsittelevässä raportissani n:o 47 marraskuun 4 päivältä jo huomausin siitä huononlaisesta sovusta, mikä liittolaisvaltioiden välillä vallitsee. Ei saada aikeen yhteisymmärrystä, pelätään ja epäillään toinen toistaan. Aivan avonaisesti lausuvat virolaiset halveksumisensa latvialaisista ja huomauttavat, että on turha yrittääkään sovittaa kehta sellaista kansallisuutta, joilla ei koskaan ole ollut minikäänlaista sympatiaa toisiaan kohtaan, pikemminkin päinvastoin. Tätä vastakkaisuutta ovat viime vuosina vielä lisänneet epäonnistuneet ja alituisesti venytetyt neuvottelut tulliunionista, sen sijaan että nopeasti olisi yritetty selvittää kysymys ja todeta, onko sellaisen luomiseksi yleensä mahdollisuuksia olemassaakaan. Että tässä venyttämisessä viime aikoina latvialaiset ovat syyvät, sitä ei voitane kieltää, mutta alkuaikoina eivät virolaisetkaan liene olleet syyttömät. Ja lopputulos on se, että liittolaisten välit ovat nyt merkittävät kireänlaisiksi. Ihmettelemättä ei myöskään voi olla sitä, että latvialaiset jo lokakuussa

siirrettyään lähettiläänsä täältä Moskovaan, eivät vielä ole osottaneet merkkiäkään siitä, että aikovat nimittää uuden lähettilään tänne, vaan pitävät lähetystösihteeriä chargé d'affaires'ina.

On valitettavaa, että tilanne on kehittynyt tällaiseksi. Yhteisymmärryksen saavuttaminen ja suhteiden lujittaminenhan vain vahvistaisi kumpaskin maata sekä sisään että ulospäin. Olen tästä puhunut useiden virolaisten poliitikkojen kanssa ja ovat he myös asiaa valittaneet, mutta syyttävät olojen kärjistymisestä latvialaisista. Eräskin mainitsi näiden kensojen välisestä vastenmielisyydestä ja asetti suorastaan kyseenalaiseksi voisiko virolaisia sotilaita saada lähtemään Latvian rintamalle, jos sellainen kävisi tarpeelliseksi. Olen myös huoneutunut siitä, kuinka tärkeää olisi näiden valtioiden lujittaminen yleispoliittiselta kannalta, Itämeren-kysymyksessä y.m., ja kaikki myöntävät sen oikeaksi, mutta - - -. Että tällainen tilanne Moskovalle on mieluisa ja että se tekee kaiken voitavansa sen ylläpitämiseksi ja suurentamiseksi, on itsestään selvää. Paljon tuntuvat virolaiset syyttävän tilanteesta täällä ollutta Latvian lähettilästä Seskistä, joka heidän sanojensa mukaan vei kensoja kauemmaksi toisistaan, sen sijaan että olisi pyrkinyt niitä lähentämään. Minä en tässä suhteessa voi minkäänlaista omakohtaista arvostelua lausua, koska en tunne lähemmin min. Seskis'en toimintaa. Tahdon vain todeta hyvin yleisen käsityksen virolaisten piirissä. Ihmeteltävää on kuitenkin Latvian hallituksen menettely, joka piti Seskistä täällä hyvän joukon toista vuotta sen jälkeen kuin Viron ulkoministeri Rebane Rigassa käydessään Balodis'elta oli pyytänyt hänen poiskutsumistaan. Toivottavasti latvialaiset eivät myöskään uudeksi lähettilääkseen Tallinnan nimitä

Belodista, sillä hänen suhteensa ollaan täällä varsin kielteisellä ja ironisella kannalla, niinkuin olen jo ennenkin kirjoittanut.

Näistä yleisluontoisista huomioista siirryn tulliuunionikysymyksen viimeistä vaihetta selostamaan. Eräessä edellisessä raportissani kerroin Latvian uusista kyselyistä ja Viron vastauksista niihin. Aikansa asiaa punnittuaan, antoi Latvia vastauksensa Viron lähettiläälle Rigassa t.k. 2 p:nä.

Vastauksessaan huomauttaa Latvian hallitus, ettei se, huolellisesti tutkittuaan kysymystä ja Viron viimeisiä selityksiä, Viron ehdotuksessa näe keinoja tulliuunionin toteuttamiseksi, koska nämä ehdotukset ovat ristiriidassa 5.2.1927 tehtyyn sopimukseen tulliuunionin toteuttamisesta.

Todeten Latvian hallituksen toivomuksen, että sekakomissioni edelleen jatkeisi työtään, koskettelee vastaus Viron 12.4.29 tekemää ehdotusta kotimaisten tuotteiden kauppavaihdosta. Tässä suhteessa pitää Latvian hallitus keskusteluja mahdollisena 5.3.1928 solmitun väliaikaisen taloudellisen sopimuksen pohjalla, jonka art. 4 määrää: "molemmat sopimuspuolet sopivat siitä, että suurempien etujen myöntämiseksi molempienpuolisessa kaupankäynnissä, sopimuspuolet ryhtyvät mahdollisimman pian keskusteluihin tämän sopimuksen täydentämiseksi solmimalla erikoissopimuksia."

Neuvottelujen käymiseksi näissä kysymyksissä on Latvian hallitus valmis määräämään erikoisen valtuuskunnan.

Tämä Latvian vastaus osottaa, ettei Latvia puolestaan pidä mahdollisena tulliuunionineuvotteluja siinä kehen sillä pohjalla, jolla niitä tähän saakka on käyty.

Sen sijaan suostuu se neuvottelemaan väliaikaisen kauppasopimuksen mahdollisesta laajentamisesta.

Latvian vastaus synnytti Viron lehdistössä myrskyn. "Latvia heautasi tulliuinionin", "Latvia ei halua tulliuinionia", "Molempipuolisen hermokokeen ennenkuulumaton ja tosiasiallinen loppu" y.m. ovat ne paksupainoiset otsakkeet, joissa Latvian kanta tiedotettiin Virossa. Miltei kaikki lehdet kirjoittavat Latviaa syyttäviä pääkirjoituksia. "Päevaleht"en ulkoministeri Lattikin tunteellista ja runollista tyyliä muistuttavassa pääkirjoituksessa "Arpa on langennut" lausutaan m.m.:

"Pitkän puikkelehtimisen jälkeen lankesi arpa: ei tahdo, ei toivokseen tehdä minkäänlaista askelta eteenpäin. - - Vahinko vain, ettei sitä aiemmin ole sanottu. Julkinen asiankäsittely olisi kansoillamme ollut paljon enemmän hyödyksi. Kaikki myrky, mitä valettiin Viron kansan henkeen, olisi jäänyt pois.--- Tahdotaan tehdä laajennettu kauppasopimus, mutta se ei ole uusi asia. Jo aikoinaan tehtiin tällainen ehdotus puoleltamme, mutta silloin eivät latvialaiset sitä tahtoneet. --- Ei ollut kaunista peliä se tulliuinionin teko. Me emme ole antaneet minkäänlaista aihetta latvialaisille tällaiseen menettelyyn. --- Tulliuinionin suhteen on arpa langennut. Mitä tekevät Latvian nykyiset kansanjohdajat poliittisesta liitosta? Onko aikomus sinnekin valaa pisaroita, jotka ajan juoksulla tekevät hävitystyötä? Tätä kysymystä ei tahtoisi loppuun saakka ajatella, ei ole voimaa siitä kirjoittaa. Lausumme vain, että siinä ei arpa vielä ole langennut."

"Postimees" kirjoittaa asiasta tyynemmin, vaikkei senkään riveistä voi olla huomaamatta määrättyä terävyyttä. Se huomauttaa, että jos nyt Latvian puolelta ehdotettua väliaikaisen kauppasopimuksen laajentamista

pidetään suurena myöntävyytenä, niin voi se kyllä määrättyissä oloissa helpottaa kaupenvaihtoa, mutta on se tuskin tulliliitonin valmistavaa sopimusta ja toteuttamista korvaava.

"Vaba Maa" on kirjoittanut päätoimittaja Leaman:

"Sen vastauksen kautta, jonka Latvia näinä päivinä antoi, on tulliliitto haudattu. Ikuisestiko? Kuka tietää?

Alkuaikojen romantiikka on loppunut. Nyt seuraa arkipäivän realismi. Alamme kaupanhierontaa kauppasopimuksesta, sillä se, mikä viime vuodelta on olemassa, on vain väliaikainen surrogeatti tullisodan välttämiseksi.

Kelliin kadonneen haudanpartaalle on joku Latvian lehti katsonut tarpeelliseksi esittää valituslukua. Varsin sydämmellisesti on siellä muistettu Viron sanomalehdistöä (huom. katso alempana), vieläpä eräitä sanomalehtimiehiä, m.m. näidenkin rivien kirjoittajaa, nimeltä mainittu.

Mitä siellä olisi salattavaa: muutenkin on kadonnutta vahinko ja mieli tulee alakuloiseksi. Mutta ryhtyä riitelemään haudanpartaalle, olisi ennenaikaista. Parempi antaa ensin sammalen kasvaa. Kyllä sitten ennätää tähän saakka kootut materiaalit julaista "valkoisessa kirjassa", ja sieltä tarkemmin nähdä, kuka ja missä erehdyksiä on tehty.

Latvian valitusten kirjoittajaa ihmetyttää, miksei Viron sanomalehdistö jättänyt tulliliittoasiaa diplomaattisten kabinettien salaisuudeksi. Tämä ei kuitenkaan ollut Viron sanomalehdistön syy. Asia tuli kabineteista julkisuuteen itsestään, kun Viron delegationin johtaja Sepp suurella melulla erosi tehtävästään. Eihän Viron lehdet voineet kirjoittaa, että hra Sepp oli sairastunut,

kun hän joka päivä oli joukossamme.

Etteivät Viron ehdotukset voineet saada Latvian hyväksymistä, oli jo aikoja sitten ilmeistä. Sopii kysyä, eikö yleensä ollut diplomaattinen harha-askel tällaisissa oloissa jatkaa neuvotteluja, kun niiden tuloksena ei voinut nähdä muuta kuin pahaa mieltä? Ulkoministeri Rebaste lie nee tuolloin varoitettu. Mutta me taivumme yleensä liika paljon luottamaan virallisista neuvotteluista, kun sen sijaan epävirallinen pinnanvalmistus unohdetaan.

Mitä me kipeästi Latvian suhteen kaipaamme, on juuri epävirallinen läheneminen. Ja se ei tule ainoastaan diplomaattisista kabineteista. Jos joskus suorasukaisempi-kin sana lankeaa, ei vielä mitään ole poikki. Naapurien asia. Sen, mikä meitä yhdistää, pitäisi olla riittävän selvä, niin ettei olisi syytä niin kovin peljätä sitä, missä mahdollisesti erilainen käsitys on olemassa."

Kun tämän lisäksi vielä eräs Latvian oikeisto-lehti "Latwis" 5.12.29 kirjoitti terävän kirjoituksen Viron sanomalehdistöä vastaan, syyttäen sitä epäystävällisestä suhtautumisesta Latviaan, puhkesi Viron lehdistön suuttumus. Latwis lausuu Viron lehtien mukaan m.m. että räikeämpää kieltä kuin Viron lehdistö käyttää ainoastaan Moskovan "Ivestija" sekä huomauttaa, ettei Latvian lehdistön pidättyväinen ja osiellinen suhtautuminen tarkoituksenmukaista. "Ei voi olettaa, että hyökkäykset Latviaa vastaan ovat tulleet vastuuttomien kynäilijöiden puolelta, kun noita kirjoituksia ovat julkaisseet niin tunnetut poliitikkamiehet kuin ent. ulkoministeri Rebane ja "Vaba Maa"n päätoimittaja ja entinen ulkoministeriön virkemies E. Leeman."

Viron lehdistö on tähän vastannut tosin lyhyesti, mutta terävästi. Ja jatkos saanee vielä väittelyyn odottaa.

En voi kieltää, että Viron lehdistö usein varsin terävästi on kirjoittanut Latviasta ja sen toiminnasta. Eikä latvialaisen lehden hyökkäys puolueettomasta asinseurasjesta tunnukseen kokonaan aiheettomalta. Miten Latvian lehdistö on Viroon suhtautunut, ei ole tiedossani. Viron esunikkujen puolueen päälehti "Maaleht" huomauttaa tästä m.m. seuraavsa: "Neapuri salaa, kätkee ja vääristelee sekä näkee vikoja ainoasteen meissä. Latviassa on lähetystö meillä. Eikö se pysty hallitustaan informoimeen, että Rigassa pyrittäisiin löytämään sopivampi ja selvempi äänilaji Viroa kohtaan."

Ylempänä mainittu ent. ulkoministeri Rebasen kirjoitus tulliunionista oli julkaistuna peltomiesten lehdessä "Kaja"ssa 23.11.29 ja oli verrattain jyrkkä ja pessimistinen sisällöltään. En katso olevan tarpeellista sitä lähemmin selostaa, koska se pääasiassa sisältää samensuuntaisia käsityksiä kuin muutkin ylempänä selostetut otteet toisista lehdistä. Harkittuun perisen viikkoon, on hra Rebane uudelleen 14.12.29 "Kaja"ssa kirjoittanut toisen tyynen ja asiallisen kirjoituksen. Siinä hän aluksi huomauttaa, kuinka luonnollista itse asiassa on, että läheisten, alituisessa kosketuksessa olevien neapurien välillä, vaikkakin heillä on paljon yhteisiä etuja, saattaa syntyä, varsinkin taloudellisella alalla, jyrkkiäkin vastakohtia, jotka vastivat selviteltyä. Jo alusta esakka piti olla selvää, ettei tulliunionikysymys Viron ja Latvian välillä ole niinkään yksinkertainen ja ettei sitä niin helpolla vaivalla saa toteutetuksi, vaan että siinä syntyy pettymyksiäkin. --- On täysin virheellistä ensimmäisten vaihtokausien jälkeen heittää kaikki nurkkaan, niinkuin mieliala siellä täällä valitettavasti näyttää olevan." --- "Emme pääse

eteenpäin, ellei toinenkin puoli selvästi ilmaise kantansa: nyt on sana Latvialla. Latvian on ilmoitettava, kuinka se tahtoo toteuttaa 1927 sopimusta, kuinka se selittää niitä kohtia, jotka tähän saakka ovat jääneet avonaisiksi. Tulliunionikysymys on nyt kaikkialla kriittisimmässä askeessa. Kaikki voima on koottava, että siitä päästäisiin yli. Ellei siinä onnistuta, tehdään virhe, jota tulevaisuudessa on vaikea puolustaa."

Karakterisoivan kuvan tulliuunionista antaa "Vaba Maa"n pilapiirtäjä Gori, enkä malta olla tässä hänen repäisevää kuvaustaan mainitsematta. Kun ministeri Lattik toista kuukautta sitten kävi virkeveljeään Belodista Rigassa tapaamassa, kuvasi Gori molemmat herrat seisomassa kaniinitarhassa ja heidän edessään nukkui lihava kaniini, jonka nimi oli "tulliuuniooni". Virkeveljien välillä syntyi seuraava keskustelu:

Belodis: "Lebrit".

Lattik: "Tere".

B.: "Sievä eläin".

L.: "Sievä pikku eläin."

B.: "Rekasten sitä."

L.: "Minä myös."

B.: "Sitkeähenkinen."

L.: "Hyvin sitkeähenkinen."

B.: "Elää ilman ruokaa."

L.: "Aivan ilman ruokaa."

B.: "Rekasten sitä."

L.: "Minä myös."

B.: "Näkemiin."

L.: "Näkemiin."

Tuskin lienee paremmin kuvattu tilannetta Virossa tulliuunionin suhteen.

Ja kun sitten Latvian kanta tuli tunnetuksi piirusti sama pilapiirtäjä karikatuurin, jossa Belodis

laskee tulliunioonin arkkue hauteen ja Lattik seisoo papinpuvussa vieressä. Balodis lausuu Lattikille: "Kaivoihin heuden, lue sinä latviankielinen hautasiunaus, ja sitten voimme taas elää rauhassa." x)

Edelläoleva antaa kaikessa lyhykäisyydessään yleiskuvan virolais-latvialaisista suhteista tällä hetkellä. Se ei suinkaan ole lohdullinen. Voitaisiinkohan herra Rebasen viimeistä kirjoitusta pitää merkinä siitä, että keusen jännitystä ylläpitäneen tulliunioonikyymyksen omaperäisellä tavalla ratkettua, aletaan siirtyä tyynempään harkintaan ja etsimään ratkaisua toista tietä? Ettei tilenne nykyiselleen voi jäädä, on luonnollista, samoin kuin sekin, että tämä seikka molemmin puolin vastuunalaisissa piireissä käsitetään. Yhteisten etujen ja yhteisen turvallisuuden kannalta on välttämätöntä, että teitä etsitään ja löydetään vastakohtien tasottamiseksi molemmin puolin. Mutta nykyisessä myrtyneessä ilmapiirissä on se vaikeampaa.

Tallinnassa, jouluk. 16 p:nä 1929.

Arne Kottma

x) On muistettava, että ulkoministeri Lattik on ammatiltaan pappi ja ulkoministerintöimensä ohelle hoitaa seurakuntansa Viljandissa, jonne matkustaa joka sunnuntaiksi. Lattik on neimisisse latvialaisen kanssa ja puhuu vapaasti latviankieltä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 6.12

ASIA:

Ministeri Wuorimaan raportti no 56.

Fallinua.

20/12-29

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Talinnassa, jouluk. 20 p:nä 1929.

No. 1349.

39/337 Jal	29
23/12-29	
5	C 12

Herra Ministeri,

Minulla on täten kunnia lähettää
Teille, Herra Ministeri, raporttini no. 56, jo-
ka käsittelee:

"Kauppasopimusneuvottelujen ensimmäis-
tä vaihetta".....siv. 1-6.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Raimo Kivimäki

Herra Ulkoasisinministeri

Hj. J. Procopé.

HÄLSINKI.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Tallinnassa.

Ministeri Wuorimaan
raportti n:o 56 - 1929.

Kauppasopimusneuvottelujen
ensimmäinen vaihe.

Niinkuin tunnettua alkoivat kauppasopimus-
senterkistusneuvottelut Tallinnassa kuluvaan kuun 16
p:nä ja jatkettiin niitä 17 - 18 p:nä, jonka jälkeen
neuvottelijat joulun- ja uuden vuodenpyhiksi matkusti-
vat Suomeen. Näiden neuvottelujen tuloksista ilmoitti
valtuuskunta Ulkosisäinministeriölle puhelinsanomallaan
no. 129, joka oli näin kuuluva:

"Tähän asti pidetyissä kokouksissa kosketeltu pää-
asiassa maataloustuotteita. Virolaisten ensimmäinen
ehdotus perunoihin nähden oli tullivapaus touko-
kesäkuulla ja 3 pennin tulli 15/9 - 15/11. Eilen
muuttivat seuraavasti: 3 pennin tulli touko-kesä-
kuulta ja 5 pennin tulli 15/9-15/11. Karjatalous-
tuotteisiin nähden ilmoittivat luopuvansa elävistä
eläimistä ja sianlihasta ehdolla että naudanlihan
tulli määrätään 40 penniksi kautta vuoden. Huomau-
timme näitten esitysten mahdottomuudesta, mutta lu-
pasimme saatta ne halitaksen tietoon. Viittasimme
perunain suhteen sellaiseen mahdollisuuteen että
syksyllä olisi 20 o/o alennus, keväällä 30 o/o vas-
taevina aikoina. Tiedustellessamme virolaisten mui-
ta ehdotuksia, esittivät pitkän maataloustuotteita
koskevan listan, jättäen teollisuustuotteita koske-
vat esitykset asianomaisten piirien kesken käytä-
vien neuvottelujen varaan. Listan tuovat neuvotteli-
jat mukansa torstaina, ohjeittemme mukaiset periaat-
teet hyväksyttiin, todeten molemminpuolisesti, että
poikkeuksia tietenkin tulee olmaan."

Puhelinsanomassa mainitun luettelon Viron
ehdotuksista maataloustuotteisiin nähden toimitti Lä-
hetystö Ministeriölle tiedoksi kuluvaan kuun 18 p:lle
päivätyllä kirjeellään, no. 1346. Tarkoitukseni ei ole
tässä yksityiskohtaisesti selostaa neuvottelujen kul-

kuu, koska suomalaiset neuvottelijat niitä jo varmaankin verrattain tarkoin ovat selostaneet, ja koska neuvotteluissa pidetään pöytäkirjaa, joista jäljennökset Ministeriölle toimitetaan niin pian kun ne ovat valmistuneet. Tehdon sensijaan mainita niistä seikoista ja vaikutteista, jotka neuvottelujen kaluessa ja niiden ulkopuolella kiinnittivät huomiotani.

On ensinnäkin todettava, että virolaisilla neuvottelijoille oli sellainen käsitys, että he perunatullissa seisivat niin suuren alennuksen, että tulli jäisi korkeintaan 5 à 6 penniin. Mista tällainen käsitys heihin oli jäänyt, siitä emme täysin päässeet selville, mutta tuntui kuitenkin siltä, kuin olisivat he Helsingissä käydessään sen saaneet. Valtuuskunnan kesken tästä asiasta keskusteltaessa tulimme siihen käsitykseen, että tässä väärinymmärrys varmaankin on ollut syynä, ja että kun Helsingissä mahdollisesti on puhuttu viiden, kuuden pennin alennuksesta virolaiset ovat käsittäneet tämän summan vahvistettavaksi tullimääräksi. Tämä seikka johti neuvottelut ensimmäisenä päivänä täydelliseen umpikujaan ja täytyi ne keskeyttää, jonka jälkeen pyysimme virolaista valtuuskuntaa samaisille, voidaksemme epävirallisissa keskusteluissa tilannetta selvittää. Tällöin annoimme virolaisille epävirallisesti tietää sen rajan, mihin saakka puoleltamme voidaan mennä ja huomautimme tilanteen vakavuudesta. Virolaisten mielisa oli sekä masentunut että ärtynyt, menipä eräs heistä niin pitkälle, että väitti Suomen esiintyvän suurvallen elein, seikka jota ei kuitenkaan ole aihetta ottaa liian vakavasti. Huolimatta näistä pitkistä yksityiskeskusteluista ei tilanne tuona päivänä yhtään selvinnyt ja verrattain pessimistisinä odo-

timme seuraavaa istuntoa. 17 päivän aamuna ennen istuntoa kävi kuitenkin agronomi Mattsson virolaisen neuvottelijan Uritamin luona selostamassa asiaa ja antoi hänelle vakaavasti tietää tilanteen sekä ne ehdot, joihin me äärimmäisessä tapauksessa voimme mennä. Tältä käynniltään palasi agronomi Mattsson toivorikkaampana mutta muuttui mielisämme jälleen kun neuvotteluissa saimme kuulla virolaisten uuden ehdotuksen, joka vieläkin oli meidän äärimmäisistä myönnytyksistämme varsin kaukana. Virolaiset pysyivät koko ajan ehdotuksissaan kiinteissä tulleissa, vaikka olemme heille huomauttaneet, että se puoleltamme on mahdoton hyväksyä. Kun asiassa oli mahdotonta päästä eteenpäin, eikä neuvotteluja haluttu katkaista, ei jäänyt muuta neuvoksi, kuin ilmoittaa, että virolaisten ehdotus on mahdoton hyväksyä, ja ettei meillä ollut mitään mahdollisuuksia saamiemme ohjeitten mukaan mennä pitemmälle. Tästä syystä lykättiin asian käsittely ja luvattiin meidän puoleltamme tiedottaa virolaisten ehdotukset hallituksellemme.

Lihekysymyksessä muodotui tilanne aivan samantapaiseksi ja oli meidän ainoastaan rajoitettava merkitsemään virolaisten vastaehdotukset hallitukselle tiedotettavaksi ja lykkäämään kysymyksen käsittely tammikuulle.

Kun 18 päivänä oli määrätty pidettäväksi viimeinen istunto edellisten istuntojen pöytäkirjain tarkastamista varten, ja kun meistä tuntui, että virolaiset ehkä kiinnittävät liian suurin toiveita siihen, että olemme saattaneet virolaisten vastaehdotukset hallituksen tietoon, huolimatta siitä, että virallisissa istunnoissa olimme jyrkästi torjuneet virolaisten ehdotukset mahdottomina ja epävirallisesti ilmoittaneet heille äärimmäiset myöntymismahdollisuutemme, katsomme tarpeelliseksi tässä viimeisessä istunnossa, vaikkakin pöytäkirjan ulko-

puolella, vielä kerran painostaa tilanteen vakavuutta. Ottaen huomioon asemani paikkakunnalla olevana lähettiläänä pidin parempana, että tämän lausunnon esittäisi pankinjohtaja Kihlman, johon agronomi Mattson yhtyi. Näin tehtiinkin, ja lausui pankinjohtaja Kihlman seuraavasti: "Wenn ich die Protokolle durchgelesen habe, habe ich konstatiert, dass wir während der Sitzungen keine vollständige Erklärung über die jetzige Situation in Finnland gegeben haben, über diese ökonomische Krise, die ja als eine der Voraussetzungen unserer Verhandlungen betrachtet werden muss. Ich erlaube mich darum jetzt festzustellen, dass wir unofficial hierüber alle nötige Erklärungen gegeben haben, und dass die wirklich sehr ernsthafte Situation daher für Sie, meine Herren, ganz klar stehen sollte. Noch wäre es meines Erachtens unrichtig jetzt nicht ganz offen auszusprechen, dass man in Finnland, wenn ich die aktuelle Lage recht verstehe, absolut keine Möglichkeit hat Ihre Vorschläge betreffs der Fragen, die als Voraussetzungen für die Revision stehen, zu acceptieren."

Tähän huolehdittiin virolaisten puolelta, että he kyllä ymmärtävät ja tahtovat ymmärtää tilanteen Suomessa, mutta että heidän on myöskin koetettava suojella oman maansa etuja, sillä liian raskaat ehdot saattavat myöskin luoda Virossa sisäpoliittisen tilanteen, joka käy kestävämmäksi.

Kun neuvottelujen tultua keskeytetyksi omassa keskuudessamme harkitsimme tilannetta, emme voineet tulla muuhun tulokseen, kuin että se näyttää versin hämmärrältä. Onhan kuitenkin oletettavissa, että parin viikon mietiskelyaika selvittää siksi paljon, että tammikuun alkupuolella jonkunlainen tyydyttävä ratkaisu löydetään. Erikoisesti pyysin agronomi Mattsonia Suomessa vielä keskustelemaan ja harkitsemaan eikö sittenkin virolaiselle lihalle voitsisi myöntää pienempää kvantiteettia

Joko tullivapaasti tai alennetulla tullilla sellaisena aikana, jolloin vientimahdollisuudet ovat olemassa, mutta kuitenkin niin, ettei se tulisi markkinoille hintoja painamaan. Jos tässä suhteessa jonkunlainen myönnytys voitaisiin tehdä, luulisin suurempia mahdollisuuksia olevan olemassa tilanteen selviämiseksi sillä tavalla, että tulos muodostuisi sovintosopimukseksi, eikä pakkosopimukseksi.

Viroleisten esittämä toisia maataloustuotteita käsittävä luettelo lienee pidettävä sellaisena, että siinä on runseastikin tinkimisen varaa.

Kun ministeri Lattikin 18 p:nä t.k. suomalaisen valtuuskunnan kunniksi antemilla esmieksillä leusuin hänelle hyvin pessimistisesti katselevani neuvottelujen tuloksia, tuli hän varsin alakuloiseksi. Hän otti tällöin puheeksi ministeri Procopén eduskunnassa pitämän puheen Viron kauppasopimuksesta, ja sanoi sen täällä maatalouspiireissä ~~tuoneen~~ tuoneen niin huonon vaikutuksen, että häntä yhtämittä on ehdisteltu vastauspuheella esiintymään Riigikogusse. Hän ilmoitti kuitenkin jyrkästi kieltäytyneensä, koska tällainen esiintyminen vaikuttaisi ainoastaan pahasti ja suhteita kiristäen, kun muutenkin jo levottomuutta on olemassa. Käydessäni tänään hänen luonaan painosti hän vielä uudelleen tätä seikkaa. Minä puolestani huomsutin syntyneestä vakavasta tilanteesta ja mainitsin jälleen ne äärimmäiset myönnytykset, joihin Suomen puolelta voidaan mennä, sekä että ellei näissä kysymyksissä tällapohjalla sopimusta saada aikaan, sen irtisanominen tuskin on vältettävissä, mikä olisi hyvin valitettavaa. Tähän viivaksi leusuttuun käsitykseeni yhtyi myöskin ministeri Lattik ja huomautti sellaisesta tuloksesta ennen kaikkea Venäjän riemuitsevan, koska sillä silloin olisi edessään kaikki naurunsa keskenään riidassa. Hänen lopputoivomuksensa oli, että Suomi sittenkin voisi

sovinnon aikaansaamiseksi joitakin myönnytyksiä tehdä.

Kun Viron lehdistössä edelleen runseasti on käsitelty kauppasopimustamme, myötäliitän suomennoksina seuraavat tärkeimmät kirjoitukset:

- 1/ "Postimees", 10/12, "Eestin Suomeen suuntautuvan viennin merkitys."
- 2/ "Kaja", 14/12, "Viron-Suomen kauppasopimuksen solmiminen",
- 3/ "Postimees", 18/12, "Eestin-Suomen taloussuhteiden tulevaisuus",

Näistä kiinnittäisin erikoisesti huomiota ensimmäiseen mainituista kirjoituksista.

Niinkuin jo aikaisemmin olen maininnut, oli täkäläisissä lehdissä uutisia siitä, että neuvotteluja käyväsiin vuoroin Tallinnassa vuoroin Helsingissä. Tämän päiväinen "Postimees" sisältää jälleen uutisen, jonka päälekirjoitus on "Eestin-Suomen neuvottelut jatkuvat Helsingissä". Uutinen loppuu seureavilla lauseilla: "Pidetäänkö neuvotteluja sitten Tallinnassa vai Helsingissä, on vielä avoin kysymys. Mutta asianomaisten henkilöiden käsityksen mukaan pitäisi Eestin delegationin nyt matkustaa Helsinkiin." Kun viralliselta teholta tähän seikkaan ei sanallekaan ole koskettu, en ollenkaan voi tietää, mistä kysymyksenalainen uutinen on tullut. Ajon kuitenkin tämän johdosta tiedustaa toivoisivatko virolaiset, että neuvotteluja jatkettaisiin Helsingissä. Palsen senjälkeen asiaan.

Tallinnassa, jouluk. 20 p:nä 1929.

Arne Worsmaa

"Postimees" n:o 336, 10/12 1929.

Eestin Suomeen suuntautuvan viennin merkitys.

Tämän kuun keskivaiheilla alkavat Eestin-Suomen kauppasopimuksen tarkistamisneuvottelut. Molempien maiden sanomalehdistö on yhä enemmän kirjoittanut tästä, kauppasopimuksen tarkistamisesta ovat myöskin huvitetut laajat piirit. On tarpeellista saada selvyys eduistamme, jotka ovat kysymyksessä, samoin myös Suomen eduista. Sen vuoksi puhukoot muutamat tilastolliset tiedot.

Eestin tilastollisien tietojen mukaan vietäin Eestistä Suomeen tavaraa arvom mukaan vuonna 1925 3.777.569 Ekr. arvosta, vuonna 1926 - 3.421.370 Ekr. arvosta, vuonna 1927 - 5.051.060 Ekr. arvosta ja vuonna 1928 - 7.910.000 Ekr. arvosta. Tämän ohella on samojen tietojen nojalla Eestin vienti Suomeen Eestin yleisviennistä 1925 - 3,9 %, 1926 - 3,6%, 1927 - 4,5% ja 1928 - 6,2%. Täten ei Suomen osallisuus Eestin viennissä ole kovinkaan suuri verrattuna Englannin ja Saksan osallisuuteen viennissämme, joihin valtioihin ^(yhteensä) säännöllisesti menee enemmän kuin puolet Eestin viennistä. Mutta Suomen markkinain arvoa ei saisi alaaarvioida. Vaikkakin Suomen markkinat eivät ole Eestille kaikkein tärkeämmät, ovat ne sittenkin yhtä tärkeät kuin Ruotsin, Tanskan, Lat-
~~xianx~~~~Belgian~~~~xianx~~ vian ja Belgian markkinat ja ovat kaiken huomion-
me arvoiset. Suomelle merkitsee pieni vientimme hyvin peintä osaa Suomen ~~ka~~ yleistuonnista.

Suomen tilastollisien tietojen mukaan tuotiin Suomeen Eestistä tavaraa 1925 - 39.500.000 Smk. arvosta, 1926 - 37.525.453 Smk. arvosta, 1927 - 57.557.328 Smk. arvosta ja 1928 - 92.772.247 Smk arvosta taikka vastaavasti 1925 - 0,7%, 1926 - 0,7%, 1927 - 0,9% ja 1928 - 1,2 % Suomen yleistuonnista.

Tämän mukaan on Eestin osa Suomen tuonnissa aivan mitätön verrattuna ei vain Englannin ja Yhdysvaltojen osaan, jotka olivat vastaavasti 1927 ja 1928 33-37%, 14-12%, 15-15% Suomen yleistuonnista - vaan verrattuna myöskin Ruotsin (8 - 8 %), Tanskan (5 - 4%), Hollannin (4 - 5 %), Belgian (3 - 4%) ja Ranskan (3 - 3 %) tuontiin Suomeen viimeisenä kahtena vuotena. Täten ei Eesti ole Suomelle tuontimaana edes vähemmän tärkeä, vaan Suomen yleistuonnin kannal-

ta katsoen aivan syrjään jäävä.

Jos Suomessa viime aikoina on puhuttu Eestin tunnin rajoittamisesta Suomen nykyisen vaikean taloudellisen aseman parantamiseksi, niin ottaen huomioon edellä mainitut luvut, eivät nämä vaatimukset ole perusteltuja. Näemme, että Eestin tunnin rajoittaminen ei vaikuttaisi juuri ollenkaan Suomen yleistuntiin, ~~mutta~~ mutta merkitsisi hyvin paljon Eestin viennille. Tämä seikka pitäisi ottaa huomioon järjestäessään Eestin ja Suomen välisiä ~~kauppa~~ kauppasuhteita.

Huomioon arvoisina esiintyvät Eestistä Suomeen vietävien tavarain joukossa raavaat ja raavasliha, sianliha ja peruna.

Raavaita vietiin Eestistä Suomeen vuonna 1927 Eestin tilastollisten tietojen mukaan 321.230 kruunun arvosta taikka 26 % Eestin raavaiden viennistä. Suomen tilastollisten tietojen mukaan 296.700 Smk arvosta taikka 100% raavain tunnista Suomeen, 1928 Eestin tilastollisten tietojen mukaan 717.000 kr. taikka 70 % Eestin raavaiden viennistä ja Suomen tietojen mukaan 5.631.000 Smk. arvosta taikka 100 % raavain tunnista Suomeen. Samaan aikaan vietiin Eestistä Suomeen raavaslihaa 1927 Eestin tietojen mukaan 520.640 kr. arvosta taikka 74 % Eestin raavasliha viennistä ja Suomen tietojen mukaan 5.095.224 Smk. arvosta taikka 100% tuoreen raavaslihan tunnista Suomeen, 1928 Eestin tietojen mukaan 1.818.212 kr. arvosta taikka 100 % Eestin raavaslihan viennistä ja Suomen tietojen mukaan 18.821.586 Smk. arvosta taikka 100 % tuoreen raavaslihan tuonnista Suomeen.

Tästä näemme, että raavaslihалlemme ja melkeenpä samoin eläville raavaille on Suomi jäänyt ainoaksi markkinaksi sen jälkeen kuin kadotimme Ruotsin markkinan. Sen tähden tulevat kaikki raavaslihaamme ja elävää karjaa koskevat vientirajoitukset koskemaan kipeästi karjan kasvattajiamme ja olemme velvollisia tässä kysymyksessä äärimmäisellä huomavaisuudella seuraamaan Suomen politiikkaa. Suomen tullitariffin mukaan kannetaan tullia elävistä raavaista 0,50 Smk bruttokilolta, kauppasopimuksen nojalla olivat Eestin raavaat tullivapaita. Raavaiden tuonti Suomeen on rajoitettu saniteettimääräyksillä, jotka myöntävät elävän karjan tuontia vain 1 p:stä huhtik. - 1 p:ään syyskuuta. Tuoreesta raavaslihasta kannetaan Suomessa tullia 0,60 Smk kilolta ja Eestillä

ei ole tässä suhteessa minkälaisia etuoikeuksia.

Suomen eduskunnassa pohditaan parhaillaan kysymystä tuoreen raavaslihan tullin nostamisesta 1:20 Smk:aan täten siis 100%. Näemme, että Suomi on osanut estää raavaslihan tuontia.

Vaikeata on uskoa, että tämä olisi tarpeellinen Suomen kannalta katsoen. Toistuvasti on Suomessa viitattu seikkaan, että lihan käyttäminen on viime vuosina nopeasti kohonut ja kun Suomessa kasvatetaan pääasiallisesti karjaa maitotaloutta varten, on Suomi luonnollisesti pakoitettu tuomaan ulkomailta teuraseläimiä ja lihaa. Kun sekä Eestin että Suomen tilastollisien tietojen mukaan elävää karjaa tuodaan Suomeen vain Eestistä, niin ei ole epäilystäkään, että kaikki lihan tuonnin esteet, olleet^o suunnatut vain tuontia vastaan Eestistä, kuten jo aikaisemmin sanoin, ^{tulevat meidän} koskevat kipeästi Eestin karjan kasvattajain huveja.

Sianlihaa, paitsi bekonia, vietiin Eestistä Suomeen 1927 Eestin tietojen mukaan 51.479 kr. arvosta taikka 48 % Eestin sianlihan viennistä ja Suomen tietojen mukaan pyöreineluvuin 850.000 Smk. arvosta taikka 98 % sianlihan tuonnista Suomeen, paitsi bekonia. Bekonia taas tuotiin Suomeen pääasallisesti vain Yhdysvalloista ja pyöreineluvuin 28 milj. Smk. arvosta. 1928 vietiin Eestistä Suomeen sianlihaa Eestin tietojen mukaan 307.620 kr. arvosta taikka 89 % Eestin sianlihan viennistä ja Suomen tietojen mukaan pyöreineluvuin 3.360.000 Smk. arvosta taikka 100 % sianlihan tuonnista Suomeen, paitsi bekonia, jota tuotiin Suomeen vain Yhdysvalloista pyöreineluvuin 30.000.000 Smk. arvosta.

Täten näemme, että myöskin sianlihan^g nähdessä, paitsi bekon, on Suomi muuttunut Eestille ainoaksi ulkomarkkinaksi ja Eesti Suomelle ainoaksi tuontimaaksi. Suomessa kannetaan tällä hetkellä tullia suolatusta ja wustetusta sianlihasta 1,80 Smk kilo ja toisen laisesta sianlihasta 1,35 Smk kg. Edellä mainituista hinnoista saa Eesti kauppasopimuksen nojalla 35%alennuksen. Suomen eduskunnassa parhaillaan pohdittava laki edellyttää näiden tullien nostamista 2,40 Smk. ja 2,00 Smk. Viime vuosina on Suomi ryhtynyt kehittämään siiankasvatustansa ja tätä yritystä pitäisi edistää myöskin tullien nostaminen. Mutta ottaen huomioon suunnattoman bekonin^g tuonnin, on tuskin luultava, että Suomen siiankasvatusta^g kykenee tyydyttämään Suomen tarpeita, mutta tullien nosta-

minen tulee vakavasti vaikuttamaan Eestissä.

Perunoita (tuoreita) vietiin Eestistä Suomeen 1927 Eestin tietojen mukaan 479.083 kr. arvosta ja Suomen tietojen mukaan 4.187.831 Smk. arvosta, 1928 Eestin tietojen mukaan 875.818 kr. arvosta ja Suomen tietojen mukaan 7.830.327 Smk. arvosta. Perunain vienti Eestistä Suomeen oli siis 1927 20 % Eestin perunain yleisviennistä ja 86 % perunain tuonnista Suomeen, 1928 23% Eestin perunain yleisviennistä ja 43 % Suomen perunain yleistuonnista.

Täten siis on molempana viimeisenä vuotena suunnilleen yksi viidesosa Eestin perunoista mennyt Suomeen. Suomessa muodosti Eestin peruna 1927 86 % Suomen perunan tuonnista ja 1928 ~~aaaa~~ siitä huolimatta, että perunan arvo huomattavasti nousi, vielä vain 43 % Suomen perunain tuonnista.

Jos Suomen maanviljelijät valittavat, että Eestin peruna ~~xxxx~~ tekee vaikeuksia heidän oman perunan myynnille, niin täytyy siinä olla jonkin erehdys, sillä luvut osoittavat, että perunain tuonti Suomeen on lisääntynyt, mutta Eestin osuus siinä suhteessa vähentynyt, sillä ylipaino näkyy olevan Saksan perunoilla.

Tähän asti on perunain tuonti Suomeen ollut tullivapaa. Mutta nyt pohditaan eduskunnassa perunatuonnin, joka olisi 1 p:stä tammikuuta 1 p:ään syyskuuta 0,75 Smk kg. ja 1 p:stä syyskuuta 1 p:ään tammikuuta 0,15 Smk kg. Ottaen huomioon perunan keskihinnan, ovat nämä tullimäärät mahdottoman korkeat.

Vaikeata on mennä vakuuttamaan, että Suomen perunakasvatus vaatii tällaista suojaa. Suomen tietojen mukaan oli 1911 - 1920 vuotuinen perunasato Suomessa keskimäärin 475.000 tonnia, ulkomailta tuotiin 11.899 tonnia, jokaiselle ihmiselle tuli keskimäärin 115 kg. perunoita. 1921 - 1925 oli Suomen oma perunasato keskimäärin vuodessa 593.500 tonnia, ulkomailta tuotiin 16.772 tonnia, jokaiselle ihmiselle tuli keskimäärin 144 kg. 1926 oli sato 758.000 tonnia, ulkomailta tuotiin 8.897 tonnia, jokaiselle ihmiselle keskimäärin 182 kg.

Tästä huomaamme, että perunain käyttö Suomessa vain nousee, mutta samoin myöskin kotimaan sato. ~~Yienn~~ Tuonnilla on verrattain pieni arvo ja ei pitäisi antaa syytä erikoiselle pelolle.

Kun Eestin perunan tuonti Suomeen viime vuonna ei ollut

enään edes puoltakaan Suomen tuonnista, niin ei agitatiooni Eestin perunaa vastaan ole oikeen perusteltu, mutta Eesti menettää ~~maailman~~ Suomen uusien tullien johdosta viidennen osan perunain viennistensä.

Erikoisena seikkana on meidän otettava huomioon vielä se, ~~että~~ että Suomi on ainoa maa, johon Eestin pikkukauppiat voivat eksporteerata perunaa, sillä kaukasiin maihin voivat viedä perunaa vaan suurliikkeet. Suomen perunatullit hävittävät täten Eestin rannikkolaisten perunakauppittelu~~u~~, joka on ~~maailman~~ tähän asti ollut tärkeänä seikkana heidän taloudessa. Tämä on seikka, joka ~~maailman~~ ~~maailman~~ kauppasopimusta tarkistaessa, on suuren huomion arvoinen.

Näin selviää Eestin ja Suomen tilastollisten tietojen perusteella Suomen markkinain merkitys meille ja meidän viennin vaikutus Suomessa. Näemme, että vientimme Suomeen, ~~olleen~~ meille tärkeä, on ~~melkein~~ merkityksettä Suomelle. Erinäisten ~~maailman~~ huomion puoleensa vetäneiden tavarain nojalla, kuten elävät raavat, raavasliha, sianliha, peruna, voisimme määritellä Suomen markkinain tärkeyden meidän suhteen. Silmällä pitäen Eestiä ja Suomea yhdistäviä ~~lähestymisyrittä~~ lähestymisyrittä, ei pitäisi löytyä ylipääsemättömiä vaikeuksia säilyttää meille Suomen markkinat tulevissa neuvotteluissa.

H.P.

'postimees' n:o 344, 18/12 1929.

Eestin-Suomen taloussuhteiden tulevaisuus.

Valmistelutyöt ja ensimmäiset tapaamiset ovat onitsee. Viime sunnuntaina saapui Tallinnaan Suomen valtuuskunta solmimaan kauppasopimusta Eestin kanssa. Maanantaina keskipäivällä alkoivat viralliset neuvottelut.

Minkäläiset tulevat olemaan tulokset? Millaiseksi muodostuu Eestin-Suomen kauppasopimus tarkistetussa muodossa? Nämä ovat kysymyksiä, joihin vain tulevaisuus antaa vastauksen. Sitä suuremmalla mielenkiinnolla seuraavat eestiläiset työtä, josta suurin osa ymmärrettävistä syistä kehittyi valtuuskunnan antaessa piirissä. Tämä seikka suurentaa vieläkin enemmän niiden vastuunalaisuutta, joiden tällä kertaa on suojeltava kukin puoleltaan kanden heimokansan etuja. Koko Eestin kansan yhteinen toivomus on, että työ, joka sai alkunsa niin ystävällisessä ilmapiirissä, päättyisi molempia puolia tyydyttävällä ratkaisulla.

Puheenalaisia kysymyksiä on monta kertaa koskettu 'Postimehessä', niin että tuntuu turhalta siirtyä takaisin yksityiskohtiin. Olemme yrittäneet kuvailla Eestin-Suomen taloussuhteiden kehitystä kauppasopimuksen nojalla puolueettomasti ja useammalta näkökannalta. Olemme valaisseet kauppasopimuksen vaikutusta sekä Eestin viennin kannalta Suomeen ja päinvastoin. Tilastollisten tietojen nojalla saimme käsityksen molempain suhteesta yleensä ja eri alojen suuntautumisesta toisiinsa.

Toiselta taholta taas on meillä ollut tilaisuus lähemmin selostaa sitä osaa, jota esittää tarkistuksen alainen kauppasopimus molempain maiden yleiskauppabilanssiin nähden. Jos ensimmäisen käsittelyn tuloksena oli toteaminen, että Eestin-Suomen kauppasopimuksen todellisesta arvosta ei voi antaa lopullista päätöstä menneiden vuosien kokemuksen nojalla, s. o. vuosien

kuluessa, joissa on esiintynyt paljon poikkeuksellisia ilmiöitä molemmissa valtioissa, niin käyttäen toista käsittelytapaa todetaan Suomen omien virallisten tietojen nojalla Eestin tuonnin olevan verrattain pienen Suomen ulkomaakaupasta yleensä. Tämä koskee erittäin Eestin maataloustuotteita, joiden tuonnissa on tahdottu huomata todellinen vaara Suomen maataloudelle.

Mieleen palauttaen kaikkia edellä mainittuja seikkoja tahtoisimme sittenkin vielä kerran uudestaan alleviivata eräitä seikkoja, jotka mielipiteemme mukaan sitä vaativat.

Mikäli Eestin julkisella mielipiteellä on ollut tilaisuus silmäillä Suomen nykyisiä taloussuhteita osataan meillä kylliksi oikeudenmukaisesti antaa arvoa suomalaisten yrityksille panna esteitä tuonnin runsauteen nähden. Monet seikat ovat saattaneet Suomen talouspiirit vakavasti ajattelemaan.

Metsätuotteiden vienti- yksi suuremmista veljeskansamme ulkomaarahan lähteistä-ontuu Venäjän dumpingin johdosta. Teollisuuden on, kuten muissakin valtioissa, taisteltava ulkomaan markkinoista, katovuodet ovat olleet yhtä vaikeat Suomen kuin Eestinkin maanviljelijälle, molempia rasittavat velat ja maataloustuotteiden alhaiset hinnat.

Eesti on huonommassa asemassa kuin Suomi, sillä Eestillä on pienemmät kotoiset markkinat. Todettuamme tämän tosiasian on kuluneiden vuosien aikana monta kertaa yritetty saada aikaan talousalalla yhteistoimintaa läheisten naapurien kanssa. Mitä seurauksia siitä on ollut, sen kaikki tietävät. Näyttää siltä ikäänkuin suurempana Eestin-Latvian tulliliitonin esteenä olisi juuri molempain maiden taloudellisen rakenteen suuri yhtäläisyys. Toisen maan teollisuus pelkää toisen ylivoimaa tullirajojen päästämisen jälkeen, kummankin kauppa ei luota toiseen, maatalous sekä

siellä että täällä pelkää tulliliiton toteuttamisesta j^o jätuvaa oman aseman huononemista

Mutta kuva muuttuu vallan toiseksi, kun vertaamme Eestin talouselämää Suomen talouselämään. Tietysti emme puhu tässä enään tulliliionista, vaan tavallisista taloussunteista, joita säännöstellään kauppasopimuksella. Samoin Suomessa kuin Eestissäkin on maataloudella tärkeä tehtävä kansantaloudessa, teollisuuden ero on jo nyt suunnaton, puhumattakaan tulevaisuudesta, jolloin Imatran vesivoimat otetaan miltei täydellisesti Suomen teollisuuden palvelukseen.

Suomen teollisuuden intressit Eestin markkinoinnin näiden voivat tulevaisuudessa vain kohota ja se olisi kyllä jo menneisydessäkin voinut saavuttaa suurempia tuloksia, jos Suomen teollisuustuotteiden pyrkimystä Eestiin eivät olisi estäneet monet syyt, kuten puutteellinen informationi tšekäläisistä oloista, rajoitetut luottomahdollisuudet j. n. e., lyhyesti sanoen syyt joista ei ainakaan Eesti ole vastuunalainen. Suomen ja Eestin keskinäinen läheisyys on seikka, jolla talouselämässä ei saa jättää huomioon ottamatta. Jo maantieteellisen asemansa vuoksi voi Eesti myydä Suomeen tuotteita, joita heimolaisemme ovat pakoitettuja tuomaan ulkoa päin ja joiden joukossa löytyy m. m. eräitä maataloustuotteita, paljon nuokeammalla kuin toiset kauempana olevat maat voivat tarjota niitä. Sitä on Eesti yrittänytkin tehdä. Osottautuuko tämä hyödyksi Eestin maataloudelle, se on kysymyksen toinen puoli. Toinen puoli on taas se, että Eestin tuonti on tyydyttänyt Suomen vaatimuksia, sikäläisten markkinoiden tarpeita, jotka tarpeet ^{oide} teollisuudessa ovat olemassa ja jotka

Eestin tuonnin puutteessa olisivat sittenkin hankki-
neet tyydytystä muualta. Nämä ovat tarpeet, joista suu-
rin osa tyydytetään ei-estiläisillä tuotteilla.

Jos Suomen kauppabilanssin kohottamisen yritys-
ten tuloksena olisi Eestin pienen osallisuuden pois-
jäämistä, niin ei se parantaisi Suomen bilanssia oleel-
lisesti paljon, mutta se olisi raskas isku Eestin ta-
louselämälle. Siitä johtuisi katkera tunne erittäin
Eestin maatalouspiireissä ja se olisi omiaan Eestin
laajimmassa piireissä suorastaan vahingoittamaan si-
tä vastavuorois-lähentymistendenssiä, jonka hyväksi
kummallakin taholla on toimittu suurella rakkaudella.

Luotamme, että keskinäinen toinen toisensa ase-
man tunteminen huomattavasti helpottaa ratkaisun löy-
tämistä. Kun asema on selvä, niin ei selvällä järjellä,
jota Pohjolan pojilla ei pitäisi puuttua, ole vaikeata
tehdä johtopäätöksiä.

Puhuttaessa Eesti-Suomen sillasta ei mikään
muu ole niin tarpeellinen, kuin varmat taloussuhteet.
Taloudelliset suhteet lähentävät kansoja. Sitä enemmän
voivat nämä suhteet saada aikaan silloin, kun on kehit-
tyssä keskinäinen sympatia ja toinen toisensa ymmär-
täminen.

Viron-Suomen kauppasopimuksen solmiaminen.

Kun Suomen maataloudellinen tilanne on alkanut viime vuosina näyttää huononemisen tuntomerkkejä, niin ei saa sitä Suomen maanviljelijöille viaksi lukea, jos nämä etsivät apukeinoja hädän poistamiseksi ja oman tilanteensa parantamiseksi. Käsitys maanviljelijäin tilan huononemisesta ja sen parannuksen tarpeellisuudesta on Suomessa nähtävästi saanut maaperän toisista piireistä, joten on selitettävissä melkein yksimielinen maatalouden suojelutullien kohottamisen puoltaminen.

Ellei se tullien kohottaminen olisi koskenut Viron maanviljelijäin vilkasta kiinnostusta, niin olisi Viron maanviljelijä voinut sydämestä tuntea iloa Suomen maanviljelijän edistysaskelia kohtaan tämän lujittaessa omaa suojelustaan. Mutta nyt tämä aiheuttaa Viron maanviljelijälle huolestumista tilanteeseen nähden, että sitä kaiken tämän tuloksena voivat kohdata vaikeudet.

Niin paljon kuin tähän astiset neuvottelut Viron ja Suomen maataloudellisten piirien edustajain välillä syntyneitä tilannetta sallivat selvittää, eivät tando Suomen maanviljelijät mitenkään kysymyksen terävää kärkeä suunnata Viron maanviljelijöitä vastaan, vaan kaikki ne askeleet ovat jontuneet ainoastaan pyrkimyksestä parantaa omaa tilannettaan. Neuvotteluissa Suomen maatalouden edustajain kanssa ovat viimeksi näyttäneet, että heidän halunsa on löytää jonkinlainen ulospääsytie, joka lujitaisi Suomen maanviljelijäin tarpeellista suojelemista sekä sen ohessa koskisi mahdollisimman vähän Viron maanviljelijäin intressejä.

Käytännöllisesti näyttää koko kysymys kiertävän sen kysymyksen ympärillä kenelle jää etuoikeus varustaa Helsingin kaupungin tarvitsijat maataloustuotteilla. Tähän asti on Helsingin kuluttajain varustaminen näillä aineilla suuressa määrässä ollut Viron maanviljelijäin käsiissä.

Viron perunanviljelijää, mereh rannalla asuvaa maanviljelijää, on Helsingin markkinoille pääsemiseksi hyödyttänyt verrattain lyhyt vesimatka, jonka kautta vienti tulee hyvin halvaksi (purjentimalla yli lauden), kun suuremman joukon Suomen perunanviljelijöitä tulee Helsingin markkinoille pääsemiseksi käyttää pitkää rautatietä vientiinsä, missä kuljetusmaksu on huomattavasti kalliimpi. Niinpä maksaa perunan kuljetus Viron rannasta Helsinkiin noin 10 Suomen penniä kilolta, kun Suomen Kuopion maanviljelijälle rautateitse kuljetusraha maksaa yli 20 Suomen penniä. Nykyisen kauppasopimuksen mukaan on Viron perunain tuonti Suomeen tullivapaa. Mutta nyt tahdotaisiin panna Viron perunat 15 Suomen pennin suuruisen tullin alaiseksi kilolta, kuitenkin on toivottava, että suomalaisten puolelta siinä kysymyksessä tehtäisiin myönnytyksiä.

Elävistä eläimistä ja naudanlihasta otettavan tullin tahtovat suomalaiset kohottaa kahdenkertaiseksi. Siinä on tilanne vähän kireämpi, sillä suomalaiset ovat tähän saakka kieltäytyneet kaikista myönnytyksistä. Vuonna 1928 oli Helsingissä, kuten tiedetään, vilkas rakennuskausi ja rakennustyöläiset suurensivat tuntuvasti naudanlihan tarvetta. Kun samaan aikaan oli karjanrehun saanti Suomesta verrattain suotuisa, niin jättivät Suomen maanviljelijät erittäin suuressa määrässä nuoren karjan kasvamaan ja markkinoille tuli naudanlihaa verrattain varovaisesti. Sen johdosta oli kysyntä Viron naudanlihasta

vuonna 1928 vilkas ja naudanlihan hinnat pysyivät Helsingin torilla paljon korkeammalla kuin edellisänä vuonna. Kuluvana vuonna on tilanne hiukan toisenlainen. Helsingissä rakennetaan huomattavasti vähemmän ja yleinen rakennuskiipuu on tuntuva sekä kuluttajilla että myöskin maanviljelijöillä. Myöskin karjanrehun saanti on tänä vuonna huomattavasti huonompi edelliseen vuoteen verrattuna. Viimeinen tilanne yhdessä kipeän rahanpuutteen kera pakottaa Suomen maanviljelijän karjaa vänetämään. Kuitenkin on naudanlihan kysyntä heikko ja toukokuusta alkaen naudanlihan hinnat ovat Helsingin torilla pienemmät kuin edellisänä vuonna. Marraskuussa alettiin jo itsekin puhua tietystä katastrofista Helsingin naudanlihan markkinoilla, kun markkinat ovat liiksi lihalla paisutetut. Tilanne ei ole myös nykyäänkään parantunut. Luonnollisesti se ei tuota Suomen maanviljelijälle iloa, että Suomen lihan rinnalle on torilla myytävänä myöskin Viron naudanlihaa, olkoon, että Viron naudanliha ulkomailta tuotuna erikoiselle punaiselle leimalla leimattuna on hinnaltaan vähän korkeampi kuin oman maan liha.

Kuinka Viron-Suomen kauppasopimuksen neuvottelut edistyvät, on vaikea edeltäpäin sanoa, mutta kuitenkin voidaan toivoa, että molemmiin puolin tehtäisiin myönnytyksiä sekä yritettäisiin uudella kauppasopimuksella tyydyttää molempia puolia.